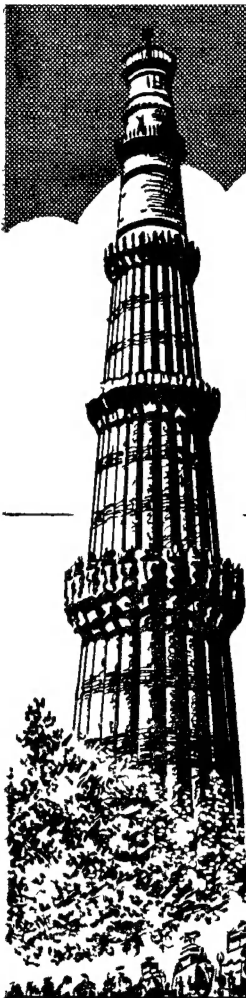

श्रीकृष्णः

**బంగళీలు
చేతిగుడ్డలు**

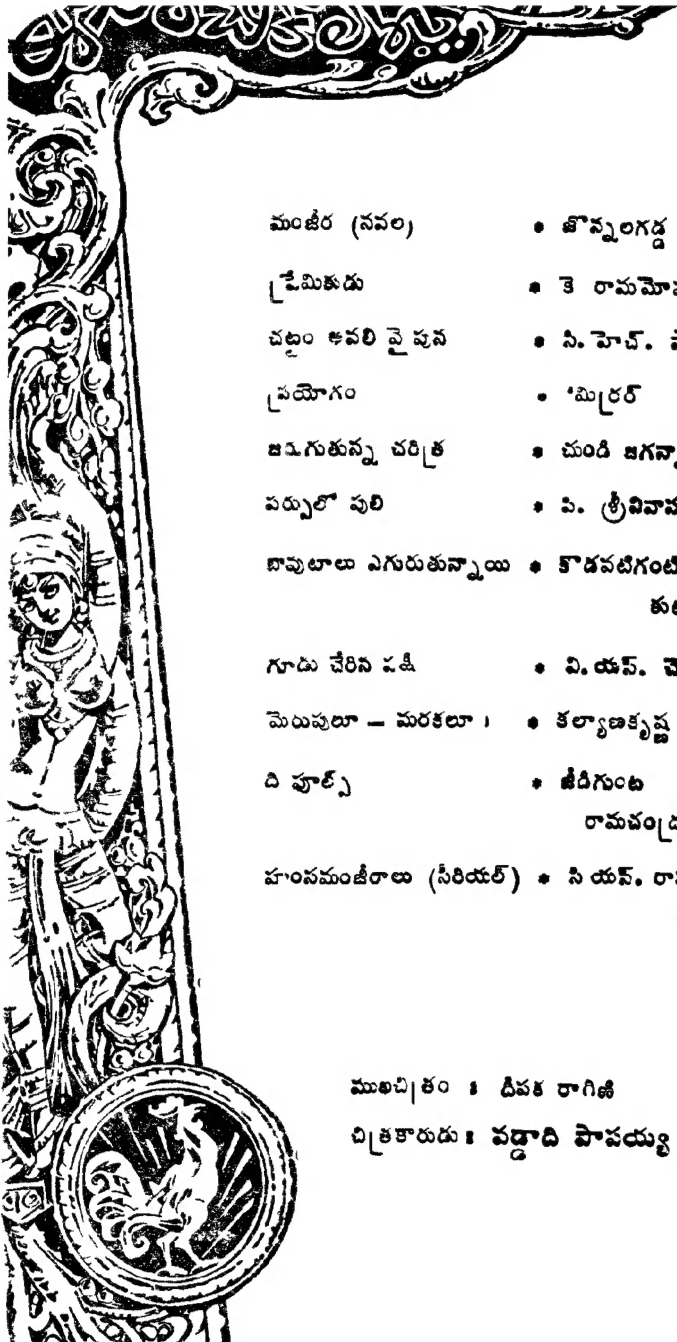

238, తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు - 600001

బ్రాంఛలు కలిగి మధురై క్వీలాస్ జాంబాయి

షోరూములు నాగూరు బెంగళూరు

Аукан

మంజీర (నవల)	• జొన్నంగడ్డ లలితాదేవి	17
ప్రేమికుడు	• కె రామమోహనరాజు	108
చట్టం ఆవలి వైపున	• సి. హెచ్. పాపారావు	118
ప్రయోగం	• 'మిర్రర్'	129
జుగురున్న చరిత్ర	• చుండి జగన్నాథం	137
పర్వులో పులి	• పి. శ్రీనివాస శాస్త్రి	141
బావుబాలు ఎగురుతున్నాయి	• కొడవటిగంటి కుటుంబరావు	147
గూడు చేరిన పక్షి	• వి. యస్. చెన్నూరి	151
మెరుపులా - మరకలా :	• కల్యాణకృష్ణ	158
ది పూల్స్	• జీడిగుంట రామచంద్రమూర్తి	164
హంసమంజీరాలు (సిరియల్)	• సి యస్. రావు & ఆనంద్	168

ముఖచిత్రం : దీపక రాగిణి

చిత్రకారుడు : వడ్డాది పౌషయ్య

హరప్రభ

K. R. S. R. S.

విజయలక్ష్మి పాపాని
బండ్లగుండమ్మ
 కథామృతం

బి. వి. యస్. రాజు

సాహిత్య ఫిలిప్స్

స. రీతి చక్రవర్తి

*HARAPRABHU ADVERTISERS

ప్రజీవితంలో
ఎంతో అందమైన
క్షణాలలో
ఒకభాగం
ఖిలాన్

ఖిలాన్ వారి టెక్స్టైల్స్ చీరలు

సంస్థాపకులు : చక్ర పాణి

సంపుటి 42

నవంబరు 1980

సంచిక 5

ఏ ప్రభుత్వమైనా ప్రధానంగా పరిశీలించవలసిన ప్రజల సమస్యలు రెండు. ఒకటి, దేశంలో కాంతి, భద్రతలు. రెండు, విత్యావసర వస్తువుల ధరలు, దేశంలో ప్రజలు కాంతంగా, నిర్భీతిగా తమ జీవితాలను గడుపుకోడానికి అనుకూలమైన వాతావరణం వుండి, ప్రజల విత్యావసర వస్తువుల ధరలు సామాన్య ప్రజల అందుబాటులో వున్నట్లయితే, మిగతా రాజకీయ, సాంఘిక వ్యవహారాలను పరిష్కరించడంలో ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలను కొనసాగించడంలో ప్రజల సహకారం పూర్తిగా లభిస్తుంది.

రెండున్నర మువత్సరాలపాటు పరిపాలన సాగించిన జనత పార్టీ ప్రభుత్వంలో, ఏ కారణంచేతనైతేనేమి, ధరలు పెరిగాయి; కాంతి భద్రతలు క్షీణించాయి. మళ్ళీ, శ్రీమతి ఇండిరా గాంధీ ప్రభుత్వం రాగానే, పరిస్థితులు చక్క-బడతాయనీ, ప్రజల అర్థిక వ్యవస్థ క్షీణదశనుంచి బాగుపడుతుందనీ ప్రజలు అశించారు. కాంగ్రెసు పార్టీని గెలిపించడంలో ప్రజల అశ అదే.

కావి, శ్రీమతి ఇండిరాగాంధీ ప్రభుత్వం ఏర్పడి ఇప్పటికి పదినెలలపైగా అయింది. పరిస్థితులు మెరుగుపడలేదు. ఒక విధంగా, పరిస్థితులు మరికొంత షీజించాయనే చెప్పవలసి వస్తోంది. పరిపాలనను చేబట్టిన కొద్ది కాలంలోనే, శ్రీమతి ఇండిరా గాంధీ, ఆమె కుమారుని ఆకస్మిక మరణ కారణంగా ఘోరమైన దుఃఖం కలగడం ఒక కారణం అయివుంటుంది అంతేకాక, విదేశ సమన్వయం అతి శీఘ్రంగా పరిష్కరించవలసిన అవసరం ఏర్పడడం మరొక కారణం అయివుంటుంది. పైగా, వివిధ రాష్ట్రాలలో నాయకత్వం విషయమై తగాదాలు రావడం, వాటిని సర్దువలసిన అగత్యం ఏర్పడడం కూడా, మరొక కారణమే.

ఏమయినా, దేశంలో అనేక ప్రాంతాలలో జరుగుతున్న అల్లరులను అణచి వేసి, వివిధ ప్రాంతాలలో సాగుతున్న ఆందోళనలను వర్ధి, దేశం మొత్తం మీద కాంతి భద్రతలను నెలకొల్పడంలో ఇక ఏ మాత్రమూ అలస్యం జరగ వీలయ్యకూడదు. అలస్యం జరిగిన కొద్దీ, అల్లర్లు చేసేవారు పెచ్చు పెరిగి పోతారు. దౌర్జన్య హింసాకాండలు ఎక్కువ కావచ్చును. అవసరమైతే, కఠిన చర్యలనే అమలుజరిపి, అల్లర్లును అణచివెయ్యాలి న్యాయ విరోధమైన చర్యలకు పాల్పడేవారిని ప్రభుత్వం కఠినంగా శిక్షిస్తుందనే భయం అల్లర్లుచేసే వారికి కలగాలి. అలాంటి తేుద్ర ప్రభుత్వ విధానానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు పూర్తిగా మద్దతు ఇవ్వాలి. ప్రభుత్వాలే కాదు: బాధ్యతగల పౌరులందరూ కూడా ప్రభుత్వంతో సహకరించాలి.

ఇక, విశ్వావసర వస్తువుల ధరల సంగతి ధరలను అదుపులోకి తేవడానికి ప్రభుత్వం సత్వర చర్యలను అమలు జరపాలి ఏ వస్తువు ధర చూసినా, 1980 జనవరి నాటికి యీనాటికి చాలా ఎక్కువగా వుంది. గవర్నమెంటు వుద్యోగులకు జీతాలు, భత్యాలు పెరగవచ్చును. పెద్ద పెద్ద పరిశ్రమలలో పనిచేస్తున్నవారికి భత్యాలు పెరగవచ్చును. వ్యాపారం చేసేవారికి ఆదాయం పెరగవచ్చును కాని, ఏ విధంగానూ పెరగడానికి అవకాశంలేవి కొద్దిపాటి ఆదాయంతో జీవిస్తున్న వారి సంఖ్య మన దేశంలో చాలా ఎక్కువ. ధరలు

పెరుగుతున్న కొద్దీ వారి జీవితం దుర్భరమౌతున్నది. ఒకరివద్ద చెయ్యి చాచుకుంటూ జీవితం గడుపుతూ వున్నవారు, అప్పులపాలు కావడమో, ముష్టి ఎత్తడమో జరుగుతున్నది. రాష్ట్ర, కేంద్ర ప్రభుత్వాలు వెంటనే, యీ సమస్య పరిష్కారానికి తగిన చర్యలు తీసుకోవాలి.

ధరలను నిర్ణయించడంలో, ప్రభుత్వం వ్యయమైన, సరసమైన పద్ధతులను అవలంబించాలి. ఇంతవరకూ, యీ విషయంలో ప్రభుత్వం అవలంబించిన విధానం సరసమైనదని చెప్పడానికి ఏలులేదు. ఏ విధమైన సంరక్షణ అవసరం లేకుండా, పుష్కలంగా కాపుకానివ్వబడినట్లు నుంచి కాయలు కోసి అమ్మడం తప్ప వేరే బెడదలేని చింతపండు ధర కిలో ఎనిమిది రూపాయలదాకా పెరిగి వస్తుంటే ప్రభుత్వం పట్టించుకోలేదు. కాచి, పైరువేసి, దానికి ఎరువు పెట్టి, సంరక్షణ చేసిన రైతు దగ్గరనుంచి చెరుకును కొని, ప్రభుత్వం విర్ణయించిన ప్రకారం కార్మికులకు జీతాలు ఇచ్చి పాక్టరీలను నడిపి చక్కెరను ఉత్పత్తిచేసిన పాక్టరీల గోడును ప్రభుత్వాధికారులు పట్టించుకోలేదు. వాటాదార్లకు దివిదెండ్రు మాట ఆలా వుంచి, అసలు చక్కెర పుత్పత్తి అయ్యే ఐర్వులు కూడా కిట్టిన రేటులో చక్కెర ధరను ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. దానివల్ల ఎన్నో పాక్టరీలు దెబ్బతిన్నాయి. చెరకుకు తగిన ధర కిట్టబాటుకాక, చాలా మంది రైతులు చెరకు వంట వెయ్యలేదు. ఫలితం ఏమిటంటే, వచ్చే సంవత్సరం మన డేశంలో అవసరాలకు సరిపోయే చక్కెర పుత్పత్తి జరగకపోవచ్చును. అయిదేళ్ళనాడు విదేశాలకు చక్కెరను ఎగుమతిచేసి మూడు వందల కోట్ల రూపాయల లాభాన్ని సంపాదించిన ప్రభుత్వం, వచ్చే సంవత్సరం చక్కెరను పెద్ద నష్టంతో దిగుమతి చేసుకోవలసిన అవసరం కలగవచ్చును. అంచేత, విశ్వావసర వస్తువుల ధరలను నిర్ణయించడంలో, ఆ వస్తువుల పుత్పత్తి అయే ఐర్వు వెచ్చాలను పూర్తిగా పరిశీలించి, సరసమైన ధరలను నిర్ణయించడం అవసరం.

ప్రస్తుతం ప్రజలను బాధిస్తున్న రెండు సమస్యలను అతి శీఘ్ర కాలంలో ప్రభుత్వం పరిష్కరిస్తుందని ఆశిస్తున్నాము.

21 లక్షల క్రొత్త వ్యక్తులు గత సంవత్సరం డెట్ బిళ్లను వాడారు

దీనికి ఒక ప్రబల కారణం వుంది—
డెట్ యొక్క ఉజ్వలమైన ఉతుకు

అప్పుడు ముందుకంటే ఎంతో ఎక్కువ
మంది డెట్ బిళ్ల యొక్క ఉజ్వలమైన
ఉతుకును అప్లవడుతున్నారు,
వారంటారు, ఇది మీరెట్టి తెలుపును,
ఎంతో ఎక్కువ పొదుపును ఇస్తుంది.

ఉత్తమమైన డెటర్జెంట్ బిళ్లల వృద్ధి	
(క్రొత్త గ్రాహకులు)	
డెట్ బిళ్ల	21,00,000
రెండిన ఉత్తమ బిళ్ల	14,00,000
మొత్తము 49,00,000 క్రొత్త గ్రాహకులు	
మూలం: రిటైల్ స్టోర్ ఆడిట్ రిపోర్ట్ అగవరి-డిసెంబర్ 1979	
వాడకపు చిహ్నం 1 బిళ్ల ప్రతి నెల, ప్రతి వ్యక్తి.	

21,00,000 క్రొత్త వ్యక్తులు డెట్ బిళ్లను
వాడడం మొదలెట్టారు.
మరి మీరు ?

డెట్ బిళ్ల

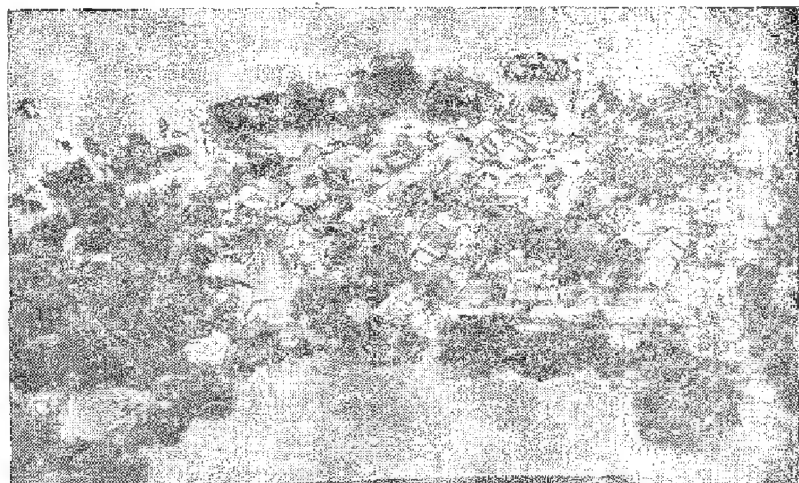
వాడండి

తెలుపును పొందండి

Shilpi-DM-14A/80 Tel

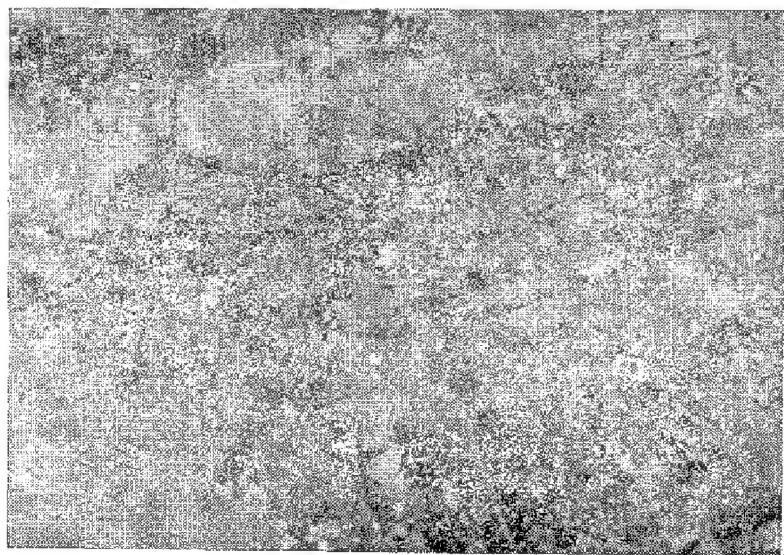
చిత్ర వార్తలు

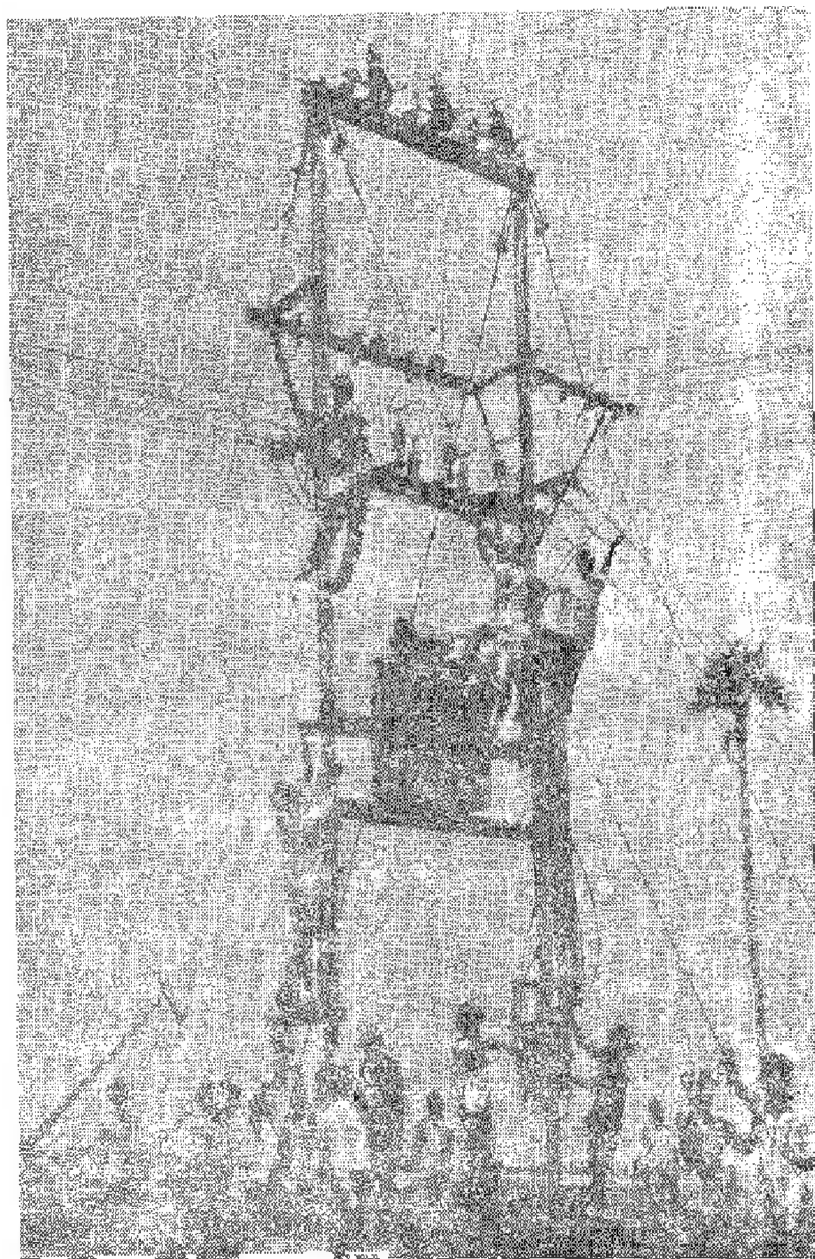
మోరార నదిపై సెప్టెంబర్ నెం ఆఖరి వారంలో ఆకస్మిక వరదలవల్ల అపార
ఆస్తి, ప్రాణనష్టం వాటిల్లింది ఆ సందర్భంగా రీసిన డాయాచిత్రాలు

వరద ముంపునకు గురి అయిన ఒక గ్రామం

దెబ్బతిన్న రైల్వే లైను

విద్యుత్ పునరుద్ధరణ.

వరద జాడలందు ఈ చిత్ర ఆహారధాన్యాలు సరసరా

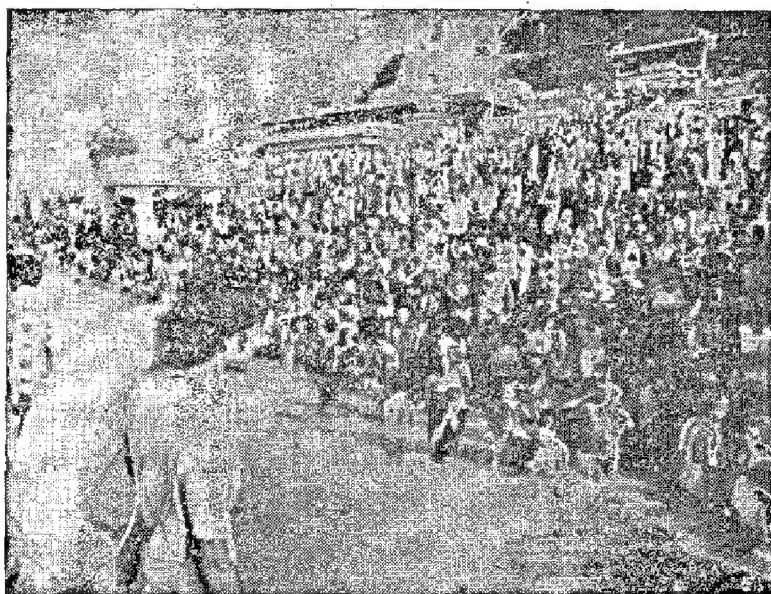
వినాయక వదిలి నిమజ్జన సంస్కారా పై కలకాటాలో జరిగిన ప్రహ్లాదమైన
ఈ రీతింపులో పాల్గొన్న ముఖ్యమంత్రి చెన్నారెడ్డి.

పుష్కరాం సందర్భంగా
 కృష్ణా తాటిమీద ప్రతిష్ఠించిన
 శృంగేణి విగ్రహం

విజయవాడ దుర్గామాద స్నానవాటిక.

నిన్నకొని రేపటి రోజు

జయంతి పంకజ
రమణి

పిల్లలు నలుగురు నాలుగు మూలల వచ్చారు రాజా కూడ తన కుటుంబంకో
నుండి ఇంటికి వచ్చిననాడే వండుగ వచ్చాడు. రెండో కూతురు వచ్చింది.
ఏ తల్లిదండ్రులకైనా. శేఖరు వచ్చాడు. పిల్లలకో అనాకవల్లి నుండి పెద్ద
ఒక్కడే రాలేదు. తార్యా పిల్లలకో కూతురు ఆ తననారు ఆ ఊరే. అమె

కూడ ఉంది. వారేకాక బంధుబంధుగం
అంతా ఉంది ఇంతనుండి రావటానికి
కారణం పెద్ద కూతురి కూతురు చివర
జరగటమే పెద్దైన మర్నాడే వెళ్ళిపోతా
మన్నారు రాజా, శేఖరులు. సీతారామయ్య
గారే వాళ్ళని ఒకటి, రెండు రోజులు
అగమన్నాడు రెండో కూతుర్ని కూడ
కదలసీయ లేదు ఆ కరువాతే తానే
చెప్పారు కొడుకులతోను కూతుళ్ళతోను
మాటాడవలసి ఉందని ఉండబట్టలేక
రాజు రహస్యంగా తల్లి నడిగాడు

“ఏమిటమ్మా! నాన్నగారు మాతో
మాటాడవలసిన విషయం!” అని

“మీ నాన్నగారు నాతో ఏమీ చెప్ప
లేదురా!” అందామె.

“ఇల్లు అమ్మకం విషయం అయి
వుంటుందేమో నమ్మా” నడిగాడు.

“అదేమో నాకు తెలియదు రాజా”
అందామె.

ఇక ఆమె నడిగి ప్రయోజనం లేదని
గ్రహించి నెమ్మదిగా అవకలికి వెళ్ళి
పోయాడు. వెళ్ళిపోతూ ఎందుకైనా
మంచిదని చెల్లెలు సుమకు ఒప్పగించి
మరీ వెళ్ళాడు

“నాన్నగారు అన్న లిద్దర్ని ఎందు
కుండమన్నారో, మాటాడవలసిన దేమిదో
తెలియక నన్నెన్నుకో కొట్టకోలాడి
పోతున్నారమ్మా. రాజు నన్నడిగాడు
నాకేం తెలుస్తుంది. ఇల్లు అమ్మేని

ఇద్దరికీ వాటా చేసి యిచ్చేస్తారేమో అని
అళగా ఉ దమ్మా ఇద్దరికీ” అంది సుమ.

“అదే అవుతుందేమోనమ్మా” అంది
శిల్పి రావమ్మ.

“అదేమిటమ్మా అలాంటావు? ఇల్లు
అమ్మే పై మీ రెక్కడుంటారు? ఈ
రోజుల్లో కొబ్బి ఈ మాత్రం అక్రయా
న్నైనా సుపాదించుకో గలిగారు. ఈ
రోజుల్లో అయితే ఇల్లు కొనగలమా?
కట్టగలమా? నాన్నగారు ఉద్యోగం
లోంచి రిటైర్ అయి దాదాపు సంవత్సరం
అయిపోతోంది ఈ ఇల్లు కూడ లేక
పోతే ఎలాగవు?” అంది సుమ

“పోసలే సుమా! చిన్నదానివైనా
నీ మనసుకు పట్టింది. అయినా మీ నాన్న
గారెలా చేస్తే అలా! నేనేమీ చెప్ప
లేను” అందామె విరక్తిగా

శిల్పిని మరేమీ ప్రశ్నించలేక తిరిగి
వచ్చేసింది సుమ పెద్ద కూతురికి పెళ్ళి
హడావుడి అందుచేత అమెకీ విషయమే
పట్టలేదు

రాజు శిల్పిలో మాటాడి రావడం
శేఖరు చూశాడు

“ఏరా రాజా! అమ్మేనంది?”
అడిగాడు శేఖరు అమ్మమ్మ

“ఏ విషయం?” అడిగాడు రాజు.

“అదే నాన్నగారు మనల నెండు
కుండమన్నారో ఒకటై ఉంటుంది”
అన్నాడు.

“ఏమిట?” అడిగాడు రాజు.

నాన్నగారు రిటైర్ అయిపోయారు.
అతరువాతి కార్యక్రమం గురించి
మాటాడకారేమో."

"అదే ప్రసంగం వస్తే మనం ఏ
చెప్పాలో ముందుగా అనుకోవాలిగా"
అన్నాడు రాజు

"ఏంచేద్దామంటావు?"

"ఏం చెయ్యాలో, ఏ మాటాడాలో
పెద్దవాడివి నీవే చెప్పు"

"నాన్నగారికి ఉద్యోగం లేదు.
అందుచేత మనంనుండ ఆయన ఆశించేది
మన దగ్గర అమ్మా నాన్న ఉండటం.
అందుచేత నాన్నగారేదో విధియం తీసు
కుని ఉండి ఉంటారు నేను పెద్దవాడివి
తనుక నా దగ్గర ఉండాలని అనుకున్నా
అనుకోవచ్చు," అన్నాడు శేఖరు

"విజం కావచ్చు" అన్నాడు రాజు
చాలా జాగ్రత్తగ

"అమ్మకు నీవంటే యిష్టం నీవు
ఎంత కాదన్నా అమ్మ కా పక్షపాతం
వుంది. ఎందుకంటే నాకు మా అమ్మాయి
నీతమీద ఉన్న అభిమానం, మిగిలిన

రిపై అంత లేదు మీ వదినకు రషేష్
అంటే అభిమానం. అలా పిల్లలమీద
పక్షపాతం వహించని తల్లిదండ్రులు
ఉండరు. అందుచేత అమ్మను బట్టి
నాన్నగారు కూడ నీ దగ్గరే ఉండాలని
అంటారేమో!"

"అదీ విజమే" అన్నాడు రాజు
మరీ జాగ్రత్తగ

"కానీ కద్దరూ నీ దగ్గర ఉండాలన్నా,
నీకు 'ప్రేమ' నీదైన, నాదైన పెద్ద
జీతం కాదుగదా"

"అదీ విజమే" అన్నాడు రాజు
కొద్దిగా తిల ఎత్తి

"అందుచేత ఇద్దరికీ సమ్మతమైన
మార్గమేదో ఆలోచించాలి," శేఖరన్నాడు.

"నాన్నగారికి పెన్నను వస్తుండాలి.
ప్రాచి రెంటు వుండు కూడ వచ్చి
ఉండాలి స్వతః ఇల్లుండి ఆయన
ఉపాధ్యాయుడిగా పనిచేసారు కాబట్టి
నాలుగురాళ్లు బ్యూషన్లు చెప్పి సంపా
దించుకోగలరు. అందుచేత అమ్మా
నాన్నా యిక్కడే వుంటే మంచిది.
మనం ప్రతినెల టా తో అంతో పంపితే
సరిపోతుంది"

"నీ వన్నది విజమే రాజూ! కానీ
వృద్ధాప్యంలో, కొడుకులుండి కూడ
తల్లిదండ్రులను చూశారుకాని లోకం
అంటుంది"

"ఇది చూడకపోవటం మేలా అవు
తుంది? మనం ప్రతినెల ఇంకో అంతో
పంపుతాంగా. అప్పుడు చూచి
పోతుంటాముగా"

"కానీ లోకాని కది అక్కరలేదు
రాజూ"

"అయితే మరేం వీడ్దాం."

(ముగింపు వచ్చే సంచికలో)

**జుట్టుకు
సిల్క్ వంటి మృదుత్వము
నిచ్చుటకు వైసర్గిక
ఉపాయము...**

శుభమైన షికాయిలోని సహజ లాభకర గుణముల
వైసర్గిక షికాయ సబ్బులో నింపబడినది
వాడరానికి అనువైనది. లెక్కడ చాంపూ కంటే
ఎంతో పొదుపైనది.

దీని పుష్కలమైన, మృదువైన మళగ మీ తాటాను
మెత్తగా, పూర్తిగా శుభ్రపరుస్తుంది.
మీ తాటాను అల్పగంగా, విగవిగ లాడెలా
వుండుతుంది. తాజా మహానవ చింది పట్టువంత
మృదుత్వాన్ని ఒనగరుతుంది.

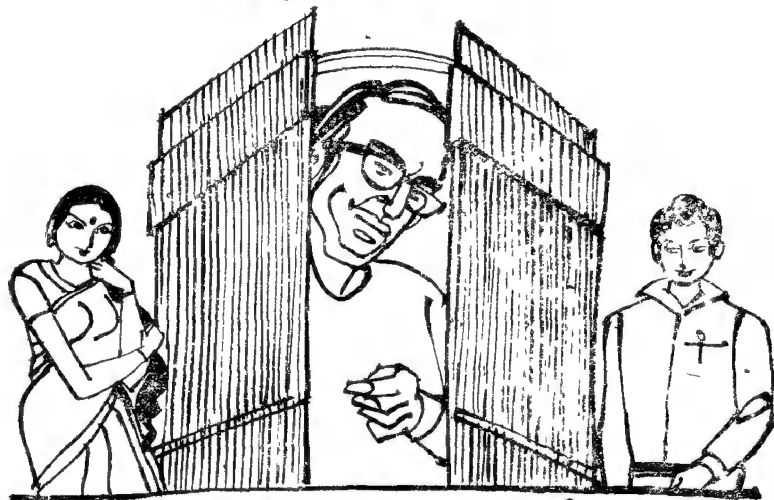
హిస్టోరిక్

షికాకాయ్ సబ్బు

ఇందులో షికాయి కలిసి వుంది భారత స్త్రీల అందమైన జుట్టుకు
పారంపర్యమైన రహస్యము

shilpi dm 25/79 tel

మంజీర

జిస్సెలగడ్డ లలితాదేవి

బ్రింబర్ మిడియట్ ఫస్టియర్ అఖరు పరీక్ష రాసి ఇంటికి వచ్చింది మంజీర గుమ్మంలోనే నిలిచింది ఆమెకోసం వేయికళ్ళతో ఎదురుచూస్తోంది ఆమె తల్లి కమలమ్మ.

“ఏమే, పరీక్ష బాగా రాశావా?” అని అడిగింది అపేక్షగా కూతుర్ని చూసి.

“రాశానులేమ్మా?” అంటూ జవాబిచ్చి తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది మంజీర.

“అన్నం పెడుతున్నాను. త్వరగా కాళ్ళు కడుక్కు-విరా.” అంటూ వంట గదిలోకి వెళ్ళింది కమలమ్మ.

‘ఈ రోజుతో పరీక్షలు అఖరుగదా నివిమాకి వెడదాం రా’ అంటూ స్నేహితు రాళ్ళు నిలవంతంచేసినా తను వెళ్ళలేకపోయింది. మూడు రోజుల్లో తన నాట్య ప్రదర్శన ఒకటి వుంది. ఈ వూళ్ళో ప్రముఖ వైద్యుడు శ్రీ వేణుగోపాల రావు కుమార్తె వివాహ సందర్భంగా ఆ ప్రదర్శన ఏర్పాటుచేశారు. తమ గురువు గారు ఆ రోజుతో తనో పెద్ద నాట్యరాణిగా గుర్తింపబడారన్న జాపత్రయంతో మంచి మంచి అయిటమ్మ నాలుగయిదు పెంట్లుచేసి తనచేత బ్యాప్టాక్టీసు చేయిస్తున్నాడు. పరీక్షలుగదాన్న తలంపుతో తను వెనకడుగువేసినా అమ్మ

ప్రోత్సాహం, ఇటు శేషాచార్యులుగారి బలవంతం- తనవి మరీ అలసట పెడు తున్నాయి. అటు నాట్యం ఇటు వరీక్షల హడావుడి హైరానగా వుంది. ఒక బెడద తీగిపోయింది కనుక తను ఇక విశ్చింతగా ప్రదర్శనకి తయారు కావచ్చు. అందుకే తను సినిమా ప్రోగ్రాంకూడా కాన్సిల్ చేసుకుంది.

గబగబా భోజనంచేసి గదిలో ఓ గంట హాయిగా నిద్రపోయి మళ్ళీ నాలుగు గంటలంతా తల్లి లేపితేనే లేచింది.

కూతురి శ్రమ బాగా గ్రహించిన కమలమ్మ మంజీర సీరసపడిపోకుండా పళ్ళ రసాలు తీపిస్తూ అన్నీ అమరుస్తూనే వుంది.

తల్లి పెట్టిన తీపిను, కాఫీ తీసుకుని టాయ్లెట్ అయి డాన్స్ క్లాసుకు వెళ్ళి పోయింది మంజీర.

మంజీర అటు వెళ్ళగానే రిజల్లో దిగాడు అచ్యుతరామయ్య.

అన్నగారిని చూడగానే మహదానందపడిపోయింది కమలమ్మ.

“ఏమిటా అన్నయ్యా! హఠాత్తుగా ఇలా వచ్చావు?” అని అడిగింది కుర్చీ జిప్సవుణ్ణా.

“ఏమీలేదులే! పిల్లకి వరీక్ష రయ్యాయేమో మిమ్మల్ని తీసుకువెడదామని వచ్చాన,” అంటూ కుర్చీలో కూర్చున్నాడు

అన్నగారి అపేక్షకి తక్కు చెమ్మగిల్లాయి కమలమ్మకి

తల్లి, తండ్రి గతించిన దగ్గర్నించి తన పుట్టింటిపేరుతో రాకపోకలు సాగించడానికి, చీర, సారె పట్టుకుని అత్తింటికి రావడానికి తనొక్కడే మిగిలాడు ఆవంశానికి.

అలాగే తన భర్త గతించాక తమకి అతనే అండ, పెద్దదిక్కు అయ్యాడు. ఏళ్ళు గడిచి వృద్ధాప్యంలో పడుతున్నా అవివాహితుడిగానే మిగిలిన అన్న అచ్యుతరామయ్యని తలచుకుని ఎప్పుడూ దుఃఖపడుతూనే వుంటుంది. “ఒక్కగా నొక్కడివి. పెళ్ళిచేసుకుని నాన్న వంశాన్ని నిలబెట్టరా!” అంటూ ఎన్నోసార్లు ఏడ్చింది మొత్తుకుంది. అయినా అల్లాటమొద్దుగా చూసుకునే చెల్లెలి మాటని ఈ విషయం దగ్గరకి వచ్చేసరికి పూర్తిగా కొట్టిపారేశాడు అచ్యుతరామయ్య.

ఒక్కోక విషయంలో అతనెంత మృదుహృదయుడో, ఒక్కో విషయంలో అంత కఠిన శిక్షకుడు. ఒక్కొక్క నిర్ణయం చేశాడంటే అది వజ్రపన్నీలం. దానికింక తిడుగులేదు. ఎందరి కన్నీళ్ళు, బాధలూ అతన్ని కదిలించలేవు, కరిగించలేవు.

అతనలా పెళ్ళిపెటాకులా లేకుండా వుండిపోనడాకి పెద్ద కారణమే వుంది అతని యవ్వనంలో - అంటే ఇరవై మూడు, ఇరవై నాలుగేళ్ళ వయసులో అరవింద అనే అమ్మాయిని ప్రేమించాడు. ఆ పిల్లకూడా అచ్యుతరామయ్యని గాథంగానే ప్రేమించినా - చివరికి - వికారణంనేతో మరొకరి ఇంటి ఇల్లాలై వెళ్ళిపోయింది. అంతే. అప్పటినించి అచ్యుతరామయ్య బ్రహ్మచర్యంతోనే కాలక్షేపంచేస్తున్నాడు. పెళ్ళిచేసుకోమని ఎందరు చెప్పినా, తల్లింకాడ్రీ మొత్తుకున్నా, తిట్టినా, తిమ్మినా, ఏంచేసినా పెళ్ళికిమాత్రం ఇష్టపడలేదు. అకరణి బొమ్మలాంటి అరవిందని అతనేనాడూ మరిచిపోలేదు. అమె ప్రణయానికి గుర్తుగా అమె ఇచ్చిన కార్డు పైకి పోదో అతనికి పవిత్ర దేవతారూపం అది చూసుకుంటూనే అతను రోజులు - వారాలు - నెలలు - సంవత్సరాలు గడిపివేస్తున్నాడు

పకోడీలు ఓసళ్ళెంలో పెట్టి అన్నగారికి అందించి కాపీ కలపడానికి లోపనికి వెళ్ళింది కమలమ్మ.

పకోడీలు తిని, కాపీ త్రాగి "అయితే మంజీర పరీక్షలన్నీ పూర్తి అయినట్టేగా!" అని అడిగాడు.

"అ! అయినట్టే! కాని మూడురోజుల్లో దాని డాన్స్ ప్రోగ్రాం ఒకటి వుంది అన్నయ్యా! అది అయ్యాక వెళదామంది. అందుకే అగిపోయాం. లేకపోతే ఈ పూచీ బయలుదేరేవాళ్ళం కదూ. నువ్వు నాదా నాల్గురోజులు వుండు. ఆ ప్రోగ్రాం చూసి వెళుదువుగాని." అంది అన్నయ్యతో.

"నా కెక్కడమ్మా తీరుబడి" అంటూ అక్కడే వున్న వారపత్రిక అందుకుని చదవసాగాడు.

దాన్ని బాగా ప్రాక్టీసుచేసుకుని చెమటలు కారుతూ వచ్చింది మంజీర. మామయ్యని చూస్తూనే చంగున లేడిలా దూకి "ఎప్పుడోచ్చావు మామయ్యా!" అని అడిగింది ఉత్సాహంగా. "ఇందాకేనమ్మా! పరీక్షలు బాగా రాశావా?" అని అడిగాడు అప్యాయంగా.

"ఆ రాశాను మామయ్యా! అయినా ఫస్టియరేగా!" అంటూ నవ్వుతూ లోపలికి వెళ్ళిపోయింది. వెళుతున్న మేనకోడలివంటే నువ్వోషానా చూశాడు అచ్యుత రామయ్య. తన కళ్ళుమీదు పుట్టి, తనకేత గొన్న వేయించుకుని అడతూ పాడుతూ అల్లరిచేస్తూ తిరిగివ మంజీర ఈ రోజు పదహారేళ్ళ పడుచుపిల్ల అయింది. చక్కని రూపం, అంతకుమించిన అంగసౌష్ఠ్యం, చదువులో చురుకు దనం, అగ్ని కలిబోడుకుని గలగలపారే పెరిచేదు, అగణనీయ ముద్ద మందారంతా, చలాకీగా తిరుగుతూ అందరికీ కనబడుచు చేస్తూవుంటుంది

లోపల వంటపనిలో కాస్త తల్లికి సాయంచేస్తూ "మామయ్య దేవికి వచ్చా
దమ్మా!" అని అడిగింది మండీర.

"నీకు శుభవలుగదా మనవి తీసుకువెళదామని "

"నా బోగ్రాం మాట చెప్పావా?" కుతూహలంగా అడిగింది మండీర.

"అ, అది అయ్యేదాకా వుండమన్నాను. మరి వుంటాడో వుండకోగాని" అంది కూర దింపతూ.

"నేను చెబుతాలో అమ్మా: మామయ్య నామాట కొదనడు, అంటూ దీమాగా జవాబిచ్చింది మండీర

ఆ మాటకీ కమి:మ్మ నవ్వుకుంది. మాతురివంటే మురిపెంగా చూస్తూ, "అయితే వెళ్ళి అమాటే చెప్పిరా."

"వెబుతాను ఈ వచ్చడి కాస్తా రుబ్బేయనీ" అంటూ కాస్త వేగం పెంచి వచ్చడి వూర్చిచేసి చేతులు కడుక్కొంటూ మామయ్య దగ్గరికి వచ్చింది

"మామయ్యా: నా బోగ్రాం అయ్యేదాకా ఇక్కడే వుండవూ!" అంది గారాబు సొళ్ళూ

"అక్కడ నా పనులెవరు చూస్తారమ్మా!"

"ఎవరో ఒకరు చూస్తారే వెదవ పండ్లు ఎప్పుడూ వుండేవేగా!" అంది విసుగ్గా.

చివరకి నుంజీర తనప్పు ముద్దుల మేనండలికి నిదురు నవ్వులేక అతి ముక్తమయిన పిచ్చుల కూడా వాలుగాచేసి అగిపోయాడు చెల్లెల్నింట్లోనే

"అన్నయ్య వెళ్ళిచేసుకో" గింట కొడుకు పట్టి మండీరక మొగుడయ్యే వాడు అనుకుంది మురిమ్మ నీర్తి చెక్వాసే విడుస్తూ.

ఆ రోజే మండీరదేవి నృత్య ప్రదర్శన. అచ్యుతరామయ్య, కమలమ్మ కూడా హాజరయ్యారు. సెర లేచింది. గజ్జలు ఘల్లుమన్నాయి. మొదటి అయిదుమే గిరిజాకళ్యాణం. తాపసి వేషంలో పువ్వుల పళ్ళెంతో పర్వతపుత్రి పార్వతి దేవిగా మండీర ప్రత్యక్షమయింది.

అక్కెస్ట్రాకి. గురుత్తిగారు వెనకనుంచి పాడే పాటకి లయబద్ధంగా అడుగులు వేస్తూ భువనమోహనంగా నర్తించసాగింది మండీర. వచ్చని ఆమె దేహ చ్చారుకు కాషాయరంగు చీర, దానిపైన తులసిమాలలతో అకుంఠిత దీక్షతో తపస్సా చరిస్తూ పరిమేశ్వరానుగ్రహం కోసం ఎంతవించే ఉపన్యసిగా, ఆమె చిక్కికి మెచ్చి ఆమెను స్వీకరించే దేవదేవుని పరిసర పితాబరాలతో జగన్మాదిగా ఆమె చూపించిన హాసభాసలకు అచ్యుతరామయ్య లోగిపోయాడు. ఆ క

జానపద నృత్యం, అతర్వాత ఓ అష్టపది, చివరన సందూరి వారి ఎంకిపాట నృత్యంతో అనాటి కార్యక్రమం ముగిసింది.

డాక్టర్ వేణుగోపాల్ మంజీరని అభినందిస్తూ కానుక లందించాడు. గురువు గారిని పట్టుబట్టిలతో సన్మానించాడు. తన మాతురిలోని ప్రతిభా విశేషాలకు తనే ఆశ్చర్యపోతూ, వంకోష తరంగాల మధ్య ఇల్లు చేరుకున్నది కమలమ్మ. అచ్యుతరామయ్య వరేసరి. అతనికి నృత్యం అన్నా, సంగీతం అన్నా చాలా ప్రేమ మంజీర దాన్ను నేర్చుకుంటున్నదని తెలిసినప్పుడే మరిసిపోయాడు. ఇప్పుడు వ్యయంగా ఆమె నృత్య ప్రదర్శన చూశాక యాభ్యుర్రత కీర్తి నార్జించి నృత్యశిక్షణలో విజయవంతం ఎగురవేస్తున్న రుక్మిణి అరందేల్, యామినీవంటి నృత్య కళాకోవిదుల్లోకి తన మేనకోడలు కూడా చేరిపోతుందని ఉపొప్పింగి పోయాడు. చాలా చేరిపోవాలని ఆకాంక్షించాడు కూడా.

ఆ మూడే మంజీరను, కమలమ్మను తీసుకుని వచ్చేకాదు తన యింటికి అచ్యుతరామయ్య.

2

విజయవాడకి ఇరవైమైళ్ళ దూరంలోవున్న పల్లెటూరు అచ్యుతరామయ్యది. ఆ పూరుపేరుచెప్పి మోతుబురు లనవగినవాడు పట్టుచుని వదిలించుకూడా వుండరు. అసలప్పుడు ఇక్కే చాలా తక్కువ. ఎక్కువ భాగం అంతా పొలాల్లే.

అచ్యుతరామయ్యకి అక్కడో ఇల్లు, పొలం వున్నాయి. అవి అతనికి ప్రాణం అనే తెప్పవచ్చు. రోజూ పచ్చని చేని వలకరించడం అతనికి నిద్ర పట్టదు.

ఆ పచ్చని పొలాలమధ్య అడుతూ పాడుతూ తిరగడం మంజీరకి కూడా ఇష్టమే. తెల్లగ తెల్లవారి లేచి వంటమిషి రామయ్య తెచ్చిపెట్టిన ఇడ్లీ ఆరగించి చూమయ్యతో పొలానికి బయలుదేరింది మంజీర.

అసలే నృత్యం చేస్తుంది కనుక నిదకలో ఓ విధమైన చమక్. ఉత్తంగ శబ్దంమీదనుంచి తృప్తిపడే జలపాతంలాంటి వయసులో చలాకీగా చిలిపిగా కబుర్లు చెబుతూ అచ్యుతరామయ్యని నవ్విస్తూ తన కేరికలాడుతూ పొలం చేరుకున్న మంజీరకి పొలంగట్టు దగ్గరలో పాండు, చుట్టూ ధరించిన ఓ అంబాల ముషికుడు దళనమున్నేసరికి బ్రేకోపడిపోయి నట్టాగిపోయాయి కాళ్ళు. అతను చిరునవ్వు కన్నతూ మంజీరకేసి చూశాడు. ఆ నవ్వు మంజీరని ముగ్ధురాలని చేసింది. అతని చురుకు చూపులా ఆమె లేతగుండెలో బాణంలా దూసుకు

పోయాయి. ఈ పల్లెటూరిలో, ఈ పొలాల మధ్య సాక్షాత్తు మన్నడుదే దిగి వచ్చాడా అన్నంత అందంగా వున్న ఆ యువకుని చూసేసరికి మంజీర గుండె లయకప్పింది.

“ఏం బాబాయి! ఈ రోజు ఆలస్యంగా వచ్చావు!” అంటూ అచ్యుత రానుయ్యని పలికరించాడు ఆ యువకుడు.

“ఇదుగో! ఈవిడగారి మూలావ,” అంటూ నవ్వి “నీకు మా చెల్లెలు కమల గుర్తుందిగా, దాని కూతురు. పేరు మంజీర,” అంటూ అతనికి పరిచయం చేసి “మాడు మంజూ, ఇతను నాకు బాగా పాలవినవాడు, విజయవాడ ఇతని నివాసం. పేరు శరచ్చంద్ర. అగ్రికల్చర్ బి.యస్సెసి. పాపయ్యాడు. నన్ను చూడాలనిపించినప్పుడల్లా వచ్చి వెడుతూవుంటాడు,” అంటూ మంజీరకి పరిచయం చేశాడు.

మంజీర నమస్కరించింది. అతను ప్రతినమస్కారం మాటే మరచినట్లు ఆమెనే చూస్తున్నాడు

“ఏం చదువుకుంటున్నారు?” కుతూహలంగా అడిగాడు.

“ఇంటిరు ఫస్టియర్ పరీక్ష రాసి వచ్చాను,” అంది అతని చూపులు తప్పించుకుంటూ.

“మా మేనకోడలు దాన్ను పట్టుగా చేస్తుంది మొన్నే ప్రదర్శన ఇచ్చింది. అబ్బ! ఎంత బాగుందనుకున్నావు” అంటూ గొప్పగా చెప్పుకున్నాడు అచ్యుతరామయ్య.

“అప్పుడే అనుకున్నానులే బాబాయి! ఈవిడ దాన్సర్ అయివుంటుందని,” అంటూ నవ్వాడు శరచ్చంద్ర.

“ఎలా అనుకున్నావురా?” అని అడిగాడు అశ్చర్యంగా.

“అవిడని దూరంంచి చూస్తూనే వున్నాను. అది నడకలా లేదు, కదాకలి దాన్నులా వుంది,” అంటూ చమత్కరించాడు శరత్.

అతని హాస్యానికి ఓరగా చూసింది మంజీర. ఆ చూపు మన్నడువి బాణంలా అతని హృదయంలోంచి దూసుకుపోయింది.

శరచ్చంద్ర మాటలకు కెక్కుసి నవ్వాడు అచ్యుతరామయ్య.

“ఓసారి రా మా ఇంటికి మా చెల్లెల్ని కూడా చూసిపోదువుగాని,” అంటూ పొలంలోకి దారితిశాడు అచ్యుతరామయ్య.

“ఇతనేక్కడ వుంటాడు మామయ్యా!” కుతూహలంగా అడిగింది మంజీర

“మన మామిడికోట దగ్గర ఓ పెద్దవేళాము. అతను ఎప్పుడు వచ్చినా అక్కడే దిగుతాడు కొన్ని వంటసామగ్రిలు యింటాయి. అతనే స్వయంగా సందుకు తింటాడు. నేను భోజనానికి రమ్మవి బలవంతం చేస్తేనే వస్తాడక్కడికి, లేకపోతే రాడు.” అంటూ వివరంగా చెప్పసాగాడు.

వరి వేళారు ఆ వంట అయిపోయింది. వేసవికాలం మళ్ళీ తొలకరి వానలు వడేసరికి పొలం దున్నటం అయిపోతుంది.

“ఈసారి చెరకు వేద్దామనుకుంటున్నావమ్మా!” అన్నాడు అచ్యుతరామయ్య పొలం అంతా కలియచూస్తూ.

“వెయ్యి మామయ్యా! ఉయ్యారు మగర్ ప్యాక్టరీకి తోలి. చవచ్చు,” అంది మంజీర ఉత్సాహంగా.

మంజీరవి ఎరిగున్నవారంతా పరికరించారు. అందరికీ నవ్వుతూ సమాధానాలు ఇస్తూ ఇంటికి తిరిగివచ్చింది మామయ్యకో. వెళ్ళేప్పుడెంత ఉత్సాహంగా వుందో వచ్చేటప్పుడు అంతకు రెట్టింపు ఆనందం వుంది ఆమెలో.

ఆమె కళ్ళముందు శరచ్చంద్ర గిరగిలా తిరుగుతున్నాడు. అతని రూపమే మరులుగొలుపే దనుకుంటే అతని చిరునవ్వు మరింత మమరంగా వుంది. ‘ప్రసాదాన్నంతా జయించగలిగే చిరునవ్వు ఒక్క ఇవహార్ లార్ డే’ అని ఎక్కడో చదివింది. అలాంటి కోవలోకే చెందుతాడీతను కూడా! అనుకుంటూ అతన్నే తలంచుకుంటూ మధ్యాహ్నం భోజనంచేసి విద్రలోకి జారిపోయింది మంజీర.

ఈ పల్లెటూరు వస్తే తనకి పొలమూ, రామాలయం తప్ప కాలక్షేపానికిం వుండవు. అదే తన బండరులో అయితే రావాలన్నా టైము కనిపించదు. చదువు, కాలేజీ, డాన్సు, పుస్తకాలు. ఇంకో ఇరవైనాలుగు గంటలుండాలి రోజుకి అనిపిస్తూ వుంటుంది. విద్ర కూడా సరిగ్గా వుండదు. ఈ పల్లె వస్తే అంతా తిరుబడే. అక్కడికి చాలా పుస్తకాలు తెచ్చిపెట్టుకుండి. మధ్యాహ్నం లేచి కాఫీ త్రాగి ఇంట్లో చేగోడీలు చేస్తూంటే కాఫీపు తనూ సాయంచేసి మామయ్య దగ్గరికి వచ్చింది.

“ఏం మంజూ! ఎక్కడికైనా ఏకాదు తెడతావా? లేకపోతే పట్నం సినిమాకి వెడతావా?” అని అడిగాడు అచ్యుతరామయ్య.

“కాసేపలా రామాలయం దాకా వెళ్ళవస్తాను మామయ్యా! సినిమాకి మరో రోజు వెళ్ళవచ్చులే,” అంది.

“ఇంట్లో కొబ్బరికాయ ఉన్నాయి. ఒకటి తీసుకువెళ్ళి కొట్టిరా!” అంటూ ఎవరో వస్తే మాట్లాడటానికి వెళ్ళిపోయాడు. వళ్ళూ తీసుకుని దొడ్లో మల్లె వందరి దగ్గరకి పోయి అందినంతవరకూ మొగ్గలు కోసుకుని దండకట్టి వళ్ళూలో పెట్టి స్నానానికి వెళ్ళిపోయింది. తనే కొబ్బరికాయకి పీచుతీసి కాస్త కర్పూరం, అగరువత్తులు మంజీర ఇంకా కోయకుండా వదిలిన పువ్వులన్నీ తను కోసి ఓ ప్లాస్టిక్ పెట్రెజ్ సర్టి పెట్టింది కనులమ్మ.

స్నానం చేసి కడిగిన ముత్యంలా తయారైన మంజీర తల్లి వర్తిపెట్టిన జాస్కెట్ చూసి “అద్దన నేయించమంటూ అమ్మ!” అని చిదిగింది.

“దేయించు. ఈ రోజు ఏకాదశిగా : ఇదిగో దమ్ము” అంటూ తీసి ఇచ్చింది.

“పిల్లలో కూడా ఇవ్వు” అంది పూలదండ పెట్టుకుంటూ. అదీ తీసి ఇచ్చింది. అద్దంలో మరోసారి తన అందం చూసుకుని జాస్కెట్ అందుకుని నియంబరదండి మంజీర.

అచ్యుతరామయ్య ఇంటకి దగ్గరగానే వుంటుంది రామాలయం. మంజీర క్షణంలో రామాలయం చేరుకుంది. అక్కడే ఎవరో భక్తులు మ్రోగించిన మంటా రావ్ అంటే “సారవస్త్రం పురిచేసేసింది.

తన గుండె అయ్యలు చాలా చూసింది. ఈ రామాలయంలోని రాముడు నవవి అచ్చుల అచ్చులలా ఏ విగ్రహమూ అక్కడుకోలేదు. అందుకే ఈ వల్లెవస్త్రే నిధిగా తన గుండెలో దీపం కొర్చి దీపం అయినా చూసి వస్తుంది. ఎక్కువ ఇళ్ళు లేకపోయినా పున్న పుణ్యాత్ములవల్ల శ్రీరాముని దూసగీతనై వేద్యాలు నిరా మాటలా సాగిపోతున్నాయి.

రాముడు కళకళలాడుకుంటే తన గ్రామం కూడా కళకళలాడుతుందన్న గొప్ప విశ్వాసం అచ్యుతరామయ్యకి వుండటంతో రాముని మహానైవేద్యానికిగాను ఓ బస్తా చాన్డం ప్రతి ఏడూ పూజారి తీస్తావుంటాడు.

మంజీర దేశాలయంలోకి ఎదుగుపెట్టి ప్రదక్షిణం మాటే మరచి అలాగే విసుగుపోయినట్లు నిలబడిపోయింది. కావణం, శరత్కాల మేఘాల మాటున పక్కున నవ్వే జాబిల్లా తెల్లని దరహానంద్రితలగు పెదజల్లే శరచ్చంద్ర గంబ మ్రోగిస్తూ శ్రీరాముడిని శక్త్యయై చూస్తున్నాడు అమె గుడిలోకి అడుగుపెట్టగానే గంబ మ్రోగిస్తున్నది అతనే.

తనది అదే సంతానంమోచి గుడిలోకి అడుగుపెట్టింది. అంతే : శరచ్చంద్రుని మంటా రావ్ తక్కువ అగిపోయింది శ్రీరాముని మాట మరచిపోయి తన కళ్ళ

దుట సాక్షాత్కరించిన అప్పరాంగవని తదేకంగా చూడసాగాడు నవ్వుతూ. పూజారి లోపలనించి బయటకువచ్చి మంజీరని చూసి సంకోషంతో “ఎప్పుడు వచ్చావమ్మా!” అని అడిగాడు. “విన్న నచ్చామండీ.” అంటూ విషయంగా జవాబిచ్చి బాస్కెట్ అందించి “అర్చన చేయండి నా పేరుతో” అంది. అతనివని తీసుకుని లోననికి వెళ్ళిపోయాడు. అతను వున్నదా వెళ్ళిపోయాడా? అనుకుంటూ వెనక్కి తిరిగి చూసింది. శరత్ చంద్ర అలాగే చిలవడివున్నాడు.

“దైవ దర్శనానికి వచ్చావా?” అంటూ పరిశరించాడు.

“లేకపోతే మీ దర్శనానికి వచ్చాననుకున్నారా?”

“అలా భ్రమపడే మూర్ఖుడినికానులే” అన్నాడు నవ్వుతూ.

“మీరు రోజూ గుడికి వస్తుంటారా?”

“రోజూనా! నెలకోసారి వస్తే అక్కడికిది చాలా ఎక్కువ.” అన్నాడు అదే చిరునవ్వు ముఖంతో.

“మరి మీకే పూజ్యో కాలక్షేపం ఎలా జరుగుతోంది?” నిర్భయంగా అడిగింది.

“రాముడు తప్ప కాలక్షేపానికి ఎవరూ దొరకరంటావా? నవల దట్టిగా చెప్పవలసివస్తే నాకే పూడువస్తే క్షణం తీరుబడి అవదు. పూ విజయవాడలోనే చాలా విప్రశాంతి” అంటూ నవ్వాడు. అంది మాటలకి తిట్లకోయినట్లు చూసింది. తనకీ ఇతనికి ఈ వల్లెబూరు ప్రయాణాల విషయంలో ఉత్తర దక్షిణ భేదాలు. తనకీ కాలక్షేపం కాదనుకుంటే అతనికి తీరుబడికాదట. ఈ వల్లెబూళ్ళో అంత తీరుబడి కాని వసులేంపువ్వులు బాబూ, అనుకుంది పెద్దారంగా.

పూజారి పూజ పూర్తిచేసి ప్రసాదం అందించాడు. అది అక్కడే పగంగొట్టి అతనికి కాస్త ప్రసాదం అందించింది.

“రేపు మామిడి తోటకి రాగాదూ? చూడవచ్చు.” అన్నాడు శరత్ చంద్ర.

“మామిడితోట అంటే నూమయ్యని తోడు తీసుకురావాలి. విన్న వచ్చిన పొలానికి అయితే ఒక్కత్తిసి రాగంను,” అంది మంజీర.

“మామిడితోటకి రావడానికి అంత భయమైతే నేను వచ్చి తీసుకువెడతాలే!”

“భయం కాదుగాని బద్ధకం. అంత దూరం రావాలంటే, పొలం అయితే దగ్గరకదూ?”

“నరే నీ బాష్టం” అంటూ లేచి “చీకటి వడినట్లుంది. మీ యింటి దగ్గర దింపుతాను వద్ద.” అన్నాడు.

అతనితోపాటే బయలుదేరింది. గుడిమెట్లు దిగుతూంటే ఇద్దరి భుజాలు

తగిలాయి. చటుక్కున అమె భుజంమీద చెయ్యివేసి గట్టిగా నొక్కి "కాస్త మెల్లగా నదవండి మంజీరగారూ : లేకపోతే ముక్కు, నోరు ఏకం అవుతాయి అన్నాడు మెల్లగా. ఆ మాటకి సిగ్గుపడిన మంజీర మెల్లగా అతని చెయ్యి విడిపించుకోబోయింది. అతనిది వట్టిచుకోనట్టే తన భుజానికి బలంగా అడుము తున్నాడు అమెని

"వదలండి : ఎవరన్నా చూస్తారు." అంది తదబదుతూ.

"ఏదీసారు. ఇంకీ బైములో రాముడిని దర్శించడానికి వచ్చే భక్తాగ్రేసరు రెవరూలేదులే. మానమే లాష్ట : ఈ పాటికి గర్భగుడి తలుపు మూసేవుంటాడు పూజారి," అంటూ అమె ఇల్లు చేరేదాకా ఆ భుజంమీద చెయ్యివేసే వచ్చాడు. అతని చొరవకు కోపం వచ్చేసింది మంజీరకి. మామయ్యకి చుట్టం అయితే కావచ్చు, తనకేం చుట్టం : గట్టిగా నాలుగు దులిపేద్దాం అనుకుంది. కాని ఇంతలో ఇల్లు రానే వచ్చింది.

"గుడునైట్ మంజీరా !" అన్నాడు శరచ్చండ్ర.

అది విననట్టే లోపలికి వెళ్ళిపోయింది మంజీర. లోపలికి రండి అంటుండేమో వెళ్ళి కమలమ్మని వలకరించి వుండమంటే భోజనానికి ఉండిపోవచ్చని ఆశించాడు శరత్. కాని మంజీర విసురుగా లోపలికి వెళ్ళిపోవడంతో అమెకి కోపం వచ్చే వుంటుందని గ్రహించి మౌనంగా వీధిలోనాడు వీధిలోంచే వెళ్ళిపోయాడు శరచ్చండ్ర.

3

ఆ మర్నాడు తనే ఓంటరిగా పొలానికి బయలుదేరింది మంజీర. అక్కడే ప్రత్యక్షమయ్యాడు శరచ్చండ్ర.

"గుడ్ మార్నింగ్ మిస్ మంజీరాదేవి" అంటూ. అదే చెరగని చిరునవ్వుతో విషచేశాడు.

"గుడ్ మార్నింగ్ : అప్పడే ఇక్కడ బైతాయించారే !" అంది నవ్వుతూ విన్నటివన్నీ మరచిపోయి.

"మరే : ఈ పల్లెటూరులో వున్నంతకాలం నాకీ పొలాలు పుట్రలు పట్టుకు తిరగడమే పస" అంటూ "వీరన్నా" అంటూ కేకపెట్టాడు.

చిటికలో రెండు కొబ్బరిబొండాంతో ప్రత్యక్షమయ్యాడు వీరన్న.

ఇద్దరికీ చెరి ఒకటి అందించాడు

"అబ్బి : చాలా తియ్యగా వున్నాయ్" అంది పూర్తిగా తాగేసి.

“మరి ఈ వూరి కొబ్బరినీళ్ళంటే ఏమనుకున్నావు?” అంటూ గర్వంగా చూశాడు.

“ఇవి కూడా మామయ్య, రివేనా?”

“అ. పొలానికి అటువైపున వున్నవన్నీ కొబ్బరిచెట్లేగా! చూద్దావావి?” అంటూ ముందుకు దారితీశాడు.

అతని వెనకే ఉత్సాహంగా నడిచింది మంజీర.

“నువ్వు బాగా రాన్ను చేస్తావట. నాకెప్పుడు చూపిస్తావు.” సుతారంగావున్న ఆమె చెయ్యి అందుకుంటూ అడిగాడు శరచ్చంద్ర.

అతని చెయ్యి తగలగానే ఆమె గుండె యల్లుమంది. అతని చేతిలోంచి తన చెయ్యి తీసుకోకుండానే అతని నరసన నడవసాగింది. అతను ఉత్సాహంగా తబుర్లు చెబుతుంటే నవ్వుతూ వింటోంది.

“ఇంతకీ నేను అడిగిందానికి జవాబివ్వలేదు!” అన్నాడు నవ్వుతూ.

“ఏమిటి రాన్ను మాటా? చూపిస్తాను. దేవితైనా ధైము రానాలిగా!” అంటూ నవ్వింది మంజీర.

“అవును. దేవితైనా ధైము కావాలి” అంటూ కొంచెంగా ఆమె కళ్ళల్లోకి చూసి సోగదేలిన ఆమె వీతికళ్ళల్లోంచి మెరుపుకు ముగ్ధుడై ఆ రెండు కళ్ళమీదా తటాలున ముద్దుపెట్టుకున్నాడు. అతని చర్యకు సిగ్గుతో ఎఱ్ఱమందారంలా అయింది మంజీర ముఖం.

ఇంతలో కొబ్బరిచెట్లు కవిపించాయి.

“ఇవిగో! ఈ చెట్లన్నీ బాబాయివే!” అంటూ చెప్పి మరో రెండు కొబ్బరి బొండాలు కొట్టమని వీరన్నకి చెప్పి అక్కడే కర్చివ్ పరచి “హర్సోంది మంజీరమ్మగారూ!” అంటూ నవ్వాడు.

“నేనెవరికీ అమ్మనికాదు” బుంగమూతిపెట్టింది

“పోనీ అమ్మాయిగారు,” అంటూ నవ్వుతూనే వీరన్న కొట్టిఇచ్చిన కొబ్బరి బొండాం అందించాడు.

“మీరూ తాగండి”

“చిత్తం!” అంటూ అందుకున్నాడు.

ఇంతలో అటు వచ్చాడు అచ్యుతరామయ్య.

“ఏమట్రా! ఇక్కడున్నారా?” అంటూ.

“నీ మేనకోడలికి మన కొబ్బరి నీళ్ళు రుచి చూపిస్తున్నాను బాబాయి!”

“అయనగారు దుచి చూపించకపోతే నేను కొబ్బరినీళ్ళ ముఖమే ఎరగనా మామయ్యా!” అంది ఓరగాచూస్తూ మంజీర.

వాళ్ళిద్దరినీ చూసి ముసిముసి నవ్వులు నవ్వుకున్నాడు అచ్యుతరామయ్య.

“దానా అని పిలు మంజీరా! అతను నీకు బావవరసే!” అన్నాడు ముచ్చటగా అమెకేసి చూసి.

“ఇంక వెదదామా మామయ్యా!”

“అలాగే! వీరన్నా అనక మరో నాలుగు బొండాలు ఇంటికి పట్టుకురా!” అని పురమాయించి “నువ్వు కూడా రా! ఈపూట మా యింట్లో భోజనానికి” అన్నాడు శరచ్చంద్రుని చూసి.

“నేనెందుకు బాబాయి, మరో రోజు వస్తాలే! అక్కడ ఇంటి దగ్గర వంట చేసి పెట్టుకునే వచ్చాను.” అంటూ తిరస్కరించాడు శరచ్చంద్ర.

“భోజనానికి రమ్మంటే అంత బెట్టునరి చేస్తారేమిటి?” అంది మంజీర.

“బెట్టునరికాదు మరదలుపిల్లా! అహరదాస్యము వేస్తు చేయబూగదని మన నాంకు నేకధాటిగా చెప్పే పొదుపుద్యమామ్మి గురించి ఎవలెదూ!” అంటూ హాస్యంగా అన్నాడు

“నాయకుల ఉపన్యాసం విన్నా విశకపోయినా బావగారి ఉపన్యాసం విన్నానులే!” అంటూ కొంటే జవాబిచ్చి మామయ్యతో కలిసి ఇంటికి వెళ్ళి పోయింది.

ఆ రోజంతా ఇక బయటికి కదలలేదు. హాయిగా పుస్తకాలు చదువుతూ గడిపేసింది.

ఆ మన్నాడు తెల్లవారి లేస్తూనే ‘ఈ రోజు మామిడితోట దగ్గరికి వెళ్లరావాలి’ అనుకుంది.

రాజుగారు తలచుకుంటే దెబ్బలకి కొదవలేదని మంజీర తలంచుకొంటే దానికి కింక అప్పించడం గనక చకచకా ముస్తాబవసాగింది.

రెండు జడలు ఒక జడకి వేలాడుతూ రాత్రి తీసి దాచిపెట్టిన మల్లెపూల దండ, తెల్లని ఫుల్ వాయిల్ చీర తెల్లని టెరీటాటన్ జాకెట్, మెడలో రెండు పేటల మంచి ముత్యాలు. శ్వేతసుందరిలా మెరిసిపోతూ ఎవరికి చెప్పకుండానే మామిడితోటకి బయలుదేరింది. అంతగా దారిలో ఎవరినన్నా అడగవచ్చులే అన్న దైర్యంతో. అయితే మామయ్య తోటని అమె సులభంగానే గుర్తుపట్టింది వెనకోసారి చూసింది కనుక.

ఉప్పొంగే హృదయంతో శరచ్చంద్రుని చూడాలన్న తహతహతో మామిడి తోటలోకి అడుగుపెట్టిన మంజీరకు కాస్త అవతలంగా కనిపించిన దృశ్యం ఆమెని నిలుపు విశ్లేషిస్తున్నట్లు చేసింది. శరచ్చంద్రుని కౌగిలిలో ఓ యువతి! ఆ దృశ్యం చూసిన మంజీర భగభగమంటిపోతూ వెనుదిరిగింది. ఆమెని ముందుగా చూసింది శరచ్చంద్రుడు. “మంజీరా!” అని మనిమిలోనే అనుకున్నాడు.

మంజీరకి అపొద్దున్నతం ఉడికిపోతోంది. ఏ! ఎంత తపటవస్తున్నాడు! ఎంత మోసకారి! చివటో! ఎంత తీయగా కలుపు చెప్పి ఇప్పుడక్కను చేస్తున్న వనేమిటి! మరో టామలో నిల్లాపాటు సరపాలు. ఏ! ఇంత గీతి జాతీలేని మనిషిని గురించి తనంత తీయగా వూహించుకుందా!”

వెనుదిరిగిన మంజీర కోపంకొద్దీ నడకవేగం పెంచి త్వరగానే ఇల్లుచేరుకుంది. ఎంత ఉత్సాహం ఉరకబువేస్తుంటే తను అక్కడికి వెళ్ళిందో అంతకు పది రెట్ల విరుత్సాహాన్ని మోసుకుని వచ్చింది. ఎంతో శ్రమపడి అలంకరించుకుని అతనికోసం పరుగులు పెడితే అంతకంతా బాధని వెంటపెట్టుకుని వచ్చింది. ఏ! ఈ మగవాళ్ళంతే: సహస్రస్పృహాభ్రకం పెట్టినా వాళ్ళ బుద్ధి మారదు. శరచ్చంద్రుని మాత్రం మరచాడుకదా; అతనికి మాత్రం మంచిబుద్ధి పెక్కుది వింది చిన్నురే!

తెల్ల శ్రామచిహ్నాని గుల్లెలసారం అని భ్రమపడిన తెలివితక్కువ తనది కాని అతని దేవుణ్ణింది

మంచిగ.ధం బుజ్జుతని బూడిద అద్దుకోబోయిన అజ్ఞానం తనది. తనని చూసి తనే తిట్టుకోవాల్సిగాని అతన్ని తిట్టవలసిన పనేముంది.

మంజీర మనస్సు అసూయతో రగిలిపోయింది. అందమైన పూల ముఖాన్ని పరిమళభరితమైన మొగలిపూలకి సంపంగలకి మిన్నగులు చుట్టుకుని వున్నట్టే అతని అందమైన రూపానికి వెనుక ప్రీత్యవసం! అతని మధురమైన చిరునవ్వువెనుక మాయపుచ్చే విషహృదయం చివరికి ఆలోచించుకొని అలోచించుకుని అసూయతో మండిపోతూ చివరికి ఏమీచెయ్యలేని నిస్సహాయత కన్నీళ్ళరూపంలో ద్రవించిపోయింది.

“ఏమిటే అలా పడుకున్నావు?” అని అడిగింది కమలమ్మ కంఠంబాగా

“ఎంతేమిటే. నీకన్నింటికి కంఠారే!” అంటూ పెనుగ్గా అంటిరిగి పోయింది.

“ఇప్పుడే కా ఆడతూ పాడుతూ ముస్తాబయి వెళ్ళిన పిల్లనికీ ఇంతటోనే ఏమంటుంది!” అనుకుంటూ అలంకరిత పళ్ళిపోయింది కమలమ్మ.

అచ్యుతరామయ్య వస్తూ శరచ్చంద్రని కూడా వెంటపెట్టుకుని వచ్చాడు. భోజనానికి.

“సమస్కారం అత్తయ్యా! బాగున్నారా!” అంటూ శరచ్చంద్ర కంఠం వినిపించేసరికి దిగ్గునలేచింది మంజీర.

“అ! బాగానేవున్నామయ్యా! ఎక్కడా కనిపించడంలేదేం!” అని అడిగింది కమలమ్మ నవ్వుతూ.

“ఎక్కడ త్తయ్యా! తీరుబడిలేదు.”

‘అవునవును. గోసారికృష్ణదయ్యే! పదహారు నేలమంది గోపకాంతలతో టైము ఎక్కిదుంటుంది!’ అనుకుంది కసిగా మంజీర.

“వంట అయితే వడ్డించమను.” అంటూ పెరటిలోకి వెళ్ళిపోయాడు అచ్యుతరామయ్య.

“రామయ్యా! వంట పూర్తి అయిందిగా వడ్డించు” అంటూ తనే పీటలువార్చి విస్తళ్ళు వేసింది కమలమ్మ.

“మంజూ! అన్నానికి రా!” గుమ్మం దగ్గరనించే పిలిచింది.

“వాళ్ళని తివి లేవనీయమ్మా! మనం తర్వాత తిందాం” అంది శాంతంగానే.

ఇంతకే సంతోషించింది నెట్టిబాగుల కమలమ్మ. కూతురు కన్నుబుస్సులు అన్నగారి చెవిని, వచ్చిన చుట్టంచెవిని పడకుండా అమ్మాయి వజ్రావుగా సమా రానా ఇచ్చిపండుకు ఆవిడ చాలా ఆనందించినా కాళ్ళు కడుక్కుని వచ్చిన అచ్యుతరామయ్య మట్టుకు పూరుకోలేదు.

“అదేమిటే అమ్మదూ! ఇంకా ఎంతసేపాగుతావు? బావేగా రా! ఫర్వా లేదులే!” అంటూ ఒకసారి కాదు మూడుసార్లు హెచ్చరించాడు. ఇంక తప్పదని ఆయనమీద వున్న గౌరవంకొద్దీ ముఖంకడిగి బొట్టుపెట్టుకుని వచ్చి పెళ్ళి కూతురిలా పీటమీద కూర్చుంది.

“ఏమిటమ్మదూ అలా ధర్మాగా వున్నావు.” అని అడిగాడు అచ్యుతరామయ్య.

“నాకిక్కడేం తోచడంలేదు మామయ్యా!” అంది మంజీర.

“తోచకపోతే నేతచీర కట్టుకుని ఓ గంప నెత్తిన పెట్టుకుని పొలంలో పని చెయ్యమని బాబాయి. కావల్సినంత కాలక్షేపం” అంటూ అందుకుని ఓ కొంటె జవాబుచ్చాడు శరత్.

అతని మాటకి చురచురా చూసింది మంజీర

“అలాంటి పల్లర్ని మీకు బాగా అరివాటు. నాకు మాత్రం అరివాటులేదు” అంది వ్యంగ్యంగా

“నేను మగవాడిని, వద్దనుకున్నా అలవాటుకాదు.” దాన్ని అర్థంచేసుకునే జవాబిచ్చాడు.

“అదే నేను అనేది. నేను అడవిల్లని; చేయాలనుకున్నా చేయలేను.”

“ఏమిటి బాబాయి, ముజీర సీమటపాకాయలా చిటచిటలాడిపోతోంది. ఏమన్నా కేకలు వేళవేమిటి?” అంటూ మరింత ఉడికించాడు శరచ్చంద్ర.

“ఇంకా మా ముజీర అలా కేకలు వేసేవరకు రానిస్తుందనుకున్నావేటి?” అంటూ గర్వంగా మేనకోడల్ని చూసాడు. ముజీర ఆ సంభాషణంతా వట్టనట్లు గబగబా భోజనంచేసి వెళ్ళిపోయింది అవతలికి.

శరచ్చంద్ర భోజనంచేసి వరండాలోకి వచ్చాడు. అక్కడే విలబడివుంది ముజీర.

“ఏమిటి అమ్మాయిగారు! పేలాల్లా మాడిపోతున్నారు?” అని అడిగాడు శరచ్చంద్ర.

“ఆ అమ్మాయి ఎవరు?” తపీమవి అడిగింది.

“పొద్దున తమరు చూసినమ్మాయా! పేరు కావాలా! అడ్రసు కావాలా?” కొంచెంగా అడిగాడు.

“రెండూను.” పెంకిగా జవాబిచ్చింది.

“అయితే విను. పేరు వ్రమీల. అడ్రసు విజయవాడలో మాయంటికి దగ్గర. పల్లెటూరు చూస్తావని వచ్చింది. వెళ్ళిపోతున్నానంటే సెండావ్ ఇచ్చాను.”

“సెండావ్ ఇవ్వడం అంటే కావలించుకోవడం ఏమిటి?” ఉక్రోశంగా అడిగింది.

“నేను సెండావ్ ఇచ్చే వద్దతి అదే! రేపు నువ్వు వెడుతున్నా అంటే! అలా తప్ప మరోవిధంగా నాకు సెండావ్ ఇవ్వడం రాదు.” అతని కొంచెదనానికి ఒక్కమండింది ముజీరకి. ఒట్టి మొండిమనిషి! ఇతనికి సిగ్గు, బిడియం లేదు. లేకపోతే ఎవరంటారీలా! అనుకుంటూ పొగలూసెగలూ పోయింది మనసులో.

“వెళ్ళవస్తాను.” అంటూ అటూ ఇటూ చూసి ఆమె చెయ్యి అందుకుని ముద్దుపెట్టుకోని వదిలి, “బాబాయి, వెళ్ళొస్తాను. అత్తయ్యా వెడుతున్నాను,” అంటూ మహా బుద్ధిమంతుడిలా చెప్పి తీసిగా వెళ్ళిపోయాడు.

4

“అబ్బ! ఈ నీడు ఎండలు బాగా పున్నట్లున్నాయి. పల్లెటూరులోనే ఇంత వేడి అనిపిస్తుంటే ఇంక దిస్తీల్లో ఎంత ఎండ వుందో! అమ్మాయ్! ఆ వట్టవేళ్ళ

తడికలు వేసి బాగా నీళ్ళు చల్లమ్మా!" అంటూ అవసోపాలు పడసాగాడు అచ్యుతరామయ్య.

మేనమామ చెప్పినట్లుగానే వట్టివేళ్ళ తడికలు వేసి నీళ్ళు చల్లుకోంది మంజీర.

"మే ఐ కమిన్" అంటూ వెనకనించి వినిపించేసరికి తృళ్ళివడి చూసింది మంజీర. అం మైన ఉరునవ్వుతో శరచ్చండ్ర. అతని కలవ్వం మిక్కిలి చాలా నాగవ్వం వింటున్న నాగరాజీలా అయిపోతుంది తను.

"ఏమిటిలా ఎండనవడి వచ్చారు?" అని అడిగింది మంజీర అశ్చర్యంగా.

"బాబాయి పున్నాడా?" అని అడిగాడు.

"అ పున్నారు. పిలవనా?"

"వు! అర్థంబుగా మాట్లాడాలని చెప్పి" అంటూ అక్కడే పున్న పేము కుర్చీలో కూర్చున్నాడు.

రోసరికి కిళ్ళి అచ్యుతరామయ్యని పిలుచుకు వచ్చింది.

"బాబాయి, దాన్న వెంటనే బయలుదేరి రమ్మని కలుసుకోవారు. ఇదుగో రట్టు!" అంటూ జేబులోంచి తీసి అచ్యుతరామయ్యకి అందించాడు.

"అయితే వళ్ళి రానా?" అని అడిగాడు అచ్యుతరామయ్య దిగులుపడు తున్నట్లు.

"రాను బాబూ! అక్కడ వస్తేమిటో మనకు తెలియదు గదా! ఏ రట్టు లెక్క చూసుకో!" అంటూ లేచాడు.

అచ్యుతరామయ్య ముఖంతో బాధాపీడికలు కదిలాడాయి. అతను వెళ్ళి పోతున్నాడని విని స్తబ్ధురాలై చూడసాగింది మంజీర.

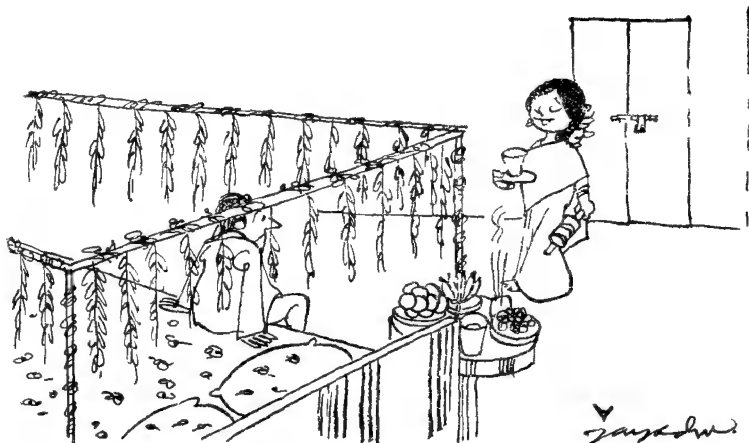
"మరదలు దాన్న చూపించనే లేదు," అన్నాడు శరచ్చండ్ర నవ్వుతూ

"ఏదీ! మీరు హఠాత్తుగా వెళుతున్నారుగా!" అంది కాస్త నిమగ్నంగానే.

"మరి ఏం చేయను! మా నాన్నగారు వెంటనే రమ్మని కలుసుకుంటాం," అంటూ వడివడిగా అడుగులు వేస్తూ ఆ ఎండలో వెళ్ళిపోయాడు.

"మొత్తానికి శరచ్చండ్ర చాలా ఉత్తముడు మంజూ! అలాంటివారు ఈ కాలంలో నూటికి ఒకటి ఉక్కరుంటారు," అంటూ తెగ మెచ్చుకుంటూనే శరత్ ప్రియురాలు గుర్తుగా-

"మరే! అడిగింది నువ్వు అకొశాపక ఉత్తవలెందో! అతడుమించి ఈ

Y. S. S. S.

భూప్రపంచంతో అతన్ని మెచ్చుకునే సరాధము దెవరూ వుండరు,' అనుకుంది మంటగా ఆ పాయంత్రం రామాయానికి వెళ్ళింది మంజీర రామాయంలోకి అడుగుపెట్టగానే అనాటి శరచ్చంద్ర గుర్తువచ్చి మనస్సు కలుక్కుమంది

శ్రీరామునికి భక్తిగా చేతులు జోడించి దణ్ణం పెట్టకుండామంటే అందులోనూ ఆమెకి శరచ్చంద్రదే దర్శనమిచ్చి ఆమె విశ్వంశకి భంగం కలిగించాడు

'ఏ! ఏం మనిషి! అఖిరికి భగవంతుడికి భక్తిగా నమస్కారం వాదా పెట్టుకోవీయడం లేదు,' అని అనుకుంది చిరాకుగా

'ఏమయితేనేం ఇతను తన మనస్సుని పాడుచేశాడు. ఇక్కడివింబి త్వరగా వెళ్ళిపోవడం మంచిది' అని ఆ గుడిలోనే నిర్ణయించుకుని ఇంటికి వచ్చింది

"మనం మన ఊరు వెళ్ళిపోదామమ్మా" అన్న తూతురు మాటకి "కాలేజీ తెరవటానికి యింకా టైముంది కదుచే," అంది కమలమ్మ

"ఉందిలే చదువుకోవద్దా! రామ్మ పాడైపోయింది ఇక్కడ వూరికె తింటూ కాలక్షేపం చేయడం తప్ప వేరే ఏం వ్యావకాలు లేవుగా?"

"ఆ మాట మీ మామయ్యతో చెప్పి, అలాగే వెడదాం"

"వెలుతాను. నాకేమన్నా భయం అనుకున్నావా?"

"మామయ్యా! రేపు మేము బందరు వెళ్ళిపోతాం" అంటూ ఆ రాత్రి భోజనాల దగ్గర

"అప్పుడేనా! ఇంకా శరవలు ఓవారం వున్నాయిగా!" ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు.

“పున్నయిలే : ఈ వారమన్నా క్లాసు పుస్తకాలు బూజు దూరవద్ద” అని జవాబిచ్చింది

చివరకి ఎప్పుడూ మంజీర మాటే నెగ్గుతూ వుంటుంది కనుక ప్రయాణం భాయమైంది

చెల్లెలికి, మంజీరకి బట్టలు తెచ్చాడు అచ్యుతరామయ్య ఈ పూరు రావడం, శరత్ చంద్ర పరిచయం అవడం- తన కన్నెమనస్సు తను కదిలించడం- అతర్వాత అతను గోపికాలోయదని స్వయంగాచూసి తను మండిపడడం - అన్నీ నెమరువేసుకుంటూ ఓ దీర్ఘ విశ్వాసం విడిచింది మంజీర

“విజానికి తనెవరూ అతనిమీద పెత్తనం చలాయించిపోవడానికి : తనేదో సరదాగా నాలుగురోజులు మేనమామ ఇంట వుండిపోవడానికి వచ్చింది అలాగే అతనూ చుట్టరికాన్ని పురస్కరించుకొని వచ్చాడు తామిద్దరికీ ఎలా పరిచయమైంది అలాగే విడిపోవలసిందే ఎవరి పూరు వారు చేరుకోవలసిందే ఈ మాత్రపు భాగ్యం అతని ప్రయారాలని గురించి అలా లాగడం ఈనాళ్ల నక మతమనడం ఇవన్నీ అర్థంలేవివి అతనింకా ఫన్నీగా తీసుకున్నాడు గనుక నదిలోంచిగాని అదే తనలా సీరియస్ గా తీసుకుంటే మళ్ళీ చెప్పిపోవడానికి కూడ వచ్చేవాడు కాదు

‘అవలు అతను నా యిష్టం నేనా అమ్మాయిని ప్రేమించాను, మధ్య నీకెందుచి’ అని అడిగితే తన పని ఏమయ్యేది : అతనలా అనలేదు గనకే తన పరువెంతా కాస్త నిలిచింది ఈ విధంగా మననవ తూనే వుంది బవలో ప్రయాణం చేస్తూ

ఇంటికి వచ్చేకారు ఇల్లు వాకిళ్ళు కుట్రంచేసుకోవడంలోనే రెండురోజులు పరిసోయాయి మళ్ళీ దాన్ను క్లాసుకు వెళ్ళడం ప్రారంభించింది ఇంటి దగ్గర చదువు, ఫ్రెండ్సు దాన్ను, నీటిలో కాస్త కాస్త అడుగున పడిపోయాడు శరత్చంద్ర గుర్తు వచ్చినప్పుడు మాత్రం మనసు వికలమయ్యేది వెచ్చని ఆకలి వ్వర్క తీయని తన తలపులు, గిలిగింకలు పెట్టేవి ఇంక మళ్ళీ కలుసుకుంటామో లేకేలేదో ఒక వేళ తారనపడినా అకలికి పెళ్ళి అయిన భార్యతో దర్శనమిస్తే తన హృదయానికి కాళ్ళత నమాది కారే కన్నీటిని తుడుపుకోవడం కూడా మరచిపోయి బాధపడేది మంజీర ఎవరి బాధలకోటి, ఎవరి కన్నీళ్ళ కోటి కాలపురుషునికి నిమిత్తంలేదు అన్నింటినీ తన కనింధహస్తాల్లో నలిపి వేస్తుంటాడు

రోజులు వారా గా వారాలు నెలలుగా మారిపోతున్నాయి క్యాలెండరు చిరుగుతున్నాయి మంజీర ఇంటర్ ఫస్ట్ క్లాసులో ప్యాపై బి.కాం.లో చేరింది మేనకోడలు బి.కాం. చదువుతోడని ఘనంగా చెప్పుకున్నాడు అచ్యుతరామయ్య. ఆ సంవత్సరం తప్ప వళ్ళి మామయ్యగారింటికి వెళ్ళలేదు మంజీర. కమలమ్మ బాగా జబ్బుపడటంతో సెకండియర్ పరీక్షలయ్యాక వెళ్ళడంపడలేదు పల్లెలో ఏం బ్రీట్ మెంటు బందరులోనే వుండిపోయారు మంజీర వాడుతూ. బి.కాం. ఫస్టియర్ అయ్యాక అచ్యుతరామయ్య రమ్మని బలవంతంచేసినా కౌన్సిల్ కాలేజీలో పోగ్రాం అని అయ్యాక ఎక్సిక్యూటివ్ అవన్నీ అయ్యేసరికి మంజీరకి బాగా అస్వస్థత ఇవన్నీ వరసనే వచ్చి ఆ ఏడాది పల్లెకి పోలేదు మంజీర.

ఇంక వెళ్ళబద్దికొక మిస్సుకుండిపోయినా శతచంద్రమటుకు అమె మనఃఫలకం మీదనించి చెరిగిపోలేదు. ఏదో ఒకసారి గురువస్తూనే ఉంటాడు. మనస్సు కలుక్కుచునిపిస్తాడు

5

బి.కాం. ప్యాపై మంజీర కామర్సు డిగ్రీ తీసుకోవడంకోసం. కాన్స్టేబుల్ కి వెళ్ళింది అచ్యుతరామయ్యకి సీరియస్ గా వున్నది టూ కలురు డిప్రెషన్ కి కమలమ్మ లేదు ఓకెయి చెప్పకొని వెళ్ళింది. అమె వెళ్ళేసరికి పోనేపోయాడు అచ్యుతరామయ్య. అక్కడ శరచ్చంద్రే నడుము దిగింది అతన్ని సాగవంపి వచ్చాడు. కనకపోయినా అతను అచ్యుతరామయ్యకి సీరియస్ గా వుండి కలురు విన్న శ్రక్షణమే రెక్కలుకట్టుకు వాలాడు; అతను వచ్చిన మూడోరోజునే పోయాడు అచ్యుతరామయ్య కమలమ్మకి సెలిగ్రాం ఇవ్వమని అతనే చెప్పాడు అద్రసు కాస్త మాట్లాడుతున్నప్పుడు

కూతురు వచ్చేసరికి తాళంవుంటే కంగారు పడుతుందని ఆ మర్నాడే ఇంటికి వచ్చేసింది కమలమ్మ

డిగ్రీకో ఫోదో దిగి వరదగా సంతోషంగా ఇంటికి వచ్చిన మంజీర మేనమామ మరణవార్త విలువునా కూల్చివేసింది అయిన్ని కలమకుని ఒంటుగా చాలాసేపు రోదించింది డిగ్రీ వచ్చిన ఉత్సాహంతో తనెంత వరదగా సంతోషంగా గడపివచ్చి దో ఇంటికి వచ్చేసరికి అంతకు పదిరెట్లు దుఃఖం పెట్టాడు దగవంతుడు. ఓకంట సంతోషం ఓకంట విచారం అనుభవించడానికి మీకు రెండు కళ్ళు పెట్టాను అని ఆ టూ ఫక్కున వచ్చినట్లు వివరించి మంజీరకి.

ఇంక ఆ పూరితో తమకి సంబంధం తెగిపోయినట్టే. ఇంక ఎవరికొసం, ఎందుకు వెళ్ళాలి? అనుకుంటూ ఏడ్చింది చాలాసేపు. అయితే మనిషి వేసే అంచనా లెప్పుడూ తారుమారు చేయడం భగవంతుడికి అంవాపే కనుక మంజీర అనుకున్నాదానికి వ్యతిరేకంగా అచ్యుతరామయ్య చవిపోయిన పదిహేను రోజులకి మంజీర పేరుతో ఓ ఉత్తరం వచ్చింది అది ఓ లాయరు గారి దగ్గర్నించి వచ్చింది. అందులో అచ్యుతరామయ్య పోతూ మంజీరకి తను వుంటున్న ఇల్లు, పొలం, మామిడికోట, మరో రెండెకరాలు కొత్తగా కొన్న స్థలం అంతా రాసిఇచ్చిన పిలునామాతో అస్తిని వచ్చి స్వాధీనంచేసుకోవలసిందంటూ లాయరు స్వయంగా రాసిన పుత్తరం వుంది

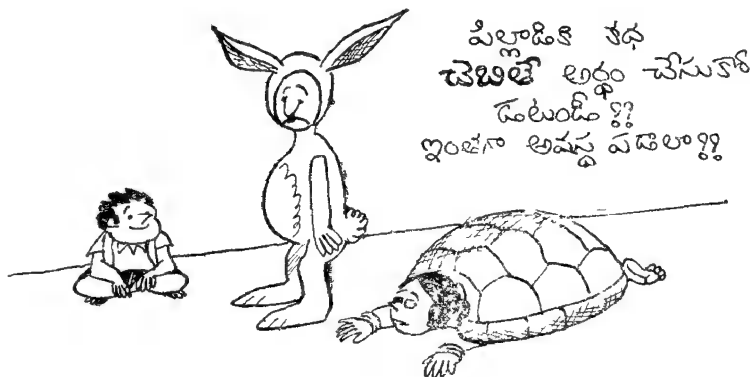
అది చదువుకుని దీర్ఘాలోచనలో పడిపోయింది మంజీర. మామయ్య అస్తి ఏంచేస్తాడన్న అలోచనే తనకి రాలేదు. తల్లి అనుకుంటూనే వుంది ఏమని రాకాడోనని.

చివరకి ఆలోచించగా ఆలోచించగా వెలివేసినట్లు ఆ పూరికి వెళ్ళకుండా కూర్చునే కంటే ఓసారి వెళ్ళిరావడమే మంచిదని తట్టింది తల్లి ప్రయాణాలు చేయలేనని ముందే చెప్పడంతో ఆమెకి సాయంగా పనిపిల్లనే వుంచి తను బయలుదేరింది. ఆ పల్లెటూరులో అడుగుపెట్టేసరికి ఆమె గుండెలు దడదడా కొట్టుకున్నాయి. ఆమె కళ్ళముందు శరచ్చంద్రరావం కదిలి మాయమయింది. అతనెక్కడవున్నాడు! విజయవాడ వెళ్ళిపోయాడా!

ఇక్కడేవున్నాడా? వుంటేమటుకు తను అతనితో చచ్చినా మాట్లాడకూడదు. అతన్ని దూరంగానే వుంచాలి అనుకుంటూ మేనమామఉన్న ఇంట్లోకి అడుగు పెట్టింది. ఆ యింటికి బయట గదితలుపు తాళంవేసి వుంది. ఎలాగా అని వంశయంతో వీధిలోనే నిలబడిపోగా ఆ ప్రక్కనున్నవారు చూసి “ఈ యింటి తాళాలు వంటమనిషి రామయ్యదగ్గ రున్నాయమ్మా. అతనే రాత్రిపూట వచ్చి దీపపెట్టి పెడుతున్నాడు. ఆ పక్కనే అతని కోసం పాకవేయించారు మీ మామయ్య”. అంటూ టూకీగానే అన్నీ వివరించాడు. “రామయ్య” అంటూ తనే గుమ్మందగ్గరకి వెళ్ళి పలిచింది. లోపల వత్తి ముందువేసుకుని దూచితిస్తున్న రామయ్య చటుక్కున యవతలకివచ్చాడు.

“అమ్మాయిగాగా రండమ్మా!” అంటూ అహ్వానించి తాళాలు తీసుకునివచ్చి తలుపుతీశాడు లోపల గదులన్నీ చునుప్కులు వున్నట్టే ఎంతో నీటుగ వున్నాయి.

“స్నానంచేస్తారామ్మా కీళ్ళు పెట్టినా?” అని అడిగాడు రామయ్య. “పెట్టు!” అంటూ సూట్ కేస్ గదిలోపెట్టి చీర, రవిక తీసుకుని స్నానానికి బయలుదేరింది

Chandru

వంటగదిలో మూతలు పెట్టిన గిన్నెలు చూసి హాటచేస్తున్నావా రామయ్య! "ఇక్కడేనా నీ భోజనం," అని అడిగింది మంజీర

"అవునుమ్మా" అంటూ జవాబిచ్చి కూరలబట్ట తీసి కూర, పచ్చడి, చొర విమర్శతో తియ్యచేశాడు

మంజీర జగ అల్లుడుని యివతలకి వచ్చేసరికి భోజనంకూడా వడ్డించేశాడ రామయ్య

భోజనంపేసి అలా మేనువాల్సేసరికి లోపల ఎవరివో మాటలు వినిపిస్తున్నాయి. మెతుకులు పచ్చి అలాగే మంచంమీద ఒడ్దికగా వడుకుంది

గుమ్మందగ్గర చప్పుడయితే చటుక్కున తల తిప్పి చూసింది శరద్చంద్ర చేతులు తలుపుమీదవేసి గుమ్మంపొడవునా విరిచిపెట్టాడు. అతని కళ్ళల్లో ఆనందం కొట్టపచ్చినట్టు కనిపిస్తోంది అతన్ని చూసి దిగ్గునలేచింది మంజీర అనుకోకుండానే అతన్ని చూసి ఆనందం అమెలోనూ వెల్లువలా రాసాగింది. ఎన్నాళ్ళకో ఎన్ని రోజులకో దర్శనమిచ్చిన అతన్ని చూస్తుంటే గుండెలో ఏదో తెలియని పుంకగింత, సిగ్గు జణిగివున్న మమకారమంతా ఒక్కసారే ఉబికివచ్చింది. శంతవరకూ చేసుకున్న విర్ణయాలన్నీ గాలిలో కలిసిపోగా చిన్నగా ముంహసం చేసింది.

"మంజీరా బాగున్నావా" అని అడిగాడు ఆమరాగం వుట్టిందే కంఠంతో.

బాగున్నానన్నట్లు తలవూపింది మంజీర.

"చాలా రోజులకి కనిపించావు" అంటూ నేరుగా అతను గదిలోకి వచ్చేశాడు.

ఇంక బయటకి వచ్చే మార్గంలేక మంచ మీద కూర్చుండి మంజీర. అతనక్కడే వున్న కుర్చీలో కూర్చున్నాడు

"అయ్యా కాపి : ట్టుకురా!" అంటూ గట్టిగా చెప్పింది శరచ్చంద్ర మాట్లాడకుండా అమెనే చూస్తున్నాడు అనాడు తను మానినప్పుడు పదహారేళ్ళ పడుతు ఈనాడు 21 ఏళ్ళ విద్యావతి అనాటికంటే ఈనాడు రెట్టి పు అందంతో మెరిసిపోతోంది అమె మనోహర రూపాన్నే మైమరచి చూస్తున్నాడే తప్ప అతని నోటివెంట మాట రావడంలేదు ఇంతిహా రామయ్య రెండు స్టేజ్ లో ఎకోడీలు, ముదిసిళ్ళ గ్లాసులూ పట్టుకువచ్చి అక్కడే స్టూడుమీద ఉంచాడు

"తీసుకోండి," అంటూ మంజీరే పిళ్లెట్టాన్ని భంగం చేసింది శరచ్చంద్ర స్టేజ్ లు లండుకుని తింటూ, "ఇంకకీ బికాం పానయ్యావు పైకి చదవడంలేదా: అపేసి ఇంటిపట్టునే వుంటున్నావా?" అని అడిగాడు

యూ కాం చదవాలని ఉందిగాని అమ్మ మటుకు చాలు అంది "

"మరి దాచు:"

"దాన్ను రోజూ ప్రాక్షీను మాత్రం చేసుకుంటాను కాని ప్రోగ్రాం రెక్కడా ఇవ్వడంలేదు," జవాబిచ్చింది మంజీర

వకోడీలు చినడం పూర్తి అయింది కాపి తెచ్చాడు రామయ్య అది తాగి లేచి విరిండ్లాడు శరచ్చంద్ర

"ఒకసారి మాయిడితోటికి వస్తావా?" అని అడిగాడు

"ఈ రోజు రాలేను మరో రోజు వస్తాను అయితే ఇది మామిడికాయం సీజను కాదుగా: అది అయ్యేపోయింది ఇంక దేనికి రావడం "

శరచ్చంద్ర మాట్లాడలేదు

"నేన్ను బయట పన్ను చూసుకుని చీకటిపడ్డాకి వస్తాను" అంటూ బయటికి వెళ్ళిపోయాడు

"చీకటిపడ్డాక వస్తాను" అన్నమాట విననే గుండెలు పడదడా కొట్టుకున్నాయి మంజీరకి "చీకటిపడ్డాక రావడం దేనికి: అవలెవడు రమ్మన్నాడు," అనుకుంటూ చీకటిబాడీపోయింది

ఆ సాయంత్రం రామాలయానికి వెళ్ళి తిరిగివచ్చేసరికి ఇంటికి వచ్చిన శరచ్చంద్ర తనకోసంబని బయటదేరి ఎదురుచూస్తున్నాడు

"చీక వడిపోయింది ఒక్కత్తివీ రావలెనని గుంటుదేరాను," అంటూ

అతనే ముందు పరికరించేసరికి ఇంతవరకూ ఆమెని చుట్టూముట్టిన హావభావా
లన్నీ బోగా అతను తనకోసం రావడం గమనించి పరమానంద పరితూరైంది
“ఏం భయమా : ఇక్కడేగా ఇల్లు!”

“ఇక్కడే ఆయి : కొత్తచోటుగా”

ఇంతలో ఇల్లు రానే వచ్చింది ఇద్దరూ లోపలికి రావడం చూసి శుష్క చిప్పి
అందివాడు రానయ ఇద్దరికీ బోజనం ఒక్కసారే వడ్డింపాడు.

భోజనం చేస్తున్నంతసేపూ ఆమె అలోచిస్తూనే వుండి జి. కృష్ణ

ఎన్నాళ్ళనించి ఉంటున్నాడు : ఈ ఇంట్లో ఇతనే వండించుకుని ఉంటున్నాడా : ఇక్కడే పడుకుంటాడా : ఇలాగే రకరకాల సందేహాలు. అరుదయట పక్కనే శాడు గామయ్య.

“అమ్మా : మీరు లోపల పడుకుంటారా : బయట పడుకుంటారా” అని అడిగాడు.

“లోపలే” అంటూ ప్యాను వేసుకుని తలుపు గడియవేసుకుని పడుకుంది శరచ్చంద్ర బయటే పడుకున్నాడు పడుకున్న వెంటనే అతను హాయిగా నిద్ర పోయాడు నిద్రపట్టని మంజీర ఇటూ అటూ బొద్దుతోంది

‘తనక్కడకి ఇతన్ని దూరంగా వుంచాలన్న తలంపుతోనే వచ్చింది కాని నవ్విరాగానే ఇతనే దర్శనమిచ్చి ఈ విధంగా ఇంట్లో తివ్వవేసిఉన్నాడని తనే మాత్రమూ ఊహించని సంగతి. ఇప్పడేం చేయాలి : ఇతన్ని ఎలా ఈ ఇంటి నుంచి సాగవలసింది : అతని ప్రేలోంత్యం తెలిసివుంటే ఒంటరిగా తనున్నచోట ఆడబ్బెందుకు అట్టేపెట్టుకోవడం :’ ఈ విధంగా ఆలోచిస్తూ ఎప్పటికో నిద్రపోయింది మంజీర.

6

మండేక ఇద అల్లుకుంటూ వరండాలో నిలబడింది “దండంమ్మా!” అంటూ వచ్చిని వ్యర్థిని చూసి మనసులో అశ్రుర్యపడినా పైకి కనిపించక చిన్నగా ముంచుకుని వేసింది.

“నేను మీ పోలాన్ని కవులుకు తీసుకున్నాను మీ మామయ్యగారు ఉన్నప్పుడే ఆయనకి ఒట్లో బాగాలేదని మూడు సంవత్సరాల ఒప్పందంతో నాకు కవులు కిచ్చారు. మూడేళ్ళూ ఇంకో నదిరోజులతో పూర్తి అవుతుంది మళ్ళీ దయ దలచి మీరు మరో మూడేళ్ళు ఇస్తే “అంటూ అప్పుడే గుమ్మంలోంచి వస్తున్న శరచ్చంద్రని చూసి నోరు తక్కున మూసేశాడు

“ఏమిటి చిదంబరం ఇలా వచ్చావు :” అని అడిగాడు శరత్ అక్కడే వున్న బుర్జీలో కూర్చుంటూ.

“ఏంలేదు బాబూ : మళ్ళీ కవులకి నాకే ఇస్తారేమోనని అడుగుదామని .” అంటూ ననిగాడు.

“ఇంక పిలువడదనుకుంటాను అవిధ వచ్చారుగా : అవిధ నేనూ చూసు కుంటాము. ఇంక ఎవరికి ఇచ్చే అలోచన లేదు” అన్నాడు తపీమని తేర్చివేస్తూ.

ఆ మాటకి నల్లబడింది చిదంబరం ముఖం అడిగింది తనవి. జనాబిచ్చింది శరచ్చంద్ర కోపంవచ్చేసింది మంజీరకి

“ఇంకా పదిరోజులుందిగా: ఈలోగా ఆలోచించి చెబుతాంటే మళ్ళీ కనిపించండి,” అంది మంజీర. ఆమె మాటకి అశ్చర్యంగా చూశాడు శరచ్చంద్ర చిదంబరానికి కాస్త పొంగిన కళ తిరిగివచ్చి అమ్మగారికి రెండుచేతులూ ఎత్తి ఓ నమస్కారం పెట్టి వెళ్ళిపోయాడు

“మంజీరా: ఈ ఊరి సంగతి - ఈ ఊరి మనుషుల సంగతి వీకేం తెలుసు నని నా మాటకి వ్యతిరేకంగా జనాబిస్తావు చిదంబరానికి?” అని అడిగాడు తీవ్రంగా

“అతను అడిగింది నన్ను నేను ఆలోచించకుండా ఏమనకుండానే మీరు యిస్తారు దేనికి జవాబు?” ఉక్రోశంగా అడిగింది

“అతని సంగతి తెలిసినివాడివి నేను తెలియనివాడివి మమ్మ. నువ్వు తొందరపడి వరేనని మూడేళ్ళవరకూ పొలం అతని అదీనంలో వుండితే అంత పొలానికి మనకి పదిబస్తాలు కూడా ధన్యం ఇవ్వను అలాంటి రకం. అందుకే వద్దని బచ్చికంగా చెప్పాను.”

“ఆ మాట మీరు ముందుగా నాకు చెప్పివుండవలసింది వాళ్ళు రా నే వద్దనేదాన్ని. నాకేం తెలియవీయకుండా నా తరపున మామయ్య అస్త్రీ నాకు ఇచ్చినప్పుడు పెత్తనం చలాయించడానికి మీరెవరు?” అనుకోకుండానే చాలా తీక్షణంగా అడిగింది మంజీర.

పెంటనే జేబులోంచి డైరీ తీసి అందులో దాచిన కాగితం భద్రంగా తీశాడు శరచ్చంద్ర

“నువ్వు ఏదో క్షణాన నన్నీమాట అడుగుతావని తెలుసు అందుకే ఇది పర్యటన సర్వానస్తలోనూ జేబులో పెట్టుకుని తిరుగుతున్నాను” అంటూ ఆమె చేతికందించాడు.

అందులో అస్త్రీ అంతా మంజీరకిచ్చినట్లు, ఆమెకి మేనేజరుగా దగ్గరుండి అన్ని బాధ్యతలూ నిర్వర్తిస్తూ చేదోడువాదోడుగావుంటూ ఏమీతెలియని మంజీరకు అన్ని కొట్టిన విండిలాంటి శరచ్చంద్రను సమయోచిత నిర్ణయాలకు, సలహాలకు వియమిస్తూ తన స్వహస్తాంతో అద్యతరామయ్య రాసి ఇచ్చిన అధారిటీ పుత్రం. అది చదివేసరికి, తనేదో ఓడిపోతున్నట్లు ఫీలయిన మంజీరకు తల గిద్దన తిరిగినట్లయి చచ్చిన మామయ్యమీద, ఎదురుగావున్న శరచ్చంద్రమీద అలరి

మీదా అగ్రహం మిన్నునుట్టగా విసురుగా తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది అది చూసి తనలో తనే నవ్వుకుని అక్కడే కూర్చుని పేసరు తిరగేయసాగాడు శరచ్చంద్ర

మంజీర లోపలికి వెళ్ళిపోయి తనగదిలో కుర్చీలో చతికింపడింది అతనిచ్చిన కాగితం ఇంకా చేతిలోనే వుంది అది మరోసారి చదువుకుంది ది గ్రేట్ శరచ్చంద్రగారు ఇక్కడ తిష్టవేసిన కారణం ఈజీగా అర్థంఅయిపోయింది మంజీరకి తను ఏమి వద్దనుకుంటుందో అదే జరుగుతూ వుంటుంది జీవితంలో నాణ్యమయిపోవడానికి క్రిందట పరిచయమయి తన హృదయ కవాటాలు తట్టి లోపలికి ప్రవేశించి తనలో పేంపు తలపులు రేపిన శరచ్చంద్రని, అతని స్వభావానికి ఏవగించుకుని అతనికి దూరంగా వుండి ప్రయత్నిస్తున్నకొద్దీ ఏదో లంకె ఏర్పడుతోంది దగ్గరవక తప్పదంటేడు అలాగే తన మనస్సునూ ఎంత అరికట్టుకుంటున్నది ప్రయత్నించినా అది అతనివేపే పరుగులుతీస్తుంది అతని సమక్షంలో అన్నీ ఎగిరిపోతాయి కోపం కావాలని తెచ్చుకోవడం తప్ప విజయంగా కోపం వచ్చా : చి : అతనికా ప్రేమ వ్యామోహం లేకపోతే తను తన్నింకా ఎంతగా ఆరాధించేది అతను తన మీద చెయ్యివేస్తే అతను దగ్గరకి తీసుకున్న ఎన్నో అమ్మాయి క్రింద భావించుకోవాలో తను. ఆ మాట తట్టగానేకదూ తనకి వళ్ళంతా కారం రాచుకున్నట్టు వుండేది :

అమె అలా కుర్చీ కతుక్కుపోయి వుండగానే వచ్చాడు శరచ్చంద్ర

“ఆ కాగితం ఇలా ఇస్తారా మంజీరాదేమి!” గుమ్మం దగ్గర నిలబడి అడిగాడు శరచ్చంద్ర మాయవి చిరునవ్వు నవ్వుతూ.

“తీసుకోండి” అంటూ లేచి అందించింది

“నేను పొందగ్గరికి వెరుతున్నాను వస్తావా నువ్వు కూడా !”

“ఇప్పుడు రాలేను”

“సరే సాయంత్రం వెడదాం మూడయ్యే సరికి రెడీగా వుండు” అంటూ మళ్ళీ అమె సమాధానానికి ఎదురుచూడకుండా వెళ్ళిపోయాడు

‘రెడీగా వుండు’ ప్రతివాదికి ఈయనగారు నామీద పెత్తనం చలాయిస్తున్నాడు ఈయనగారు రెడీగా వుండు అనగానే పొంగి బోల్లాపడి సిద్ధంగా కాచుకు కూర్చుంటారా : ఏమిటా బోడి అబ్బాయి : అవన్నీ అతని ప్రయోజనాల్లోగ్గర అనుకుంటూ ఉరుక్కుంది మంజీర

మధ్యాహ్నం అతను భోజనానికి రానేలేదు అనుకోకుండానే చాలా పేపు

ఎదురుమాసింది మంజీర అతను భోజనానికి ఎందుకు రాలేదు? తనన్న మాటలకి కోపం వచ్చిందా అని చాలాసేపు మధనపడింది ఆ అందోళనతో తనూ సరిగ్గా భోజనం చేయలేకపోయింది సరిగ్గా రెండున్నరకివచ్చారు కరచప్పంద్ర

అతను భోజనం చేయలేదన్న చిత్రా వీధివరండాలోనే కూర్చుని వుండి మంజీర

"ఏం మంజీరా! ఇంకా ఇలాగే వున్నావేం! జడన్నా వేసుకోకుండా!" అని అడిగాడు

"ఎంతసేపు వేసుకోవాలి? మీరేమిటి మధ్యాహ్నం భోజనానికి రాలేదు!" అని అడిగింది ఆ మాటకి అతని అరిసటంతా తీరి సంతోషంగా చూశాడు మంజీర వంక

"నా కోపం ఎదురు చూశావా మంజీరా!" అనురాగమంతా మేళవించి పలికిన అతని పలుకులకు విలుపునా చలించిపోయింది మంజీర

"అవును" అంది తలవంచుకుని అశ్రద్ధం ఆశలేక

మెల్లగా అమె గడ్డం పుచ్చుకొని తల వైకిపెత్తి తటాలున రెండు బుగ్గల మీదా మద్దుపెట్టుకొని, "ఇంక నాకు అన్నమెందుకు మంజీరా! కడుపు నిండి పోయింది" అన్నాడు అర్హతగా

అమె బుగ్గలు రెండూ ఎరవిరిసిన ఎఱ్ఱగులాబీలయ్యాయి.

"ఇంత మాత్రానికే కడుపు నిండిపోయిందా?" చిత్రా అడిగింది

"అంత మాత్రానికి స్వామిగా ఎందుకొందరు అంతకుమించి నీనించి ఆశించడానికి నాకు అదృష్టం వుండవద్దా! అందుకే అశ్రద్ధతో సంతృప్తిపడటం" అతని మాటల్లో బాధతో కూడిన చిలిపితనం వున్నది అది కనిపెట్టిన మంజీర మళ్ళీ ఏం అనడానికి తోచనట్టు మౌనం వహించింది

"మంజీరా? మూడు కావస్తోంది తయారుకా!"

"ఎంతసేపు? ముఖం కడిగి ఓర మార్చడమే తల రేగలేదు బాగానేవుంది" అంటూ లోపలికి వెళ్ళిపోయింది

కరచప్పంద్ర అక్కడే ఉన్న పడక్కుర్చీలోవారి కళ్ళ మూసుకున్నాడు అతని కళ్ళముందు మంజీర తలవంచుకుని నిలబడిన దృశ్యం. తనామెని ముద్దాదిన దృశ్యం ప్రధురంగా కళ్ళముందు కాలిపోతున్నాయి

"రామయ్యా, ఆయన భోజనం చేయలేదుగా. కాస్త ఎంగిలి పడమను" అంది లోపలికి వెళ్ళి

“ఓంటిగంట దాటితే అయ్యగారు భోజనం చెయ్యరమ్మా అందుకే కాస్త వేడి వేడిగా తింటారని ఇడ్లీ వేశాను” అంటూ జవాబిచ్చాడు రామయ్య. “వరే అదే పెట్టు” అంటూ గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది

రామయ్య నాలుగిడ్లీ కారప్పొడి - చట్నీ అన్నీ వేసి నెయ్యి బాగా చుట్టించి తీసుకువెళ్ళి శరచ్చంద్ర ముందుపెట్టాడు. ర్యాన్విస్త సడతనట్లు చిరాగ్గానే అందు కున్నాడు శరచ్చంద్ర

అవి అరగించేలోగా కాఫీ తెచ్చాడు అది అందుకుంటూ “అవిడ్ని త్వరగా తయారవమను” అని చెప్పాడు శరత్

“నేను తయారయ్యాను” అంటూ తెల్లని మల్లెపువ్వులాంటి నైలక్స్ చీర, అదే రంగు ఫుల్ వాయిల్ జాకెట్, మెడలో ఓంటిపేట గొలుసు, దానికి రాళ్ళ లాకెట్ చెవులకి అర్థిపియల్ న్యూమోడల్ ముత్యాల దుద్దులు, కుడి చేతికి రెండు బంగారు గజాల మధ్య జరు తెల్లని పాదా గజాలు, ఎడమ చేతికి ఓంటి రాయి ఉంగరం, వాచీ! కాఫీ త్రాగడం మాని అమెనే మైమరచి చూశాడు శరచ్చంద్ర అప్పరసలను కవులు వర్ణించగా చదవడం, ఓహో ఇలా వుంటారు కాబో! అని వూహించుకోవడం తప్ప ఎవరు చూపి వచ్చారా దేవలోకంపోయి! ఆ అప్పరసాంగన ఎలా వున్నా మంజీర ముందు దిగదుడుపే అనుకున్నాడు గర్భంగా!

“మీరేమన్నా టాయ్లెట్ అవ్వాలా?” అని అడిగింది మంజీర

“నాకెందుకు టాయ్లెట్! నేనెలావున్నా మన్నుదుదినేనని మా ఫ్రెండ్స్ తెగ మెచ్చుకుంటారు” అంటూ కొంచెంగా అమె తళ్ళిలోకి చూస్తూ కాలరు నవరించు కున్నాడు శరచ్చంద్ర

“అబ్బ! ఏం గొప్ప!” అంటూ సత్కారంగా నవ్వింది మంజీర

“మరే! ఇంకరండి” అంటూ ముందుకు నాలుగు అడుగులువేశాడు. అతన్ని అనుసరించింది మంజీర

“నువ్వు కాన్వాకేషన్ కి వెళ్ళావా మంజీర!” అని అడిగాడు నరుస్తూ

“అ! వెళ్ళాను”

“నువ్వు యు కాంలో చేరివుంటే ఓ ఏడాది చదువయ్యేపోయ్యేది డిగ్రీ చేతికివచ్చేసరికి” అంటూ నవ్వాడు

“మరే! నిరుడు రిజల్టు ఈ ఏడు పట్టా ప్రదానం” అంటూ కిలకిల నవ్వింది మంజీర

ఆ నవ్వు మంజురినాదంలా వినిపించి అలాగే నిలబడి మళ్ళీ తెరిచి తెచ్చు
కుని ఆమెవి కలుసుకున్నాడు శరవంధ్ర

హిరిం దగ్గరకి వచ్చేసరికి పెరికాటన్ పొంటు, పద్దు ధరించి ఓ యువకుడు
మంజీరకి ఎదురుగారానే కాస్త ముఖం మాడ్చుకున్నాడు శరవంధ్ర.

“మంజీరగాడు మీరేనా!” అంటూ పరికరించాడు

అవునన్నట్లు తంపూపుతూ అశ్చర్యంగానే చూసింది మంజీర

“నేను మీపొలం చూస్తున్న చిదంబరంగారి అబ్బాయిని నాపేరు రామ ప్రసాద్” అంటూ అమె ఆశ్చర్యపోయి ముందుకొట్టు తనకి తనే పూర్తిగా వరదయి చేసింది అమె వందేహా కన్నుల్లో నీరు

అలాగా అట్లు తల వదిలింది ము దర

“మీ మాండలికి ఇక్కడేమా జ్ఞాని” అంటూ సాదరంగా అహ్వానించాడు. మంజీర సారోజునగా శరచ్చంద్ర ముఖానికి చూసింది అతను అనలేని వివచిత వాడిలా అతని చూస్తుంటే వెళ్ళదమా మిగిలదమావి ఇరుకున వడింది మంజీర

చిదంబరంకి అతనిటు తిరగకపోవడంతో ఇంక కన్నులనరిగా అనునరించింది రామప్రసాద్

నాలుగడులు ముందకు వేసి అతను వస్తున్నాడా, లేదాన్న తిరిగిచూసింది అతను అమె అనుకున్నట్లే అక్కడే నిలబడిపోయాడు

“రమ్మ” అంటూ మంజీర కాస్త వికృతముఖం వేసినట్లు అన్నాడు వచ్చాడు శరచ్చంద్ర తానెవరినో

చూశేరను, శరచ్చంద్రనుచూసి సంప్రదించుగా అహ్వానించాడు చిదంబరం, అతనిది ధర్మ శిక్ష

రెల్లుగడ్డితో పెట్టిన విశాలమైన మూడుగడుల ఇల్లు ముందు గదిలో రెండు మడత మంచాలు ఓకొక్క తుర్కి వెనకగదిలో దణ్ణానికి వేసి ఉన్న బట్టలు నాలుగు చెక్కపెట్టెలు, ఓ గోడ అల్మారా దాల్చింది ఎన్నకాలు ఒక అరలోంచి, మడత పెట్టెని పొట్లు, పర్చులు అన్నింటినీ చక్కచక్క పరీక్షించాయి మంజీర కళ్ళు

“అమ్మాయిగారికి స్త్రాంగుకాఫీ పట్టుకురావే” అంటూ పురమాటించాడు చిదంబరం.

శరచ్చంద్ర దిక్కులు చూడటంతప్ప ఏమీ పట్టనట్లు కనిపించాడు అక్కడ మర్యాదల్లోకూడా మంజీరకే ప్రత్యేకించినట్లు తోచాయిగాని శరచ్చంద్ర అవాహనే లేదు అది కొంచెం కష్టంగానే తోచింది మంజీరకి

చిదంబరం భార్య చింతామణి రెండు గ్లాసుల్లో కాఫీ తెచ్చి రెండు ప్లేట్లలో కారప్పున పెట్టింది శరచ్చంద్ర తింటాడా తినడాని ఒత్తుహలంగా చూసింది మంజీర

అతను కూర్చోకుండానే నిలబడే అందుకుని తినసాగాడు అది చూసి తనూ తిన్నది అతను త్రాగాకే కాఫీ తాగింది

రామప్రసాద్ అవి లోపలపెట్టి వచ్చేలోగా “మా అబ్బాయి ఈ ఏడాదే బి. ఏ. ప్యాసయ్యాడు బెజవాడలో హాస్టల్లో పెట్టి చదివించాను” అంటూ దర్శనంగా చెప్పుకున్నాడు చిదంబరం

“అలాగా!” అంది ఆశ్చర్యంగా రామప్రసాద్ బి. ఏ చదివాడని విమాత్రం వూహించలేదు మే అతను చదువుకున్నవాడేనని తెలికాక మరింత కుతూహలంగా చూసింది అతివివంక

చామన చాయ అయినా కళగల ముఖం పొడవు పొడవుకు పరిపదిన లావు “బావుంటాడు” అనిపించేటట్లే పున్నాడు

“ఇదుగో రామంకాక ఇంకా నలుగురు పిల్లలున్నారు వాళ్ళకి తిండి పెట్టాలి ఆ బాధ్యత మీదే ఈ ఏడుమాడ నాకే కవులుకీయండి” అంటూ మరోసారి నమస్కారంచేశాడు చిదంబరం

మంజీర నవ్వుతూ లేచింది “అది అలాంటిది చెప్పాలన్నానుగా అనలు మా లాయరుగారి పరిహా తీసుకుని మొత్తం పొలం మ్ముదా మనుకుంటున్నాను అందుకే అది ఈసారి ఎవరికీ సేద్యాని కివ్వదలుచుకోలేదు అమ్మకం అయ్యేదాకా శరచ్చంద్రగారే చూసారు” అంది విక్రచ్చిగా

“అమ్మ దేశకమ్మా!” అన్నాడు చిదంబరం నోరుతెరిచి

“ఎందుకంటే, నేనుండేది బందల్లో పొలిక్కడ అమ్మి క్యావేసకుంటే బ్యాంకిలో వేసుకోవచ్చు అమ్మ అక్కడ ఒంటరిగా లేదూ” అంటూ మరో మాటకీ ఆస్కారం లేనట్టు “వదండి” అంటూ శరచ్చంద్రకేసి చూసి అతనికంటే ముందే దారితీసింది బయటకి

ఒక్క అంగంలో ఆమెని కలుకున్నాడు శరచ్చంద్ర

“మేరీ థాక్స్ మంజీరాదేవి మీరు నా గౌరవం విలిపారు” అంటూ ఆమె కేసి అనందంగా చూశాడు

మంజీర నవ్వి వూరుకుంది అయితే ఆమె ఆ విర్ణయానికి రావడానికి శరచ్చంద్ర మాటల్లో నిజం పసిగట్టే తన మామయ్యని మళ్ళీపుచ్చి డబ్బు వెనకేకాదని అక్కడున్న కాపేపట్లోనే గ్రహించింది మంజీర

హాస్టల్లో వుంచి మూడేళ్ళు బి. ఏ పూర్తిచేయించడం, పంటిమీద చిదంబరం భార్యమణికి అరుకాసుల గొలుసు కొత్తగా మెరిసిపోవడం చూకాక శరచ్చంద్ర యిందుకే చిదంబరానికి మళ్ళీ సేద్యానికి ఇవ్వవద్దన్నాడని అర్థమయి అక్కడి కక్కడ చప్పున విర్ణయించి అన్నమాటంచి

చిదంబరం ఇంటికివెళ్ళి చూడకుండా వుంటే, రామప్రసాద్ కనిపించకుండా వుంటే శరచ్చంద్ర సలహాని కొట్టిపారేస్తూ మళ్ళీ చిదంబరానికి మరో మూడేళ్ళు పొంం అప్పగించేదే న్యాయంగా అమె చూసి విజానిజాలు గ్రహించాక ఇంక ఇవ్వబుద్ధి కాలేదు పొంం చేరేసరికి కూలీలంతా శరచ్చంద్ర కోసమేనన్నట్టు కనిపెట్టుకుని వున్నారు

7

“పొంం అంతా దున్నించడం అయింది. ఒక్క వానపడితే బాగుండు.” అన్నాడు శరచ్చంద్ర ఆకాశంకేసి చూస్తూ

“ఇంక ఇప్పుడీరోజున కూడా వానసీళ్ళమీద ఆధారపడవలసిందేనా? మన చేలో పెద్ద నుయ్యి కప్పించి మోటరు పెడితే కావలసినన్ని నీళ్ళురావూ.” అంది మంజీర చిరాగ్గా

“వస్తాయి ఎందుకురావు కావి నుయ్యి కప్పించడానికి, మోటరువంపు పెట్టు పెట్టడానికి డబ్బు ఎంతవుతుంటో తెలుసా” అవి అడిగాడు శరచ్చంద్ర.

“ఎంతయినా అననీయండి. భరిద్దాము”

“ఆ వద్దతిలో ఎ రీంసు మాట్లాడి మంచిరోజు చూసి పని ప్రారంభిద్దాము”

“ప్రారంభించండి మన పొలానికి కాలవలో నీళ్ళు అందవా?”

“అందవు ఆ కాలవ విషయంలో కొన్ని చిక్కులు వచ్చాయి”

“మరి ఇన్నాళ్ళూ?” అశ్చర్యంగా అడిగింది

“ఇన్నాళ్ళూ కాలవనీళ్ళు మనకి పుష్కలంగా వుండేవి. ఇప్పుడది పోయింది. మీ మామయ్యగారి అతి మంచితనం అనర్థంక్రింద పరిణమించింది.” అన్నాడు విచారంగా

“మరి ఎలా?” అవి అడిగింది మంజీర బేలగా చూస్తూ.

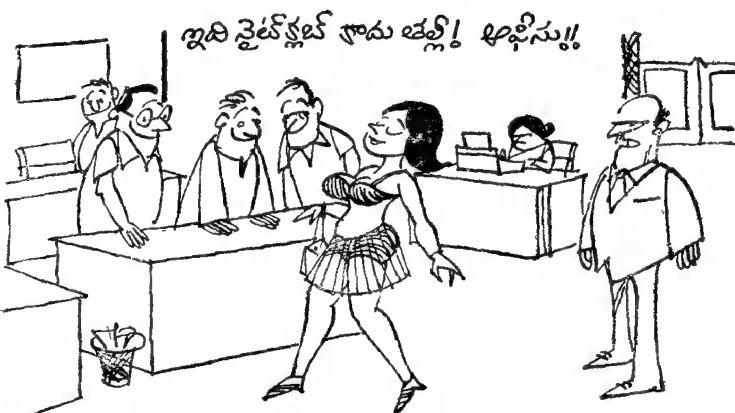
“ఒది సరికేసే ప్రయత్నంలోనే వున్నాను,” గంభీరంగా జవాబిచ్చాడు శరచ్చంద్ర

అప్పటికే పొద్దునాటారింది. సూర్యుడు పడమటి కనుమల్లోకి పోయి పేద తీర్పుకునే ప్రయత్నంలో వున్నాడు

“రా మంజీరా: వెళ్ళిపోదాం,” అంటూ అమె భుజంమీద చెయ్యివేశాడు శరచ్చంద్ర

ఆ సగతకామని ఎఱ్ఱదనం మంజీర సునుచెక్కిళ్ళలో ప్రతిఫలించింది.

“నెడుతున్నారా?” అంటూ ఎదురువచ్చాడు రామప్రసాద్. అకని చేతిలో

Sangadhu

పెద్ద మల్లెపూలదండ వుంది. అది ఆమె కందిస్తూ "మా అమ్మగారు మీకిచ్చి రమ్మన్నారు," అన్నాడు.

"ఏం మాట్లాడాతో కోచక అది అందుకుంది మంజీర. అది మాపేసరికి శరచ్చంద్ర ముఖం ఎఱ్ఱబడింది. 'అతగాడు పూవులు అందించడం... శాపంగా అందుకోవడం, పైగా తలలో ముడుచుకోవడం కూడా!' అన్నకుంటూ నునసు లోనే మండిపోయాడు. శరచ్చంద్ర ముఖం ఎలా వాడిపోయిందో, దానికి వదిలంతలు వికసించింది రామప్రసాద్ ముఖం.

"వస్తానండీ!" అంటూ శరవు పుచ్చుకున్నాడు ప్రసాద్ ఆ చీకట్లో శరచ్చంద్ర ముఖంలోని భావాలు గమనించలేకపోయింది మంజీర.

"ఏం ఆలా ముఖావంగా వున్నారు?" అని అడిగింది.

"ఏంలేదులే!" అంటూ మౌనం వహించాడు. ఇద్దరూ కలిసి నడుస్తుంటే మల్లెం పొరఫం అకప్పి మరైక్కిస్తోంది. ఆపుకోలేక "మంజీరా!" అంటూ ఆమె నడుంచుట్టా చెయ్యివేసి గట్టిగా తనకి అదుముకున్నాడు అకవి స్వర్ణ ఆమె నెక్కడికో తీసుకుపోయింది

"ఎవరై నా చూస్తారు," అంది చెయ్యి విడిపించుకుంటూ

మెల్లగా చెయ్యి వదిలాడు శరచ్చంద్ర ఇట్లు వచ్చేసింది రామశ్యా కంట చేసి వారిద్దరికోసం ఎదురుచూస్తున్నాడు

మంజీర చీర మార్చవచ్చేలోగా శరచ్చంద్ర బిట్టలు చూపుకుని పిట్టమీద

కూర్చున్నాడు కూడా; ఇద్దరికీ వద్దించాడు రామయ్య. భోజనంచేసి “సక్క-
నాకు కూడా ఆరుబయట వెయ్యి రామయ్యా!” అంది మంజీర.

అలాగే నన్నెట్లు తల వూపాడు. “నాకు అటుప్రక్క వెయ్యి” అంటూ
చూపించింది.

ఇటువేపు శరచ్చంద్రకి అటువేపు మంజీరకి సక్కలు పేసి తను భోజనంచేసి
మంచివీళ్ళ కూడా అక్కడే పెట్టి వెళ్ళిపోయాడు రామయ్య. పైన వెన్నెం
జగజ్జేగీయనానంగా ప్రకాశిస్తోంది. ఒకటి రెండు మేఘశకలాలు చంద్రునితో
దోబూచులాడుతూ తప్పుకుంటున్నాయి.

అన్ని చుక్కల మధ్య చూడముచ్చటగా వున్న ఆ పూర్ణచంద్రుడినే చూస్తూ
ద్రవించింది మంజీర. చల్లనిగాలి ఆమెను తోకొట్టింది. శారీరక శ్రమ
లనివించి వున్న శరచ్చంద్ర కూడా వెంటనే నిద్రపోయాడు. ఒక రాత్రివేళ
నిద్రో జ్ఞానం వచ్చింది రసీమని లేచి కూర్చున్నాడు శరచ్చంద్ర. నాలుగిళ్ళ
అవతరం వచ్చి పొట్టగిత్త కామ తెచ్చుకుని హరిహరిపడింది. అది సరాసరి
చుక్కలరామయ్య ఇంట్లోకి ప్రవేశించింది. గేల వరిగ్గా వేయని శమ తెలివి
చుక్కలరామయ్యతో ఆ గిత్తపోయి అవతరం నిద్రాస్తున్న మంజీర మీద
పడుకుని చూడగా దాన్ని చుట్టుకుని గుంజికి జేరేకాదు శరచ్చంద్ర.

ఆ గిత్తపోనూ పరుగెత్తుకు వచ్చిన బద్దిరాజు కృతజ్ఞతగా చూసి గిత్తని
ఇంటికి తోలుకుపోయాడు ఇంత జరిగినా మంజీరాదేవి నిద్రలేం దోకాలేక
పోయింది. మెల్లగా అమె దగ్గరకు వచ్చాడు శరచ్చంద్ర. ఆ వెన్నెంలో
తెల్లని పూపుల చీరలో దేవకాంతలా మెరిసిపోతోంది మంజీర. పూలదండ
అమె మెడని చుట్టుకుని బాగా వికసించడంతో పరిమళాలను వెదజల్లుతోంది.
మెల్లగా అమె చుగ్గిది ముద్దుపెట్టుకున్నాడు. దాంతో మరంత ఉద్రేకం మోచి
పెదపులచీర ముద్దు పెట్టుకున్నాడు. అంతే రసీమని లేచింది మంజీర.

“ఏమిటి ఇక్కడికి వచ్చారు?” అని అడిగింది లేచి నిలబడి.

“నిన్ను వెన్నెల్లో మెరిసే నిన్ను చూడాలని” ఉద్రేకం అపుకోలేక అమెని
కొగిలిలో బంధించాడు శరచ్.

“ప్లీజ్ వదలండి” అంది మంజీర అతని కొగిలిలో వివశమవుతూనే.
శరచ్చంద్ర వదలేలా లేడు. అందిన చోటల్లా ముద్దుపెట్టుకుంటూ వుంటే
ఉక్కిరిబిక్కిరి చేయిపోయింది మంజీర.

“మరిలా రాత్రిపూట తోడుగా పడుకుంటానని చెప్పి ఒంటరిగా వున్నానని
ఇలా చేయడం మంచిది కాదు,” అంది జారే పమిలని సద్దుకుంటూ. అమెని
మెల్లగా వదిలాడు శరచ్చంద్ర.

“మిమ్మల్ని మామయ్య నాకు మేనేజరుగా పరిచాడుగా, వుండమన్నారేగాని ఇలాంటి అపాయిత్యాలు చేయమనిగాదు..” తీక్షణంగా అన్న ఆ మాటకి మది పోయింది శరచ్చంద్ర ముఖం.

“ఐ యామ్ సారీ, విన్ను, నీ అందాన్ని చూస్తుంటే ఉన్నతదీనై అశ్శకో లేక కాస్త తొందరపడిన మాట విజం. ఏమనుకోకు. నువ్వు యజమానురాలివి, నేను నీకింద పనిచేసే మేనేజరుని,” అంటూ తన మంచందగ్గరకి నడచి వక్కచెట్టలు ఎత్తిపెట్టి “నువ్వు తలుపులు వేసుకుని రోపం వడకో, నేను వెడుకున్నాను,” అన్నాడు.

“అదేమిటి ఇంత రాత్రిపూట?” అని అడిగింది ముంజీర.

“రాత్రయితేనేం! నాకి ప్రాంతం కొత్త! పొలానికి కావలా కాయడం లేదు!”

“నేను రోపం వడకుంటాను రెండి. మీ రిక్కడే వడకుని తెల్లవారాక వెడుకురుగాని. నేను రేపు రమ్మని మా అమ్మకి ఉత్తరం రాప్తాను,” అంది ముంజీర ఒక్కెత్తి వడుకోవడానికి భయపడి. అది గుర్తించిన శరచ్చంద్ర మరీ మొండిగా వెళ్ళలేకపోయాడు.

ముంజీర వక్క రోపానికి మార్పుకుని పాను వేసుకుని వడుకుంది శరచ్చంద్ర అలాగే వీధిలో వడుకున్నాడు.

ముంజీరని చూస్తుంటే తనకి మతిపోతోంది. ఆమె కాస్త ఇష్టం వున్నట్లే వుంటుంది. అంతలోనే తోక తొక్కిన శ్రామలా లేస్తుంది ఒక విధం. తన మీద ఇష్టంకంటే అయిష్టమే హెచ్చు. తన పేనమాట అభిమానస్తుదివి గదా అని ఆస్తి వ్యవహారాలు చూస్తుండాలి గదాని కాస్త చొరవగా మాట్లాడినందుకు తను ఆమెని పూర్తిగా అపార్థం చేసుకున్నాడని ఇస్సడామె మాటలవల్ల పూర్తిగా అర్థమయ్యింది.

“నేను యజమానురాలిని. నువ్వు మేనేజరుని నిండాలో వుంటాలో అంతలో వుండు,” అని ఒక ముంజీర వంద ముంజీరలై తన మంచంతటా పడింది ఎలుగెత్తి అనుస్తున్నట్టలు తరించలేక చెవిలు మూసుకున్నాడు శరచ్చంద్ర. మిగిలిన రాత్రి అతనికి నిద్ర కరువైంది. ఇంక ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ ముంజీరమీద చెయ్యిసేసి తన పరుపు పోగొట్టుకో కూడదనుకున్నాడు గట్టి నిర్ణయానికి వచ్చిన శరచ్చంద్ర.

రోపం వడుకున్న ముంజీరకి నిద్రరాలేదు. అతని కొగిలిలో తన వరవళించి

పోతుంది. అతని పిలుపుతో పుంకరించిపోతుంది. దూరంగా వుందామనుకున్నా అతన్ని చూడగానే దగ్గరకు చేరుతోంది. తన మనస్సే ఇలా చలించిపోతుంటే అసలే అదపిల్లంటేనే ఐస్ అయిపోయే శరచ్చంద్ర కదిలిపోవడంలో అశ్చర్యం ఏముంది; అతనిప్పటికీ ఎందరో అదపిల్లల్ని అనుభవించిన శృంగార పుణ్యమడు అలాంటి వాడితో కనకేమిటి; అతను అలాంటి జల్పారాయుడు కాకుండా వుంటే అతని రూపానికి, అతని చిరునవ్వుకూ, ఆరవి తెలివికేటరికి అతని చెమర్తంతో తను ఏనాడో అతనికి గుఱామ అయ్యేది అనుకుంటూ తనలోకినే మదనపడుతూ రాగద్వేషాల మధ్య నలుగుతూ తెంతెంవారునూండగా చిన్న తునుకు తీసింది. రామయ్య రాగానే తన సక్కబట్టలు తీసుకుని వెళ్ళిపోయాడు. శరచ్చంద్ర అతను వెళ్ళిపోయినట్టు మంచీరికి తెలిసేసరికి ఏడు దాటింది. "బాబూ నాడు వెళ్ళి పోయారమ్మా!" అంటూ రామయ్య చెప్పాడు.

'వెళ్ళడం అంటే మామూలుగా వెళ్ళిపోయాడు కాబోయి కాపి గీపి తాగకుండా' అని అనుకుంటున్నాడు. కాని తన బట్టలు - సక్కబట్టల్లో సహా అన్నీ తీసుకుని వెళ్ళిపోయాడు, అని తెలుసుకునేసరికి మనసంతా అదోలా అయిపోయింది. రాత్రి తన బాలా స్త్రీనిగా చూట్టాడంటే ఎందుకని; అని ఒకసారి, ఏం! రాత్రి పూట నిద్రపోతుంటే నవ్వు మొద్దులు పెట్టుకోవడం, కాగలింతుకోవడం ఇవన్నీ తప్పుకాదా; తను అంటేనే వచ్చిందా; అసలు తమ కాబట్టి ఇంతటితో సరి పెట్టింది అనే మరొకత్తి అయిన ఆ తెంపా ఈ తెంపా బాబుండేని! అనుకుంటూ పేరొసారి బాధ, కోపం, రోషం, అనేకం అన్నీ పరిగామలంకారంగా అలాగే ముచ్చటపడాయి. ఆ జిర్వాత తెలివి తెచ్చుకని కళ్ళకో ఉత్తరం - లాయరుగారికో పుత్తరం రాసేవడేసింది మంచీర. అప్పటికేమే మనస్సు కాస్త తెరిసిన సరింది. ఆ పూట అతను బోజనానికి రాలేదు - రాత్రి వడుకోవడానికి రాలేదు. రామయ్య బయటపడుకున్నాడు తోడుగా!

'చీ! ఎంత కఠిన చిత్తుడు కనీసం చూడటానికైనా రాలేదు. అపుసులే, ఎందుకు వస్తాడు; ఏ భామం కాగిలికో నడుగుతున్నాడో! అతనికేం 'కో' అంటే కోటిమంది సుందరాంగులు - పల్లెలో చాలకపోతే సబ్బంవించి అయినా రిప్పించు కోగం రసక శ్రామణి శకకోటి లింగాల్లో బోడిలింగం వి తనెక్కడ కని పిస్తుంది! చీ! ఇలాంటి నాకికి మనసివ్వబోవడం తనదెంత తెలివి తక్కువ! అనుకుంది పెగలుపొగలుపోతూ మంచీర. కాని అప్పటికి వద్దు వద్దను కుంటూనే మనసిచ్చిందన్న సత్యం గ్రహించని, గ్రహించినా ఒప్పుకోవడానికి ఇష్టపడని మంచీర.

కమలమ్మ కూతురు రాసిన ఉత్తరం అందుకున్న వెంటనే బయలుదేరివచ్చింది. తల్లిని చూడగానే రిలీఫ్ కలిగింది మండీరికి.

“వానంలోగా వస్తానన్నావు మళ్ళీ నన్ను రమ్మని రాసావు దేనికి ?” అని అడిగింది.

“ఇక్కడ పొలం పనులు చూసుకోవద్దమ్మా ?”

“అయితే ఇక్కడే వుంటామంటావా ?”

“అస్త్రీ కొవాండుకుంటే వుండొద్దా ?” చిలిపిగా అడిగింది తల్లిని.

కమలమ్మ మాట్లాడలేదు. “అయితే మరి నేనూ ఇక్కడే వుండనా ?”

“వుండు మళ్ళీ బాదరు దేనికి ? అక్కడే వుండినవ్విందని,” విసుగ్గా అని అనకరికి వెళ్ళిపోయింది మండీరి.

‘పొలంలో బావి తవ్విద్దా. వంపుపెట్టు పెట్టిద్దా’ అంటే అవ్వింటికి తం వూపిన పెద్ద మనిషి మళ్ళీ అయిపులేదు. మేనేజరుంటే చాలాగేనా వుండేది ? కోపం బుర్రలుకొట్టింది మండీరిలో. ఇ మామిడికోటలోని అతని రాజప్రాసాదానికి తనే స్వయంగా వెళ్ళి అట్టో - ముక్కో తేల్చుకోవడం చాలా మంచిది ఈ మునుగులో గుద్దులాట దేనికి ? తన మేనమామ ఇప్పుడు కనుక ను వెళ్ళడం లేకపోతే బాదే ఇంకో ఏదోజరయితే ఇంక అనిదేయతన ప్రవర్తించినందుకు డిస్ మిస్ అనేది కదూ ? అలాంటిచగా తను వెళ్ళడమే చాలా మంచిది అని గ్రహించి చీర చూపుతుంది సి.పుల్ గా టాయెలతో అలా మామిడికోట బయలు దేరింది. బయలుదేరినన్న మూడేగాలి గుండె దడదడలాడుతూనే వుంది అక్కడ అతను తనని చూసి ముఖం చూడుకోంటూ ఎండుకు వచ్చా ? అడిగితే తనేం చెప్పాలి ? ఏం ? ఎందుకు చెప్పలేదు ? మామయ్య అజ్ఞానుసారం ఆయన రాసిచ్చిన దానికి కట్టుబడి వుంటున్నావా ? అని ముఖాన అడిగేయదని తనెండుకు ఇంకాలి ? అసలు ముందు ఆ కోటలో - అయింట్లో - అడుగుపెట్టగానే అత నెంతమంది ప్రియరాళ్ళతో కొలుపు తీర్చి దర్శనమిస్తా ? అప్పుడు తనేం అవ్వాలి అతగాడా భామంలోంచి తలెత్తి తనని చూడకపోయినా, చూసి ఎరగనట్టు మొహం తిప్పేసినా తనకెంత అవమానం ? ఏ ? ఇంకా చచ్చిపెడి బోయేది అవమానం పొందడానికా ? అనుకుంటూ అనేకంకో వెనక్కి తిరిగిపోవాలను కుంది. కాని, అడుగులు ముందుకే వడినాయి ఏదయితే అదే అయిందిలెమ్మన్న మొండి ధైర్యంతో చకచకా మామిడికోట దగ్గరికి వచ్చింది. అమెని చూడగానే

గంభీరంగా నిలబడిన మామిడిచెట్లు అల్లనల్లనపీచే మయమాధుతానికి తలలు వూపుతూ స్వాగతం పలికాయి చల్లని ఎత్తైన ఆ చెట్లను - ఆ చెట్ల హృదయం సన్నగా ప్రసరించే మార్కశిరజాలను చూస్తూ అదో విధమైన అనుభూతికి లోనయింది మంజీర. ఆ తోట అంతా విశృంభితే తాండవిస్తోంది. ఎక్కడా పండుటాకు - పండుటాకు అనేదే లేక అతి శుభ్రంగావున్న తోటచారితో అశ్వర్య విస్మరిత నేత్రాలతో నడుస్తోంది మంజీర. అమె కాలి మంజీరాల ధ్వని తప్ప మరి కట్టమే లేదు ఆ తోటలో మధ్యగా యాన్ బెస్సాన్ సిమెంట్ రేకులతో వేసిన పెద్దు లేక నీలంరంగు గోడలతో ఆ ఆకుపచ్చని చెట్ల మధ్య నెమిలి పించ.లా కొట్టవచ్చినట్లు కనపిస్తోంది

లోపల తలుపువేసివుంది. తట్టరా - మాననా; తీరా తలుపు తెరిచాక ఎలాంటి భయంకర దృశ్యం చూడవలసి వస్తుందోనని తటపటాయిస్తూ అక్కడే గుమ్మం ఎక్కుతూ తక్కువ అగిపోయింది. లోపలనుంచి మోత్ అర్గన్ కర్ణపేయంగా మొదలైంది. వాయించేపాట స్పష్టంగా వినిపిస్తోంది. "ఎవరివో - నీ వెవరివో.... దివివే వదలి భువికేతెంచిన తేనెల వెన్నెల సోనవో; కవితావేళము కలరై అంరై..." పాట వింటూ తనకాయారై అట్టే విరిగింది ఆ వాయిద్యానికి అనుగుణ్యంగా అమె పాదాలు అప్రయత్నంగానే అడుగులువేస్తున్నాయి పాట అగిపోయింది స్పృహ వచ్చింది మంజీరకి. మెల్లగా తలుపు తట్టింది రస భంగం కలిగిందినందుకు ఒక్క మండిన శరచ్చంద్ర విసురుగా తలుపు తీశాడు. ఎదురుగా బొమ్మలా నిలబడిన మంజీరని చూడగానే అతనిలో ఆనందం ఉప్పొంగింది చిరాకు ఎగిరిపోయింది

"రండి మంజీరాదేవిగారు! ఏమిటివాళ్ళ ఇలా దయచేశారు." అంటూ హద్దాతి రేకంతో అన్నాడు లోపలికి అహ్వనిస్తూ. మంజీర మంశ్రముగ్ధలా లోకలికివచ్చి కుర్చీలో కూర్చుంది. గబగబా ప్లాస్కులోంచి కాఫీ తీసి అందించాడు.

మతిపోయినదానిలా వుంది మంజీర స్థితి. ఏమి మాట్లాడాలన్నా - ఏం చెప్పాలన్నా గొంతు పెకలిరావడే! తననుకున్నవేం జరగడంలేదు.

"పనికితే ముత్యాలు రాలితాయూ!" అంటూ నవ్వి "మేనేజరుగారు ఎక్కడ చచ్చాడో - అంతూపొంతూలేదని చెకింగ్ కి వచ్చారేమిటి?" అంటూ తనే ఎత్తుకున్నాడు శరచ్చంద్ర.

"అవును మరి మీరు వస్తారో రారో తెలిస్తే కొత్తవారిని పెట్టుకుందామని" వికర్మోహమాటంగా అన్నది మంజీర.

గుడ్డు వూజేయడం
మా అంటూ వంటా లెడ్వాక్!!

అ మాట వింటూ గంభీరంగా మారిపోయాడు శరచ్చంద్ర. తిలెత్తి సూటిగా అమె కళ్ళల్లోకి చూశాడు. అకవి చూపులో చూపు కలువలేక కలవలమికుంది మంజీర

“నాకు రెండు రోజులు శరపు కొవలసివచ్చి రావడంలేదు రేపు వద్దామని అనుకున్నాను. ఈ రెండు రోజులించి వేరేపనిమీద తిరుగుతున్నాను. మీ కథ్యంతరం లేకపోతే రేపు రమ్మంటే వస్తాను. లేనివక్షంలో మీరు మరొకరిని పెట్టుకోవచ్చు.” అన్నాడు నిక్కచ్చిగా.

“మీరు వేరే పనిమీద తిరుగుతుంటే రాననిచెప్పి తిరగవచ్చుగదా. అలా చెప్పా పెట్టాకుండా రోజులకి రోజులు మానేస్తే నా కెలా తెలుస్తుంది.”

“విజమే కావచ్చు. కాని చెప్పడానికి నాకు తీరుబడి అవలేదు.” అ మాటకి కోపంవచ్చింది మంజీరకి “ఏసాటి దూరం అని చెప్పడానికి వీలేకపోవడానికి?” అంది కోపంగానే.

“ఎక్స్‌పాక్ట్ మీ మేడం! నేను విజయవాడలో వున్నాను. రాత్రి వచ్చాను.” అంటూ ముఖావంగా జవాబిచ్చాడు.

“ఇంక వెడతాను.” అంటూ లేచింది మంజీర.

“కాసేవలా కూర్చో. భోజనంచేసి వెడదవుగావి.”

“అక్కడ మా అమ్మ ఎదురు మాస్తుంది నాకోసం” అంటూ మెల్లగా బయటికి వచ్చేసింది వెనకే వచ్చాడు శరచ్చంద్ర.

“ఇంతకీ నుయ్యిమాట వింటేకాదు.”

“సాయంత్రం అలా పొలందగ్గరికి రండి. నుయ్యి ఎక్కడ తవ్వాలో చూద్దాం.”

“ఏదో వాలుచూసి తవ్వించడానికి మళ్ళీ చూసేదేమిటి? పైం వేస్తు గదూ?”

“అలా వాలుచూసి తవ్వితే నీళ్ళవదొడ్డా. వాస్తుకాత్త ప్రకారం ఈకాన్య మూల...” శరచ్చంద్రమాటలకి మధ్యలోనే అడ్డుకుంది మంజీర.

“వాస్తు, సింగినాదం. పొలంలో వేసే అన్నింటికీ చూసి చేస్తున్నామా. నాకిలాంటి వాటిమీద నమ్మకం లేదు. నీళ్ళు ఎక్కడ వడతాయనుకుంటే అక్కడ తవ్వించండి.”

శరచ్చంద్ర మాట్లాడలేదు. “మీ యిష్టం. కాని పొలంమీద కనీసం ఓ కొబ్బరికాయన్నా కొట్టి ప్రారంభిస్తే మీకూ నాకూ నమ్మకం లేకపోయినా మీ మామయ్యగారికి ఈ వూరివారికి వున్న నమ్మకానికి కాస్త విమర్శించ బడకుండా వుంటాము?”

“ఇంకా చూడ బాగుంది. వాళ్ళు విమర్శిస్తారని మనకి నమ్మకం లేని పనులు చేస్తామా? మనకి మనం మళ్ళీ పెట్టుకునేకంటే విమర్శిస్తే విమర్శించారని ఈ మూడనమ్మకాల మీద ఎదురుదెబ్బ తియడమే మంచిది.”

“ఈ నమ్మకంలేదని చేప్పడం కూడా మళ్ళీ పెట్టుకోవటమే మంజీర. నువ్వు దేవాలయానికి వెళ్ళడంలేదు? అర్చనలు చేయించడంలేదు? అవన్నీ వున్నప్పుడు ఇవి మాత్రం కొట్టిపారేయడం దేనికి?”

“భక్తి వేరు, పెంటమెంట్స్ వేరు అని నా అభిప్రాయం.”

“నరే వీతో నాకు వాదన దేనికిగాని, కనీసం ఆ సమయంలో దగ్గరవుండు నేనే చూస్తానవన్నీ. చవిపోయిన బాబాయి అక్కకి పంతుష్టికంలాగని కోరుతూ పని ప్రారంభిద్దాము”

అలాగే నన్నట్టు తంపూసింది మంజీర. ఆమెతో కబుర్లు చెబుతూనే ఇంటి దాకా వచ్చాడు అది అసే గుర్తించేసరికి అతను “వెరుతున్నా” అంటూ వెనక్కి తిరిగాడుకూడా. “లోపలికి రండి” అని అన్నా తను వినిపించుకోలే వెళ్ళిపోయాడు శరచ్చంద్ర.

“ఎక్కడికి వెళ్ళావే?” అని అడిగింది కమలమ్మ.

“మామిడితోట దగ్గరకమ్మా. అస్త్ర అంతా రాసిచ్చాడు మామయ్య. అన్నీ ఒక్కసారి చూసుకోవద్దా.”

“విజయే” అంటూ కమలమ్మ కూడా ఓప్పుకున్నాక లోపలికి వెళ్ళిపోయింది మంజీర.

ఆమె కళ్ళముందు శరచ్చంద్ర కనిపిస్తున్నాడు. అబ్బ అత నెంతదాగా వాయి చాడు మౌత్ అర్గన్. ఇంతకి అతగాడి ప్రియురాలు ఎక్కడా మళ్ళీ కనిపించలేదేం? చటుక్కున గుర్తువచ్చింది. “విజయవాడలో పున్నాను” అన్న శరచ్చంద్రమాట ప్రతిధ్వనిచగానే తల తిరిగిపోయింది ఆవిడగారి చిక్కడికితెస్తే అల్లరి అవుతుందని తనే అక్కడికి పోయినప్పుడు అమ్మో! ఎంత మోసకారి! తన కాళ్ళబాణ్ గుర్రాలేదు. ఔరా అశనెంత తేనెపూసిన కత్తి ఎంత చక్కగా కబుర్లు చెప్పాడు. ఎప్పటికప్పుడు తీయనిమాటలతో అతను తనకి మత్తుజల్లుతూనే వున్నాడు. లేకపోతే కుక్కతోక వంకరలా ఎంత సాఫుచేసినా ఎంతైనా అతగాడి వక్రబుద్ధి మారుతుందేమిటి! అనవసరంగా బావి తవ్విందడంలో జాప్యం జరుగు తోంది. ఇలాంటి శృంగార పురుషుణ్ణి మేనేజరుగా పెట్టిపోయిన మేనమామ తెలివితేటల్ని మెచ్చుకోవాలి మరి. ఆడసిల్ల అందమైంది కనిపిస్తే తనే అన్నం మాని ఆ పిల్ల తినక వడిపోయే రకాన్ని పెట్టుకుని తను సేద్యంచేయాలని- చేయించాలని అనుకోవడం ఎంత బుద్ధితక్కువ వనో బాగా అర్థం అవుతోంది. లాయరుగాగ్ని రమ్మని ఇక్కడ ఈ పొలం వగైరాలి సమ్మకం విషయం చర్చించి మొత్తం అమ్మిపారేసి బందతుపోతే నయం అవుతుంది మంటగా.

మంజీరని చింపి ఇంటికి వచ్చిన శరచ్చంద్ర భోజనం చేయకుండానే మంచి మిద వారిపోయాడు. అతని మనస్సంతా అల్లకల్లోలాగా తలూరైంది. అతని కళ్ళముందు అన్నీ పోగొట్టుకుని శ్రీనాథుడిలా మారిపోయిన తండ్రి దీనవదనం కనిపిస్తోంది.

ఎంతవారికైనా కాలం, ఖర్చుం కలిసిరాకపోతే అంతేనేమో! శ్రీరాముడు అడవికి పోయాడంటే పాండవు లాతటివీరులు విరాటుడి దగ్గర వూడిగం చేశారంటే మరి కాలమహిమే! వాళ్ళు పురాణపురుషులు కనుక వాళ్ళకి దీరోదత్తత ఎక్కువేమో. మరి కామంతా సామాన్యమానవులు - తట్టుకోవడం కష్టం. రేపు మంజీర దగ్గర డబ్బు తీసుకోవాలి. బాబాయి అయితే కనిపెట్టి జేబులో అన్నా పెట్టి పంపేవాడు డబ్బు. మరి పెత్తనం ఈవిడది అందులో తనంచేనే చిటవటలాడుతుంది. అలాంటి ఆమెదగ్గర డబ్బు అడిగి తీసుకోవాలంటే ఏమవుతుంది?

తను ఆగ్రికల్చర్ వి. యస్ సి. ప్యానయ్యాడు. అక్కడన్నా ఉద్యోగం

చేసుకోలేదా. ఎందుకీ పూరిమీద చచ్చిపోయిన అచ్యుతరాఘయ్య మీద ఇంకా అభిమానం! బతికివున్నవాళ్ళనే గడ్డిపోచరికింద చూసే ఈ రోజులో చచ్చిన ఆయనకోసం అదదాని చేతిక్రింద దేహీ అని యాచిస్తూ బ్రతకడమా! ఛీ ఇంతకంటే తలవంపులేంవుంది:

అతనిలో పురుషాభిజాత్యం తలెత్తింది ఒక్కసారిగా. 'ఏం తను పూరికే తీసుకుంటాడా? ఇక్కడ మామిడి తోటని పొలాల్ని అన్నింటినీ నంరక్షించడం లేదా. తాను లేకపోతే మంజీరవల్ల ఏమవుతుంది? అమెని చిదంబరంలాంటి చెదపురుగులన్నీ తినేయవూ! మంజీర తనకంటే చిన్నది అప్పిల్లకేం తెలుసని భరత నాట్యం తప్ప. ఏదో చిన్నతనంకొద్దీ అమె మాటలు పట్టించుకుని తన దారి తను వెళ్ళిపోతే అమెగతి ఏమవుతుంది? అలా అని అమె ఏ అధికారం చెలాయించినా ఎలా భరించడం?' ఈ విధమైన సంఘర్షణలోనే కొట్టుమిట్టాడుతూ విద్రోహికి జారిపోయాడు శరచ్చంద్ర.

9

నాలుగు గేదల్ని, రెండావుల్ని వెంటపెట్టుకు పొద్దున్నే వచ్చిన చిదంబరాన్ని చూసి విస్తుపోయింది మంజీర.

"ఇవి మీవేనమ్మా! ఇన్నాళ్ళూ మాదగ్గర మాగొడ్లతోసాటు సాకాను, మీ పొలం చేస్తున్నాగనక. ఇప్పుడు మాకు మీ కమతం లేదయ్యే, వీటికి చిట్టు, తవుడు, గడ్డి అన్నీవేసి ఎవరుచూస్తారు? ఎలా చూస్తారు. మీరు చూసుకోండి! అంటూ అక్కడేవున్న చెట్లకి తాడుతో కట్టేసి విద్వృత్తిగా వెళ్ళిపోయాడు చిదంబరం

ఆ గేదల్ని, ఆవుల్ని చూడగానే కంగారెత్తుకువచ్చింది మంజీరకి. వీటిని సాకడం ఎవరికి తెలుసు? ఎవరివల్ల అవుతుంది. తన కనలేరాదు. తల్లికి రాదు. ఇంకెలాగా! వెంటనే ఆసద్బాంధవుడిలా శరచ్చంద్ర గుర్తుకు వచ్చాడు.

ఇంక చేసేదేముంది. మామిడితోటకి పరుగెత్తడమే! ఆహడావురిలో ఆమెకి అతను వచ్చేదాగా అగాలి అనిపించలేదు. చాలా రోజులయిందని దాన్ను ప్రాక్షిను చేసుకుంటున్నది కాస్తా ఆ కాలిగజ్జెలన్నా విప్పకుండా అలాగే మామిడితోటకి బయలుదేరింది.

'అం వైకుంఠ పురంబులో-నగరిలో-అమూల సౌధంబు దాసరి' అన్నట్లు ఆ మహానుభావుడే రమావినోదంలో గడుపుతున్నాడో! అనుకుంటూ అదరాదదరా బయలుదేరింది. ఆ మామిడితోటకి వెనక పిల్లకాయ వుంది. ఆ కాయవలో నీళ్ళే

మామిడితోటి ఉపయోగిస్తుంటారు. అక్కడ శరచ్చంద్ర స్నానంచేస్తుంటారు. లేదా నీటిమీదకు వంగిన చిటికేనరపు చెట్టుకొమ్మమీద వారి ఉదయాస్తమయ శోభను తిరిస్తూ, మోత అర్గన్ వాయించుకుంటూ తన్మయుడవుతూ వుంటాడు. లేదా అక్కడేవున్న పెద్ద బండరాయిమీద కూర్చుని కాయవల్లోకి చూస్తూ అలో చనల్లో మునిగిపోతూ వుంటాడు అవన్నీ అతనికి మనశ్శాంతినిచ్చే సుందర తీరాలు

మామిడితోటిలోకి అడుగుపెట్టిన మంజీరకి బయట గొంకెంపేసిన పెద్ద శని పించేసకి ఎక్కడికిపోయాదాని విద్వాంకపోతూ వెనుకవైపుకు వచ్చింది వెతుక్కుంటూ. అక్కడ- కనిపించిన దృశ్యం అమెని విశ్లేషితురార్ని చేసింది.

పెద్ద బండరాయిమీద కూర్చుని నీళ్ళల్లోకి కొక్కాడిస్తూన్న ప్రమీల- ఆ పక్కనే కొమ్మమీద వారి ఏమిటో చెబుతున్న శరచ్చంద్ర. మంజీర తల గిర్రున తిరిగింది. వెనక్కి వెళ్ళలేక- ముందుకు పోలేక అట్టే నిలబడి పోయింది. ప్రమీల లేచింది. వెనక శరత్- “ఏదో సామెత చెబుతారు చూడు. తన పొం పేద్యానికిచ్చి తను కూలికి బయలుదేరాడని- అలావుంది ఇప్పుడు

నా పని." అంటూ అమె వెనకే వస్తున్నవాడల్లా మంజీరను చూసి తక్కువ అగి పోయాడు. అమెని అపాదమువ్రతం పడిరింది "ఇదేమిటి మంజీరా! ఇలా ఉదయమే బయలుదేరావు?" అంటూంటే వట్టుపడినదానిలా అణచిపోయింది మంజీర. ప్రమీలని పరీక్షగా చూసింది. అన్నివిధాలా మగవాణ్ణి కై పెక్కించేబట్టే వుంది అమె శరీరం, అంకరణమూ. ఇలాంటి అమె కనిపిస్తే పదులకునే మూర్ఛుడా శరత్.

"ఏమీలేదు... చిదంబరం తనకిచ్చి పొలం ఎప్పుగింపలేదని అవుల్ని, గేదెల్ని గుమ్మంలో దింపిపోయాడు. అని ఎక్కడన్నా అర్పగిస్తారేమోనని చెప్పడానికి వచ్చాను," అంది మంజీర శీఘ్రమైన కంఠంతో.

అమాట వినగానే శరచ్ఛంద్ర ముఖం ఎఱ్ఱబడింది.

"ప్రమీలా నువ్వు లోపం కూర్చో! నేను అరగంటలో వస్తాను," అని "రా మంజీరా!" అంటూ గబగబా నడవడం ప్రారంభించాడు. అతనితో సమానంగా పరుగులాంటి నడక సాగించేవరికి గజ్జెలు మల్లుమల్లు మంటున్నాయి.

"దాన్ను ప్రార్థిస్తేమిస్తూ వచ్చావేమిటి?" అన్నాడు నవ్వుతూ, అప్పుడా గజ్జెల్ని గబగబా పిగ్గవడి, "అవును రామయ్యని సంభాషణనుకుంటే అత నెక్కోకో నెతుకున్నానని విన్ననే చెప్పాడు ఈమూట వంట అమ్మే చేసుకుంటోంది నా పని చూసేనటికి తోచక పొలాగే బయలుదేరాను."

"అచిదంబర... గాడంతే. తనే పెద్ద గొప్పన అనాడు అదింటికి కోలుకు పోయాడు, బాబా... కి తీయగా కబుర్లు చెప్పి. వాడి గజ్జెలకోసం బాబాయి పంపే వన్నీ శన పకువులకి వుపయోగించుకుంటూ, ఓ శేరు పాలు మీ యింటికి పంపి మిగతావన్నీ పొరుగుూళ్ళకు పంపి ఉమ్ముకుంటూ ధబ్బు కూడబెట్టుకుంటూ వచ్చాడు. ఇప్పుడు గద్దే కరువయ్యే వీటిల్ని మేపేదెలా. చేసేదేలేక ఇక్కడే దింపినా అందులోని అంతరార్థం మళ్ళీ బర్చులు భరిస్తాం, ఆ పకువుల్ని నువ్వే చూడు అని మనం తిరిగి అతనివేతిలో పెట్టాలనే ఆ ఆటలంక సాగవీయ వద్దు."

"మరెలా! మా కివి చూడటం రాదుగా," బేంగా చూసింది.

"నేనున్నానుగా: అప్పింటికి కాలభైరవుడిని" అంటూ మందహాసంచేశాడు శరచ్ఛంద్ర.

సర్తీయులు చాలా అమాయకులని తను అనుకున్నందుకు ఏళ్ళు తెలివితేటల్లో బస్తీవాళ్ళని మించిపోతున్నారు అనుకుంది ఆశ్చర్యంగా మంజీర.

ఇంటికి వచ్చేసరికి 'అంబా' అంటున్నాయి అవులు. నీటికోసం చూస్తున్నాయి గేదెలు.

"ఇవిక్కడుంటే ఆ మొక్కలన్నీ పాదయిపోతాయండీ." అంది దిగులుగా తను వేసిన చామంతి మడులను చూపిస్తూ.

అతవంతా వర్యనేక్షించి చివరికి రామయ్య పాకకి కొస్త దగ్గరగావున్న స్థలం ఎన్నుకుని అక్కడో నాలుగు గుంజలు పాతిచి క్షణాలమీద గడ్డి- ఓ కొట్టిలో తవుడు కలిపిన నీళ్ళు పెట్టించాడు. ఇవన్నీ కళ్ళింత చేసుకొని చూస్తోంది మంజీర. అప్పటికప్పుడే ఓ మెరికలాంటి కుర్రాడిని కుదిర్చాడు.

"రెండుపూటలా మీకు ఎన్ని పాలు సరిపోతాయి. ఓ శేరు చాలవా? కాపింకి- పెరుగుకా?" అని అడిగాడు శరచ్చంద్ర.

"చాలకేం? ఇద్దరమేగా!" అంది మంజీర.

చివరికి ఓ శేరున్నర పాలు ఇంట్లోకి అట్టిపెట్టి మిగిలినవి గ్రామీణ పాల సేకరణ కేంద్రానికి పోసే విధ్యం జరిగిపోయింది.

"అక్కడ బెజవాడ లాంటిచోట పాలకి ఇబ్బంది వుంటూనే వుంది మంజీరా. మన వల్లెల్లోని వారంతా కేంద్రానికి పోవేస్తే తమకి కాగా మిగిలినవి అక్కడ అమ్మిచోట్లకి వరఫరా చేస్తారు. ఆ కేంద్రానికి ఉదకాభక్తిగా మనమూ సాయం చేద్దాం" అన్నాడు నవ్వుతూ

మంజీర సంతోషంగా ఒప్పుకుంది.

అక్కడ ఎన్ని పూర్తి అయ్యింది, "వస్తాను మంజీరా!" అంటూ ఎంత వేగంగానూ వెళ్ళిపోతుంటే అదంతా స్రవీంకోసమేనని తట్టగానే ఇంటికి తారం రాసుకున్నట్లయింది మంజీరకి ఎదో తెలియని ఉక్రోశం. ఆర్ష్య, కోపం అన్నీ కలిసి కన్నీళ్ళరూపంలో బయటికి స్రవించాయి.

తను ఎంత భయపడుతూ అడుగుపెట్టిందో దానికి తగినట్టే అతనామెతో కబుర్లుచెబుతూ కనిపించాడు. ఇంతకీ ఆమెగా రెప్పడు వచ్చిందో. పొలంలో నువ్వు తవిస్తున్నారు. అక్కడే వుంటున్నానన్నాడు మరి. అది కూలింకి అప్పగించి తను స్రవీంకో కులుకుతున్నాడు కాబోయ. తను అతన్ని దూరంగా వుండింది తమక బ్రతికిపోయింది. లేకపోతే ఆమెని ముద్దాడిన నోటితోనే తననికూడా.... చీ! సిగ్గులేని మనిషి కోపంతో కుతకుతా వుడికిపోయింది. పైగా అవిదగారంటే ఎంత ప్రేమ లేకపోతే తన కుటుంబాన్ని గురించి తన కష్టసుఖాల్ని గురించి చెప్పకుంటాడు. 'సొంత పొలం సేద్యానికిచ్చి తను చూరికి

వెళ్ళినట్లుంది.' అని తనకో వినాడన్నా మాటమాత్రం చెప్పాడా: తన పరిస్థితిని గురించి అసూయతో మండింది మంజీరకి.

"యితన నుయ్యి త్వరగా తప్పించేనా, పెట్టేనా. సాయంత్రం తనే వెళ్ళి చూసుకుంటే సరి," అనుకుంది ఉక్రోశంగా,

అలాగే వెళ్ళింది కూడా! అయితే అమె ఆలోచనలని, అంచనాలని తారు మారుచేస్తూ శరచ్చంద్ర అక్కడ నూతిదగ్గరే వున్నాడు. అంతేకాదు, అతని ముఖంలో అనందం కొట్టవచ్చినట్లు కనిపిస్తోంది. మంజీరని చూడగానే "మంజీరా! మన పొలంలో ఎంత మంచి నీళ్ళు పడినాయో చూడు," అంటూ అనందంతో ఉక్కిరిబిక్కిరవుతుంటే అన్నీ మర్చిపోయిన మంజీర వంగి చూసింది. స్వచ్ఛమైన నీరు కన్నులపండువుగా దర్శనమిచ్చింది.

"ఇంత మనం బంగారం సందించవచ్చు మంజీరా," అంటూ సంతోషంతో తలమునకలవుతూనే ఆకాశంకేసి చూశాడు. నల్లని ముప్పుతునక కాస్తకాస్తే పెద్దదవుతోంది, ఏ రాత్రికో వర్షంపడుతుంది అనిపించేట్లు.

"రేపు ఉదయం డబ్బు తీసుకువెళ్ళండి కావాలన్నారగా," అంది మంజీర.

"మెనీ ఖాంక్సు మంజీరా!" కూలీరికి డబ్బు అందిస్తూ అన్నాడు శరచ్చంద్ర.

"ఇంటికి వెళ్ళిపో! చీకటి పడుతోంది. వైగా మబ్బు కూడా పట్టింది," అన్నాడు శరచ్చంద్ర.

మంజీర అలాగేవన్నట్లు తలవూపి బయలుదేరింది. నాలుగడుగులు వేపే సరికి ఎదురయ్యాడు రామప్రసాద్.

"మీరు మళ్ళీ మా ఇంటికి రానేలేదేమండీ?" అని అడిగాడు.

"తీరుబడిలేదు," అంది నవ్వుతూ.

"పోనీ ఇప్పుడు రండి. ఎలాగో ఇంత దూరం రానే వచ్చారుగా!" అన్నాడు అమెతోపాటే అడుగులు వేస్తూ. అది శరచ్చంద్ర ఎక్స్పరే కళ్ళని తప్పించుకోలేదు. ఇద్దరూ కబులాడుకుంటూ నడుస్తుంటే శరచ్చంద్రలో అసూయ రగిలినా 'అమెకి అతనంటే మోజులా వుంది. మధ్య తనెందుకు కల్పించుకోవడం.' అని నిర్లిప్తంగా వూరుకున్నాడు, తన మనస్సుని తనే మందలించుకుంటూ.

"రండి, రండి!" అంటూ చిదంబరం సంతోషంగా చూశాడు ఆ ఇద్దర్నీ తన కొడుకు, అమె పక్కన పక్కన నడుస్తూ వస్తుంటే మహా సంతోషంగా ఉంది. ఆ క్షణంలోనే అతనిలో మెదిలింది ఓ గొప్ప అయిదీయా. ఎలాగయినా అమ్మాయి గారిని తన కొడుక్కి చేపే పరిస్థితి వస్తే కోరిలో పాగా వేసినట్టే! బంగారం

లాంటి పిల్ల - అంతకు వదిలెట్లు అంతారంలాంటి అస్త్రీ! ఆ ఆలోచనకే మురిసి మూర్ఛబోయాడు చిదంబరం.

చింతామణి మొగుడికంటే రెండాకులు ఎక్కువే చదివింది కనుక ఓ స్లేటులో సున్నివుండలు, పకోడీలు తెచ్చి ముందుపెట్టి "తినమ్మా! అసుర వంధ్యవేళ మా యింటికి న దెహులక్ష్మిలా వచ్చావు." అంటూ అతి ఆస్వాదకగా పక్కనే కూర్చుంది. మంజీర ఈ క్షణంలో ఏమీ తినాలని లేదు. అందులో అక్కడ అవలు తినాలని లేదు. అయితే అలా వదిలే రకం కాదు చింతామణి.

"ఈ పూట భోజనానికి వుండమ్మా!" అంది పక్కనే వున్న వినివక్రతో విసురుతూ.

"అబ్బే వద్దండీ. మా అమ్మ...." మంజీర మాట పూర్తికానేలేదు తక్కువ అ దుకున్నాడు చిదంబరం.

"బలేదానివమ్మా! ఏదో ఈనాడు కాస్త మీదగా కనిపిస్తున్నామేగాని మేమూ ఒకప్పుడు దర్జాగా బతికినవాళ్ళమే. అవలు మీ కులం మా కులం ఒకటే!" అంటూ ప్రారంభించి హిస్టరీ అంత తిరగేయసాగాడు. ఆ సోప వివరాలకు ఈ ఫలహారం చేసి తొలగరాగా పోతే చాలు అనిపించిన మంజీర మినపసున్ని ఆ పకోడీలు కష్టంమీద పట్టింది కడుపుతోకి. అంత మాత్రానికే ఆపితే ఇంకేముంది? అది చింతామణి కాదు - అయన చిదంబరమూ కాదు గనక స్త్రీలు గ్లాసువిందా పొగలుగక్కే కాపీ తెచ్చి ముందుపెట్టారు అది తాగేసరికి విశ్రాంతిపెట్టింది మంజీరకి "ఇంక వెడతాను" అంటూ బయలుదేరింది.

"వెళ్ళి అమ్మాయిగారిని ఇంటిదగ్గర దింపి రారా, ప్రసాద్," అంటూ ఇద్దరూ ఊరగొట్టారు ప్రసాద్.

"వదండి, బాగా చీకటిపడిపోయింది. వర్షంకూడా వచ్చేటట్లు వుంది" అంటూ అమెతో బయలుదేరారు రామప్రసాద్.

"మిరిక్షాళ్ళోనే స్థిరపడుతున్నారా?" అని అడిగిడు ప్రసాద్.

"ప్రస్తుతానికి అంతే!" ముఖావంగా జవాబిచ్చింది మంజీర చారితోనే చినుకులు ప్రారంభమైనాయి. అది చూసి భయపడింది తిన్నగా ఇల్లు చేర గలనా లేదా అనుకుంటూ.

"ఇక్కడే వుండండి. ఇంటికి వెళ్ళి గొడుగు తెస్తాను," అంటూ ముద్రిపెట్టు చూపించాడు.

"వద్దులేండి. గదిగలా నడిస్తే ఏసాటి దూరమని," అంది అగకుండానే

"ఏసాటి దూరమైనా తదిసిబోతారు," అంటూనే అగకుండా పరుగుతీశాడు

అతను తిరిగి వచ్చేదాకా ఇంక అగక తప్పదురా భగవంతుడాని విసుగ్గా పెట్టింది

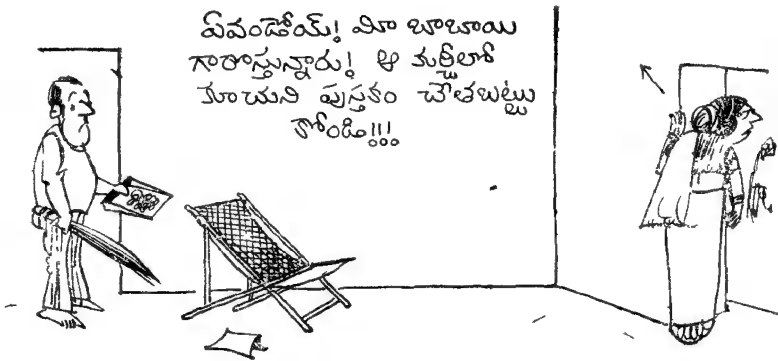
చినుకులు పడుతుంటే మంజీర వెళ్ళిందో లేదోనన్న కంగారుతో అద్దంపడి కన్నులు కరచప్పంద్రకి రామప్రసాద్ గొడుగుతో పరుగెత్తడం-ఇద్దరూ కలిసి గొడుగులో వెళ్ళడం గమనించి కోపంగా పెదవి కొరుకుతూ అసూయతో గిరిబోతూ గజావిలో అంగ చొప్పున ఎసురుగా వెళ్ళిపోయాడు మామిడితోటకి వాన కాస్త పెద్దది అయ్యేసరికి ఇంటికి రానే వచ్చేసింది మంజీర

“వెళ్ళివస్తానంది” అంటూ శలవు తీసుకున్నాడు ప్రసాద్

ఇంటికి వస్తూనే కిక్కున వాంతి చేసుకుంది మంజీర అది చూసి కమలమ్మ హడలిపోయింది విశ్రేణంగా వెళ్ళిన పిల్ల ఇలా అయిందేం అనుకుంటూ పిట్టి తగిలించెమోనని గబగబా చాలెడు ఉప్పు దిద్దతీసిపోసింది అలాగే మంచం మీద వాలిన మంజీర తెలివిలేనట్టు కిక్కురూసుకోవడం, వెంటనే వానగాలికి ఎగ్గిపోవడం రెండూ జరిగిపోయాయి ఒకటి రెండుసార్లు కమలమ్మ వచ్చి లేచి చూడలేక తనేదో కాస్త కాపి త్రాగి పడుకుంది భోజనంచేయకుండా

కరచప్పంద్ర ఇంటికి వెళ్ళేసరికి పూర్తిగా తడిసి ముద్దయిపోయాడు అ బట్టలు మార్చుకొని మంచంమీద ఎడ్డాడు అతనికి అ క్షణంలో వేడి వేడి బాపి జాగలవి వుండి ప్లాసు - లో చూస్తే లేడు మళ్ళీ కాచాలి అందుకు ఓనిక లేడు పాలా కేవు చీ: ఎందుకు ఎచ్చిర బతుకు తనది: వీళ్ళకి పేవచేస్తూ వు టం - తిండికి కు డా ముఖం వాచడం తనకేం ఖర్చు: ఇలా ఈ పూట కాపికి ౧౦ గ లో ఈ పల్లెలో ఇలా పడివుండటానికీ: ఎక్కడన్నా బస్తీలో చే పుహోటల్: ంచైవా తెప్పించుకు తాగేవారు గదా

ఈ మంజీరమీద మమకారం తననింతగా బంధించిందేమిటి: అమే లేకపోతే తనెందు కిక్కడ: అతని కళ్ళము దు అచ్యుతరామయ్య పిళ్ళవాత్సల్యం గిర గిరా తిరిగింది మంజీరిని తనెంత ప్రేమించినా ది ఒన్ - ట్రాంక్ లాంటిది అమికి తనంటే ఏపాటి గౌరవమూ లేదు ప్రేమ లేదు అమే పైగా రామప్రసాద్ అంటే కడిచస్తున్నట్టు కనిపిస్తోంది అదే నిజం అయితే తనకు అంతకుమించిన రంపపుకోత మరొకటి లేదు తనంటే ప్రేమలేని మంజీరకోసం ఏద్యేక: చే తనంటే అభిమానించే ప్రవీలని పెళ్ళాడితే మంచిదేమో: ఇద్దరూ ఏ పట్నంలోనో ఉద్యోగాలు చేసుకుంటూ తమకున్న అప్పులపీ తీర్పుకు టూరిమ బ్రతుకులు తాము బ్రతకవచ్చు ఈ విధంగా ఆలోచిస్తూ అకనూ అభోజనం గనే ఏద్రపోయాడు

10

తెల్లగా తెల్లవారాక మెళకువ వచ్చింది మంజీరకి. తనకి పెద్ద వాంతి అవడం, తనలా మంచంమీద పడటంవరకే తనకి గుర్తు. ఆ తర్వాత మళ్ళీ ఇప్పుడే లేవడం. అన్నం తిననందువల్లో, ఏమో ముఖం అంతా బాగా పీక్కు పోయివుంది.

ఈ పూట శరచ్చంద్రకి డబ్బు ఇవ్వాలి. మెల్లగా లేచి స్నానాదికాలు ముగించుకుని కాఫీ మాత్రం తాగి శరచ్చంద్రకోసం ఎదురుచూస్తూ కూర్చుంది.

సరిగ్గా పదిన్నరకి వచ్చాడు. తన ముఖం ఎలా వుందో, అతని ముఖమూ అలాగే వుండటం చూసి కాస్త తెల్లబోయింది.

“ఇదుగో మీకు చెక్కు రాయనా : క్యాష్ ఇవ్వనా?” అని అడిగింది.

“వుంటే క్యాష్ ఇవ్వండి.” ముఖావంగా జవాబిచ్చాడు. వెంటనే రోపంకి వెళ్ళి బీరునా తెరచి అయిదు వందరూపాయలనోట్లు తెచ్చి అతని చేతిలో పెట్టింది.

“మెనీ థాంక్స్” అన్నాడు శరచ్చంద్ర.

“రాత్రి బాగానే వర్షం పడింది” అంది మంజీర

“అవును”

“ఇప్పుడు మన పనులెంతవరకూ వచ్చాయి?”

“అందరికంటే బాగానే అయ్యాయి.”

మంజీర మాట్లాడలేదు

“వస్తాను,” అంటూ లేచాడు.

“ఎరువుంటే ” అంటూ అగిపోయింది.

“అన్నీ పూర్తి అయ్యాయి. ఓప్రక్క నుయ్యి తవ్వకం మరో ప్రక్క ఇటు పొం పనులు అన్నీ పూర్తి అయ్యాయి ” అంటూ బయటకి వడుస్తూ ఒకసారి వెనక్కి తిరిగి చూశాడు. ముఖం అంతా పిక్కుపోయి తనవంటే అశ్చర్యంగా చూస్తున్న మంజీర కనిపించేసరికి

“అలా వున్నావే? ” అని అడిగాడు పూరుకోలేక.

ఆ కాస్తకే నంకోషించింది మంజీర.

“నిన్న అక్కడించి సస్తూనే కడుపులో తెమిలి పెద్ద వాంతి అయింది. ఆ వెంటనే వడుకున్నదాన్ని తెల్లవారేగాని లేవలేదు.”

శరచ్చంద్ర సానుభూతిగా చూసి ఇప్పుడు “తేలిగ్గావుందా? లేకపోతే ఆస్పత్రికి తీసుకువెదతామరా? ” అన్నాడు.

“ఇప్పుడు పర్వాలేదులేండి. అయామ్ ఆల్ రైట్ ” అంది నవ్వుతూ.

శరచ్చంద్ర తలవంకించి పూరుకున్నాడు.

“మరి మీరేమిటి అలా వున్నారు? ” అని అడిగింది.

“నేనా? నాకున్నవి సమస్యలు, బాధలు ఎవరికీ వుండవు. అవి ఎలాగూ సార్వకాలపు మనస్సుకు స్వాస్థ్యమూ చిక్కదు.” అంటూ విషాదంగా నవ్వి చరచరా వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ డబ్బు చేకపట్టుకుని బెజవాడ బస్ ఎక్కాడు శరచ్చంద్ర. అతను ఆన్న అఖరు మాటలనే పునశ్చరణ చేసుకుంటూ అట్టే కూర్చుండిపోయింది మంజీర.

11

రామప్రసాద్ ఇంట్లో కూర్చుని పుస్తకం చదువుకుంటూవుంటే విసురుగా వచ్చాడు చిదంబరం.

“ఒరి వీ చదువు తగలెయ్య. ఆడదానిలా కొంపలో చస్తావేరా! అట్లా బోయి అమ్మాయికో కబుర్లు చెప్పుకోరాదా? ” అన్నారు కోపంతో వూగిపోతూ.

“ఇప్పుడో అమ్మాయి గొడవెందుకు నాన్నా. ” చిరాగ్గా అడిగాడు ప్రసాద్

“ఎందుకా నిన్ను తీసుకుపోయి అందరిం ఎక్కించారని.”

“అ అమ్మాయికో మాట్లాడినంత మాత్రాన అందరిం ఎక్కిస్తానా? ”

“ఆ! ఎక్కడానికి దారి ఏర్పడుతుంది. నువ్వలా ప్రేమగా అభిమానంగా కబుర్లు చెబుతూంటే ఆ అమ్మాయి నిన్ను ప్రేమిస్తుంది. పెళ్ళి చేసుకుంటుంది.” కొడుకు మట్టి బుర్రకి ఎలాగూ శర్థంకాదని గ్రహించినట్లున్నాడు. చివరకి తనే ఓపిగ్గా చెప్పాడు చిదంబరం.

“పెళ్ళా!” అన్నాడు అశ్చర్యంగా.

“అవును.”

“అవిడ నన్ను పెళ్ళాడుకుందా!”

“ఏం : నీకేం : విశ్లేషంలా వున్నావు. అందం తక్కువా, డబ్బు తక్కువా. ఏం తక్కువవి?”

“మనం అవిడ అంతస్తుకెలా తూగగలం నాన్నా.”

“ఓరి చపట పెధవా : ఇన్ని సేవిహలు చూస్తున్నావు. ఇన్నిన్ని పుస్తకాలు చదువుతావు. ఎందుకు : ఆ మాత్రం తెలియకపోయాక. గొప్పింటి అమ్మాయి పేడింటి పిల్లడిని ప్రేమించి పెళ్ళాడటం చూడలేదా : చదవలేదా : కాస్త తెలివి తేటలుగా ప్రవర్తించి ఆ పిల్లని నీవైపు లాగేకామంటే మనకంతా లాభమే : ఇల్లంతా కనక వర్ష మే!” మహదానందపడిపోతూ కొడుక్కి జ్ఞానోపదేశం చేశాడు చిదంబరం.

తండ్రి అంత అరటిపండు వలిచి చేతపెట్టినట్టు చెప్పినా ఇంకా సందేహిస్తునే వున్నాడు రామప్రసాద్.

“ఇంకా అలాగే దీపంపెమ్మలా కూర్చుంటావు దేనికి : వెళ్ళు వెళ్ళి చెప్పిన పని చెయ్యి.” అంటూ తనే కొడుకుని పట్టి లేవదీశాడు, స్వార్థం మూసబోసుకున్న చిదంబరం.

రామప్రసాద్ లేచి మంచి పాంటూ షర్టు వేసుకుని, ఇవతలికి వస్తుంటే “ఇవిగో ఈ కూరలు పట్టుకు వెళ్ళి ఇవ్వు” అంటూ అందించింది చింతామణి

బీరకాయలు, పంకాయలు, బెండకాయలు, నలుగు మురిక్కాయలు వేసి ఇచ్చిన ఆ సంచీని పట్టుకుని చిత్తవాక్యాపారికడైన ఆవర శ్రీరాముడిలా బయలుదేరాడు రామప్రసాద్.

మంజీర అప్పుడే రామాలయానికి వెళ్ళింది ఇంట్లో కమలమ్మే వుంది ఆ కూరలు అందికి అందించి అక్కడే కూర్చున్నాడి. మంజీరకోసం ఎదురుమాస్తా పావుగంటలో వచ్చింది. మంజీర

“సేమిటిలా వచ్చారు?” అని అడిగింది.

“సేమిలేదు. అమ్మ కూరలిచ్చి రమ్మంటేను” అంటూ నవ్వాడు.

“కాపీ తీసుకురామ్మా!” అంది కమలమ్మకో కల్లికో మాట్లాడుకున్న ఆమెనే పరీక్షగా చూశాడు రామప్రసాద్ : ఆ క్షణంలో అతనికి మంజీర పాక్షాత్తూ రంభలానే కనిపించింది దానికి సాయం తండ్రి మాటలు చెవిలో ప్రతిధ్వనించ

సాగాయి విజంగానే తనకంటే తన తండ్రి తెలివిగా బెటరు. తను తను చూసి ఏక్షణమూ పెళ్ళాడాలని అశించలేదు. కాని ఇప్పుడు విజంగానే ఈ కుందనపు ముద్దని తన స్వతంత్రం చేసుకోవాలనిపిస్తోంది.

కమామ్మ ప్లాస్కులోంచి కాసి తీసుకువచ్చి అందించింది. ఇంతలో పదనగా వచ్చిన శరచ్చంద్ర అదృశ్యం చూసి అక్కడే ఆగిపోయాడు. అతన్ని ముందుగా చూసింది మంజీరే.

“రండీ! అక్కడే నిలబడ్డారే?” అని అడిగింది అశ్వర్యంగా.

అప్పుడు లోపలికి వచ్చాడు శరచ్చంద్ర. కూర్చోబిడగానే “ఈ గేదెంకి, అవుకి ఓ సాక వేయించండి వానికి తడుస్తూ, రేపు చలికాలంవస్తే పజుకుతూ అలా వుండటం మంచిదికాదు. పశువులకైనా వెచ్చదనం కావాలి. మీరు యన్ అంటే పనివాళ్ళు రెడీగా వున్నారు. రేపే పని ప్రారంభిస్తారు. అది చెప్పాలనే వచ్చాను.”

“అలాగే, కూర్చోండి. నిలబడే వున్నారు” అంది మంజీర.

“లేదు నేమింకా అక్కడ మాట్లాడవలసిన పని వుంది. ఇటు పెడతూ ఈ మాట చెప్పిపోదామని వచ్చాను,” అంటూ మరోమాటకి ఎదురుచూడకుండా వెళ్ళిపోయాడు. అతని మనస్సంతా మరీ ఏకలయిపోయింది. అక్షణంలో అదృశ్యతమయ్యి, తన తండ్రి, తల్లి అంతా కళ్ళముందు గిరగిరా తిరిగారు.

విజానికి తనేమన్నా పేదవాడా విధి వక్రించి తనీనాడు పేదవాడయిపోయాడు గాని గట్టిగా చెప్పవలసి వస్తే తనూ ఒకప్పుడు లజ్జడికారుల్లోకి చేరినవాడే గదూ! తన తండ్రి తెలివితక్కువవల్ల అన్నీ పోయాయి. అందుకే అంటారు లక్ష్మీదేవి చంచలి. ఈరోజు ఇక్కడ వుంటే రేపు మరోచోట వుంటుందని అని అక్షరాలా విజం.

విజయవాడలో హార్డువేర్ కంపెనీ పెట్టాడు తన తండ్రి జనమేజయరావు తనక్కడే బిడ్డ కావడంచేత అల్లారుముద్దుగా పెండ్లారు. కాలేజీలో చేరిన ఏడాదికి తన తల్లి గ్యాన్స్టవ్ అంటేస్తూ లీక్ అయింది గమనించకుండానే ప్రాణం పోగొట్టుకుంది.

అమె మరణం నాన్నని షాంగడిసింది ఎప్పుడూ విచారంగా గదిలో పడు కునేవాడు కొద్దో పక్షిచేసే గుమాస్తాలని నమ్మి. అదే తమ జాతకాలు మారడానికి కారణం.

అమ్మకాలు బయటపెట్టలేదు. ఇన్ కం టాక్సు పెరిగింది. జరిమానాలు,

జైలుకి క్షణం దగ్గరికి వచ్చింది ఎండ్రీ జీవితం. తను తల్లి పోవడమే తన ఇంట్లో ఇనపక్షం తల్లి కొలుపెట్టడానికి అంకురార్పణ జరిగింది. అక్కడ మనశ్శాంతి తరువై ఆనకి అచ్యుతరామయ్య స్వాంతనవరుదయ్యాడు తన తిమిరావృత మైన హృదయాంబరంలో తటిల్ల తలా మెరిసింది మంజీర.

తనతో చదివిన ప్రమీల తను పరిస్థితులకు శాలివదటమేగక తనంటే మోజు పడింది తను మంజీర కపిపంచకపోతే అమెతో ప్రేమలో పడేవాడో పెళ్ళాడేవాడో కూడా. అమె అంటే తనకి అభిమానం వుంది. ఓట్టాల్లో ఉన్నప్పుడు ఎవరన్నా అభిమానంగా, సానుభూతిగా మాట్లాడతారంటే వాళ్లంటే వీరికి సదభిప్రాయం, గౌరవం, అభిమానం అన్నీ ఏర్పడతాయి. అలాంటి ఫీలింగే తనకి ప్రమీలంటే వుంది. అయితే ఆరోజు మంజీర చూసిన రోజు, ప్రమీలని తను దగ్గరికి తీసుకున్నాడు. కౌగిలించుకున్నాడు. ఆ తను కాదనలేదు అమె తనని పెళ్ళిచేసుకోమని గుండెంమీద వారి చెప్పింది. ఆ ఏడుపుకు తను అంగి పోయి అమెని అక్కున చేర్చుకుంటు ఉదార్చాడు

మంజీరని చూస్తుంటేనే కలిగే హృదయవృందన, ప్రమీలని చూస్తుంటే కలగదు. మంజీరని చూడగానే ఆ రెండు బుగ్గలా ముద్దు పట్టుకోవాలని, కౌగిలిలో నలిపివేయాలని ఏవేవో రగిలే కాంక్షలు - అవేకాలు - ప్రమీలని చూస్తే కలగవు.

అమెని దగ్గరికి తీసుకుంటే కలిగే ఉద్రేకం, ప్రమీలని దగ్గరకు తీసుకున్నా కలగవు అందుకే తన హృదయం ఇంత చిన్నాభిన్నం అయిపోతోంది. రామప్రసాద్ ని - మంజీరని దగ్గరగా చూస్తుంటే తనకి ఒక్క భగ్గుమంటోంది. ఇవన్నీ వదిలేసి దూరంగా ఎవరి ఏలుపులకి అందనంత దూరంగా వెళ్ళిపోవాలని అనిపిస్తోంది. కాని అచ్యుతరామయ్యకు ఇచ్చిన వాగ్దానం, ఇక్కడన్నీ సరిచూస్తానని అది ఎలా కాదనగలదు? మంజీరకి అన్నీ స్వయంగా చూసికో గలిగే సామర్థ్యం వచ్చిందని తనకి తోచిననాడు తను తప్పుకోవడమే మంచిది.

అమెని రామప్రసాద్ పెళ్ళిచేసుకోనీ - ఆ ఆస్తి ఎలాగైనా తగలదనీ - మధ్య తన కెందుకు? తనకు బెజవాడ పోయి అక్కడ ఏదో ఉద్యోగం చేసు కోవడమే చాలా చాలా మంచిది

ఇరుండా పీడకంగా తానించి బ్రతకడం తప్ప గత్యంతరం లేదు భగవంతుని దయవల్ల ఈ ఏడు పంట బాగానే వుండవచ్చు. అంతవరకూ వుండి - భాగ్యం వుద్ కార్యారేషన్ కి అమ్మి అవిడ దబ్బు అవిడ కప్పగించితే తను నిశ్చింతగా

తప్పకోవచ్చు. ఈ విధంగా ఆలోచిస్తూ, ఎప్పటికో లేచి కాస్త అన్నం తిని పక్క సరిచేసుకుని నిద్రకు ఉపక్రమించాడు. ఆ మామిడికోటలో భయంకరమైన వికృతతే తాండవమాడుతోంది. గాలి వీచినప్పుడల్లా చిరునవ్వుడి చేసే మామిడికొమ్మల మర్మరధ్వజాలు తప్ప అక్కడా వీరవ విశిధిలో అతన్ని పంకరించేవారుగాని అదరించేవారుగాని లేరు. ఒక విధమైన ఒంటరితనానికి అంబాటుపడి బండబారుతున్న సున్నితుడు శరచ్చంద్ర. ప్రకృతే అతని ప్లేహ సంపద, సూర్యచంద్రులే అతనికి నైర్యాన్ని కలిగించే ప్రాణప్లేహాలు.

తెల్లగా తెల్లవారి మార్పుని బంగారు కిరణాలు కిటికీలోంచి దూసుకువచ్చి నప్పుడే అకినికి మెలుకున వచ్చింది. లేచి కాలకృత్యాలు తీర్చుకుని కాపి కలుపుకుని త్రాగి తిన్నగా మంజీర ఇంటికి వచ్చాడు. అప్పటికే అమె లేచింది. అతను గుమ్మంలోకి అడుగుపెట్టేసరికి గజ్జలు ఘల్లుమంటున్నాయి. అది వినే సరికి అతని ఒళ్ళు యల్లుమంది. ఓరగా కలుపులు వేసుకుని డాన్స్ ప్రాక్టీస్ చేసుకు లోంది మంజీర.

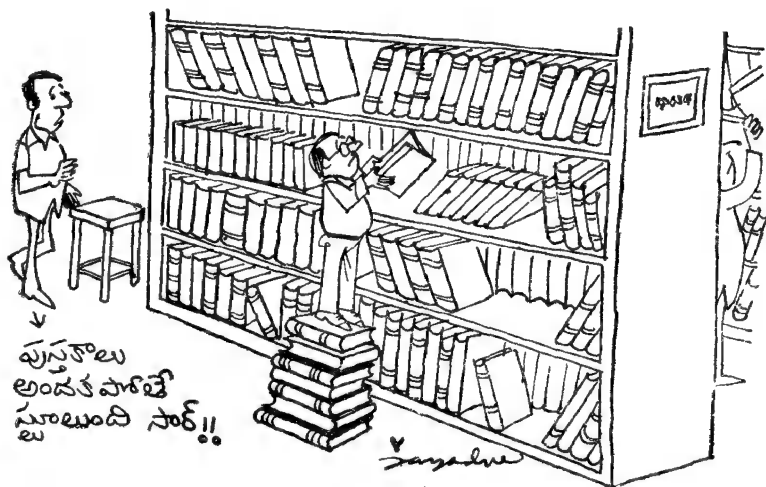
‘రానా : యడువంక సువాంబుది చంద్ర రానా’ పాటకి అనుగుణ్యంగా మంజీరాలు మ్రోగుతున్నాయి. మువ్వ గోపాలుని పదం మృదుమధురంగా వినిపిస్తోంది. ఆ పిండులోంచి అలాగే చూస్తున్నాడు శరచ్చంద్ర. అమె సృత్యం అతన్ని రసమయ లోకాల్లోకి తీసుకుపోతోంది.

ఆ పాట అయిపోగానే జయదేవుని అష్టపది ‘ప్రళయ వయోదిజలే’ డశ అవతారాలకో శ్రీమన్నారాయణదే కళ్యణుండు కవిపించసాగాడు శరచ్చంద్రకి. ఇంకలో కసులమ్మ లోపల్నించి వచ్చి, ‘రానయ్యా : ఆగిపోయావే!’ అంటూ పంకరించేసరికి మువ్వలు బిక్కున ఆగిపోయాయి. చిరు చెమటలు ముత్యాల్లా మెరుస్తుండగా మంజీరాదేవి తలుపు తీసుకుని ఇవకరికి వచ్చింది. దేవతని చూసి పట్టు చూకాడామెకేసి శరచ్చంద్ర. అతని కళ్ళల్లో అనందోత్సాహాలు వెలిగిపోతున్నాయి.

‘అనుకోకుండా ఈరోజు నాట్యమయారి సృత్యం చూపే అద్భుతం కలిగింది’ అన్నాడు, ఆరాధనగా అమెకేసి చూస్తూ.

ఆ మాట వినేసరికి మంజీర బిగ్గలు ఎట్టగులాపిరియ్యాయి. అది చూసి మరింత ముగ్ధయ్యాడు.

‘విజంగా సువ్య స్రతిభా సంపన్నపు. నటరాజ పరిపూర్ణ కటాక్షం పొందిన ధన్యజీవి’ అన్నాడు ప్రకంసగా :

“మీరు లతిగా పొగడకున్నారేగాని, మీ మౌత్ ఆర్గన్ పాట కంటే బాగుందా నా స్వత్వం” ఓరగా చూస్తూ అడిగింది

“నా ముఖం. నా నాయిద్యం సరే, నా బ్రతుకూ సరే ఏదో ఏకలవ్యుడిలా వేర్పరున్నది అది. అయినా అది నువ్వు విన్నావా మంజీరా” ఉత్కంఠంగా అడిగాడు.

“విన్నాను కనుకే చెబుతున్నాను. మరోసారి వినే అదృష్టం కలిగించితే వంకోపిస్తాను.”

“అలాగే. ఓసారి మామిడికోటికి రా!”

“వస్తానుగాని ఓ పాట పాడకూడదా?”

“పాటా : వేవిప్పుడు గానకచ్చేరికి రాలేదు. మీ గొడ్లక్కి పాక వేయించడానికి వచ్చాను”

“దేవికాసం వచ్చినా ముందు పాట పాడాల్సిందే!”

“పాడితే ఏం ఇస్తావు?”

“కమ్మకి కాఫీ.”

“అయితే నా పాట ఖరీదు కాఫీరేటన మాట.”

“అదేం మాట : అభిమానంగా అడిగినప్పుడు పాడాలిగాని, అజ్ఞాపనంతో లెక్క వేస్తారా?”

“అభిమానానికై నా మనసు ప్రాతిపదిక కావాలి మరి.”

“మీకో నేను మాట్లాడలేను. మీరు గాయకులేకాదు, కవులుకూడా. అందుకే అంత పెద్ద పెద్ద మాటలు మాట్లాడుతున్నారు.”

“పెద్ద మాట అయినా చిన్న మాట అయినా అర్థంచేసుకోలేని పాపవి కాదు. కామప్ప గ్రాడ్యుయేట్‌వి.”

“నే... చెప్పరా! మాటలతో బోల్తాకొట్టిస్తారని.” మూతి విగించింది మంజీర. అడిచూని నవ్వాడు శరచ్చంద్ర.

“నీకు కోపం ముక్కుమీదే వుంటుంది.”

“వుండదేమిటి? పాట పాడకపోతే!”

“సరే. పాడుతాలే. నీ కమ్మని కాఫీ ఎందుకు పోగొట్టుకోవాలి.” అంటూ ప్రారంభించాడు “నా జీవన పంచ్యా సమయంలో ఒక దేవత ఉదయించింది, ఆ రూపమే అపురూపమై అమరదీపమై వెలిగింది.” చిన్నగా ప్రారంభించిన ఆ పాట తారప్థాయికి చేరి మంజీరని అమరలోకానికే తీసుకుపోయింది. ఇత నంత క్రావ్యంగా పాడగలడు అనుకుంటూ తన్మయత్వంతో వినసాగింది.

పాట పూర్తిచేసి “ఇవ్వండి కాఫీ” అన్నాడు నవ్వుతూ.

“కూర్చోండి మరి తెస్తాను” అంటూ టిఫిన్, కాఫీ రెండూ తెచ్చింది.

“కాఫీయేగా *ఫర్ చేశావు,” కొంటెగా అడిగాడు

“పర్వాలేదుగే తినండి.” అంది నవ్వుతూ.

ఇంతలో పనివాళ్ళు రానేవచ్చారు వెనకప్రక్క త్వరకం, స్తంభాలు పాతడిం, అన్నీ జరగడమేగాదు ఆ సాయంత్రానికి దట్టంగా తాటాకులు కప్పడం కూడా అయిపోయింది.

“ఎది తలచినా నిర్విఘ్నంగా చేస్తారు. మొత్తానికి కార్యసాధకులు” అంది నవ్వుతూ.

“అది నా స్వవిషయానికి వర్తించదు. అది మినహా మిగిలిన వాటిల్లో కార్య సాధకుడినే.” అంటూ ఓ చూపు విసిరి వెళ్ళిపోయాడు ఇంటికి.

12

అద్యుతరామయ్య జీవించినన్నాళ్ళూ బ్రహ్మచర్యమే వెలిగించాడు. తన ఒక్కడే అయినా ధనార్జన విషయంలో మటుకు బహుకుటుంబీకుడిలానే క్రమించాడు. ఎక్కడ లాభసాటి అనిపిస్తే అక్కడల్లా స్థలమో, హిలమో కొని పడేశాడు. అలా కొన్నదే మామిడికోటకి వెనక కాంచనాద్దుకి అటువక్కపున్న ఒక ఎకరం స్థలం. అందులో నారింజ, బత్తాయి తోటవెంచాలని అతను తన్ను కలరింకు యావకల్పన చేసినవాడు. శరచ్చంద్ర

అసలాస్థం అమృతానికి వచ్చినపుడు కొనమని ప్రోక్షహించింది శరచ్చంద్రే.

“ఎలాగో నానింజతోట వెయ్యాలనుకుంటున్నావుగా బాబాయి మన మామిడి తోటకి వెనుకవున్న బాలికాగా కొనేయి” అన్నాడు,

“కొనుక్కుంటాను. ఎకరం దేనికిరా?” అని అడిగాడు అమృతరామయ్య

“బాగుంది బాబాయి. ఎకరం అన్నా లేదే తోట ఏమిటి? పైగా మన పక్కన మరొకరు చేరితే కంచె పెట్టాలి ఇద్దరం అప్పుడు చిక్కులు వస్తాయి అ కంచె రేటుకు మరో కొంతచేస్తే ఆ అరఎకరమూ నునకిందే వుంటుందిరదూ!”

అసలహా వచ్చిన అమృతరామయ్య ఆ అరఎకరమూ కొనిపడేశాడు అస్థలం బాగుండేంతదం గొల్లబారింది ఎరువులువేసి స్వయంగా అమృతరామయ్య, శరచ్చంద్ర ఇద్దరూ పల్లపూడి వెళ్లి తీయ వళ్ళిచ్చే నానింజ మొక్కలు పట్టుకునచ్చారు

అవి అన్నీ నాటిన నాలుగయ్యడం నెలలకే మంచం ఎక్కాడు అమృతరామయ్య. దాంతో ఆయన్ని- ఆయన పొలాన్ని, ఆయన తోటలని అన్నింటినీ సంరక్షిస్తున్నది శరచ్చంద్రే. ఆ శరచ్చంద్రని అంత బాధ్యతాయుతంగా ప్రవర్తించేట్టు చేస్తున్న అదృశ్యహస్తం మంజీరాదేవే.

పొలం బాగా ఎదిగి కళకళలాడిపోతోంది. ఇంకో నెలలోనే కోతలు ప్రారంభించవచ్చు. మంజీర ఇంటిదగ్గర తరిపెట్టిన గాలపథకంకూడా విర్విఘ్నంగా సాగిపోతోంది దానిమీద వచ్చే ఆదాయం అణాపైసలతోసహా రెక్కచెప్పి వెదతాడు శరచ్చంద్ర.

“మీరు కాఫీ బాగానే తాగుతారు గదా, పాలు ఎక్కడివి?” కుతూహలంగా అడిగింది మంజీర.

“కొనుక్కుంటాను.” నవ్వుతూ జవాబిచ్చాడు శరచ్చంద్ర.

“కొనుక్కోవడమూ, ఇక్కడివింది పట్టుకువెళ్ళవచ్చుగదా!” కాస్త కష్టంగానే అడిగింది మంజీర.

“ఎందుకు? రోజూ తెల్లారేసరికి నాకు పాలు గిన్నెలో రెదీగా కవింపాలి. ఇక్కడివింది తోటకి రోజూ ఎవరు తెస్తారు? ఇలా సాగనీయి” అన్నాడు గంభీరంగా.

“పాలు తీయగానే పోమన్నకిచ్చి తోటకి పంపిస్తాను. అనవసరంగా కొనకండి.” అంది మంజీర

శరచ్చంద్ర దానికేం జవాబివ్వలేదు.

మంజీర అతను వెళ్ళిపోయాక చాలానేవు అతనిగురించే ఆలోచించసాగింది

అతను వండుకుంటాడు, కాఫీలవీ కలుపుకుంటాడు తనిక్కడికి వచ్చాక అతను కానాలవి అయిదువందలు అడిగి తినుకోవడంకప్పు అతనికి తను ఇచ్చి దేమీలేదు మరి ఆలాంటప్పుడతనికి ఎలా గడుస్తోంది! సంభారాలెలా కాన కుక్కుంటున్నాడు," ఈ ఆలోచన రాగానే చాలా బాధపడింది మంజీర

మామయ్య కత్యంత ప్రీతిపాత్రుడు తమకింత చాకిరీ చేస్తున్నాడు అతః యోగక్షమాలు తనేమన్నా విచారిస్తోండా: అతనికి ఎలా ఆరుగుబాటవుతోంది ఎక్కడినించి వస్తోంది: అన్నీ అజాపైనంత లెక్కవేసి చెబుతాడే! ఎందులో నన్నా మిగుల్చుకుని గడుపుకుంటున్నాడా: లేక అతని తాలూకు వారెవరన్నా వంపిస్తారా: అతనికి ఎవరున్నారు: ఒకవేళ నెలనెలా ప్రసమిల వచ్చేది అతని దబ్బివ్వడానికేనేమో! ఇతను విజయవాడ సరిగెట్టుకుందేది అ దబ్బుకోవమేనా రకరకాల ఆలోచనలూ ఆమెచి వూసివేశాయి.

"ఏమైనా నరే వెళ్ళి అడగాలి ఎందుకీ నప్పెన్ను," అనుకుంటూ లేచింది ఆమె అడుగు ముందుకేసేసరికి ఎదురుపడ్డారు చిదంబరం, చింతామణి, రావ ప్రసాద్ ముగ్గురూను ముందుకు అడుగువేసిందల్లా అగిపోయి వెనక్కివచ్చి "రండి" అంటూ కుర్చీలు చూపించింది

చిన్న కాన్లో పాలికోవాపెట్టి "తినమ్మా మంజీరా!" అంటూ ఆతి ఆపా యంగా ఏకవచనంలోనే సంబోధించింది చింతామణి ఇటీవల వస్తున్న మార్పుల చాలా సులభంగానే వసిగట్టింది మంజీర మీరు మీరా అని పిలిచే రామప్రసాద్ అది కాస్తా మార్చేసి "నువ్వు" "మంజీర" అనడంలోకి దిగిపోయాడు

"అమ్మాయిగారు, అమ్మాయిగారు," అంటూ తిరిగే చిదంబరం, చింతామణి "మంజీరమ్మా, మంజీరా" అంటూ పేరుపెట్టి పిలుస్తున్నారు వీలు దొరికినవ్వు దల్లా చింతామణి వచ్చి "వదినగారూ, వదినగారూ" అంటూ వరసకలుపుతు కబుర్లు చెబుతుంది వస్తూ వూరికే వస్తుండా: ఓ కూరో, ఓ తినుబండారమే ఏదో మూటకట్టుకుని వస్తుంది

"పాపం చిన్నపిల్ల మంజీరకి పెట్టండి మీరు కాస్త నోట్లోవేసుకుని రు: చూడండి" అంటుంది దాంతో పాపం కమలమ్మ హృదయం కృష్ణానది అం: అవుతుంది సంకోషంకో ఇంత అపేక్షగం మనుషులు అవురూపం అంటుం: పైగా

అలాగే చిదంబరం కూడా అడిగినా అడగకపోయినా వచ్చి కూర్చుని ఏవేవ వుచిత సంహాలు పారేసిపొతుంటాడు

“ఏమైనా నువ్వు కాస్త తెలివితక్కువగా ప్రవర్తించావే మంజీరా! ఈ ఏడు కూడా పొలం వీళ్ళకే అప్పగించవలసింది,” అంటూ కూతుర్ని మందలిచేవరకూ పెరిగిపోయింది కమలమ్మకి వాళ్ళమీద అభిమానం

“శరవ్యంద్రగారు చూస్తాన్నారుగామ్మా! ఆయనండగా మళ్ళీ ఏళ్ళెందుకు” అంది చిరాగ్గా

“వున్నాడులే! అతగాడేమో ఒంటికాయ శౌరికొమ్ము వీళ్ళేమో పాపం పిల్లాజెల్లా కలవాళ్ళు వీళ్ళని ఓకంట కనిపెట్టివుండొద్దులే!” అంది వాళ్ళమీద సానుభూతిగా

మంజీర మాట్లాడలేదు

“రేపు నరకచక్రవర్తి, దీపావళి ఆ రెండు రోజులూ మా యింటికి భోజనాలకి రండి వదిలనగారూ!” అంటూ ప్రారంభించింది చింతామణి.

“అవునండీ! ఇక్కడేం చెయ్యి కొల్చుకుంటారు! అలా రండి అంతా వరదగా గడుపుదాము,” అంటూ అందుకున్నాడు చిదంబరం

“పండుగకి బట్టలు కొనడానికి రమ్మంటే సాయం వస్తాను” అంటూ తిని కూర్చోవడంతప్ప వేరే పనీపాటాలేవి రామప్రసాద్ అన్నాడు

ఇదంతా చూస్తూ మనసులో అశ్చర్యాన్ని మనసులోనే అణచుకుంది మంజీర

“ఏమంటావమ్మా! నరే నను” అంటూ అందుకున్నాడు చిదంబరం

“ఏమిటో నాకీ పండుగల పేరుతో అక్కడికి ఇక్కడికి తిరగడం అలవాటు లేదండీ, అయినా చిన్నపిల్లనా ఏమిటి!” అంది మంజీర

“బాగుండమ్మా! చిన్నదానివిశాక పెద్ద ఆరిందావయిపోయావా ఏమైనా నరే మీరు తప్పక రావలసిందే,” అంది అజ్ఞాపిస్తున్నట్టు చింతామణి

“నేను తీసుకువచ్చే చీర వీడు నచ్చుతుందంటే నే నే తెస్తాను” అన్నాడు రామప్రసాద్

‘తొలిసారిగా ఓ యువకుడు తనకి చీరతెస్తాను పండుగకి అంటే ఏ కన్నెపిల్ల గుండె జల్లుచునుడు!’ ఆ విధమైన కంపనతోనే తలవంచుకుంది మంజీర అయినా ఈ అతిచనువు వీళ్ళకెందుకో మటుకు బొత్తిగా అర్థంకాక తల బ్రద్దలుకొట్టు తుంది మంజీర

కమలమ్మ అందరికీ కాపీ లిచ్చింది అవి త్రాగి మరోసారి రమ్మని హెచ్చరించి శరవు పుచ్చుకున్నారు అంతా.

“ఏమే వెడదామంటావా!” అని అడిగింది కమలమ్మ

“చూద్దాలే అమ్మా! మనింట్లో మనం వుంటే బాగుంటుంది!” అని అంటూ
లేచింది మంజీర

అమె కాళ్ళు వేగంగా మామిడితోటకి చేర్చాయి అమెని అతనప్పుడే గదికి
కాకంపేస్తున్నాడు

“ఎక్కడికో బయటదేరారో!” అంటూ నవ్వుతూ ప్రత్యక్షమైన మంజీరని
చూపేసరికి అతని గుండె యతస్పంది అసలామెని చూస్తూవుంటేనే
శరచ్చంద్రకి మతిపోతుంది ఇలా ఒంటరిగా తన గదిదగ్గరకు వచ్చినప్పుడు
అసలా స్పృహలేనట్లు అయిపోతుంది

“ఎమిటిలా వేంచేశారు రాణీగారు!” అన్నాడు తలుపు తీస్తూ

“మిమ్మల్ని చూసిపోదామని ”

“నేను రోజూ కనిపిస్తున్న వాడినేగా నువ్వు చూడవనింది చూడక
కాత్వర్యం చేస్తున్నది మరొకటి వున్నది అది చూడ డి ”

“ఎమిటది?” ఉత్కంఠగా అడిగింది

“మీ నారింజతోట అది కూడా చూస్తే మీ ఆస్తిసాస్తులన్ని ఎక్కడ
ఎలా వున్నాయో తెలుస్తుంది రేపు నేను వున్నా లేకపోయినా మీవని మీకు
తెలిసివుంటాయి

ఆ మాటకి ముఖం మాడింది మంజీరకి

“ఎక్కడికన్నా వెళ్ళిపోదామనుకుంటున్నారేమిటి” అదోవిధంగా చూస్తూ
అడిగింది

“నెళ్ళక ఎన్నాళ్ళుంటాను మంజీరా! నా కిక్కడ ఎవరున్నారని అక్కడ
తెజవాడ పోతే నన్ను కన్నతండ్రి వున్నాడు అయినకోసం అక్కడే
వుండవచ్చు ”

ఆ మాటకి సమాధానం చెప్పలేకపోయింది మంజీర

అమె నలాగే వదిలి ప్లేటులో రెండు పూరీలు, కాస్త బింగాళడుంపలకూర
వేసి అమె ముందు పెట్టాడు

“ఇప్పుడివేమిటి?” అని అడిగింది అక్కర్యంగా

“ఏదోలే లైట్ గా తీసుకో. రాత్రికి తోజనం చేయాలనిపించక ఇవి
చేశాను”

“మొత్తానికి మీకు అన్ని రకాల వంటలూ వచ్చు”

“రాకపోతే ఎలా? రేపొద్దునమా అవిడకి చేసిపెట్టాద్దా అలిగి కూర్చుంటే ”
నవ్వులాటగా అన్నాడు

ఆనక మొక్కదువు నాన్ని చూచి ఆలోచించు
 ముందు జాగ్రత్తగా జేరు!!
 నీ చదువ్వుకు అవ్వని
 మనిల్లా పాటుమా మనకి
 దక్కాలి భూమి ఫలా!!!

S. S. S.

“అయితే సత్యభామాదేవి ఏవరో రెడిగా వుందన్నమాట.”

శరచ్చంద్ర నవ్వి “సత్యభామ మాత్రం పూరికే పెళ్ళాడిందా కృష్ణదేవి, శమంతమణిని కష్టపడి తెచ్చి ఇచ్చేగాని సత్రాజితు పెళ్ళిచేశాడా?”

“అయితే శమంతకమణి కోసం రినెర్ని చేస్తున్నారన్నమాట?”

“సత్యభామ కావాలంటే తప్పదుగా?” అంటూ టీ పోసి కప్పు అందించాడు.

“మరి మీరు తినరేం?”

“నైట్ కి.”

“పోనీ టీ అన్నా తీసుకోండి.”

బాగుండదన్నట్టు త్రాగి “వద, నారింజ తోట చూద్దావుగాని” అంటూ బయలుదేరడేశాడు.

“ఎలా వెడదామూ?”

“లా!” అంటూ తోట వెనకవైపున కాలవదగ్గరకి తీసుకువెళ్ళాడు. ఆ కాలవకి వంతెన లేదు. కాని దాటడానికి కర్రంతో వంతెనలా ఏర్పాటు చేశాడు.

“దీని మీదనించి అవతరికి దాటాలా?” అని అడిగింది మంజీర, భయం భయంగా చూస్తూ

“దాటాలి ఏం భయమా?” నవ్వాడు శరచ్చంద్ర

“బాబోయ్! ఆ కాలవలో జారిపడితే?” గుండెలమీద చెయ్యి పెట్టుకుని భీతహరిణిలా చూసింది మంజీర.

“సికింక భయమని తెలిస్తే ఓ బోటు తెచ్చేవాడివి. సరే. వేరే మార్గం ఆలోచించాలిగా!” అంటూ రెండు చేతులతోనూ అమెను ఎత్తిపట్టుకుని చిటికలో ఆవతలివైపుకు వెళ్ళిపోతుంటే మంజీర సిగ్గుతో కండ్లపోయి దిగిపోవాలని కాళ్ళు గిజగిజాకొట్టుకున్నా శరచ్చండ్ర బలమైన హస్తాలు అమెని గట్టిగా గుండెలకి అదిమిపట్టాయి. అవతలపక్కకి రాగానే క్రిందకి దిసి “ఎందుకంటే మంజీరమ్మగారూ మీకంత సిగ్గు?” అన్నాడు కొంటెగా.

“ఏదో భయమన్నంత మాత్రన ఎత్తుకు తీసుకువచ్చేయడమే నేమిటి?” మెల్లగా నేనే వచ్చేదాన్ని!” అంది చిరుకోవంగా.

“నువ్వలా భయంగా అడుగు వేశావంటే విజంగానే కాలవలో పడిపోగలవు ” అంటూ నవ్వి “రా” అన్నాడు ముందుకు దారితీస్తూ

మంజీర అనుసరించింది. నారింజ చెట్లన్నీ ఎదుగుతూ చక్కని సువాసన విస్తున్నాయి. ఆ నాటివ తీరులోని అందము, విశిష్టత గమనిస్తూ ఆ చెట్లు మధ్యపించి వదుస్తోంది.

“మనవేపు ఎక్కువగా నారింజచెట్లు పేయరుగదూ?” అంది కుతూహలంగా.

“మామిడి, ఆరటి పెంచినట్లు నారింజ పెంచడానికి శ్రద్ధ తక్కువ విమ్మకాయలకి విమ్మతోటలకి, జామతోటలకి బాగా అరివాటు పడిపోయి నారింజ పట్ల కొంత అశ్రద్ధ కనబరుస్తున్నారంటే వాటికున్న అమ్మకాల్లో తేడా. పెంచటంలో తేడా. అన్నింటిలోనూ వున్నాయి. అయినా మనకి నారింజచెట్లకి కొరతలేదు. ఇప్పుడు అవికూడా బాగానే పండిస్తున్నారు. ఈ చెట్లవి ప్రత్యేకించి పడ్లపూడించి తెచ్చాము. కొన్ని అక్కడక్కడా పేకరించాము!” అంటూ అగాధు ఒక్కొక్కటి చూపిస్తూ.

“ఇప్పుడివి ఎన్నాళ్ళలో కాపుకువస్తాయి?”

“సుమారు ఆరేళ్ళకి. నారింజచెట్లు వది వంపత్పరాలుంచి పాతిక వంపత్పరాల వయసులో విసరితంగా కాస్తుంది. నరలై ఏళ్ళవరకూ పళ్ళు ఇస్తూనే వుంటుంది.”

“ఎన్నయినా చెప్పండి ఈ నారింజవంటి మనకి తక్కువే!” అంది మంజీర.

“ఆ మాటా విజమే. ఈ నారింజ పరిశ్రమాభివృద్ధికి మన దేశంలోని ప్రధాన వగరాంపింటా పరిశోధనా కేంద్రాలున్నాయి. ఏదైనా పరిశోధనలు ఎక్కువవుతున్నకొద్దీ వంటి పెరుగుతూ వుంటుంది” అన్నాడు అగ్రికల్చరల్ వి యస్.సి పస్తున ప్యానైన శరచ్చండ్ర.

“మొత్తానికి మీరీ వ్యవసాయరంగంలో అన్నింటిని గురించి క్షుణ్ణంగా తెలుసుకున్నారే!” అంది ఆశ్చర్యంగా.

“ఎకరం స్థలం అంతా నారింజకే కేటాయించారు. దీనివల్ల మనకి గిట్టుబాటు ఉందా. పంటతెగుళ్ళు వగైరాలు రావా ?”

“ఎందుకురావు? పండును పాడుచేసేవి చాలా వున్నాయి. పండు పండే సమయానికి చాలా జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి. లేకపోతే పండును పాడుచేస్తాయి. మందులు ప్రేమ చెయ్యాలి ఇవన్నీ చూసుకుంటూ ఎగుమతి చేసే ముందు అన్నీ కడిగి శుభ్రంచేసి ప్యాకింగ్ చేయిస్తాను.”

ఆ సరికి చాలావరకూ తోట చూడటం అయిపోయింది.

“ఇంక ఇంటికి వెళ్ళిపోదాం. అంది మంజీర.

“ఏం కాళ్ళు నెప్పులు పుడుకున్నాయో?”

“అవును ఎంతసేపు చూసినా ఇవేగా! పళ్ళు తయారైతే చెట్లు చూడటానికి ఇంపుగా వుంటాయి?”

“సరే నడు ఇంటిదగ్గర దింపుతాను.” అంటూ అలానే వచ్చిన దారినే తీసుకువచ్చారు

“మళ్ళీ ఆ కాలవ దాటాలా?”

“దాటొద్దు, నా వళ్ళో కూర్చో చిటికెలో దింపేస్తాను ?”

“అక్కరేదు నడవగలను.” అంటూ బింకంగా నాలుగడుగులు వేసింది. క్రింద నీళ్ళ నిశ్చయ సంగీతం వినిపిస్తున్నాయి. జారి పడిపోతానేమో వన్న భయం అంతకంతకూ ఎక్కువవుతోంది. ఆ భయంకొద్దీ కాలు వేయబోయి విజంగానే పక్కకి వేసింది. కాలవలో పడిపోయాననుకుంటూనే కెప్పుమంది. కాచి శరవృంద ఉక్కుహస్తం క్షణంలో ఆమెని అతని గుండెదగ్గరకు చేర్చింది.

“నిచ్చిసిల్లా! అందుకే వద్దన్నాను!” అంటూ అక్కున చేర్చుకుని ముద్దు పెట్టుకుంటూ చిటికెలో అవతలికి ఎత్తుకు వెళ్ళిపోయాడు. అతన్ని చూడలేక సిగ్గుతో తలవంచుకుంది మంజీర.

“చీకటి పడిపోతోంది మంజీరా. రా మీ యింటి దగ్గర దింపుతాను.”

“రేపు సరకచతుర్దశి. ఎల్లండి దీపావళి మీరు బట్టలుతుట్టించుకున్నారా ?”

“అవేంలేవు మంజీరా. చిన్న పిల్లవాడినా బట్టలు, ఉపాకాయలు అనుకుంటానికి.”

“ఎవరయితేనేం పెద్ద పండుగ కదూ!”

“పేదవాడికి పండుగలేమిటి? ఏదో ఇలా రోజులు దొడ్లిపోనీ” విరాళగా అన్నాడు శరచ్చంద్ర.

“అదేం మాట! మీరు పేదవారని ఎందుకనుకోవాలి.” కోపంగా అడిగింది

“దబ్బులేనివాడు పేదవాడుకాక భాగ్యవంతు డవుతాడా?”

“ఎంత పేదవాళ్ళయినా దీపావళి అంటే అప్పుచేసి అయినా కొనుక్కుంటారు మీకు నేనిస్తాను బెజినాడ వెళ్ళి కొనుక్కోండి రెడీమెడ్ వి”.

“నీ అభిమానానికి కృతజ్ఞుడిని. నువ్వు చీర కొనుక్కున్నావా?”

“నాకేమంత శ్రద్ధలేదు. నేను విడిగా కూడా ఎప్పుడుపడితే అప్పుడు చీరలు కొంటూ కట్టుకుంటా వుంటాను గనుక ప్రత్యేకించి పండుగ దృష్టిలేదు.”

శరచ్చంద్ర ఆ సమాధానం విని పూరుకున్నాడు.

అమె వింటిదగ్గర దివి వెళ్ళబోతుంటే లోపలికి వెళ్ళి రెండు వంద రూపాయలనోట్లు తెచ్చి అతనికి అందించి, “బట్టలు కొనుక్కోండి” అంది మంజీర.

ఆ దబ్బు తీసుకుని జేబులో పెట్టుకుని “వస్తాను” అంటూ బయటకి నడిచాడు. వెనకాలే వచ్చి, “రేపు కొనుక్కుని నాకు చూపిస్తారుగా,” అంది మంజీర.

“నీకు నామీద మొదట్నుంచీ అంతంతమాత్రపు నమ్మకమే రేపు సాయంత్రం అయిదు గంటకి వచ్చి ఆపాకెట్ చూపించి వెడతాను సరేనా!”

“అలా రండి దారికి” అంటూ చిలిపిగా నవ్వి టాటా చెప్పింది. శరచ్చంద్ర చెయ్యివూపి వెనక్కి చూస్తూనే మలుపు చాటాడు.

12

తెల్లనార్తూనే లేచి తలంటుకుని వస్తుబస్లో బయలుదేరి విజయవాడ వచ్చాడు శరచ్చంద్ర.

తండ్రి విచారంగా వీధిలోనే కూర్చుని వున్నాడు. కొడుకుని చూడగానే ఆయన కళ్ళు మెరిశాయి.

“రా నాయనా, నీకోసం చూస్తున్నాను.” అన్నాడు అపేక్షగా.

“అదేమిటి నన్ను అలా కూర్చున్నావు? ఇక్కడేంవుందని. నాతోపాటు రారాదా! అక్కడే వుండవచ్చు అంటే చినపు. తలంటుకున్నారా!” అంటూ తనే లేవదీసి ఆయనకి షాంపుతో తల అంటాడు.

“బట్టలు తెస్తాను.” అంటూ తండ్రిమాట వినిపించుకోకుండానే బయటకి వడిచాడు.

జనమేజయరావు ఇష్టమైతే ఇంట్లో చారెడు బియ్యం వండుకుంటాడు. లేక పోతే హోటల్లో ముగిస్తాడు. మిగిలిన ప్రైమంథా భగవద్గీత చదువుకుంటూ కూన్యంలోకి చూస్తూ గతస్మృతులతోనూ గంటలకి గంటలు గడిచిపెస్తాడు. ఆయనకు మిగిలినదల్లా ఓ చిన్న ఇల్లు. ఆ ఇంట్లో ఒక్క గది తప్ప మిగిలిన నాలుగు గదులూ అద్దెకిచ్చాడు రెండు వందలకి. ఆ అద్దె అతనికి జీవనాధారం. ఆ ఇల్లు అయినా జనమేజయరావు తండ్రి పద్మనాభయ్య మనవడైతే శరచ్చంద్రకి, అతని పిల్లలకి వ్రాయబట్టి అమ్మదానికి నీల్లేకుండా పోయింది కాని లేకపోతే అతని అప్పులకి ఆ ఇల్లు అమ్ముకునేవాడే. దానిమీద వచ్చేదే తినడంతో శరచ్చంద్ర తనకి వచ్చేదంతా అప్పులు తీర్చడానికే సరిపెద్దున్నాడు. అచ్యుతరామయ్య పున్నంతకాలం నెలకి అయిదు వందలు, సంవత్సరానికి సరిపడిన బియ్యం, ఆ మామిడితోటలో సిమెంటురేకులతో వేసిన పెద్ద పెద్ద అన్ని ఇచ్చి ఓకంట చూసేవాడు. ఆ మామిడితోటలో సికిన్లో శరచ్చంద్రకి పూపరిసలవని వని. ఆ మామిడితోటలో పిన్నరసాలు, పెద్దరసాలు, మింగు పల్లి నాటుకాయ లన్నికాలూ పున్నాయి.

పూరగాయలకి పచ్చిమామిడికాయలు పంపాకి మామిడిపళ్ళ తేనులకూ, గంపకకు ప్యాకింగ్ చేయించి అన్ని పూళ్ళకి పంపిస్తుంటాడు. ముందగానే అతని దగ్గర మాటతీసుకుని వెళ్ళే వ్యాపారస్తులు పోయేదుమండి. జనమెందుచే అతనిమట్టూ తిరుగుతుంటారు. చెల్లె పాడుకుంటారు ఒక్కోసారి. ఏ లాభ సాటి అనిపిస్తే అలా చేస్తుంటాడు శరచ్చంద్ర. దానిమీద వచ్చే ఆదాయంలో పగం శరచ్చంద్రకే ఇచ్చేవాడు అచ్యుతరామయ్య.

అప్పుడే తనకి సంవత్సరానికి సరిపడ బట్టలు వగైరాలకి వాడుకుని మిగిలిన వాటిల్లో తండ్రికి బట్టలు కొనిచ్చి కొంత బ్యాంక్లోన్ చెల్లించి, తన ఇంట్లో తనకు కావలసిన పప్పు, ఉప్పులాంటివి నిలవేసుకుంటూ కాలక్షేపం చేస్తున్నాడు.

బట్టలకొద్దో తండ్రికి పంచె, ఓ రెడీమేడ్ షర్టు తీసుకున్నాడు. ఓ యాభైలో తనూ పంచ, చొక్కాయే తీసుకున్నాడు. మిగిలిన వందలో అకుపచ్చమీద ఎరుపు, పసుపు, నీలం తరిసిన దిజైనుగల చీర, జాకెట్ గుడ్డ తీసుకున్నాడు మంజీరకోనం. ఆ చీర చూడగానే అతనికి కొనానిపించింది.

ఆ చీరలో మంజీర అందాలు పూహించుకుంటూ ఇంటకి వచ్చాడు. అతను

వచ్చేసరికి తండ్రి వంటచేస్తున్నాడు. వంటలో తండ్రికి సాయంచేసి తను తెచ్చిన దీపావళి స్వీట్లు, బిట్టలు అయినచేతిలో పెట్టాడు "ప్రమిదలు వస్తే కాని వాకిట్లో దేవు దీపాలు పెట్టు నాన్నా." అంటూ తండ్రిచేతిలో నడిరూపాయలు చూడ

"అదేమిటా! ఈ రెండు రోజులూ వుండవా ఇక్కడ?" అని అడిగారు దిగులుగా తండ్రి

"వెళ్ళాలి నాన్నా, పనివుంది." అంటూ తప్పించుకుని బయటికి వెళ్ళిపోయాడు అతన్ని మంజీర 'తవ్వరగారండి' అంటున్నట్టు అయి ఎక్కడా విరిబడలేకుండా వున్నాడు. వెళ్ళి అచీర మంజీరకివ్వాలి. అమె కట్టుకుంటే చూసి తను ఆనందించి అన్న తపనలో మధ్యాహ్నం భోజనాలుకాగానే అమెకోసం కొన్న చీర, ఓ స్వీట్ ప్యాకెట్, కాసివి ఐపాకాయలు అన్నీ తీసుకుని బయలుదేరాడు అతను వెళ్ళినట్లుగానే నాలుగున్నరకల్లా వచ్చి వురకలు పరుగులతో మంజీర ఇంటికి వచ్చాడు.

అతనితో పొంగిపోతూ వచ్చాడో అక్కడికి వచ్చేసరికి మంజీర ఇంటికి తాళం బద్దించేసరికి అంతకు పదిరెట్లు కుంగిపోయాడు

వెళ్ళివైపు రావయ్య పాకడగ్గరికి వెళ్ళి "రావయ్యా! వీళ్ళక్కడికి వెళ్ళావా?" అడిగారు అదుర్దాగా.

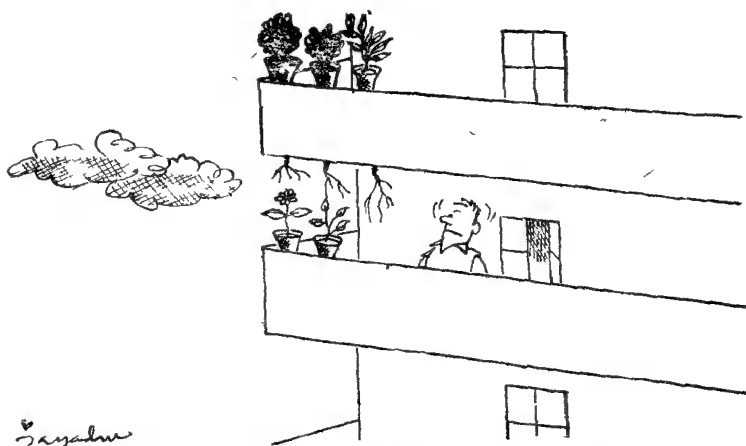
"అవును... బిదంబరం ఇంటికి భోజనాలకి వెళ్ళాను" అమాటువిని దెబ్బ తిట్టడం మొదలు.

"భోజనాలకి?" అన్నాడు కంఠం పెగల్చుకుని

"అవునుండి! మండుగ రెండురోజులూ అక్కడే వుండమని ఇంటిల్లిపాదీ వచ్చి పిలిచారండి. అందుకే వెళ్ళాను." అ సమయంలో శరచ్చంద్ర ముఖం శరత్కాల చచ్చుతున్నట్లా చల్లని వెన్నెలను వెదజల్లడం లేదు. మండు వేసవిలో చండప్రవండుడిలా తీక్షణత చాల్చింది

"అత్తైతే తగుడు మంజీర! చీ! తనే అనవసరంగా ఎప్పటికప్పుడు పూర్ అవుతున్నాడు. తనకేం బిస్మిల్లా అవమానాలు పడటానికి. అమెకి అక్షరాలా రావుప్రసాద్ అంటే వల్లమాలిన అభిమానం. ఏడననీ! నాకేం! అతన్నే కట్టుకుని తులంచును" అనుకుంటూ క్రోధవేళాంతో కరకుతా వుడికిపోతూ అని భావయ్యకుడించి "ఎవిడగారు వస్తే ఇవ్వు రావయ్యా! వేను వెడు తున్నాను." అంటూ విసురుగా బయటికి వెళ్ళిపోయాడు.

"ఈ రెండు రోజులూ వుండరా!" అంటూ జాలిగాచూసిన తండ్రిచూపు కళ్ళ

ముందు కదిలి ఈమెమీదగల వెట్టి వ్యామోహంతో ఆయన్నికూడా ఖాకరుచేయ
కుండా వచ్చాను. చివరికిలాంటి మోసంచేసంది మంజీర అనుకున్నారు

‘నేను వాళ్ళింటికి భోజనానికి వెడుతున్నానంటే తనేమన్నా వద్దవి రియం
దిస్తాదా; పెద్ద గొప్పగా బట్టలు కొనుక్కోండి; అంటూ డబ్బు చేతపెట్టడం
దేనికి; తనకి బట్టలు తీసుకుని రిమ్మని చెప్పడందేనికి; అంతే; ఈ ఆడవాళ్ళు
చెప్పేదొకటి, చేసేదొకటి. తనమీద ఏదో జారి లేదా పనివాడుగదా యజమాను
రాలు చూడకపోతే బాగుండదేమో అన్న దోరణితప్ప మర్నంలేని హృదయ
మేది; అభిమానమేది; అమెనించి అవి ఆశించేనా గొడ్డులా పనిచేస్తున్నది;
అనుకుంటూ రోషావేళాగ్నిలో దహించుకుపోతూ తన మామిడితోటలోని గడికి
వెళ్ళిపోయాడు. అక్కడికి వెళ్ళిపోయి గది తలుపులు తీసి మంచమీద వారి
పోయాక అతని అగ్రహం కాస్తకాస్తే తగ్గిపోసాగింది.

తనెవరు అమె మీద అసూయపడటానికి; తను వెళ్ళేసరికి ఇంట్లో లేదని
గింజకోసరానికి; తనకి అమెకి ఏమిటి సంబంధం; గట్టిగా చెప్పవలసి వస్తే
తనసలామెకి వదిలైతే దూరంలో విరిబడవలసిన సగటు జీవి. అమె ఇష్టమైన
వ్యక్తితో అమె తిరుగుతుంది ఇష్టమైతే ఏమన్నా చేస్తుంది. తనెవరూ
అభ్యంతరపెట్టడానికి; ఇలా తర్కించుకుంటూ పోయేసరికి అతనికి మంజీర
మీసవున్న అగ్రహం పూర్తిగా తొంగిపోయింది

తనంటే అమెకి ఏపాటి ప్రేమా లేదు మరి తనో అమెని గుండెలో
దాచుకుని ఆరాధిస్తున్నాడు తను డబ్బు లేనివాడే కావచ్చు కాని తనకి

హృదయం వుంది. ఆ హృదయంలో న్యచ్చమైన న్నటికంటాంటి మమకారమూ వుంది. అది వున్నంతకాలం అమె ఎవరితో ప్నేహంకట్టికా ఓర్చుకోలేదు. అందుకే తవక్కిడినించి వెళ్ళిపోవడం మంచిది. ఈ నిర్ణయానికి వచ్చాక తపీమని లేచి కూర్చున్నాడు ఇంటికి తాళంపెట్టి వెళ్ళి కూర్చోందరితో మాట్లాడాడు

“నేను వెళ్ళిపోతున్నాను. మీరంతా మీ అమ్మాయిగారెలా చెబితే అలా చేయండి” అంటూ పొలం విషయం అంతాక్షణంగా చెప్పి తిన్నగా రామయ్య దగ్గరకువచ్చి “కోతలు నూర్చిళ్ళు అన్నీ దగ్గరుండి మంజీరమ్మగారితో వివరంగా చెబుతూ వుండు రామయ్య నేను వెళ్ళిపోతున్నాను” అన్నాడు శరచ్చంద్ర.

“అదేమిటి బాబూ. ఇన్నాళ్ళనించీ ఈ భూమిని కనిపెట్టుకుని వున్నవారూ” అన్నాడు బాధగా రామయ్య.

“ఎన్నాళ్ళు కనిపెట్టుకున్నా వరాయివారిది మనదవుతుందా రామయ్య. అక్కడ మా నాన్నగారు దిగులుపడుతున్నారు నేను లేచని. వృద్ధాప్యంలో ఆయన్ని ఒంటరిగా వదిలి ఇక్కడ నేను చేపే మనకాల్వా లేమున్నాయి రామయ్య” అంటూ విషాదంగా నవ్వాడు. రామయ్యకి నోట మాటరాలేదు. అలాగే మాన్చుకొనిపోయాడు.

“అమ్మో” అంటూ ఆ ముఠామూపువేళలో మళ్ళీ బస్ స్టాప్ కు బయలుదేరాడు విజయవాడకి వెళ్ళిపోవాలని. వది విముషాల్లో వన్నే సింది బస్సు. వెంటనే ఆ వల్లెకి మంజీరకి వసుస్కారం పెట్టి ఎక్కికూర్చున్నాడు. అతని మనసులో గాయం మరింత పెద్దదిచేస్తూ బస్ స్పీడందుకుని ఆ వూరి పొలిపేరలను దాటిపోయింది. మంజీరకు శరచ్చంద్రకు మధ్య మరింతగా దూరం పెరిగిపోయింది.

అనాడు ఉదయమే రామప్రసాద్, చిదంబరంవచ్చి మళ్ళీ పిల్చికపోతే మంజీర వెళ్ళకుండానే వుండేది. తెల్లవారేసరికి గుమ్మంలోకి వచ్చి కూర్చున్నాక ఇంక బాగుండవని త్వరత్వరగా స్నానాలు కాచిచ్చుకుని బయలుదేరాడు

కమలమ్మ ఏదన్నా సాయంచేద్దామనుకున్నా చింతామణి వప్పుకోత కూతుళ్ళ సాయంతో వంటంతా పూర్తిచేసింది. అంతవరకూ రామప్రసాద్ మంజీరతో కబుర్లుచెబుతూ కూర్చున్నాడు. సాయంత్రం వరకూ బాగానే కబుర్లుచెప్పినా శరచ్చంద్ర వస్తానన్నటైము దగ్గరికి వచ్చేసరికి ఎక్కడలేని కంగారూ పట్టుకుంది. “ఇంక వెడదాం వదమ్మ” అంది తల్లితో.

“అదేమిటమ్మా, రెండు రోజులూ మా యింట్లో వుండవలసిందే” అంది చింతామణి.

“ఈరోజు మీ ఇంట్లో పున్నాంగదా; రేపు మా ఇంట్లో మేం పండుగ చేసుకుంటుంటే ఇంటికి తాళంపెట్టి ఇక్కడ ఎలావుంటాము?” అంది మంజీర ఖచ్చితంగా

“అదేమిటి మంజీరా! ముందు ఇంటదగ్గర ‘యస్’ అని ఇక్కడికి వచ్చాస్తేటా పిరియండావు. కాస్త వసరిచిత్తం వున్నట్టుంది” అంటూ ఎగతాళిచేశాడు రామప్రసాద్.

ఇంక ఇక్కడ వదులుకుని కొంప చేరడానికి మార్గం అలోచించి చివర “ఈరోజు మేము మీ ఇంటికి వచ్చాం, రేపు మీరంతా మా ఇంటికి రండి” అంది మంజీర. కూతురికి వత్తాసు వచ్చింది కమఃమ్మ.

ఆ అన్వయం విషగానే ఇంక అత్యుయి ముఖాలు ఇద్దరికీ. వెంటనే ఒప్పుకున్నారు. అప్పుడు తేలిగ్గా పూపిరి పీల్చుకున్న మంజీర “ఇంక వదమ్మ!” అంటూ తల్లిని పూదరగొట్టింది.

“ఉండమ్మాయి ఎక్కడా నిలిదవేమిటి?” అంటూ గదమాయించి కూతురు చామూతి పూరిందంక కట్టి ఇచ్చేవరకూ నిలబెట్టింది. ఇవన్నీ అయ్యేవరికి “ఇంతకీ చీర కొనుక్కున్నావా?” అంటూ ప్రారంభించింది. అవిదగారి యక్షప్రశ్నలకి విసుగుదల నణచుకుంటూ జవాబిచ్చి ఇల్లు చేరేవరికి చీకటి వడిపోయింది

శరచ్చంద్ర వచ్చి వెళ్ళిపోయాడేమోనని అనుకుంటూనే అదుర్దాగా అడుగుపెట్టింది. ఆమె అనుకున్నట్టుగానే వార్తతో పాటు ప్యాకెట్టూ అందించాడు రామయ్య. ఆ తర్వాత అతనన్న మాటలు కూడా చిరికలా వలికాడు. మంజీరకు పైన ఆకాశం, క్రింద భూమి తల్లిక్రిందులయినట్లుయి స్థంభించిపోయింది. ఆమె కళ్ళంబడి గిర్రున నీళ్ళు తిరిగాయి.

‘ఎంతవనిచేసాడు శరచ్చంద్ర! అతని ఆవేశమూ తొందరపాటూ తెలిసివుంది కూడా తనెందుకు మధ్యాహ్నమే వచ్చింది కాదు? ప్యాకెట్ విప్పి చూసింది. చీర, బ్లౌజ్ పీస్. అవి చూడగానే మరింత దుఃఖం వచ్చేసింది మంజీరకి.

తను అతన్ని బట్టలు కొనుక్కోమంటే అతను తనకి తెచ్చాడు.

‘ఏం! ఆ మాత్రం చిన డబ్బు వాడుకోకూడదనుకున్నాడా?’ అనుకుంటూ రోషంతో బునలుకొట్టింది మంజీర.

అతను వెళ్ళిపోయాడన్న జాధ, దిగులు తన డబ్బు పుచ్చుకోలేకన్న ఉక్రోశం అన్నీ కలగాపులగమయి ఏంచేయాడానికి. ఏమనడానికి కవివించక కన్నీళ్ళతో మంచంమీద వారిపోయింది.

“అదేమిటే అలా పడుకున్నావు? రేపు వాళ్ళంతా వస్తారాయే. మనకి పది తెలులొద్దు. కాస్త మైసూరుపాకం ఈ పూటే చేస్తే బాగుంటుందిగా?”

“చేసుకోవమ్మా! నా ప్రాణం తీయక.” అంటూ అప్పుమంది కల్లిమీద.

“అదేమిటే అలా కనురుకుంటావు. ఇప్పటికా బాగానే వున్నావుగా!” అంది అక్కర్యంగా.

“ఎలాగో చచ్చాలే. నన్ను విసిగించక చేసుకుంటే. చేసుకో లేకపోతే మానేయి. నీకు తంబోటుగా వుంది.” అంటూ అమ్మకాంక్షనం ఇంత తీసి తలకు పట్టింది. పుట తిగి పడుకుంది నిజంగానే కూతురికి వచ్చు బాగాలేదు కాబోంను కుంది కమలమ్ము తనే వంటగదిలోకి చొరబడి రామయ్యని పిలిచి తనపనులు చూసుకొనాగింది.

మండీర కిళ్ళ పది దారాపాతంగా చొరపాగాయి కన్నీరు. పీ! అతనంత తొందరినాటు మనిషి ఈ భూప్రపంచంలో ఎక్కడా వుండదు. ఒక్క గింటి తనకోసం వెయిట్ చేయలేకపోయాడు రామయ్య మాటల్నిబట్టి చూస్తే తిరిగి రాని ఎద్దతిలో వెళ్ళిపోతే ఈ పిస్తోంది. అదే నిజమయితే తన ప్రేమ అనలో ఇగిరిపోవలసిందే. నిజంగా అతన్ని తన ప్రేమిస్తోందా? అతని ప్రీతిలక్ష్యం తెలిసివుందే ఎలా ప్రేమిస్తుంది? ఏదో చూచుకున్న ప్రీతిపాత్రుడు గనుక అతన్ని అభిమానించి అంటి. అంతేగాన తనెందు కళ్ళు వరిస్తుంది? అంత తెలివికొన్నవా తను అనుకుంది రోషం కోపం మనచూట్టగా.

కానీవయ్యేసరికి ఆ కోపం చప్పుగా చల్లారిపోయింది. తనని తను అత్త వంచన చేసుకోవడమేగాని అతనంటే అనకి ఇష్టంలేదు! ఇష్టం లేకపోతేనే అతను వెళ్ళిపోయాడని ఎదుస్తోందా ఇంకాకలిసింది! ఏమైనా తనని తను చుట్టూ పెట్టుకోవాలని మాటలుమేగాని అతనికొంటి వాడైనా అతని ముప్పు అటే పరుగులుతీస్తోంది అతను లేకపోతే ఈ పొలంవసులు, రోటం సురక్షణ ఎవరు చూస్తాయి? అందరికీ అనుచానిచ్చే దీపావళి ఉన్నకూక్రం విషాదాన్నే ఇచ్చింది అనుకుంటూ ఆ విషాదాన్ని ఏడుస్తూనే నిద్రపోయింది కాని భోజనం ముటుకు చేయలేదు

12

కొడుకుని చూడగానే జనమేమిటావును ఈ లోకం దీపావళి వచ్చేసింది. మనసులో బాధ! మనసులో నిజమంటూ అడుగులుపెట్టుకుని ఉరచ్చింద్ర. తనమొదల కోరికలకో బాధకొద్దోకో వచ్చునంటి నిమంజనమేనా అను

కుంటూ మధనపడసాగాడు ఆమె అవన్నీ చూసుకోగలదా అన్న అనుమానం అంతకంతకూ ఎక్కువకాసాగింది మళ్ళీ రామప్రసాద్ గుర్తుకురాగానే 'అవిడకి తెలియకపోతే చెప్పడానికి ఆయన వున్నాడుగా!' అనుకుంటూ కనిగా చక్క మారుకున్నాడు

తెల్లవారేసరికి ఇంటిల్లిపాదీ హజరయ్యారు మంజీర ఇంటికి. వాళ్ళందరినీ చూసేసరికి అరికాలిమంట నెత్తికెక్కిందేగాని ఏమీ సంకోషం కలిగించలేదు మంజీరకి విన్న వాళ్ళని వదుల్చుకోవడంకోసం ఈ రోజు రమ్మని పిలివడం బద్ధితక్కువ అయిపోయింది. తన సంకోషాన్ని ఉత్సాహాన్ని అస్పష్టం చేసి లాక్కుని శరచ్చంద్ర వెళ్ళిపోయాక తన మనస్సే చీకటి అయింది. తనద్రుడు లేని ఆకాశం వెంవెంటోతే అనూవావ్య చీకటులేగా ఆవహించేది:

"అమ్మాయి ఏమిటలా వున్నావు! ఇదా అదీ వేసుకో. కొత్తచీర కట్టుకో!" అంటూ వెనకే తిరుగుకున్న చింతామణిని చూస్తే మంజీరకి రెండు దింపలు వాయింబాంన్న వుద్రేకం వస్తోంది.

"పండుగుపూట అలా డల్ గా వున్నావేం!" అని అడిగాడు రామప్రసాద్. ఎవరికీ ఏమీ జవాబు చెప్పలేదు. తన స్నానాదికాలు పూర్తిచేసుకుని శరచ్చంద్ర తెచ్చిన చీర కట్టుకుంది. ఆతని ఇంటి అద్రమ తెలిస్తే లాగుంటు ఉక్కిరిసిరి విజయవాద వెళ్ళి ఆతనికి తను తెచ్చిన చీర కట్టుకున్నానని చూపించరావచ్చు, అనుకుంటూ తపనపడసాగింది.

మొత్తానికి ఇంట్లో ఏంచేసినా ఎందరున్నా ఒంటరితనంతోనే కిలయింది మంజీర.

సాయంత్రం అవుతున్నకొద్దీ శరచ్చంద్ర ఇంట్లో కూర్చోలేకపోయాడు. మంజీరని చూడకపోతే ఏదైతినట్లుగా వుండి. మెల్లగా ప్రమీలని చూద్దామని ఆమె ఇంటికి మాదవరం బయలుదేరాడు.

"ఎప్పుడు వచ్చావు శరత్?" అని అడిగింది ప్రమీల చిరునవ్వు చూడగా.

"నిన్ననే వచ్చాను."

"మళ్ళీ ఎప్పుడు వెడతావు?"

"ఇంక ఇప్పుట్లో వెళ్ళను"

ప్రమీల అశ్చర్యంగా ఆతనివంతు చూసింది.

టిఫిన్ పెట్టింది. కాఫీ ఇచ్చింది. ఆ రాత్రికి అక్కడే తోటనం పెట్టింది. వాళ్ళందరితోపాటు తినూ నాలుగు బొట్లు, రెండు తారాజువ్వులు, మూడు

తూటాలు కార్చి భోజనంచేసి ఆమె తల్లికండుంకి చెప్పి ఇంటికి వచ్చేశాడు. ప్రమీలతో కలుసుకున్నా, సరదాగా ఉపాసులు చేర్చినా అతని మనస్సుకేమీ స్వాస్థ్యం చిక్కలేదు. మంజీర కళ్ళముందు కదలాడుతూంటే 'ఈమెని మరిచి పోవడం ఎలాగా?' అన్న దీర్ఘాలోచనలో పడిపోయాడు.

పండుగ వెళ్ళిన తర్వాత రెండు రోజులు వరసనే మామిడికోట దగ్గరకు వచ్చింది మంజీర అకులన్నీ పూర్వేనాళ్ళు లేక, తోట అంతా ఎండి దుమ్ము ధూళితో విప్రేక్షంగా వుంది ఆలా నిలబడి చూడటంతప్ప ఏ మామిడికొమ్మూ ఆమెకి స్వాగతం పలకలేదు.

వికృష్టంగా కాలువదగ్గరకి వచ్చింది. అదీ ఏదో నిర్లిప్తంగా సాగిపోతున్నట్టే కనిపించింది. చీ : అతికి శరచ్చంద్ర ప్రకృతివికూడా తనచేత బెట్టుకెళ్ళినట్టు న్నాడు లేకపోతే అతనున్నప్పుడు కళకళలాడేవన్నీ ఎందుకిలా వెలవెల పోతున్నాయి. అతనున్నప్పుడు గలగలసంగీతం వినిపించే ఈ కాలువ ఇప్పుడిలా విడిలేనట్టు పారుతోందే? మెల్లగా వెనక్కితీరిగి వచ్చింది అతనున్న ఇంటి దగ్గరకు ఆ యింటికి తాళలేదు. దడదడలాడే గుండెలతో లోపలికి తొంగి చూసింది. అతనిది అంటూ ఒక్క వస్తువు కనిపించలేదు. అంతా ఖాళీగానే వుంది. దేవుడిపతం మాత్రం కనిపించింది. దానిక్రింద శరచ్చంద్ర రాసింది. 'భగవాన్! ఈ పొలాల్ని తుపాను బారినంచి రక్షించు.' అంటూ రాసిన ఒకే ఒక వాక్యం అదికూడా బాగా పాతబడి నలిగివుంది. అంటే ఈ మామిడికోటని- ఆ నాశింజ తోటని ఈ భగవంతుడే కాపాడానికా పలాపెట్టి వెళ్ళాడా శరచ్చంద్ర!

ఇంటికి తిరిగివచ్చేసింది. ఆమె వచ్చేసరికి కూలీలు వచ్చి పున్నారు. "రండమ్మా పొలానికి" అంటూ తీసుకువెళ్ళి శరచ్చంద్ర చెప్పినట్టే ఆమెకి అన్నీ తెలుజేస్తూ పని ప్రారంభించారు.

శరచ్చంద్ర ఏవిధంగా వారందరికీ శిక్షణ ఇచ్చి వెళ్ళాడో, అతనంటే వారికి ఎంత అభిమానమో గ్రహించిన మంజీర దీర్ఘశ్వాసం వదిలింది. మొదట్లో కొత్త అవిపించినా రాసురాసు అలవాటుపడసాగింది. స్వతహాగా ఆమె తెలివైందే కనుక అన్నీ ఖజ్జంగా అర్థంచేసుకుంటూ అన్నీ పనులూ దగ్గరవుండి చేయించుకొనిపోయింది.

శరచ్చంద్ర వెళ్ళిపోయాడన్న విషయం బయట ఎవరికీ తెలియకుండా జాగ్రత్త చూపింది.

"ఏమిటి! దృష్ట పొలం పనులన్నీ నువ్వే చూస్తున్నావు?" అని అడగనే అదిగో చూచిందెవరం.

“అయన వాళ్ళ నన్నగారికి ఒంట్లో బాగాలేదని వెళ్ళారు ” అంటి ముఖావంగా.

“అందుకే కల్లీ : అలాంటివాళ్ళని నమ్ముకుంటే అడవిలో వదలిపోతారన్నది. మాకావ్యవసాయం అప్పగిస్తే విన్ను గుమ్మం కదలనిచ్చేవాడినా !” అన్నాడు దొరికిందే భాస్కరదాని

“ఫర్వాలేదు చిదంబరంగారూ : అన్నీ ఆయన విఫలంగానే చెప్పివెళ్ళారు. నేను అమాత్రం సరిచూసుకోలేనా ?” అంది చిరునవ్వు నవ్వుతూ

అమాటకి పొగలు - పెగలు పోయాడు చిదంబరం ‘చిదంబరంగారూ : అంటూ దీర్ఘం శీయ్యకపోతే మామయ్యగారూ : అని పింపకూడదా!’ అనుకున్నాడు మంబగా . అయినా అంత మాత్రానికే బయటపడే రకం కాదు కనుక “పోనీ అబ్బాయిని పంపమంటావా ?” అని అడిగాడు

“అక్కర్లేదండీ : నేను చూసుకోగలను ” అంది అచ్చితంగా.

మామిడికోటకి కావలాగా రామయ్యే వుంటున్నాడు నారింజకోటకి ఇద్దర్ని శరచ్చంద్రే నియమించాడు. నియమించి వెళ్ళాడు.

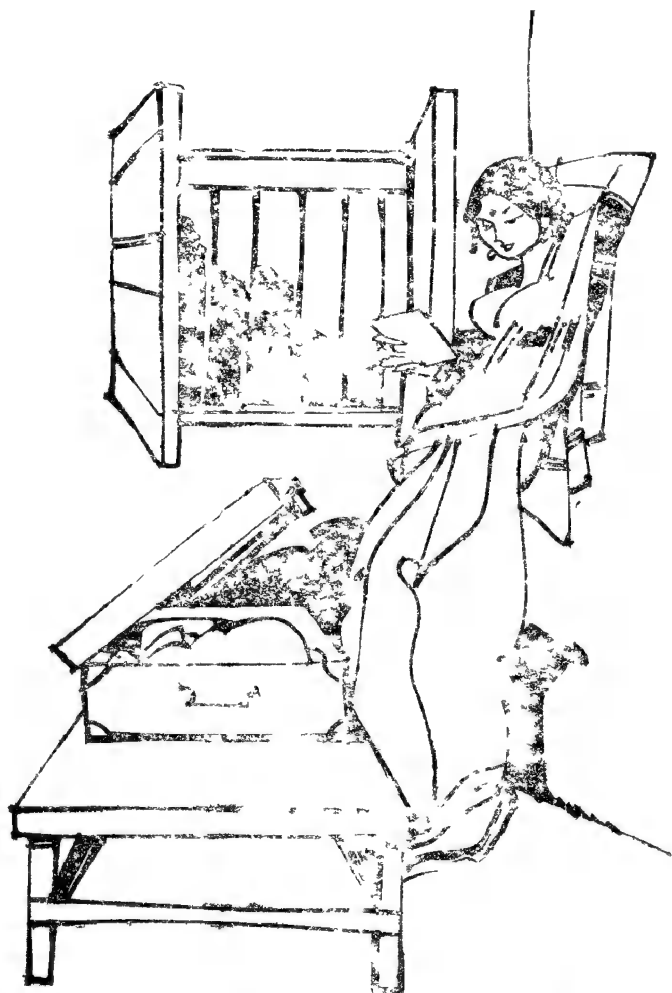
రోజులు గడుస్తున్నాయి. ఎ రోజైనా అతను తిరిగివస్తాడన్న ఆశతో ఎదురుచూస్తోంది మంజీర ఆరోజు.

ఇంట్లో మేనమామ బ్రంకుపెట్టె తీసి అందులో ఏమున్నాయో నన్నట్టు చూద్దామని కూర్చుంది మంజీర పైన అన్నీ మేనమామ కట్టుకునే బట్టలు ఇంకా గడిచివున్న బట్టలు అవన్నీ ఎవరికైనా ఇచ్చేద్దామని తీసి ఒక్కొక్కటి విప్పదీసి గొనని మళ్ళీ మడతలు పెట్టి ఓ పక్కన పెడుతోంది అట్టది గున ఓ చిన్న మూల కనిపించింది ఆ మూలలో ఓ చిన్న గంధపు పెట్టె. ఆ పెట్టె మీద రకరకాల పువ్వులు, అకులు నగిషీచెక్కి చూడటానికి ఎ.త. అందంగా వుంది మెల్లగా దాన్ని తెరిచింది అందులో ఓ పావుతావుపైజా కాగితానికి ఓ అందాల సుందరి సువత్సరం బాబుని ఎత్తుకుని నవ్వుతూ నిలబడిన పోటో వుంది ఆశ్చర్యం ఆ పోటోనే చూసింది రెండు నిమిషాలు. ఆశ్చర్యత దానికి చుట్టి వుండిన కాగితం తీసింది పైన “చిరంజీవి మంజీరకు” అన్న సంబోధన చూసి అదిరిపడి పోటో మళ్ళీ పెట్టెలో పడదీసి అవుత్తరం వడవసాగింది

“మంజీర ! మామయ్య రావే ఈ వాక్యాలు చదివి గుండెలో పెట్టుకుంటావు గదూ : నన్ను జీవితంలో ఎందరో పెళ్ళిచేసుకును కోరారు - పెడారు - ఎన్నో విందలు - విమూరాలూ పొడ వేదజల్లారు అయినా నేను తొణకలేదు బెణకలేదు ఎందుకో తెలుసా : నా ప్రేమ అకలంకమైనదట, నా మనస్సు అంత

విగ్రహవంశమని చెప్పానికి. ఎవరికి? మీ అందరికీ కాదు. నా ఆరాధనామూర్తి అరవిందకి. ఈ ఫోటోలో వున్నది అరవింద. ఆమె చేతిలోవున్నది ఆమె దాంపత్యఫలం చిరంజీవి శరచ్చంద్ర. అర్థమయిందా? శరచ్చంద్రని నేను ఎందుకంట అవరిస్తానో, ప్రేమిస్తానో? ఒకప్పుడు అతని తల్లి నన్ను ప్రేమించింది. అయితే పట్నం సంబంధం. పెద్ద వ్యాపారస్తుడన్న మురిపెంతో ఆమెని జనమేజయరావుకిచ్చి పెళ్ళిచేశాడు. మాయద్దరి గుండెలు వెయ్యి చెక్కాయినా ఇద్దరమూ నిద్రించాము. ఆమె పుట్టిల్లు ఇక్కడే కనక వచ్చి నవ్వుడల్లా చూస్తుండేవాడిని. ఆమె గర్భవతి అయి బిడ్డను కనడం అపిల్లాడు తాళగారిఇంటికి వచ్చినప్పుడల్లా నాదగ్గరికి రావడం మాయద్దరి అనుబంధం మరింత పెంచింది. చిది కూరమైంది. పండులాంటి ఆమె జీవితం నేం పాలయింది. ఆమె మరణంతో వాళ్ళింటి పరిస్థితులెలా తారుమారయ్యాయో నాకు తెలుసు. అందుకే బాబు శరత్ని ఓ కంటి కనిపెట్టి వున్నాను. నాకూ పిల్లవు దగ్గరికి వస్తోంది. అరవిందని ఆ లోకంలో ఎప్పుడు కలుసుకోనా అని తహతహ లాడుతోంది నా మనస్సు. ముజీరా: మా ప్రేమ పదికాలాలపాటు మధురంగా మిగలాలంటే శరత్ని నువ్వు వివాహం చేసుకో. వాడు నాకే పుట్టి వుంటే తప్పకుండా మీ అమ్మ మేనరికం కలిపేది కదూ? నాకు పుట్టకపోయినా, నా ప్రేమమూర్తికి పుట్టిన అబిడ్డ నా బిడ్డగానే నేను ప్రేమించాను. అలాగే నువ్వు అతన్ని పెళ్ళాడితే సంతోషిస్తుంది నా అత్త. నీ కిష్టమైతేనే లేకపోతే దివ్యబంధం ఏమిలేదు. ఇది నా కోరిక మాత్రమే. నీకభ్యంతరం లేకపోతే ఆ కోరిక నెరవేర్చు. లేనిపక్షంలో- ఆ నారింజకోట పూర్తిగా అతని కిచ్చినేయి. నీకు ఏపనిచేసిపెట్టినా అతనికి నువ్వు ఋణవడే వుంటావని గుర్తించి అతని కష్టానికి ఈ న ప్రతిఫలం ముట్టచెబుతాండు. ఇట్లు అచ్యుతరామయ్య.

ఆ వుత్తరం వదిలేసరికి ముద్దెమటలు బోసుకువచ్చాయి ముజీరికి. ఇదా అబాబూ, బిడ్డల అంతర్యం! ఎంత చిందు గుండె మామయ్యా నీది. నీ ప్రేమకు చ్యుతిలేదు. నువ్వు విజంగా రాముడివి! అచ్యుతరాముడివి అనుకుంటూ మేనమామలి తలచుకుని కన్నీరు పెట్టుకుంది ముజీర. ఆమె మనస్సు మరి పాడైపోయింది. ఈ వూరు వచ్చి తెలివన్నీ కలెత్తుకుని సుఖనవుండే ప్రాణాన్ని దుఃఖపెట్టుకున్నానా అనుకుంటూ చాలాపేనలాగే మూగవేదనని అనుభవిచింది. ఆమె తళ్ళిలో- కాదు ఆ యింట్లో ప్రతివస్తువులోనూ శరచ్చంద్రే కనిపిస్తున్నాడు. పకపకా నవ్వుతున్నాడు. చిలిపిగా చూస్తున్నాడు.

కొంటెగా చేతులు చాపుతున్నాడు. భరించలేక కళ్ళు మూసుకుంది. ఆ మూసిన తనురెప్పలలోనూ పెంకి కరవ్వుండే ప్రత్యక్షమయ్యాడు.

“శ్రీరామచంద్రా! నన్నీ మానసిక సూక్ష్మభవించి కాపాడు నన్ను ఓ గట్టున వడవేయ్యి ఆ శరచ్చంద్ర ఈపాటి ప్రమీలని వెళ్ళిచేసుకునేస్తావారు. అందుకే- రమ్మ విస్మయించాడు లే! పోతే వెళ్ళి వదిలారు రోజులయింది. కనీసం ఓ తల్లిన్నూ బాగాదా! చాలినై ఎంతసేపు గావాలి.” అనుకుంటూ దిండలో తలదూచు విళ్ళబ్బి బొడిచింది ముఠీర

పండుగ వెళ్ళిన రెండవరోజు శరచ్చంద్ర ఇంకా మంచమీదవించి లేవనే లేదు. కంకారుగా లేపాడు ఓ అబ్బాయి

“ప్రమీలమ్మ నాన్నగారికి హార్డ్ ఎటాక్ వచ్చి అప్పత్రిలో చేర్చారు రండి నాకో” అనేవారికి విద్రమత్తు ఎగిరిపోయిన శరచ్చంద్ర వెంటనే ముఖం అన్నా కదక్కుండా వెళ్ళిపోయాడతనితో. అతను వెళ్ళేవరికే అంతా అయిపోయింది. అతన్ని పెనవేసుకుని గొల్లుమంది ప్రమీల సున్నిత మనస్కుడైన శరచ్చంద్ర కళ్ళు వెంటనే వర్షించాయి. తనూ వారిలో చేరిపోయి అతని అంత్యక్రియలన్నీ దగ్గరేవుండి చేయించాడు. ఆ సాయంత్రవరకూ అక్కడేవుండి అప్పుడు ఇంటికి వచ్చాడు. వదలొండు రోజులూ వాళ్ళింటికి రోజూ వెళ్ళి ఏదో ఒక సహాయంచేసి వస్తూనేవున్నాడు.

అవన్నీ పూర్తి అయ్యాక “శరత్ : నీ పెళ్ళిమాట ఏం అలోచించావు?” అని అడిగింది ప్రమీల.

“నేనింకా రెండు మూడేళ్ళదాకా పెళ్ళిమాట తలపెట్టను ప్రమీలా! ప్రస్తుతం నేనా పల్లెని వదలి వచ్చాను- ఇక్కడే ఏదో ఉద్యోగ ప్రయత్నమో, వ్యాపారమో చేయందే తాదూ, బొంగరంలేక ఏడుస్తూ పెళ్ళేమిటి?” అన్నాడు ఖరారుగా

ఆ మాటల్లోని స్థిరత్వాన్ని గ్రహించిన ప్రమీల నిర్లిప్తంగా చూసింది అతనివంక.

శరచ్చంద్ర ఇంటికి వచ్చాడు అతని మనస్సంతా ఎందుకో- ఏమిటో తెలియకుండానే అవ్యక్తమై, ఆవేదనతో నిండిపోయింది. ఈ ప్రమీల తండ్రి చావు గొడవలతో రేడియో వినడం మానేశాడు మెల్లగా ఇంటికి వచ్చి రేడియో ఆన్ చేశాడు

వాతావరణ సూచన చెబుతున్నారు. రాగం 24 గంటలలో తీవ్రమైన తుపాను రాగల సూచనలున్నాయని, పెనుగాలుల తాకిడిని వివరిస్తూ బెస్తవారికి సురక్షిత ప్రాంతాలకి తరలిపోవలసిందిగాను సముద్రంమీదకి రావద్దన్న హెచ్చరికలు- కోస్తా ఆంధ్ర ప్రాంతాలవారికి తీవ్రమైన హెచ్చరికలు ఎంటూ అదిరివడి లేచాడు శరచ్చంద్ర.

అతని కళ్ళముందు అచ్చుకరామయ్య. అతని దీనవదనం ఆశున పొలం, మంటీరు అన్నీ గిరగిరా తిరిగిపోయాయి తుపాను హెచ్చరికలు అతని

ప్రాజాల్ని నిలుపునా కూల్చివేళాయి. ఏమయినాసరే తనక్కడికి వెళ్ళాలి అ పొంం వసులెలావున్నాయో చూడాలి అనుకుంటూ గజగజా బ్రీవ్ కేవల్ నాలుగు బట్టలు వద్దుకుని బస్ స్టాండ్ కి చేరుకున్నాడు అతను బస్ లో అ పల్లె చేరేసరికి రాత్రి తొమ్మిది అయింది తిన్నగా మామిడికోట చేరాడు తనగది గదిలానే వుంది. రామయ్య ఇంకా రాలేదులా వుంది వడుకొవడానికి అకలి వేస్తున్నా తెచ్చుకన్న ఆరటివళ్ళతో సంక్రమిస్తాడే గాని ఆ రాత్రిపూటమటుకు మంజీర ఇంటికి వెళ్ళడానికి ఇష్టపడలేదు

అకాళంలో మబ్బులు తొంగి చూస్తున్నాయి. ఈదురుగాలులు బాగా వేస్తున్నాయి. మనస్తిమితంలేక పిచ్చినాడిలా కూర్చున్నాడు తెల్లవారే సరికి వట్టుకుంది వర్షం. అది కాస్తకాస్తే ఎక్కువయిపోతుంటే శరచ్చంద్ర పూర్తిగా పెత్తెత్తివట్టాయి ఆ వర్షంలో తడుస్తునే పొలంకేసి బయలుదేరాడు. అతను ఎలావుంటుందని వూహించాడో సరిగ్గా అలాగే వుంది. ఒకసారి అకాళంకేసి చూశాడు కవికరం లేవి కటిక కసాయివాడిలా కవిపించి ది అంతకంతకూ ఉదృతం వుతోంది వాస దేన్ని కబళించడానికో వస్తున్నట్లు భయంకరంగా పీస్తోంది ప్రభంజనం కరెంటులేదు ఈ పేరు ఈ పంట దక్కదేమోననుకుంటూ కలతచెందతూ ఒక్కసారి మంజీర ఇంటికి వచ్చాడు

బ్రాన్సిస్టర్ దగ్గర పెట్టుకుని ఖన్నవదనంకో కూర్చునివుంది మంజీర. గుమ్మంలో ప్రత్యక్షమైన శరచ్చంద్రని చూడగానే అమె దిగ్భవ లేచింది ఒక్కొక్కా పులకరింత బయలుదేరింది తలో, విజమోనన్న అయోమయావస్తాతోనే అతనికి ఎదురువెళ్ళింది.

“రండి” అంటూ అమె తేరుకుని అహ్వానించేసరికి శరచ్చంద్ర మనస్సు కాస్త కాంతించింది. ఎన్ని రోజులకో దర్శమిచ్చిన అమెని చూస్తుంటే అకలిలో అవేళం పెల్లుబికి వస్తోంది.

“రేడియో వింటున్నావా మంజీరా” అని అడిగాడు కూర్చుంటూ. “వింటున్నాను. వినడం మినహా ఏమీ చేయలేకపోతున్నాను.” అంది దిగులుగా.

“ఎవరమన్నా అంతే మంజీరా అది వినే అగలేక పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చాను”

“గావ్ పని చేశారు. యంకా మీ కాపాటి అభిమానం వున్నందుకు కృతజ్ఞురాలినే.” అంది మెల్లగా.

“వర్షం పెద్దదయింది గాలి ముమ్మరంగా వుంది. ఇది ఇంకా ఇంకా వేగం పెంచుకుంటుంది” అన్నాడు శరచ్చంద్ర అమెనే చూస్తూ.

“మీరు ఇక్కడే వుండండి” అంది మంజీర భయంగా చూస్తూ.

“ఇక్కడ నేను వుంటే అక్కడ మామిడికోట నారింజకోట ఏమవుతాయి!”

“అందుకని మీ రక్కడ వుండిపోతారా. ఈ పెనుగాలికి మామిడికొమ్మలు విరిగినదీతే ఆ పెద్దేంవిరిచుకుంది?”

“నిలబడకపోతే పోనీ. దాంకోపాటు నేను కాలగర్భంలో కలిసిపోతాను. అంతే కానీ బాబాయి చూడమన్నవి చూడకుండా వుండలేను,” అంటూ లేచాడు.

ఇంతలో చిదంబరం కుటుంబం అంతా వచ్చేసింది ముఖ్యమైన సామాను తీసుకుని.

“అక్కడ మాయిల్లు కారుకోంది మంజీరా. ఈ గాలికి అప్పుడే మా వేప చెట్టు విరిగినదీంది. అక్కడ వుండిటానికి భయంవేసి ఇలా వచ్చాము” అంటూ అంతా తలో మాట చెబుతూ కదాసారం వివరించాడు.

శరచ్చంద్ర దొడ్లో ఆవుల్ని, గేదెల్ని తీసుకుని “మంజీరా ఈ గదిలో కట్టేద్దాం నీటిని. లేకపోతే పాక కూలిందంటే విష్కారంగా చస్తాయి ఈ మూగజీవాలు” అంటూ వచ్చాడు

మంజీర అలాగేనన్నట్టు తల వూపింది.

“వాటికేం వర్షాలేదమ్మాయి ఈ పాక ఆ మధ్య కొత్తగా వేసిందేకదా” అన్నాడు చిదంబరం.

చిదంబరానికి శరచ్చంద్ర అంటే బొత్తిగా గిట్టదు. అది స్పష్టంగా గ్రహించింది మంజీర.

ఇంక శరవు తీసుకున్నాడు శరచ్చంద్ర, ‘వాళ్ళంతా అమెకి తోడుగా వుంటారే’ అనుకుంటూ.

కరెంటు లేదు. చీకటి పగలే చీకటిగా వుంది. శరచ్చంద్ర తిన్నగా పొలం దగ్గరకి వడిచాడు. కూలీలంతా గజగజ వజుతుతూ గుడిపెలు వదిలి బయటకి వచ్చి నిలబడి వున్నారు తాటాకు గొడుగులు వేసుకొని. అవి ఎక్కడ అగుతాయి.

“బాబూరూ ఈ గుడిపెలన్నీ కారిపోతున్నాయి”

“కొందరు మామిడికోటలో నా పెద్దుకు రండిరా” శరచ్చంద్ర అనడమే తదవు బయలుదేరారంతా. అందరినీ పెద్దుచేర్చాడు. మరికొందరినీ రామాలయంలోకి చేర్చాడు. కాఫీ తాగలేదు, అన్నం తినలేదు. శరచ్చంద్రకి అకలి మండిపోతోంది.

మంజీర బంటికి వచ్చాడు. అంతా భోజనాలుచేసి దుప్పట్లు ముసుగులించి పడుకున్నారు. మంజీర ఒక్కతే మెలకువగావుంది.

శరత్చంద్ర తడిసి ముద్దయి గజగజా వణికిపోతున్నాడు.

“అదేమిటి చాలా తడిసిపోయాడు. అంటూ మంజీర గజగజా టవలు తెచ్చింది. మేనమామ బట్టలు గడివిప్పనివి తెచ్చి అందించి “ఇవికట్టుకోండి” అంది.

“మంజీరా. కాస్త కాఫీవుంటే ఇద్దూ. తలపగిపోతోంది” అంటూ వింటూ బాధగా చూసింది. “భోజనం చేశారా,” అని అడిగింది మంజీర. “భోజనమా సామానులేవి? పైగా అక్కడంతా మన కూలీని దింపాను కొందరిని రామాలయంలో వుండమన్నాను”

“లోకోపకారంలో పడి అన్నీ మర్చిపోయారన్నమాట” అంటూ లోపంకి వెళ్ళి కాఫీ ఇచ్చింది. దాని మీదే ఓ చాతెడు బియ్యంవండి అతనికి భోజనం పెట్టింది.

“దాక్ష్ మంజీర! రాత్రినించి అకలికి మలమలమాడిపోతున్నాను” అన్నాడు భోజనం పూర్తిచేసి మంజీర మనస్సు చివుక్కుమంది. “ఈ లోకా నిజంగా బాబాయివుంటే నాకే చకచక ఏర్పాట్లు చేసేవాడో నువ్వు అలాగే చేస్తుంటావా చాలా స్వేచ్ఛాడిని” అన్నాడు తేస్తూ.

అతనిమాట అంగనే మేనమామ, మేనమామ తల్లికి, స్త్రీ కళ్ళముదు తిరిగిపోయాయి. అమె ఏదో నేలోగా “మంజీరా జాత్ర. రంగికి పరిస్థితి ఎలా తీవ్ర రూపం దాలుస్తుందో.”

“మళ్ళీ మీరెక్కడికి బయలుదేరారు?”

“అక్కడి ఆ పెద్దలోకి”

“కూలీలన్నీరుగా అక్కడెందుకు?”

“పున్నాదులే వాళ్ళకోపాటు నేను”

“రాత్రికి భోజనానికి రండి”

“ఏయిగా వుంటే వస్తాను. రాకపోతే నాకోసం ఎదురుచూడకు పెందలాడే భోజనాలుచేసి తలుపులుపేసుకుని రాగ్రత్తగా పడుకో బతికి బాగుంటే తెల్లవారి కనిపిస్తాను”

“ఛ అవే మాటలు?” అంది మంజీర కోపంగా.

“పరిస్థితి అలా మారుతున్నాయి మంజీరా” అంటూ అంటూ ఇటూ చూసి మంజీర చెయ్యి అందుకుని ముద్దుపెట్టుకుని పరచరా వెళ్ళిపోయాడు.

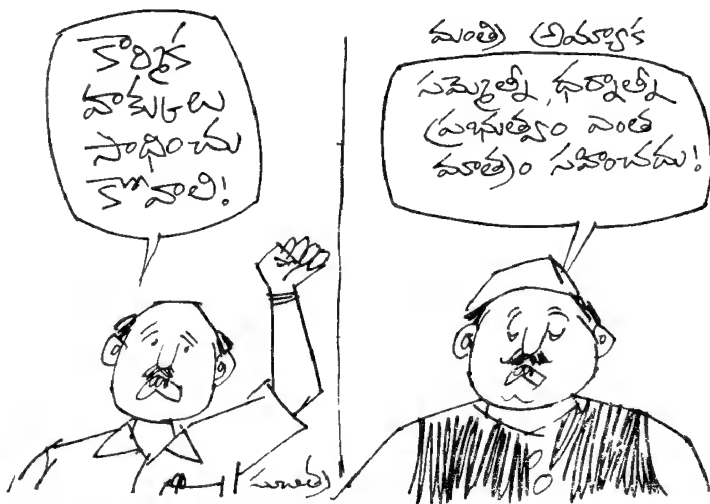
మంజీర అలాగే పిచ్చిదానిలా అయి చూస్తుండిపోయింది. ఆ రాత్రికి ప్రళయం రానేవచ్చింది. ఆ తుపాను దాటికి అగలేక చెట్లు విరిగిపోతున్నాయి. ఇట్లు కూలిపోతున్నాయి పెనుగాలులు. ఎక్కడ చూసినా అంధకారం-కందర్పి కవళించడానికి వచ్చిన రాక్షసి కపాళహస్తంలా వ్రచంద వేగంతో పూళ్ళని-పూళ్ళని ముంచివేస్తున్నాయి. శరచ్చంద్ర విమయ్యాడో అంతూపంతూ లేడు. గొడ్లకువేసిన పాక, దొడ్లోని కొబ్బరిచెట్లు అన్నీ పడిపోవడం వింటూనేవుంది. ఒక్కంతా భయంతో కంపించిపోతోంది. ఆ మామిడిచెట్లకోసం శరచ్చంద్ర దరిఅయిపోతాడా? ఎక్కడున్నాడు? ఎలా వున్నాడు అ కూలీజనం మధ్య. అంతా సరిగ్గావున్నారా? ఆ పెద్దదూ కూలి అంతా సర్వనాశనం అయ్యారా. అందరూ ముడుచుకుని కూర్చున్నారేగాని ఎవరి నోటివెంటా మాటరావడంలేదు. ఆ కొరు చీకట్లో ఆ చీకటిలానే హృదయాన్ని అపరిమళుకున్న తిమిరచ్చాయంతో-బయట ప్రకృతి ఎలా విరియతాండవ మాడుతోందో అమె హృదయంలోనూ ఆవేదన అలాగే తాండవ వృత్తం చేస్తోంది.

“నటరాజా! నవ్వు కోసగించి ప్రళయతాండవం అడుతున్నవా? నన్ను, నా జీవితాల్ని ఉద్ధరించాలనుకుంటే ఈ ఉగ్రతాండవం ఆపు. మమ్మల్ని కాపాడు” అనుకుంటూ తన్నీళ్ళు వర్షిస్తుంటే చేతులు జోడించింది మంజీర.

“శ్రీరామచంద్రా! ఎక్కడున్నా? నీకు నమ్మినట్లు అంజనేయునివంటి స్వామిభక్తి మాయలును చూమయ్యకి శరచ్చంద్ర. అతన్ని ఏ ప్రమాదమూ చుట్టునుట్టకుండా కాపాడు త్వరగా తెల్లవారి అతను నా కంటికి కనిపించేలా చెయ్యి” అనుకుంది, ఆవేదనా జ్వాలలమధ్య రగిలిపోతూ.

ఇంకాలో ధన్మన్న చప్పుడు, తెవ్వచున్న అర్తనాదాలు. మంజీర ప్రాణాలు ఎగిరిపోయాయి తమవక్క పెంకుటిల్లు పడిపోయినట్లుంది. అందులో పాపం పిల్లాజెల్లా అంతా వున్నారాయనకి. తలుపుతీసి ఒక్కసారి బయటకి చూద్దామని విశ్వప్రయత్నంచేసి మెల్లగా ఒక తలుపు తీసింది. లాంకర్లు వుచ్చుకుని వరుగులు తీస్తున్నారు. ఆ గాలికి ఆ లాంకర్లు నిలవకపోవడంతో కేవలం ఆకారాలే తప్ప ఎవరయిందీ తెలియడంలేదు. మెల్లగా దైర్యచేసి బయట తలుపుతీసి వరండాలోకి వచ్చింది మనషిని పడేస్తోంది గాలి వర్షం ఎడపెడ ముఖానకొట్టి క్షణంలో తడిపేసింది అమెని.

“తలుపు తెరుస్తావేమ్యయి! గడియవెయ్యి,” అంటూ లోపల్నించి చిదంబరం లదిలదిలు “సూర్యులగవాసుడా! ఇంక ఈ రాత్రి గడిచి వీడర్కనం కలుగు

తుందా లేదా!" అనుకుంటూ వెనకడుగు వేసిందో లేదో దిక్కుతోచక తాడు తెంపుకున్న పోట్లగిత్త, పదిపోయిన కాంపొండుగేటు లేకపోవడంతో, సరాసరి వరండాలోకి వచ్చేయడము, ఎదురుగా వున్న మంజీరవి నెట్టివేయడం. తెప్పున అరుస్తూ మంజీర వరండాలోకి దొర్లి క్రిందపడిపోవడమూ క్షణంలో జరిగి పోయాయి మంజీర కతంవిని అదరాబాదరా గుమ్మం దగ్గరకి పరుగెత్తుకుంటూ కమలమ్మ, ఆ వెనక చిదంబరం అంతా వచ్చేవారు.

ఆ పోట్లగిత్త దారికెన్నూ కానక ఎటుపోయిందీ ఎవరూ గుర్తించలేదు. మంజీర తెలివికప్పి పదిపోయింది. ఆమెకి వృహవచ్చేసరికి తెల్లగా తెల్ల నారింది. ప్రకృతి ప్రళయనాట్యం అపి ప్రళాంతంగా వుంది. ఆమె ఎదురుగా అదుర్దాచిందిన చూపుంతో ఆమెకేసి చూస్తున్న శరచ్చంద్ర కనిపించేసరికి ఆమె కళ్ళల్లో కోటి వెన్నెలకాంతి ప్రతిఫలించింది.

"ఎలా వున్నావు!" అని అడిగాడు ఆప్యాయంగా చూస్తూ

"బాగానే వున్నాను" అంది చెయ్యికి కట్టిన కట్టు చూపటంబూ.

ఆమెకి లోకం ఏమయిందో, ఎలా వున్నదో అన్న విషయం వట్టలేదు, ఎదురుగా శరచ్చంద్ర కనిపించేసరికి.

15

మామిడికోటలో చెట్లు సగంపైగా విరిగి నేలవారివాయి. శరచ్చంద్ర పెద్ద

ఓ భాగం అంతా పదిపోయింది. మామిడికోటికి మధ్యవున్న కాయన కనిపించ
కుండా ఆ రెంటినీ కలిపేస్తూ పెద్ద నదిలా తయారైంది వర్షపునీరు.

ఈ చూర్తిగా మట్టికొట్టుకుపోయింది కూలీల ఇళ్ళన్నీ పూర్తిగా కొట్టుకు
పోయాయి. పెంకుటిళ్ళ క్రింద తప్పుకోలేక పడిపోయిన పిల్లలు - పెద్దలు -
గేదెలు - అన్నింటినీ చూడలేక కళ్ళుమూసుకున్నాడు శరచ్చంద్ర స్వచ్ఛంద
సేవాసంస్థలు. గవర్నమెంటు వానలు తుపాను దెబ్బలన్న ప్రాంతాలకి తరలి
వెళ్ళిపోయాయి.

నచ్చలి చేరితో - నన్నని పిల్లకాయలతో - ప్రకృతి రమణీయకకను
వేలాల్పకున్న ఆ గ్రామం - పీనుగల కుప్పగా తయారైంది. చూద్దామన్నా ఎవరి
పొలాలూ లేవు. ఎవరి పంటలూ లేవు తల్లి తండ్రుల్ని కోల్పోయిన పిల్లలు -
పిల్లల్ని కోల్పోయిన తల్లులు అంగవైకల్యంతో కుమిలే కొందరు - ఇళ్ళుపోయి
అస్తిపోయి - వుండటాని కిల్లులేక - తినడానికి గింజలులేక అల్లాడుకున్న ఆ
నామవాసుల్ని - పోయినవారు పోగా, జీవచ్చవాల్లా మిగిలిన ఆ కొందర్ని
నిశ్చలంగా చూస్తున్నాడు ఆ వూరి భగవంతుడైన శ్రీరామచంద్రుడు.

మెల్లగా లేచిన మంజీరకి బయటపించి ఉన్నవదనంతో లోపలికి వస్తున్న
గవచ్చంద్ర కనిపించాడు.

“ఎమండి! అలావున్నారేం!” అని అడిగింది.

“ఎమండి మంజీరా! అస్తులు పోయి - ప్రాణాలు పోయి వూరంతా ఎంత
భీభత్సంగా ఉందో చూస్తుంటే నాకు దుఃఖం అగడంలేదు. అక్కడ నన్న
ని రెండున్నారో! వెళ్ళాలన్నా బస్లు లేవు. దారి బాగుచేయాలి. కృష్ణా గోదావరి
జిల్లాలకి వట్టిన ఈ దుర్భరశోకం చల్లారేదెప్పటికీ!” అంటూ దిగులుగా శం
పట్టుకున్నాడు శరచ్చంద్ర.

“ఇంకా మీరు ఎప్పుడు వచ్చారు? నాకు దెబ్బతగిలినదని తెలిసినదా”
తనలో వేదిస్తున్న వందేహాన్ని బయటపెట్టింది మంజీర.

“మీరు దెబ్బతగిలిన అయిదువిమిషాలకి నేను వచ్చాను రాత్రి! అప్పటికి వాన
ఉధృళం తగ్గింది. అక్కడ మామిడి చెట్లు పడిపోయాయి. పెద్ద సగం పడి
పోయింది నీళ్ళు తోడుతూ నిలిచిపోయాయి. ఇక్కడ ఎలావున్నారో నన్ని
కంగడతో వర్షం కాస్త తగ్గగానే ఆ నీళ్ళల్లో పడివచ్చాను. రావడంలో
వద్దాను. ఇదుగో దెబ్బ” అంటూ పాంటు పైకితీసి చూపించాడు. ఇక్కడికి
వచ్చేసరికి మీ వాళ్ళంతా కంగారుపడిపోతున్నారు. నిన్ను నేనే ఎత్తుకుని

మంచమీద పడుకోబెట్టి ఆ కట్టు కట్టాను ఇంట్లో బీంచరు వేసి అంటూ అగి అమె ముఖంలోకి చూశాడు.

“నేను కూడా ఈ వూరంతా చూస్తాను ఒక్కసారి”

“ఏమింటి మంటిరా చూడటానికి? మీ ఇల్లు తప్ప బాగున్నవేలేవు! మీ ఇల్లు కూడా అటువలెక్క పడిపోయింది. బోలాలేవీ గుర్తులేకుండా పోయాయి.” అంటూంటే పైకే వీడ్చింది మంజీర,

“నేను ఎలాగైనా నిజాయాన వెళ్ళాలి మంజీరా! మా ఇల్లు, మా నాన్న ఎలావున్నారో చూసిరావాలి.”

మంజీర ముఖం మాడిపోయింది. “నాన్నగారిని చూస్తారా! ప్రమీలని చూస్తారా?”

ఆ మాటకి మాటిగా అమెకేసి చూసి ఆ తర్వాత ఎందుకో నవ్వాడు.

“దేనికి నవ్వుతాడు?” ఉక్రోశంగా అడిగింది మంజీర.

“నీ మాటలకి నవ్వుక ఏం చేయను! ప్రమీలంకే నీకు దేనికి కోపం!”

ఆ మాటకి చురుగ్గా చూసింది మంజీర.

“అమె నా ప్రాదయాన్ని వెయ్యి వక్కలు చేసింది కనక?”

“అమె నీతో ఏనాడన్నా మాట్లాడిందా? నీ యింటికి వచ్చిందా? నీ హృదయం అమె దుకు వక్కలు చేసిందో చెప్పు.”

“అవిడగారు మా యింటికి రావక్కర్లేదు. నాతో మాట్లాడక్కర్లేదు. దూరందూరంగా వుండే నా ప్రేమ భగ్నంచేసింది. అదివారడా జీవితాంతం నేను కుమిలిపోవడానికి?”

“వారపాటు మంజీరా! నీ ప్రేమని అమె ఏనాడు భగ్నంచేయలేదు. కేవలం అది నీ భ్రమ”

“భ్రమకాదు. పద్మినిజం. అటు మనసు చంపుకోలేక ఇటు ముందుకుపోయే దారిలేక అరిచుకున్నది నేనే.”

“మనసు చంపుకోవటం దేనికి మంజీరా. నీ ప్రేమ ఫలవంతం చేసుకోవచ్చుగదా!”

“ఫలవంతంకావడానికి నేను ప్రేమించివ ప్యక్తికి నానై అంత మమత వుండాలిగా”

“వుందో లేదో నీకేం తెలుసు?”

“లేదా నామీద మనుకారమే వుంటే అంగుళం కదిలేవారు కాదు. ప్రమీల నం అంత తపనపడరు?”

“ప్రమీలని గురించి ఇన్ని అంటున్నావు.” అతనికేదో అనేలోగా అందు ంది ముగిసేర.

“నాకు తెలుసు. మీరు ఎప్పుడూ అవిడిగారిని వెనకేసుకువస్తారు.” అంది కోపంతో బునబుకొడుతూ.

“అమె దారి అమెది. నా దారి నాది. అమెని వెనకేసుకురావలసిన అవసరం లేదు.”

“ఎందుకు లేదు. అవిడంటే మీకు తగని ప్రేమ.”

ఆ మాటకి ఫక్కువ నవ్వాడు శరచ్చంద్ర.

“నీకు మాత్రం లేదా రామప్రసాద్ అంటే. అతనితో తిరగడం లేదూ. తనింటికి వెళ్ళి కూర్చోవడంలేదూ.” సూటిగా అడిగాడు శరత్.

ఆ మాటకి చర్చన లేచింది మంజీర.

“అర్థంలేని మాటలు మాట్లాడకండి. అతనితో మాట్లాడినంత మాత్రాన అతన్ని ప్రేమించేస్తానా, పెళ్ళాడేస్తానా? రోషం బునబుకొట్టింది మంజీరలో.

“ఎమో మంజీరా అదవాళ్ళ ప్రాదయం అర్థంచేసుకునే కంటే నమ్మద్రంలోతు ంతో తేలిగ్గా గుర్తించవచ్చు” బాధ ద్వనించినదాతనివ్వరంలో.

“మీరు వన్నేదో అనాలని అంటున్నారు”. కోపం శ్రమక్రమంగా తరిగి కన్నీళ్ళు తిరిగాయి. అవి చెంపల మీదుగా జారిపోతుంటే చూసిన శరచ్చంద్ర పాక్ తిన్నట్లయ్యాడు

“మంజీరా ఏడుస్తున్నావా? అని అడిగాడు తడబడుతూ.

“నాకు చివరకి అన్ని విధాలా మిగిలింది ఇది ఒక్కటే.” అంటూ దిగ్గున లేచి తల్లిదగ్గరకి వెళ్ళిపోయింది.

శరచ్చంద్ర రెండు నిమిషాలలాగే చూసి అక్కడే వున్న ఓ చిన్నకాగితం ముక్కు అందుకుని “మంజీరా నేను బెజవాడ వెడుతున్నాను. రేపు ఈ పాటికి యిక్కడ వుంటాను.” శరచ్చంద్ర అని రాసి గదిగబా వెళ్ళిపోయాడు.

అతను ఇంటికి వచ్చేసరికి జనమేజయరావు కొడుకుకోసం తువ్వలు అడ్డంపెట్టుకుని కుళ్ళికుళ్ళి ఏడుస్తున్నాడు. కొడుకుని చూడగానే ఆయన పంచప్రాణాలూ లేచి వచ్చాయి

“క్షమంగా వున్నావురా” అంటూ కొడుకుని కావలించుకుని భోరున ఏడ్చాడు.

ఆకాశంబాసా
సదికాతం పేదరికాన్ని
తగ్గించేస్తారట!

ఉన్న దాట్లా సదికాతమా?
అప్పుటికి పెరగే దాట్లానా?

“క్షమంగానే వున్నాను నన్నా! నిన్ననే వద్దమంటే బహుశా లేవుగా! ఈ రోజునా లేవనుకో. కొంతదూరం వడిచి- గూడరిజ్జమీద- ఎలాగో చచ్చిచెడి వచ్చాను.”

“అక్కడెలావుంది?”

“అక్కడంతా సర్వనాశనం అయింది నన్నా! మళ్ళీ వేను వెళ్ళాలి,” అంటూనే కాపేసక్కడ అన్నీ పరిశీలించి, ప్రమీల ఇంటికి వెళ్ళాడు. వాళ్ళు బాగానేవుంది, తుపాను తాకిడికి తట్టుకుని.

“శరత్! పదిరోజుల్లో నా వివాహం. రిజిస్టర్ మారేజ్ అషకో. అయినా మువ్వ రా! ఇవ్వితేషను పంపిస్తాను,” అంది ప్రమీల.

“కంగ్రాట్సుతేషన్ ప్రమీలా!” అంటూ వరుని గురించిన వివరాలిడిగాడు. అన్నీ చెప్పింది ప్రమీల

“కులం ప్రమీలా! అన్ని విధాల అతను నాకంటే అధికుడు. వీటివికం ముఖప్రదం కావాలని ఆశిస్తున్నాను” అన్నాడు శరత్చంద్ర.

“థాంక్స్ శరత్!” అని పూరుకుంది ప్రమీల.

ఇతన్ని తను ప్రేమించిన మాట వాస్తవమే అయినా అతను ఒకప్పుడు తనంటే పూగినా రానురానూ అతనిలో మాడ్చు బాగా కనిపించింది తనని పెళ్ళాడే ఉద్దేశం అతనికి కనిపించలేదు. తను చాలా విధాల నవ్వుజెప్పింది. అతను

విముఖత్వమే చూపించాడు. రానురాను అతని హృదయం మంజీరపైపు మొగ్గుతోందని బాగా గుర్తించి తను దూరంగా తొంగిపోయింది. జీవితంతో రాజీవడకపోతే ఎలా తుడురుతుంది? ప్రేమనేది మనస్సుకు వంబుధించినది. అశ్వివరమైంది బాధ్యతలు. బరువులు అనేవి కట్టుబాటుతో, సంఘంతో ముడిపడివున్నాయి. అవి నెరవేరితే తప్పదు— పీఠంపై మధ్యా తన మనస్సు మరల్చుకోక తప్పదు. తన సెల్ఫీతో తనవెల్లెళ్ళ పెళ్ళి ముడిపడివుంది. తన ఫలించని ప్రేమకోసం, ఒకటి ప్రాప్తికాలాంటి ప్రేమకోసం వారంవరి మనస్సులూ బాధించడం దేనికి అందుకే తన విప్లవనే కృష్ణమూర్తిని చేసుకోవడం కి సిద్ధపడింది.

“వస్తాను ప్రమీల! ఏమాత్రం వీలుగావున్నా దేబ్ చెప్పావుగా తప్పకుండా వస్తాను”

“నువ్వు మళ్ళీ కక్కడికే వెళుతున్నావా?”

“వెళ్ళాలిగా మరి! అక్కడ నానాభీరత్వంగాను వుంది పాపం అస్తిగవ్వం బాగానేవుంది” అన్నాడు దిగులుగా.

ప్రమీల సానుభూతి చూపించింది. శరచ్చంద్ర ఇంటికివస్తుంటే “అద్రసియ్య శరత్! కార్డు పంపిస్తాను” అది ప్రమీల. కాగితం తీసుకుని రాసిచ్చాడు.

ఆ రోజు ఇంటిదగ్గరే వుండి మర్నాడు బయలుదేరాడు మంజీర దగ్గరికి.

అతను వెళ్ళేసరికి మంజీర ఏదో పుస్తకం చదువుతుంటోంది. శరచ్చంద్రుని చూసి అమె మనస్సు కలువపువ్వులాగే వికసించింది.

“ఏం మంజీరా! ఎలావుంది ఒంటలో. చెయ్యి నెప్పి తగ్గిందా?” అని అడిగా దక్కదేవున్న స్థూలుమీద కూర్చుంటూ

“బాగానేవుంది లెండి. భోజనంచేస్తావా?” అని అడిగింది మంజీర. చేస్తాననట్లు తలవూపాడు. తినే స్వయంగా సిద్ధించింది

“రాత్రిళ్ళు ఇక్కడే పడుకోండి. నామిడికోటకి వద్దు.”

“చిత్తం. మీరు యజమానురాలు. నేను సేవకుడిని. మీరు ఎప్పుడు ఎలా చెబితే అలా చేయవలసిన వాడినేకాని మీ ఆజ్ఞని పుల్లంఘించేవాడిని కాను” శరచ్చంద్ర మాటనింటూ కాస్త తీక్షణంగానే చూసింది మంజీర

ఆ రాత్రికి అరుబయితే పడుకున్నాడు ఏ విశేషాలూ లేకుండా మరో రెండు రోజులు గడిచిపోయాయి. పొలంలో పనిచేసిన నీరు కాస్త కాస్తే తగ్గుతోంది. కశబదక మునిగిన శవాలెన్నో బయటపడుతున్నాయి. వాటికి అంత్యక్రియలు, మిగిలిన వారందరికీ కంరా ఇంజక్షన్లు— ఇలా ఇటువంటి కార్యక్రమాలలోనే

పున్నాడు శరచ్చంద్ర. నారింజతోటకి మామిడితోటకి కలిగిన నష్టాలను చూసు కుంటూ పడిపోయిన కొమ్మలను బాగుచేసుకుంటూ అరిసటగా ఇంటికి వచ్చేసరికి మంజీర గారితోంచి మంజీరాల ధ్వని వినిపిస్తోంది. గది కుంభాలు తీసే పున్నాయి. ఆమె ముఖంలో మునుపెన్నడూ కనిపించని వి.కె. అనుగం కనిపిస్తుంటే ఆశ్చర్యంగా నిలబడి చూడసాగాడు.

నిజంగా మంజీర దగ్గర మంచి ఆర్థు వుంది. ప్రతిభ వుంది. రూపంలో సమ్మోహనాస్త్రం వుంది. అందుకే ఆమెని చూస్తుంటే మతిపోతూ వుంటుంది తనకి. అనుకుంటూ గుమ్మందగ్గరే నిలబడిపోయాడు. మంజీర నాట్యం ఆపి శరచ్చంద్రుని చూసి తటాలున యివతలకి వచ్చింది.

“ఎంత సేనయింది వచ్చి.” అని అడిగింది.

“ఇప్పుడేలే!” అంటూ అమెనే పరిశీలనగా చూడసాగాడు.

అతని చూపులదాటికి తట్టుకోలేనట్లు కలవంచుకుంది మంజీర. ఇంతలో గుడికి వెళ్ళిన కమలమ్మ తిరిగివచ్చి అతనితో లోకాభిరామాయణంలో పడి పోయింది.

“మీరీ కుటలేని వచ్చింది.” అంటూ అందించింది. అది ప్రమీల పెళ్ళి కుటలేని. చదివి చేబుల్ మీద పెట్టాడు.

మామిడికోటలో ఆ చెట్లమధ్య మడతమంచం- పక్క వేయించుకునే వచ్చాడు. భోజనంచేసి గబగబా వెళ్ళిపోయాడు. అతను వెళ్ళిపోతుంటే బేంగా చూసింది మంజీర.

చిదంబరం ఇల్లు పడిపోవడంతో- అచ్యుతరామయ్య ఇంట్లోనే వెనకవైపు గదిలో వండకుంటూ అక్కడే వుంటున్నాడు. పగలంతా అక్కడ ఇల్లు దాగడేమోనడంలో సరిపోతోంది మగవాళ్ళకి.

శరచ్చంద్ర అక్కడే ముఖం కడుక్కుని అక్కడే పగలంతా పనిచూసు కుంటాడు. రామయ్య ఉదయం ప్లాస్కువిందా కాఫీపోసి తెస్తాడు. మధ్యాహ్నం క్లారియర్ తెస్తాడు. ఒక్క రాత్రికే ఇంటికి వస్తుంటాడు శరత్.

తెల్లగా తెల్లవారి దంతదావనం- స్నానం వగైరాలు కావిచ్చి కాఫీకోసం చూస్తున్నాడు ఎట్టని వెంకటగిరి జరీదీర, తెల్లని జాకెట్లో అరవిరిసిన ఎట్ట మందారంలా కాఫీప్లాస్కుతో ప్రత్యక్షమయిన మంజీరని చూసి విస్మయ విక్రాంతిలో మునిగిపోయాడు శరచ్చంద్ర

“ఇదిగో కాఫీ సేవించండి.” అంటూ గ్లాసులోపోసి అందించింది.

“ఈ రోజు నేను లేచినవేళ చాలా మంచిదయింది. వ్యయంగా అందిస్తున్నారీ సేవకుడికి రాణిగాడు.” అంటూ అందుకున్నాడు.

“మీకు వ్యంగ్యంగానూ వెక్కిరింకగానూ తప్పితే సరిగ్గా మాడటం రాదా! లేక ఈ జన్మలో నావట్ల ప్రేమ కలుగదా!” అంది చిన్నబుచ్చుకుంటూ.

ఆ మాట వింటూ సంభ్రమంగా చూశాడు శరచ్చంద్ర అతని పెదపుర మీద చిరునవ్వు చిందులాడింది కళ్ళలో కార్తీకపున్నమి వెన్నెల ప్రతిఫలించింది.

“మంజీరా! నీమీద ఎంత ప్రేమ. అనురాగం లేకపోతే వెళ్ళిపోయిన నేను తిరిగివచ్చానో గ్రహించగలవా!” అన్నాడు చటుక్కున అమె భుజంమీద చెయ్యివేసి దగ్గరగా లాక్కున్నాడు.

పాతీసుల్ని
ఆకమత పెట్టుడం
అంటే యిదే సార్ !!

ఆ మాట వింటూనే మంజీర బుగ్గలు ఎట్టుబడ్డాయి తటాకున ఆతవి గుండెపై తలవార్చి ఆతన్ని తిగలా పెనవేసుకుంది. అలా అల్లుడున్న ఆమెని దగ్గరగా మరింత గట్టిగా గుండెనికి హత్తుకుని ముద్దులవర్షం కురిపించాడు. దూరంగా రామాలయంలో గంట గణగణా మ్రోగినట్లు విపించింది.

“మంజీరా: ఈ ప్రకృతి సాక్షిగా ఈనాడు తెలుసుకున్న మన హృదయాలు సాక్షిగా మనిద్దరమూ ఇంక ఒకటే: రాణిగారు యస్ అంటే వెంటనే ముహూర్తాలు పెట్టిస్తాను.”

“మీ యిష్టం. మీరెంత త్వరపడితే అంత మంచిది” అంది మంజీర.

“ఆ మాట తమరంతే రేపే పెట్టిస్తాను.”

అన్నట్లుగానే పెట్టించాడు ముహూర్తం. మంజీర - శరచ్చంద్రులు పెళ్ళి చేసుకుంటున్నారని తెలిసిన చిదంబరం పెనంమీద అట్టులాగే మాదిపోయాడు. ఒట్టి దరిద్రగొట్టు వెధవని కొడుకుని తిట్టిపోశాడు. ఎవరేం అనుకున్నా మంజీరా, శరచ్చంద్రం పెళ్ళిమాత్రం నిర్విఘ్నంగా జరిగిపోయింది.

మహారాష్ట్రలో పుట్టిన మంజీరానది గోదావరికి ఉపనదిగా మారి అనేకమందికి జీవనాధారమై సాగర సంగమంబొంది ధన్య అయినట్టే ఎక్కడో మంజీరాల మధురరవళిలో నాట్యమయారిగా కీర్తిపతాకం ఎగరవేస్తుందనుకున్న మంజీరా దేవి పట్నంవదిలి పల్లెలో, పంటపొలాలమధ్య శరచ్చంద్రునికి ఇల్లాలై పక్కా గృహిణిగా మారి ఆ పల్లెసేమ బాగుకీ, ప్రజాభ్యుదయానికి తనవిద్యవి, విజ్ఞానాన్ని వెదజల్లి తన పేరును సార్థకం చేసుకుంది. ఆ పల్లెను బాగుచేస్తూ తన జన్మ పునీతం చేసుకుంది.

గోపాలం ఆ ఇంట్లోకి వచ్చి నెల
దాటుతూంది. అతనికి ఈమధ్య ఓ
అఫెయర్ మంచి ఉద్యోగం దొరికింది
ముందూ వెనకూ ఎవరూ లేకపోవడం
చేత ఎక్కడైతేనే అని ఉద్యోగం
దొరక్కనే ఈ వూరు వచ్చేశాడ. ఆ
రోజు అదివారం తన గదిలో కూర్చుని
పేసరు చదువుకుంటున్నాడు. గదిబయట
అతనికి సుతిమెత్తని అడుగుల చప్పుడు
విప్పించింది. ఆ చప్పుడు విప్పించగానే
అతను ఎంర్డ్ అయిపోయాడు. తలుపు
తొసుకుని అందమైన ఒక అమ్మాయి

అతని గదిలోకి వచ్చింది. “రండి
శ్యామలా!” అని అతను అహ్వానిం
చాడు. అమె లోపలికి వస్తూనే “ఈ పే
పేసరిస్తారా?” అంది “దానికేం తొందర
కబుల్లేమయినా చెప్పండి” అన్నాడతను
“శర్వత మాట్లాడుకుందాం. నాన్నగారి
భోజనం పెట్టాలి” అని అమె పేసరండు
కుని వెళ్లిపోయింది. అమె తిండి
వాచిలు రిపేర్ చేస్తాడు. మెయిన్ రోడ్ లో
అతనికో పాపువుంది ఈమె డిగ్రీ చదువు
తూంది. గోపాలం గది ఎదురువాటాలో
ఉంటున్నారు వాళ్లు. ఆ అమ్మాయిని

కూడగానే మొదట్లో గోపాలం చకితుడై పోయాడు. ఆమెలో సౌందర్యంకాక అంతకు మించిన మరేదో వున్నట్లుని పించింది. చాలా తోతుగానూ నెమ్మదిగానూ గొట్లాతుంది.

ఆమెతో అతనికి పరిచయం ఇలా అయ్యింది. నెలరోజులకింద కనాగడిలో దిగాక సామాన్లన్నీ వద్దకుంటూ ఉండగా ఎవరో వెనకనుంచి "నేను తోనలికి రావచ్చా?" అని అడిగారు. గోపాలం వెనక్కి చూసేసరికి ఈ అమ్మాయి నిలబడి వుంది. అతవాళ్ళర్యంగా చూస్తూ "రండీ" అన్నాడు. ఆమె లోపలికి వచ్చి సామాన్లన్నీ చూస్తూ "ఇంకా సర్దడం పూర్తి కాలేదా?" అని అడిగి, "మేం ఈ కాంపౌండులోనే వుంటున్నాం. నా పేరు క్యామరి. మా నాన్న వాటిలు రిపేరు చేస్తాడు. మా ఇంట్లో ఇంకెవరూ లేరు" అంది. గోపాలం కూడా తన పేరూ, ఉద్యోగం చెప్పకున్నాడు. ఆమె అతని పుస్తకాలన్నీ తిరగేసింది. దాల్చోవిస్కీ "క్రైమ్ అండ్ పనిష్మెంట్" తీసుకుని "దీన్ని చదివి యిస్తాను" అంది. "అలాగే ఇవ్వండి" అన్నాడు గోపాలం. ఆమెని చూస్తుంటే అతనికి ఒక్కొక్కటి ఒక్కో వాట్ పెరిగిపోతున్న రివోలా కన్పిస్తోంది. ఆమె వెళ్ళిపోయింది. ఐనాగూడా అతి మార్దవమైన ఆ గొంతుక ఇంకా గడిలో మోగుతూ వున్నట్టే వుంది. అకస్మా

త్తుగా చల్లని గాలులు వీచే కోటలో అతన్ని విసిరేసినట్టు ఫీరియ్యాడు. ఆ నాటినుంచి క్యామరిను గూర్చి అలోచించడం అతనికి ముఖ్య వ్యాపకమమై పోయింది. ఆమెని తాను ప్రేమిస్తున్నాడని విశ్చయం చేసుకున్నాక ఆమెతో మాట్లాడదామని అనుకున్నాడు. కానీ ఎప్పుడూ ఏదో అంతరియం కలిగేది. ఒక్కోసారి చిదమయం కాదనిపించేది. రోజూ ఆనె అతని గదికి వచ్చి దినపత్రిక తీసుకుపోతుంది. అయితే అప్పుడు ఒక్క క్రిమిషంగూడా వుండదు. ఆమెకి ఎక్కువగా మాట్లాడే అలవాటు లేదు. ఉత్తరం రాసి ఇవ్వడం తప్ప మార్గంలేదని విశ్చయించుకున్నాడు. అయితే ఆ ఉత్తరం ఎక్కడ ఇవ్వాలనేదిగూడా సమస్య అయింది. ప్రేమ అంటే ఇన్ని చిక్కులుంటాయని అతడు ముందు అతనికి తెలిదు.

క్యామరి తండ్రి రామవరావు, గోపాలం కలిసి అప్పుడప్పుడూ చెన అడుతుంటారు. అందువల్ల వాళ్ళిద్దరికీ కొంచెం దోస్తీ వుంది. ఆయనతో మాట్లాడితే సరిపోతుందనుకున్నాడు. కానీ ఆమె ఇష్టం ఏమిటో తెలవాలిగా మరి:

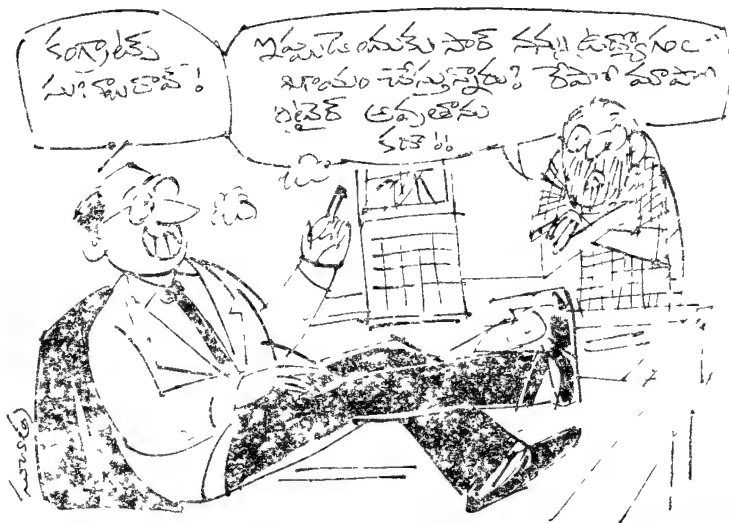
చివరికి ఓనాడు గోపాలం మంచి మంచి వదలివీరి తన హృదయం అంకా ఆమెకి అర్థంఅయేలా ఎమిడి పేజీల పుత్తరం రాశాడు. రాసింతర్వాత

చూసుకుంటే అది పరిపొదనిపించింది. కర్నెక్టు చేస్తే అది కాస్తా వదకొండు పేజీలయింది. మర్నాడు పొద్దున్నే దిన పత్రికలో పెట్టి ఆమె కివ్వాలనుకున్నాడు. ఎప్పుడు తెల్లవారుతుందా అని చూస్తూ కూచున్నాడు. ఆమె రామా వచ్చింది పోనూ పోయింది పుత్తరం మాత్రం అపని చేతిలోనే వుండిపోయింది. గోపాలానికి దైర్యం చాలలేదు ఆమె పేర్ల పోయి తర్వాత “ఎంత బుద్ధి కక్కువ వాణ్ణా!” అని విచారి చాడు.

ఇంతలో ఒక ఆదివారం వచ్చింది. మధ్యాహ్నం పన్నెండు గంటలపుడు దగా గోపాలం క్యామర వాటాలోకి వెళ్ళాడు. ముందుగదిలో రాఘవరావు ఏదో వార్తని పట్టదలగా చదువు తున్నాడు పేపర్లో. గోపాలాన్ని చూడ గానే “రండి, రండి” అని అహ్వనిం చాడు. “మి కోనమే చూస్తున్నాను ఇంక ఆదరామా!” అని చెనబోర్దతినీ టీపాయ్ మీద వరచి పావులు సరి చేశాడు. గోపాలం ఆహూటా ఈ మాటా మాట్లా డుతూ ఒకసారి పావుల్నికదిపి “క్యామర లేదా” అనడిగాడు. “లోపల వుంది” అన్నాడు రాఘవరావు ఆ మాటలకి క్యామర లోపల్నించి ఓసారి తొంగి చూసింది. గోపాలం రాఘవరావు గమ వించకుండా లోపలి గుళ్ళులోకి చూస్తూ పరధ్యానంగా అట అడుతున్నాడు రెండు క్షణాల్లో గోపాలం అట కట్టయింది.

“ఇంత దలగా వున్నారేం ఇవాళా” రాఘవరావు అడిగాడు. “అబ్బే అలాంటి దేంలేదు మరో అట వేద్దా” అని మళ్ళీ సర్దాడు పావుల్ని గోపాలం ఈ లోగా క్యామర రెండు మూడు సార్లు గుమ్మం లోంచి చూసి చిర్నపుయ నవ్వింది గోపాలం అన్యమనస్కంగా అట మొద రెట్టాడు మళ్ళీ అతని అట కాపేపర్లోనే కట్టయింది

“ఏమిటయ్యా! ఇలా వున్నావ్ ఇవాళ, కొంపదీసి ఎవరితోనన్నా ప్రేమలో పడ్డావా!” రాఘవరావు పెళ్లన నవ్వాడు. గోపాలం తత్తరపడ్డాడు. అతని చేయి ప్రయత్నంగా జేబులో పుత్తరాన్ని తగిమింది క్యామర లోపలనించి కాపీ తెచ్చిఇస్తూ “ఎవరు ఎవర్ని ప్రేమించారు నాన్నా!” అంది. ఆమె శరీరంలో సౌందర్యమే కాకుండా ఏదో సుగంధం గూడా వున్నట్టు తోచింది గోపాలానికి. “అబ్బే ఆయనేదో పూరికే అన్నారు రెండి” అని మాట తప్పించాడు. క్యామర అక్కడే ఓ కుర్చీలో కూచుంది. గోపాలానికి గుండె దడగావుంది. కాపీ తాగుతూ ఆ అట పూర్తిచేసి “ఇక చాలిందీ! నేను అడలేను” అని అన్నాడు. రాఘవరావు కాఫీగ్లాసు కిందపెడుతూ “ఇవాళ మీరు తాగున్నట్టు లేదు” అన్నాడు. క్యామర ఎందుకో నవ్వింది. “అట్లా ఎందుకున్నారు” అంది. “రాత్రంతా చదువుతూ కూచున్నానుగా

కాస్త అంసబగా వుండి అన్నాడు గోపాలం. రామనరావు ఎందుకో లేచి తోవలికి వెళ్ళాడు గోపాలం చటుక్కున జేబులో వుత్తరం తీసి క్యాషుల చేతిలో పెట్టి "చదువుకోండి" అని గబగబా వచ్చేవాడు క్యాషుల అశ్చర్యంగా చూస్తూ వుండిపోయింది గదిలో కొచ్చాక కూడా గోపాలం గుండె గుబగుబలాడుతూనే వుంది. ఆ వుత్తరం చదువుకుని అమె ఏమంటు దో, ఒకవేళ కోపం వస్తే వచ్చి తిట్టడుగదా! గబగబా బట్టలేసుకుని రోడ్డుమీద వద్దాడు రాత్రి రె దో సినిమాగూడా చూసి గదిలో కొచ్చి పడుకున్నాడు ఆ రాత్రంతా తిసికి నిద్రపట్టలేదు ఎప్పుడు తెల్లనవుతుందా? అమె వేపరుకోసం ఎప్పుడు వస్తుందా అని ఎదుగుచూశాడు

చివరికి తెల్లవారింది. అమె చూచుచూగా వచ్చి వేపరు తీసుకుని వెళుతూ అడిగింది. "రాత్రి అంత పొద్దు పోయేదాకా ఎక్కడికెళ్ళాడు?" అని అడిగింది.

"ఎవరో ఫ్రెండు సినిమాకి పలిస్తే వెళ్ళాను" అన్నాడు.

అమె చూచుచూగా వుంది "వుత్తరం చదివారా?" అనడుగుదా మనుకున్నాడు. కానీ దైర్యం చాలలేదు ఈలోగా అమె వెళ్ళిపోయింది

గోపాలం నిరుత్సాహ పడిపోయాడు ఐనా అమె అవిషయం ఆలోచిస్తుందేమో! ఇప్పుడే ఎలా చెబుతుంది? అని నరేపెట్టుకున్నాడు. అలా ఒకటి రెండు కాదు ఆరు రోజులు గడిచాయి. గడుస్తున్న కొద్దీ నరరామె ఆ వుత్తరం

చదివిందా: అని అనుమానం వస్తోంది గోపాలానికి.

4వ వారం పొద్దున్నే ఆమె ప్రితిక కోనం వచ్చింది. ఆమె వచ్చేసరికి గోపాలం పెరకుచదువుతూ కూచున్నాడు. "కోనం వుందండి. ఈ కాస్త చదివేసి ఇస్తాను" అన్నాడు. ఆమెని తానేపు అసి చూట్టాడనిచాలావి వుద్దేశం. ఆమె కూచుంది క్షణం తర్వాత "నురు ఎమి చెప్పనే లేదు" అన్నాడు గోపాలం "ఏమిటి?" అంది శ్యామల "మొన్న నేచిచ్చిన వుత్తరం గూర్చి" అన్నాడు గుండెలు కూదదీసుకుంటూ. ఆమె సీరియస్ గా గోపాలాన్ని చూసి "కొందరేమి" అని పేరకు లాక్కుని వెళ్ళిపోయింది గోపాలానికి విషయం అసంభవం కాలేదు ఆమె తప్పకుండా తనక్కాలి ఆమె లేకపోతే జీవితం ఎలావుంటుందో అతనికి ఊహగూడా అందడంలేదు.

మధ్యాహ్నం అన్యమనస్కంగా అతను తన గదిలో పడుకునివున్నాడు. అవే అసేసుకీ వెలపు పెట్టి పొద్దుజ్జించి గదిలోనే పుశ్చాదతను. శ్యామల వచ్చింది ఆమె వచ్చిన అలికిడికి అతను తలెత్తి చూశాడు ఆమె అప్పుడే స్నానం చేసి జాత్తు అరబెట్టుకుంటూ వచ్చింది. అప్పుడే విరబూసిన గులాబిం గుత్తిలా వుందామె: "నేను సాయంత్రం ఏవిమా కెకుకున్నాను" అంది జాత్తుని

వెనక్కి తోసుకుంటూ. గోపాలం గుండె పైకిఎగదచ్చినట్టయింది. కంగడు? లేచి కూచున్నాడు. "ఏమిటి?" అన్నాడు. ఆమె మళ్ళీ చెప్పింది "నేను రావచ్చా" అని అతనికిగూడా "రావాలనేగా చెబుతున్నాను" అని ఆమె ఎలావచ్చిందో అలా వెళ్ళిపోయింది. అతిస్మాతుగా లైటు వెసి తీసేసినట్టయింది గోపాలానికి! తనని ఏనిమాకి అహ్వానించినందుకు మరింక సుముఖంగానే వుందన్న మాట. ఆ ఆలోచన వచ్చేసరికి అతనికి ఏనుగెక్కినంత వాబరమైంది. గదాన్ని లేచి అద్దంముందు కూచుని వీట్ గా పేవ్ చేసుకున్నాడు: సాయంత్రండాకా కాలం గడవడం అతనికి తప్పమైంది. గదిలో పచార్లు చేశాడు అద్దంముందు కూచుని తనని తానే పరీక్షించుకున్నాడు. సిగరెట్లు దాగి తగలేకాడు. 'ఓహో, ప్రేమ జయించింది. జయించడా మరి గొప్పదికదా ప్రేమంకే!' అని చాలా సార్లనుకున్నాడు. ఆమె వచ్చాక తన జీవితం ఎలా వుంటుందో వూహించు కుంటూ గడిపేశాడు. గంటలు, ఏమిషాలు అన్నీ తనిమీద పగబట్టి అగిపోయినట్టు అతనికి తోచింది

సాయంత్రం ఆమె ముస్తాబై వచ్చింది. చిరునవ్వు నవ్వుతూ "పదండి" అంది. గది తాళంపేసి ఆమెతో నడుస్తుంటే గాల్లో తేలిపోతున్నట్టుగా వుంది ఆమె చక్కగా అలంకరించిన పూలకుండీలా

బాగా పూసిన మల్లెపండ్రిలా వుండి గోపాలంతో చక్కని కబుర్లు చెబుతూ నడిస్తోంది ఆమె. ఈ ప్రపంచం అంతా ఉన్న పాదాక్రమణి పైపోతున్నట్టు అనిపిస్తోంది.

“ఇలా ఎంత దూరం నడద్దాం?” అంది శ్యామల.

గోపాలం, లిక కరుచుకుని అబోని విలివాడు ఇద్దరూ కూచున్నారు. అబోరివున పోతూవుంటే శ్యామల సాన్నిహిత్యం అతనిలో ఏవేవో ప్రకంపనలు రేపుతోంది. ఆమె దేవత ఐనట్టూ, తానొక దివ్యదైత్యుడైనట్టూ ఇద్దరూ తోటల్లో, పెరియేళ్ళలో, మబ్బుల్లో ఇంకా ఎక్కిదెక్కడో, ఏవో అందని లోకాల్లో విహరిస్తున్నట్టు తోచిస్తోంది. అబోరియోటర్ చేరగానే కలలోంచి దిగాడు గోపాలం.

ఫియేటర్ బుక్కింగ్ దగ్గర, లోపలా అందరూ తమ ఇద్దర్ని చూసి ఆసూయ పడుతున్నట్టు అనిపించింది శ్యామల చిరునవ్వు నవ్వుతూ అతన్ని ఏదో అడుగుతోంది అతను ఏదో చెబుతున్నాడు. నాటిలో విషయం ఏమీలేదు.

సినిమా మొదలైంది. గోపాలం శ్యామల భుజాలమీద చేయివేశాడు. ఆమె నవ్వుతూ తీసేసింది అతని చేతిని. సినిమా అయిపోయేదాకా ఆమె అతన్ని అలాంటివి ఏమీ చేయనివ్వలేదు.

అప్పరసను వెంటబెట్టుకున్న నల

కూబరుడిలా అతను ఆమెలో ఒక పెద్ద హోటలు కెళ్ళాడు. అక్కడ ఏ ప్రత్యేకతలేని సామాన్య మానవుని చాలా మందికి తిరస్కారంగా చూశాడు గోపాలం. ఇద్దరూ కలిసి రూప్ గార్డెన్లో చక్కని భోజనం చేశారు. భోజనం ఐన తర్వాత విశ్రాంతిగా వెనక్కు వారి అతని సిగరెట్ అంటించాడు ఎదురుగా శ్యామల మెరిసిపోతూ అతని కళ్ళకి కప్పిస్తోంది ఆమె చేతివేళ్లు నన్నగా పొడగ్గా సాగి కేటర్ మిద ఏదో లయ వేస్తున్నాయి ఆమె కళ్లు ఎందుకో వెలుగుతున్నాయి. ఆమె పెదాలు ఎందుకో నన్నగా కదులుతున్నాయి. కాస్తేసయాక

“ను నిర్ణయం దృఢమైనదేనా?” అంది శ్యామల

గోపాలం తన కలలోంచి దిగి వచ్చాడు. “మీ నిర్ణయం గూర్చే నేను అందోళన పడుతున్నాను. నేను దృఢంగా నిలుస్తానని నాకు నమ్మకం వుంది” అన్నాడు. ఆమె నవ్వుతున్నట్టుగా చూసింది. “నా నిర్ణయాన్ని చెప్పేముందు మీరు కొన్ని తెలుసుకోవాలి అవన్నీ ఈ వుత్తరంలో వున్నాయి. ఇంటికి వెళ్లక చదువుకోండి,” అని అతనితో వుత్తరం అందించింది. గోపాలం మెరిసే కళ్ళతో దాన్నందుకున్నాడు అక్కడే చింపబోతుంటే అమె ఆ ఆ ఒంటరిగా చదువుకోండి” అంది వాణిస్తూ గోపాలం

నవ్వి దాన్ని జేబులో పెట్టుకున్నాడు. ఇద్దరూ లేచి బిల్లు చెల్లించి బయటికి వచ్చారు. "చలిగాపుంది" అంది క్యామల కొంగుని నెత్తిపైనుంచి ఎప్పుకుంటూ. గోపాలం నవ్వి ఆ బోని కేకేశాడు ఆబోలో వెచ్చగా అమె పక్షన కూచోడం అతనికి స్వర్గతుల్యంగా వుంది అమె చేతిని తన చేతిలోకి తీసుకున్నాడు అమె మెల్లగా చేయి విడిపించుకుంది

ఆబో ఇంటిముందు ఆగగనే దిగి మీటరు చెల్లించి అమె వైపు చూశాడు గోపాలం అమె చవ్వాతూ "అతివస్తాను. రేపొద్దునే కలుసుకుందాం" అంది గోపాలం తలవూపాడు ఇద్దరూ కాంపౌండ్ గేటుదగ్గరికి రాగానే మనక చీకటిలో అమెని అన్యాయంగా ముద్దు పెట్టుకోబోయాడు. అమె ముందే ఊహించిన దానిలాగా తప్పించుకుని "రేపు కలద్దాం" అంటూ నవ్వుతూ వరుస గెత్తింది గోపాలం ఒక్క క్షణం మ్రోన్నడి అంతలోనే తేరుకుని హుషారుగా కూచిరాగం తీస్తూ గది తాళం తీశాడు.

లోపలికి వెళ్లగానే స్టంట్ గా అమె ఇచ్చిన కవరు లుంచి వడివాడ చదువు

తుంటే అతని కాళ్లు కుప్పకూలి పోయాయి కళ్ళు బైర్లుకమ్మాయి

"మీ విద్వయం నాకు చాలా సంతోషంగా వుంది. ఐతే ఈ విషయం విని గూడా మీ విద్వయం అలాగే వుంటే నా కంఠంపే అనందం ఏముంది? నా కిది వరికే పెళ్ళయింది అయిన ఒక ఆక్సిడెంట్ లో పోయారు నా బతుకు చీకటి కాగూడదని మా నాన్న నన్ను మళ్ళీ చదివిస్తున్నాడు ఈ సమయంలో మీ వుత్తరం నా కెంతో దైర్యాన్నిచ్చింది నా పెళ్ళయిన తర్వాత ఒక స.వత్సరం మాత్రమే నేను ఆయనతో "

గోపాలం ఇక ఆ వుత్తరాన్ని చదవ లేకపోయాడు బుర్ర బద్దలై పోతుంది గుండు దెబ్బతిన్ని పక్షిలా వుండతని మనసు. చిత్రంతా తెరిచిన కిన్నులా అకపి గదిలో లైటు వెలుగుతూనేవుంది ఆ వెలుగురులో అతను కాల్చే సిగరెటు పొగ ఫలీయాయగా గదంతా నిండింది. చివరికి తెల్లవారు జామున అతను లేచి ఎక్కడికో పోయాడు

తర్వాత రెండు రోజులకు అతనా గది కాళిచేసాడు :

చుట్టం
అవివేళన

అవివేళన

చీకట్లో మర్రిచెట్టు నీడ చీకటిలో చీకటి
కలిపి చీకట్లవరచినట్లుంది ప్రకృత
పోతున్న పంటకాయల అరింపై చీకటి
తెరలుతెరలుగ ఎగురుతుంది చుక్కం
వీడల్ని మింగేయాలని ఉరుకుతుంది.

ఈ చీకటి శోకంలా ఉంది. రాక్షసిలా
ఉంది రమ్యంగానూ ఉంది. ఎటు
చూసినా నల్లటి చీకటికాంతిని కడుపులో
దాచేసుకొని కళ్ళతో ప్రకృతిని పరికి
స్తుంది అర్థచంద్రుడు విక్రమిస్తూ

మంటూ చూస్తున్నాడు. వల్చటి గాలి
నీటి అంబునై ఎగురుకుంటూ చల్లగా
పోతుంది చల్లటిగాలి వల్లగా ఉంది
చీకటిలో చల్లని గాలిలో కూడ నన్నని
చిరుచెమట విందుషలు క్షణక్షణానికి
తొంగిచూస్తున్నాయి భయంతో. రామవ
మనస్సంతా ఒక విధమయిన భయం
రక్తంలో ప్లాస్మాలా జీర్ణించుకుపోతుంది
వ్రతిక్షణం మనస్సంతా ఆలోచనం వం
వేసినట్లుంది అంతా గజిదిగిన ఏచ్చె
క్కించేట్లుంది క్షణక్షణానికి భయం,
బాధ రెట్టంపవుతున్నాయి

దాని కీ విషయం ఎలా చెప్పాలి :

అది నామాట వింటుందా :

అయినా ఇది ఎంతసిగ్గులు విషయం!
తను కోరుచేమనాని ఎలా దగగలదు
తన కిలాంటి దొర్నాగ్యపుస్థితి కలిగించిన
ఆ దేవుణ్ణి తన శిట్టాలవిసిస్తుంది
తన వెడల పోలిను ఉద్యోగానికి రాకుంటే
ఈస్థితి లోకపోను బ్రతకటం ఒక సమ
స్యమే ఈ పనికి వచ్చి చేరారు ఆ
సమస్యే ప్రస్తుతం తనస్థితికి దిగజార్చి
నైతికంగా పతనంచేస్తుంది. తనకొచ్చిన
సమస్య తప్పుకుంటే గుండె చెదురు
తుది తనా పనిచేసి ఆ సమస్య పరి
ష్కరించక తప్పదు తప్పదు

ఆలోచనలు అనుక్షణం బాధ్యతను
గుర్తుచేస్తున్నాయి. అనుక్షణం తన గతం
గుర్తు భవిష్యత్తు గూర్చిన భయం
పెంచుతుంది

* * *

తన తండ్రి తాపీపని చేసి కృంగి
పోయాడు. నిమెంటు, ఇసుక వాపనంతో
కడుపునింపుకొని ఊపిరితిత్తుల్లో క్షయ
రోగం పెంచుకున్నాడు నరలై ఏళ్ళ
వయసుకే రెట్టై ఏళ్ళ ముంచుకొచ్చి
నట్లు పండిపోయి, జ్ఞాపకాలుగా రోగాలు,
అనుభవాలుగా ఆరుగురు పిల్లల్ని
మిగుల్చుకున్నాడు. అప్పటికి రామవ
వయస్సు ఇంక వయస్సు పొంగు కట్టి
తెంచుకుని ఉరికే వయస్సులో బాధ్యతలు
బ్రతుకను కృంగతీసినాయి తనే పెద్ద
కొడుగు తన తర్వాత పుట్టిన ఇద్దరు
ఆడపిల్లలు కోర్కెలు గుండెల్ని
మండించే వయసులో అడుగుపెట్టారు.
నోట్లోకి నాల్గవేళ్ళు వెళ్ళటం కష్టమయి
చివరకు పోలీసు జవానుగా చేరారు

ఆ ఊర్లో చిన్న ప్లేషన్ హాపునలో
పోస్టింగ్ వచ్చింది. ఆ ఊరు అంత
పెద్దది అంత చిన్నది కాదు. పల్లె
టూరుగానే పరిగణించవచ్చు జనాభా
ఒక అయిదారువేలు ఉంటుంది. ఊరు
ముప్పటగా, పచ్చటి పంటంతో కళకళ
లాడుతూ ప్రగతి ప్రతిబింబంలా
ఉంటుంది ఆ ఊరు చూసి తన తెంత
ముప్పటవేసింది.

ఆ ప్లేషన్ లో ఒక హెడ్ కాన్స్టే
బుల్, ఒక రైటర్, పల్లరు కాన్స్టే
బుల్స్ ఉన్నారు. హెడ్ జకరయ్య
వల్లగా బలిసిన తుమ్మమొద్దులా ఉంటాడు.
గారవట్టిన పళ్ళు వచ్చినపుడు బయటపడి

వికృతంగా కవిపిస్తాయి కళ్ళలో ఎర్రటి జీరల్లో అధికారదర్పం కొట్టొచ్చినట్లు కవిస్తుంది రైటర్ రామచంద్రం ఎంతో మర్యాదయిన మవిషిగా ప్రవర్తిస్తాడు అతనికి కొందముచ్చని వికనేమ ఇక మిగిలిన నల్లరు కావిష్టేబుల్స్ భద్రయ్య జాన్, హసన్, రాముడు. తమననేదో కాషేదో అన్నట్లు ప్రవర్తిస్తారు

మొరల్లో జీవితమెంతో సుఖంగా పాగిపోయింది అవుడప్పుడ పైడబ్బలు దొరికినయి తవిక జీవితంలో పూర్తిగ స్థిరపడ్డా ననుకున్నాడు పుష్పమ్మ వెన్నెల్లో వెలిగే పొన్నపువ్వుల్లాంటిది నల్లటి చాయలో లేతవయస్సు మెరుస్తుంటుంది నల్లటి పెద్ద కళ్ళలో తెల్ల గుడ్డు వెన్నెల్లా, పల్లిపాప చీకటిమరకలా అద్భుతంగామా వింతగాను కప్పిస్తుంటుంది పల్లిటి పెదవులమీద పల్లిటి చిర్నగవు ఆమె మనస్సు చిర్నవ్వలా అందమయినదే ఆమెతో జీవితం ఎంతో అనందాన్నిస్తుంది జీవనకాలం ఒక వసంతం ఊహించనంత వేగంగా తిరిగిపోయింది

జీవితం యొక్క రెండవనైపు అనలు స్వరూపం బయటపడుతుంది చేదు అనుభవాలు ఎదురవుతున్నాయి. ఆ ఉద్యోగం ఒక విధంగా వెల్లిచాకిరిలాంటిదే హెడ్ ఇంట్లో సమలుచేయాలి విజిటింగ్ కొచ్చే అపీసర్లకు అడుగుంతు మడుగులొత్తాలి.

మిగతా కావిష్టేబుల్స్ కొత్తగా వచ్చిన వాళ్ళచేత తమ డ్యూటీలు చేయించుకుంటారు నైట్ డ్యూటీలు ఎక్కువగా వేస్తారు

హెడ్ చేయించుకోని వని అంటూ ఉండదు కేసులు దొరక్కపోతే అతను తిట్టే తిట్లు తిట్లుకావు అతి క్షూరంగా, అసహ్యంగా తిడతాడు ఒక్కసారి ఈ బ్రతుకు నుంచి తనకు పారిపోవా లనిపిస్తుందేది కావి తనచుట్టూ ఆశలు అల్లకొని బ్రతుకుతున్న తల్లీ, తండ్రి, తమ్ముళ్ళు దీవంగా కళ్ళ ముందు కదులుతూ తనను బంధించేవారు

రోజురోజుకు పని ఎక్కువయి పోతుంది నెలాఖరు వస్తుంద చే గుండె దడ జకరయ్య అడమాయించులు ఎక్కువ అవుతున్నాయి కేసులు దొరకవు నీ బి ఇన్స్పెక్షన్ కు వస్తున్నాడంట, రామచంద్రయ్య చెప్పాడు. మిగతావాళ్ళకు కాస్త కూస్తా పలుకుబడి ఉండటంవల్ల పని చేయకున్నా ఎవ్వరూ వట్టిచుకునేవారు కాదు తనే నీ దిక్కు లేక పొరుగుూరునుంచి వచ్చి ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు దానికి తోడు వర్క్సు కూడ తక్కువ కావటంతో అందరూ చురిచురిగ చూస్తున్నారు

ఈసారి నెలాఖరుకు కేసులు వట్టొచ్చిన భార్య తనమీద పడింది పాత బయిదీలను వట్టుకొని కొత్త కేసులు బనాయించి చార్జీషీట్లు తయారు

చేయించాడు పల్లెటూర్లలో జరిగే నేరాలు తక్కువ పట్టణాలలో అయితే ఏదో ఒక నెసం చూయించి పట్టుకోవచ్చు ఇక్కడలా చేయటం కష్టం. దానికికోడు ఎవరికెలాంటి బలాబలా లుంటయ్యో వరిగా తెలియదు. ప్రాప్తిబ్యూషన్ కేసులు లేవని తెగ చిరాకుపడుతున్నాడు జకరయ్య. ఇంట్లో భార్య లేనపుడు ఆ కేసులు పట్టమని చూపుకుంటాడంట మొన్న మూడు నెలల క్రితం అలానే వేదించాడు అప్పు డెలానో సర్ది చెప్పాడు. కాని ఈసారి ఆలా ఊరు కునేట్లు లేదు. మొమ్మె ఇస్తానంటున్నాడు. మొన్న ఎంతో కష్టపడి ఒంటరిగ వస్తున్న ఆడమనిషిని అనుమానం మీద తీసుకెళ్తే నానా రథసా అయ్యింది. అవిడ నర్సించి బంధువంట బంధువు లింట్లో మనస్పర్థలొచ్చి తన ఇంటికి బయల్దేరిందంట అదెంతవరకూ విజమో కాని తన బ్రతుకు, పరువు వీరిన వడేసేసింది. ఆ రోజు జకరయ్య నానా బాతులు తిట్టాడు. అవి ఇప్పుడు తల్చుకుంటే వళ్ళు జలదరిస్తుంది ఆ క్షణం అతడిమీద పడి పీక పిసికి చంపేసి పారిపోవాలన్నంత కసి పెరిగింది. కాని తనలో అంత గుండెబలం ఏదీ:

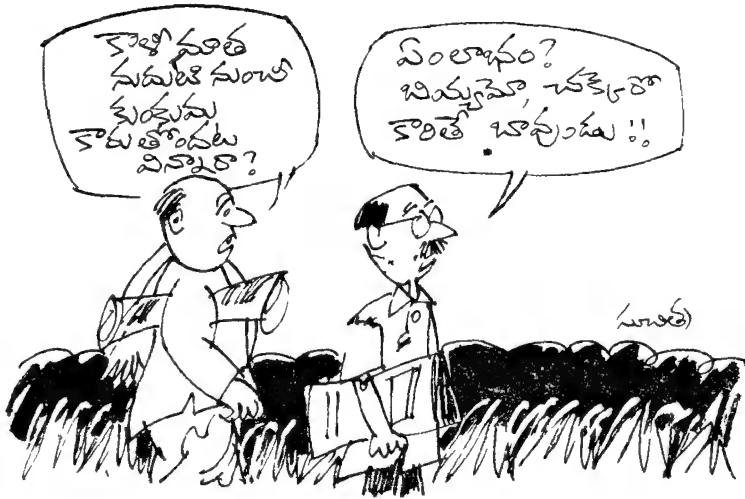
కేసులు విషయమై వారం రోజులు చూచి మోహరిస్తున్నాడు రేపు చివరి రోజు ఎల్లండి నిద్ర వస్తాడు ఏం చేయాలో తోచటలేదు. ఆలోచిస్తున్న కొద్దీ ఏచెప్పక్కలా ఉంది

ఎవరినన్నా సంప్రదించాలి ఎవరు న్నారు తనకు వంహ ఇవ్వటాన్ని. రాత్రి భద్రయ్య నడిగితే చెప్పిన వనే చెయ్యాలి. అతను చాలా సేపు ఆలోచించి తనకా వంహ ఇచ్చాడు. తనొక సారి ఆలా నే చేశాడంట అతను చెప్తుంటే గుండె ఓక్షణం అగిపోయింది. అంత పీచమయన పదితను చేయగలదా అనిపించింది అయినా దాన్నెలా ఆడగటం ఈ బతుకు బ్రతకటం కన్న చచ్చిపోవటం నయం అనిపిస్తుంది కాని చచ్చిపోయేంత తెగువ తనలో లేదు. తను పిటికివాడు

చావును తల్చుకున్న కొద్దీ బ్రతుకు మీద ఆక పెరుగుతుంటుంది బ్రతకాలన్న తవన పెరుగుతుంది అతడిలోను అదే తవన ఈ బ్రతుక్కి అర్థంలేకున్న సార్థకతలేకున్న ఏదో వెర్రివ్యామోహం ప్రవేశించి మనిషిలో నున్న నైతిక స్థితి నుంచి దిగజార్చి మతీ బ్రతికిస్తుంది. ఆ తవన, వ్యామోహం ఆలోచిస్తున్న కొద్దీ చావు భయంకోపాటు పెరిగిపోతున్నాయి రక్తంలోని కణాలన్నీ బ్రతకమని ప్రోత్సహిస్తున్నాయి ఆ ప్రోత్సాహం నైచ్యాన్ని నైతం ఆచరిస్తుంది. అతనా స్థితికి దిగజారాడు అమెకు ఆ విషయం చెప్పి చేయమని ప్రార్థిస్తాడు వివకుంటే భర్తగా అజ్ఞాపిస్తాడు.

‘తప్పదు. చెప్పక తప్పదు.’

లేకుంటే బ్రతుకు వ్యామోహం

కాళ్ళిమీద
నుడుటి నులుచి
కుడుము
కాడుతోడుట
విన్నారా?

ఏంలాభం?
బిచ్చమో, చక్కెర
కొరతే బావుంటు !!

అతన్ని చంపేస్తుందన్న భయం. అంత
వరకూ సాగిన ఆలోచనలకు అతని
విషయం అనకట్ట పేసింది.

అప్పటికి ఊరు పూర్తిగా నిద్ర
పోయింది చీకటిలో తల్లిబడిలో పిల్ల
లాగా ఉన్నప్పుడు తన కోసం ఎదురు
చూస్తుంటుంది తనెళ్ళి ఎలా చెప్పాలి :
అనే ప్రశ్న మళ్ళీ తలఎత్తుతుంది. దాని
నల్లటి కళ్ళలో నవ్వు నీడల్ని చూస్తూ
తనలా అడుగగడం

'మావా. ఇంతకన్న నన్నొక్కమారు
చంపేయరాదా.' అని అంటే తానేమని
బదులు చెప్పగలడు.

'పున్నా! అదదాని ప్రాణం కంటే
మానానికి వెలువెక్కువే. నువ్ చచ్చి
పోతే నా సమస్య తీరుతుందా' అని
బ్రతిమాలి బుజ్జగించి ఆ పనికి
ఒప్పించాలా :

తనా పని చేయలేదు!
చేయలేదు!

మరి ఎలా? బ్రతుకు మీద మమ
కారం వేస్తున్నా ప్రశ్న

ఈ ఉద్యోగంవదులుకుంటే అందరూ
అకలికో చావారి ఎండి ఎండి చావారి.
అంతటి భయంకరిమయిన చావు తాను
భరించలేడు.

'అయితే ఏం చేయాలి?'

స్వార్థం ప్రశ్నలకో రెచ్చగొడు
తుంది మనస్సు సంధ్రంలా ఎగిరి పడు
తుంది తన కోసం, తనవాళ్ళ కోసం,
భవిష్యత్తు కోసం ఎవరో తల్లి కన్న
బిడ్డను తను బలి తీసుకుంటున్నాడు.

అసలు తనకా అధికారం ఎక్కడిది.
తను కట్టిన పనులు తాడదా! అది అంత
పవిత్రమయిందా! అయితే తను ఎందు
కిలా అతి నీచమయిన పనికి ఆ
పవిత్రతను బలి తీసుకుంటున్నాడు.

'స్వాం' మనస్సు ముగ్ధవలలో స్వార్థం గెలిచి మానవత్వంపై దురాక్రమణ జరిపి విషయ సతాకం ఎగర వేసింది ఓడిపోయిన అక్క మూలుగు తూనే ఉంది కంటికి కషించక అరిచే కీచురాయిలా మూలుగుతూనే ఉంది దానిని తాను గుర్తించదు. గుర్తిస్తే తాను బ్రకకలేదు.

అలోచనం సుదీనులని లేచి ఇంటికి బయల్దేరారు అతని ప్రయాణం చీకట్లో నుంచి చీకట్లోకే. ఎప్పటికీ చీకటిలోకే. తను చీకటిలో కలిసిపోయేదాక చీకట్లో కరిగిపోయేదాక. ఒక్కొక్క అడుగు ముందుకు పడుతుంటే రక్తం వేగంగా పరిగెత్తుతుంది. గుండె బరువవుతుంది రక్తం చురుకుగామారి వళ్ళంతా భయంతో తడిపేస్తుంది ఇల్లు దగ్గరవుతున్న కొద్దీ కాళ్ళు బరువవుతున్నాయి. వాకిట్లో తెల్లటి చీరలో పున్నమ్మ చీకట్లో దీపంలా మెరుస్తుంది. అతన్ని చూసిన ఆమె కళ్ళు తరుకులు కురిపిస్తున్నాయి అతని తెదురొచ్చి 'ఏం మానా! ఇంత అలస్య మయిందే' అని ప్రశ్నిస్తుంటే గుండెల్లోని అర్ధగ్రాహిక పొంగిమాటల్లో తొంగిచూస్తుంది. అతనేం సమాధానం చెప్పలేదు.

"స్నాన చేస్తావా. వేడినీళ్ళు పెర్తాను" అమె

"ఇప్పుడొద్దులే. చప్పీళ్ళు చేస్తాను."

"జలుబు చేస్తదేమో. అసలే కాస్త చలికాలి ఈస్తుంది."

"సర్వాలేదులే." దానికేం తెలుసు తనలో ఉన్న అంజరి. ఆ అంజరి అణుచుకోవటానికే చప్పీళ్ళను.

అతను స్నానం చేస్తున్నంత సేపు అమె ఏవేవో అడుగుతూనే ఉంది. అతను అప్రమత్తంగా సమాధానాన్నిచ్చాడు. అమెలో అనుమానం పొడ సూపింది.

"ఏంటి మానా! అట్టగున్నవ్వా?"

ఆ ప్రశ్న కతను కత్తరపడ్డాడు. ఏమిటి సమాధానం చెప్పగలడు. మౌనంగా ఉంటున్నాడు. అమె మరి ఇక ప్రశ్నించలేదు. అతను స్నానం చేసి తోబాచేసి ఇంటి వెనక నడవలో పడు తనే దాకా ఇద్దరూ ఏం మాట్లాడుకోలేదు. అమె అరిచి ప్రశ్నిస్తే తూర్పుది అతన్ని చూస్తుంది అతను మాత్రం అమెను తూడలేక దూరంగా ఉన్న చుక్కల్ని తెక్కపెడుతున్నాడు.

"మానా!" అమె కళ్ళతోను, పెదవులతోను పిలిచింది. అతను మాత్రం గుండెలో 'హి' అనగలగాడు. అమె అతని చాతీపై తల ఉంచి పడు తుంది మెత్తని చెంపలు అంతకన్న మెత్తని ఊరుపులు వత్తుగా తగులు తున్నాయి. అమె విడిచే ఊపిరి వాడి నిట్టూర్పులా ఉంది. ఆ స్పృహలో అతని కేమాత్రం అనుభూతి కల్గివున్నది. అతనిలో ఎలాంటి సంచలనం లేదు. అది కరీరమయితే కదా! కేవలం రక్త

మాంసాల ముద్ద, స్వార్థం తప్ప మరేం లేని క్షుద్రకత్తుల కుప్ప.

అమె కళ్ళల్లో నీళ్ళు సుడులు తిరుగుతున్నాయి.

"మావా! నీ బాధ నాకు చెప్పనా!" అని అడిగింది.

"పున్నా! నా గుండె నీకేం చెప్పబల్లేదా!" అని అడగాలనుకున్నాడు. కాని అడగలేదు.

"ఈ గుండె బాప నా కర్థమయితే ఎంత బాగుండును. మామ బాధ నాకు తెలిసేది కదా!" అని అమె ఓక్షణం బాధపడింది. అతనికింకా దగ్గరగా జరిగి చేతివేళ్ళతో మీనకట్టు వవరిస్తూ అతని కళ్ళల్లోకి చూస్తూ కళ్ళయినా బదులు చెపుతయేమోనని ప్రాంతిపడింది. అని కళ్ళయితేనే కదా! గజాముక్కలు.

అతనికి ఏం మాట్లాడాలో తెలియబల్లేదు. చాలాసేపు మౌనంగా ఉన్నాడు. తనలో తను దైర్యపరుచుకుంటున్నాడు. గొంతులో మాటలు తడితడిగా తయారై ముద్దగ వస్తున్నాయి.

"పున్నా!"

"మావా!"

కాపేవతను ఏమీ మాట్లాడలేదు.

"పున్నా, విద్రవస్తుందా?"

"లేదు మావా!"

"నేనొకటి చెప్పకాను ఎంటావా!"

"చెప్పు మావా!"

"మనం ఇంత దరిద్రులం ఎందుకయ్యాం?"

"అంకా దేవుడి దయ మావా!"

"అ దేవుడుంటే మనం ఇంత మొక్కుతున్నావంతదేం పున్నా అనలు దేవుడు లేడు పున్నా. మనిషే మనిషి. భవిష్యత్తును నిర్ణయిస్తాడు అధికారి తనక్రింద ఉద్యోగుల భవిష్యత్తు నిర్ణయిస్తాడు. ఇక దేవుడి నిర్ణయాలకు కావెక్కడిది పున్నా!"

"....."

"చూడు పున్నా! మనిషి కాను ఎందుకు చచ్చిపోతను ఆనుకుంటాదో తెలియదు. చచ్చిపోవటంతో వసుస్యలు తీరిపోతయ్యి అతనికి తెలియదా."

"అదేమిటి మావా! ఆట్లా మాట్లాడుతున్నావ్!"

"పున్నా! నేను చచ్చిపోతే నాకున్న వసుస్యలు తీరిపోతాయి కదా! కాని నేను చచ్చిపోలేను. నేను పిటికివాడ్ని. నా కది చాతకాదు. ఎంత నీచమయిన బ్రతుకయినా బ్రతకటానికి సిద్ధపడుతాను కాని చచ్చిపోలేను కదా!"

"మావా! అమె కళ్ళలో భయం.

"పున్నా! నే నెన్నో మాటలుపడుతూ ఈ ఉద్యోగం చేస్తున్నాను. నా వ్యక్తిత్వం చచ్చిపోయినా బాధపడలేదు. అఖిరికి ఈ ఉద్యోగం చేయటానికి ఇంత నీచస్థితికి వన్ను నేను దిగజారుకుంటున్నాను. వన్ను క్షమించువా!"

"మావా! నీ మాటలు నాకేమీ అర్థం కావట్లేదు!"

“ఇవి మాటలు కావు పున్నా. ఇంత తన్ను నే నెలా చెప్పగలను. పున్నా, నాకోసం నువ్వేమయినా చేయగలవా?”

“నీ కోసం ఏమయినా చేయగలను మావా!” అమె కంఠంలో ఏదో ఉద్రిక్తత ప్రవేశించింది.

“నా స్వార్థకోసం నా వాళ్ళకోసం విన్ను వణింగా పెట్టుకొంటున్నాను పున్నా. విన్ను నేను బలితీసుకుంటున్నాను. ఆ భగవంతుడు కూడ నన్ను క్షమించలేడు. ఈ స్వార్థపితాచిన్ని వీవు క్షమించద్దు. నన్ను క్షమించవద్దు పున్నా!” అతను ఆవేశంతో తల్లిదిట్లుకున్నాడు.

“చెప్పు మావా! నన్నేం చేయ మంటావు నా ప్రాణాన్నిమ్మంటావా!”

“పున్నా! అదదాని మానావికున్న విలువ ప్రాణానికెక్కడుంది!”

“ఏమిటి మావా! నువ్వనేది. ఏం చేయాలి నేను. చెప్పు మావా!” అమె తన్నులో భయం, ముఖంలోనూ, పెదవులలోనూ, చెక్కిలోనూ, కనురెప్పల్లోనూ భయం.

ఎలా చెప్పాలో తోచక మాటలు తడుముకుంటున్నాడు. తరతరాలుగా ప్రీతి పురుషుడు అస్త్రీగా వాడుకున్నాడు. మట్టిబొమ్మతో అడుకున్నట్లు వాడుకున్నాడు ప్రీతి. తనవి ఎంకో గాఢంగా ప్రేమించిన ఈ పొన్నపువ్వువి దూరంగా అందురూ నడిచే దారిలోకి విసిరికొడుకున్నాడు “ఓ కాలివ్యమా;

ఎంతటి భయంకరమైనదానవు వీవు!” అని అవిషిస్తుందతనికి. తప్పదు చెప్పక తప్పదు తన భవిష్యత్తుకు అమె పునాది రాయిగా వేసుకోక తప్పదనిపించింది.

“విన్ను వ్యభిచారిగ పోలీసుస్టేషన్లో హాజరుపర్చాలి!” అని మాత్రమే అనగలిగాడు. అతని మాటలు అమె గుండెలకు గుచ్చుకున్నాయి. కళ్ళల్లో కన్నీరు ఇంకిపోయి ఆ చూపులు చిత్తరపోయినాయి. పెదవులు శోకంతో వణుకుతున్నాయి. అమెలోని చైతన్యం చచ్చిపోయి సుమస్త్రీ అవరించినట్లుండి పోయింది. చీకటిలో చీకటిలా నిల్చి పోయింది.

“మావా! ఒక్కసారిగా చంపేయ రాడు” అని అడిగింది అమె ఆ కంఠంలో తెగింపు. సుఖాదుఃఖాలు ఏమీ లేవు. కళ్ళకిండా ప్రళాంతత. దైన్యం గుండె విండా.

“విజమే పున్నా! విన్ను చంపి నేను చచ్చిపోతే ఎంకో బాగుంటుంది కాని మన సమస్యలు చస్తే తీరవే నా తల్లి, తండ్రి, తమ్ముళ్ళు అందరూ అన్నమో రామచంద్రా అంటూ చిచ్చమెత్తుకుంటూ తిరగాలి మనిషి ప్రాణం కన్న ఈ దరిద్రం, అకలి విణవయినవి. అందుకనే ఈ వెర్రి కావత్రయం”

అమె ఏమీ మాట్లాడలేదు. తను ఎన్నో సార్లు అతనికి చేదోడువాదోడుగా ఉంది. దబ్బు చాలక సంసారం గడవ

నపుడు తను కూలికెక్కేది. దబ్బవసర మయితే తను పసుపుకొమ్ము కట్టుకొని మంగళసూత్రాలు అమ్మింది. అప్పుడు త నేమాత్రమూ బాధపడలేదు. కాని ఇప్పుడు తన భర్తే తనని వ్యభిచారిని సమాజానికి పరిచయం చేస్తున్నాడు. ఇంత కాలం నమ్మి ప్రేమించినందుకు అతనామెకు ఇస్తున్న కానుకది.

ఇది ఇప్పటి విషయం కాదు.

ఎన్నోసార్లుగ పురుషుడిలానే ప్రవర్తిస్తున్నాడు పురాణాల్లోనూ, చరిత్ర లోనూ పురుషుడి ప్రవర్తన ఇలానే ఉంది. గతం, వర్తమానం, భవిష్యత్తు వీటి అన్నిటిలోను ఎక్కడా పురుషుడిలో మార్పు కానవచ్చేట్లులేదు. స్త్రీ పురుషుడు కోసం ఎప్పుడూ అవేదన, జాలి పడుతూనే ఉంది తనని త్యాగం చేసుకుంటుంది. ఈ త్యాగానికి ఎవరు విలువ కట్టారు ప్రపంచ ధవరాసులన్నీ కొల్లగొట్టు కొచ్చి అమె పాదాలమీద పోసినా ఆ ఋణం తీరదు. ప్రకృతికోభ కామెను రాణిని చేసినా ఆ ఋణం తీరదు. స్త్రీకి పురుషుడు ఎప్పుడూ బాకీయే. పురుషుడు తనంతగా తన ప్రతిభకు మురిసిపోయినా స్త్రీ ఔన్నత్యానికి ఎప్పుడూ సాటిరాదు.

పున్నమ్మ చాలాసేపు ఆలోచించింది చింది. తను అతని మాట కాదంటే అమెను అంతగా ప్రేమించలేదు ఆ ప్రేమ లేవదే తను బ్రతుకులేదు. ఆ ప్రేమ కోసం తను త్యాగం చేస్తుంది.

కాని అతనిలో ప్రేమ లేదే. అది ఎండి పోయిన మడుపాత్రికని అమెకు ఎలా తెలుస్తుంది దాని అంచులు స్వార్థంతో చిట్టిపోయినాయి. ఆ పాత్రిక ప్రేమ మధువు పోయటానికి పనికిరాదని అమె తెవరు చెప్తారు. తన త్యాగం వ్యధాయే నని అమె తెల్లా తెలుస్తుంది

త్యాగం జీవన పరమావధిగ నిర్ణయించుకున్న ఈ స్త్రీ ఎప్పుడూ ఉత్తము రాలే. అమె తీసుకున్న నిర్ణయం అద్భుతమయినదే ఏ స్త్రీ చేయ సాహసించని త్యాగమది దాని విలువ కొన్ని ప్రాజాలు అమె ఆశించింది ఏదీతెడు గుండెకు ప్రేమ

తాను జైలుగదిలో కష్టాలనుభవించే వారి ఎందరి కథలు వింది. అక్కడ జరిగే అమానుషాలు వింది. తాను పవిత్రంగా రాలేవినాడు, అపవిత్రమయినపుడు అమెలో బ్రతకాలనే వాంఛ కూడా ఉండదు. ఇవన్నీ ఆలోచించి నిర్ణయించుకొని గుండె దిబ్బపువర్చుకొని కన్నీళ్ళు చారికలు తుడుచుకొని అతని కళ్ళల్లోకి చూసింది. అతని కళ్ళు మౌనంగా ఏడుస్తున్నాయి

“మావాఁ”

అతను పలుకులేదు

“నీయిష్టం మావాఁ”

అతను కళ్ళు తెరిచాడు. అతని కళ్ళ కామె కనపడలేదు నీదో అఖండమయిన వెలుగు కనిపించింది. ఆ వెలుగు నతడు

చూడలేదు. చూసి భరించలేదు. కళ్ళు మూసుకునే "నన్ను క్షమించవూ!" అన్నాడు.

అమె అతనికి దగ్గరగా జరిగింది. అందులోనే క్షమాపణ ఉన్నది. అతనామె తలను మెల్లిగా ఓమిరాడు.

"మావా! నన్ను మర్చిపోవుకదూ!"

"ఏన్నెలా మర్చిపోతాను పున్నా. నిన్ను మర్చిపోతే నన్ను నేను మర్చిపోయినట్లు కదా."

"మావా! మరో జన్మంటూ ఉంటే మళ్ళీ మనం ఇలానే..."

"పున్నా! నిన్ను నేను జైలు నుంచి వదిలంగా తెచ్చుకుంటాను"

"నాకు నమ్మకలేదు మావా! మనకిదే చివరి కలయిక అనుకుంటాను. మావా! ఆ ఆకాశం చూడు. ఎంత అందంగా వంగింది నేలనందుకోవటానికి నేను నీకోసం అలా వంగి నీలో కల్పిపోతాను మావా! మన కలయికలో మెరుపులు మెరిసి కాంతిని కురిపిస్తాయి కదూ! చూశావా మావా! రాబోయే ఎడబాటు తప్పుకుంటే మనస్సు ఎంతగా ఊగిపోతుందో చూశావా మావా!" అమె వెచ్చటి ఊపిరి అతనికి ఊపిరయ్యింది. అఊపిరిలోనే అతను మనకల్గుతున్నాడు అమె ఆవేశంతో, ఆవేదనతోను పొంగి పొంగి అతనిలో కల్పిపోయింది. ఒక జన్మ ఎడబాటు భరించటానికి సిద్ధ పడుతూ.

• • •

ప్రతిరోజులా ఆ రోజు తెల్లారింది. ఎర్ర, సూర్యుడు తూర్పు కొండలపై అమాయకంగా తేలాడు.

అతను నిద్ర లేచి చొక్కాకయిన కుంకుమ మరక రోజులా తుడిచివేయలేదు అది కనపడకుండా చెయ్యద్దం పెట్టుకొని లోనికెక్కాడు. అప్పటికే ఆతనికోసం అమె ఎదురు చూస్తుంది. వల్చిటి కురులు తలస్నానం చెయ్యటం వల్ల నుదుటమీద అడుకుంటున్నాయి. రోజుకన్న వెడల్పయిన బొట్టు పెట్టుకుంది. కాలి బొటనవేళ్ళకు పసుపు రాసుకుంది

అతని ముందు అమె దేవతలా సాక్షాత్కరించింది పెరువులపై చెరగని చిర్నగవు. అతను ఏదో చెప్పాలనుకుంటున్నాడు. తనని క్షమించమని వదేవదే వేడుకోవావాలనుకుంటున్నాడు. కాని అదగలేకపోతున్నాడు సిగ్గుతో తల వంచుకొని అక్కణ్ణించికదిలాడు. అమెను ఎలాగయినా చాలా జాగ్రత్తగా మరల విడిపించుకోవాలి. అదే అతని ఆలోచన ముఖప్రజ్వలన కామిచేసరికి పక్కంలో అన్నం కల్పి ఉంచింది. అతను అమె ఎదురుగా కూర్చున్నాడు. ఏమీ తినాలని అనిపించలేదు. అమె నోటికి ఒక ముద్ద అందించాడు. అందులో సగంమాత్రమే తినింది. మిగతాది తను తిన్నాడు. అమె కళ్ళు కన్నీటిని బలవంతంగా ఆపుతున్నాయి. అతనిది అదే స్థితి. గుండె

మీ మాట నాకు టైవాజ్జు సారే! నేనంత
 డిసిస్టెంట్ పాట్ల మెయిన్ మీకేంటిటను - ?
 మీరు చెప్పిన ప్రకారం ప్రస్తుత
 రాజీనామా చేస్తున్నాను -
 అయితే ఈ చివరి క్షణం!
 నా తల్లిదండ్రుల మీ అభిమానాన్ని
 మన్నించి ముగియాలి చెబుండి!!
 అంతేమీద - నాదికి మాట్లాడుతున్నాను

దీనివనరుకోవటానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడు.

అతను యూనిఫాం వేసుకొచ్చేవరికి అమె సిద్ధంగా ఉంది. అతను మౌనంగా కదిలాడు అమె అతన్ని అనుసరించింది. ఇంట్లోవాళ్లు అంతా వింతగా చూస్తున్నారు. వారిద్దరూ దారిలో ఏమీ మాట్లాడలేదు. ఒక్కటే ఆలోచన. అమెను పదిలంగా తెచ్చుకోవాలని తర్వాత తర్వాత మెల్లగా జకరయ్యకు నచ్చచెప్పి విడిపించుకోవాలి. ఇవే అతని ఆలోచనలు అమె మాత్రం ఏం ఆలోచించటంలేదు. లక్షణుడి చేత అడవిలో విడిచిపెట్టిన 'సీత'లా ఉంది అమె. అతన్ని మౌనంగా అనుకరిస్తుంది.

ప్లేషన్ చేరేవరికి ఇంకా ఎవ్వరూ రాలేదు. రాత్రి డ్యూటీ చేసిన భద్రయ్య అతన్ని జాగ్రత్తగా చూసి బాధపడవద్దనిచెప్పి

డ్యూటీ రానువకప్పగించి వెళ్ళిపోయాడు. అతనామెను పెర్లోకి తీసుకెళ్ళి కూర్చోపెట్టాడు. కొద్దిసేపటికి జకరయ్య వచ్చాడు. రానువ అతనికి నెబ్బాబ్ చేసి నిలబడ్డాడు.

"కేసులు వట్టావా?" హుంకరించాడతడు.

"యస్ సార్. బ్రో తర్ కే..." అతని ప్రయత్నం లేకుండానే అధికార దర్పానికి భయపడి మాటలు వచ్చేస్తున్నాయి.

"తీసుకురా" మళ్ళీ అరిచాడు.

అతను పెర్లోంచి తీసుకొచ్చాడామెను. అమె తలనంచుకొని ఉంది. అమెను చూడగానే జకరయ్య కళ్ళలో మెరుపులు మెరిసినాయి. పెదవులు వెకిలిగ నవ్వినాయి.

"ఇదేనా ఆ లంజ. ఆ మిండిదేదీ!"

“దొరకలేదు సార్. పారిపోయాడు”

“తొత్తుకొడుకా నువ్వేం చేశావ్?”
తొత్తుకొడుకు అనేది అతనికి ఊతపదం.
అందరినీ అంటూంటాడు. ఎవ్వరూ
అతనికి ఎదురు తిరగలేదు.

“అదికోసం వెళ్తే ఇది పారిపోతదని
వెళ్ళలేదు సార్.”

“ఎక్కడ వట్టుకున్నావ్.”

“పెద్దమర్రికాడ.”

“అరు బయటా ఏవేం లంజా మీకు
ఒళ్లు కొవ్వెక్కుతుంది.” జకరయ్య
తనగా తిట్టాడు అందులో అతని కేదో
అనందం కనిపిస్తుంది.

“ఎన్నింటికి దొరికింది.”

“అయిదింటికి సార్.”

“సిగ్గులేనియ్యి తెల్లారేదాక కుతి
తీరలేదులే... ఊం నువ్వు అప్పుడు
డ్రస్ లో ఉన్నావా?”

“లేను సార్.”

“ఎందుకు లేవురా తొత్తుకొడుకా!”

“ద్యూటి నాది కాదార్.”

“మరీ ముండనేం చేశావు. నీ ఇంటికి
తగులు తెళ్ళావా! మరేం చేశావు?”

“సెల్ లో వేసి వెళ్ళానండీ”

“రైటర్ వచ్చాక అన్ని వివరాలు
చెప్పు.”

“యస్ సార్”

అతను లేచి వచ్చి అమెను పబ్లిక్
పర్యంతమూ చూశాడు. అతని కళ్ళల్లో
ఏదో వింత మెదుపులు. అమె వందిన
తం ఎత్తలేదు.

“నీ పెరేటి. జకరయ్య.

అమె మాట్లాడలేదు.

“చెన్నమ్మంట సార్” - రాఘవ.

“నీ ఊరు” - జకరయ్య

“.....” పున్నమ్మ.

“ప్రక్క-నున్న లంక సార్” రాఘవ.

“తొత్తుకొడక, అడిగింది దాన్ని”

కసిరాడు జకరయ్య. అతనికి చిరాగ్గాను,
కోపంగాను ఉంది. తప్పు చేసి కూడా
పొరపాటయిందని కాళ్ళా వేళ్ళా వడక
దెయ్యమల్లే నిలబడి ఉందని కసిగా ఉంది

“మాట్లాడవేమే లంజా.” అంటూ
చేతిలోని లాఠీతో భుజంమీద పొడిచాడు.
అమె కదలేదు. అతనికి చిరా తెక్కు
వయ్యింది. అమె చురుకం క్రింద లాఠీ
పెట్టి ముఖం పైకెత్తాడు. అమె కళ్ళ
నిండా గంభీరత. నుదుట కుంకుమ
ఎర్ర సూరీదులా మెదుస్తుంది.

“వెళ్ళయిందా”

“.....”

“మొగుడున్నాడా?”

“లేదు” అమె పలికిన మొదటి అక్ష
రాలు చాలా నిర్లిప్తంగా వచ్చినాయి. ఆ
మాటలయినా. ఆ సమాధానానికి రాఘవ
చిత్తరపోయాడు. శరీరం అంతా భూమి
లోకి కృంగిపోయినట్లుపడుతుంది. ఆ సమా
ధానం తన చేతకావితనాన్ని వేలెత్తి
చూపించింది.

జకరయ్య అర్థంలేని ప్రశ్నలు
వేస్తున్నాడు. లాఠీతో మెడలో ఉన్న తాళి
బయటకు లాగాడు.

“మరి ఇదెందుకే లంజ పెద్ద పత్తి తు
రాగ” అని కసిగా లాగాడు. అది తెగ
లేదు బల-గ పేసిన త్రాదది. మనసు
మధ్య ఉన్న బంధం కన్న బలమైనది.
అది తెగకపోవటంలో అతనికి చిరా
కేసింది. కసిగా త్రెంచేద్దానుకున్నాడు.
తన అసిస్టెంటుడగ కను ఆ పని
చేయటం ప్రిఫ్టేజిలా అనిపించింది.

“ఇది త్రెంచి విసిరికొట్టవోయ్.”

రామన శిలలా నిలబడ్డాడు జకరయ్య
ఇచ్చిన అజ్ఞ కూలంలా తగిలింది. ఓ
క్షణం కదలిక కోల్పోయాడు. “పోనీ
యండి సార్. ఉంచుకోనీయండి.”
భయంగా నెమ్మదిగా పలికాడు. అతని
సమాధానం జకరయ్యలో చిరాకును
రెట్టింపు చేసింది.

“చెప్పింది చెయ్యవోయ్” అనహ
నంగా అరిచాడు.

తప్పుడు. చేయాలి అతని చేతులు
వణుకుతున్నాయి అమె తెదురుగ వచ్చి
నిలబడ్డాడు. అమె కలపత్తి కళ్ళల్లోకి
చూసి కళ్ళతోనే జాలిగా వచ్చింది. అతని
చేతులు కదలలేక పోతున్నాయి. చేతులు
భారమయి పోతున్నాయి. తన చేతులు
తనే మొయ్యలేకపోతున్నాడు. ఊపిరి
అగిపోయేలా ఉంది. అమె కళ్ళు ఇంకా
నవ్వుతూనే ఉన్నాయి. అతని కళ్ళు
అమెను చూడలేకపోతున్నాయి. కళ్ళు
చుట్టూ ఏవో మంటలు అల్లుకుపోయి
నట్లుంది. అమెను చూస్తూనే మృత్యువు

చూస్తున్నంత భయం కలుగుతుంది. తల
బరువెక్కిపోతుంది. చేతులు అత్రాడును
అందుకోలేకపోతున్నాయి. అమె అ
త్రాడును అతని చేతుల కందించింది.
అది ఏమిటి :

కేవలం రెండు శరీరాంను కల్పి
ఉంచే బంధమే కాదు. వచిత్రతకు ఓన్న
మయిన బంధం మాత్రమే కాదు. రెండు
అత్మలు, రెండు శరీరాలు, రెండు అశ
యాలు, రెండు జీవికాలను జన్మ కద
దాక కలిపి ఉంచే ప్రకృతి శక్తి అశక్తివి
మనిషి రెండు ముక్కలుగా త్రుంచేస్తు
న్నాడు. ఇది చూస్తూ ప్రకృతి ఎదురు
తిరగదే. ప్రళయం రాదే

అనిలోని వరు శక్తులు చేతుల్లోకి
క్రొసుకొచ్చి అబంధాన్ని త్రెంచేసినాయి.
ఈ జన్మకేక అని కలవపు. రెండు వసుపు
దారాలు విరీవంగా పేలవంగా ఉన్నాయి.
వసుపుకొమ్ము నలిగిపోయి తునిగిపోయి
దీనంగా ఉంది. అంతవరకూ మౌనంగా
ఉన్న కళ్ళు రెండు కన్నీటి బొట్లను తన
చేతిమీదకు వర్షించినాయి. ఇంకిపోయిన
గుండెల్లోనుంచి రక్తం ఇగిరి కన్నీళ్ళుగా
మారి వచ్చినట్లుంది వెచ్చటి కన్నీటి
బిందువులు అతని చేతిమీద విప్పుకణి
కల్లా మెరుస్తున్నాయి. చేతులు దహించుకు
పోతున్న అనుభూతిని పొందుతున్నాయి.
అతనక్కడ నిలువలేక బయటకు
వరుగెత్తాడు.

జకరయ్య అమెను అర్తిగా చూస్తు

న్నాడు. కసిగాను, చిరాగ్గానూ చూస్తున్నాడు. అతని కామెను ఏదో చేయాలని ఉంది. ఆ కసితో ఏవో ప్రశ్నలు వేస్తున్నాడు. నోటికొచ్చినట్లు తిడుతున్నాడు. అతని ప్రశ్నలన్నిటికీ సమాధానంగా ఒక్కసారి తలఎత్తి చూసింది. శపిస్తున్నట్లు చూసింది. ఎర్రటి బొట్టు ఇంకా ఎర్రగామారి హోమాగ్నిలా ఉంది. ఆ బొట్టును చూస్తూంటే జకరయ్యలో ఇంకా కసి పెరిగిపోతుంది.

“ఏమేం జ! పొద్దునే ముస్తాబయ్యా వేమే” అని కసురుతున్నాడు. అమె మళ్ళీ తల ఎత్తి చూచింది. ఆ చూపుల్లో అతన్ని భయపెట్టే రుద్రులు కనిపిస్తున్నారు. కంటికోసం ఎర్రదనంలో వెల్లు భాండాలు కనిపిస్తున్నాయి. అతనిలో ఆ బొట్టు చూస్తున్న కొద్దీ మరింత ఎర్రబీపుడుతుంది. ఆ బొట్టును కసిగా తుడిచేయాలనుంది దానిక్కారణం అతని సుప్త చైతన్యంలో ఉన్న మత్ప్రేరణ కూడా కావచ్చు.

“ఏమే! ఆ బొట్టు పెట్టుకొని పనుపురాసి పెద్ద సతివ్రతలా తిరిగితే వదిలేస్తారనుకున్నావా. ఆపులిస్తే పేగులైక్కడ కాను. ఎవ వేషాలు ఏస్తే బయటవడ వనుకున్నావేమో రంకు ముండా! దేవరలా ఆ బొట్టేమిటి తుడిచెయ్ అది” అంటూ ఆ బొట్టును లాతీతో చెరిపాడు. ఆ కుంకుమ నుదురంతా పాకి ఆ నుదురు రుద్రకాళి నారికలా ఉంది కళ్ళు కోపంతో

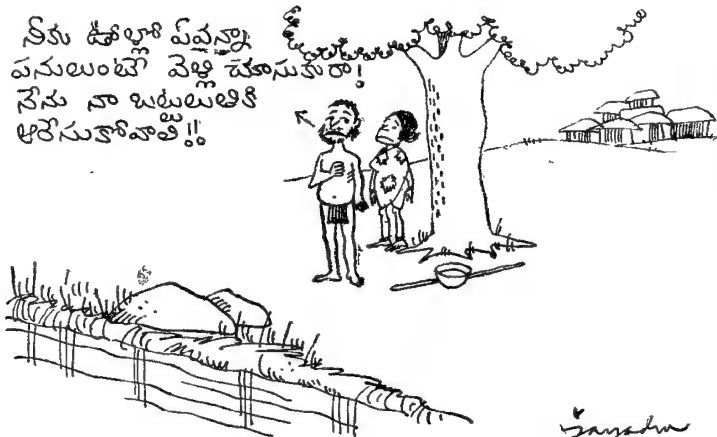
భగ్గుమన్నాయి. ఆ తన్ని దహించేలా చూస్తున్నాయి. ఆ మెను చూస్తుంటే అతనిలో భయం పెరిగిపోతుంది. గొంత తడారిపోతుంది. డేబల్ మీద ఉన్న గ్లాసులో నీళ్ళు వగం తాగేసాడు. అమె ఇంకా అలానే చూస్తుంది. ఆ కుంకుమ ఆ తన్ని భయపెడుతూనే ఉంది. భయంతో గ్లాసులో మిగిలిన నీళ్ళు అమె ముఖమీద చిమ్మారు. కుంకుమ నీళ్ళతో కలిసి రక్తంలా కారింది. ముఖంపై కుంకుమ నీళ్ళు ఎర్రగా మెరిసినాయి. ఆ నీటి విందువుల్లో జాతి, సంస్కృతి వగిలిపోయి ముక్కలు ముక్కలుగ కనిపిస్తుంది. అమెను చూపే దైర్యంలేక అమెను నెలలోకి తోకాడు.

* * *

పున్నమ్మ జైలుగోడ కానుకొని కూర్చుంది ఊరు చీకటంతా అగదిలోనే ఉంది. అమెలో అకటాపాటు అకలి చచ్చిపోయింది. అమె కోకదేవతలా ఉంది. చీకటిలా ఉంది. కాని కాంతిలా మెరుస్తుంది. సుమస్తలా ఉంది. కాని చైతన్యం కడుపులో దాచుకుంది. విరాగి విలా ఉంది కాంతి, చైతన్యం విప్లవం ఇవన్నీ చీకట్లో బిందుబిన్నట్లుంది.

నైట్ డ్యూటీ కానిస్టేబుల్ నల్ల మందు మింగి నిద్ర పోతున్నాడు. జకరయ్య మెల్లగ తూతూ అగదిలో ప్రవేశించాడు. చేతిలో బ్యాటరీ రైటు వెలుగులు కక్కుతుంది కాంతి అమె

నీకు ఊళ్ళూ ఏవన్నా
పనులుంటే వెళ్లి చెబుకున్నా!
నీకు నా బట్టుబడికి
భరించుకోవాల్సి!!

మీద పడింది. అతను చీకట్లోనే మిగిలి
పోయి కాంతిలో చీకటిని చూస్తున్నాడు.
కాని కాంతిని చూడలేకపోతున్నాడు.
అమె కదలలేదు. మెదలలేదు.

అతనామె దగ్గర జరిగాడు. మామగా
కలవంచు కూర్చుందామె. అమెను
పడుదపెట్టాడు. అమె ఎదురు తిరగ
లేదు దానివల్ల పలికం కూన్యం.
అతనామెను అర్చిగా అక్రమించుకుంటు
న్నాడు. అమె కళ్ళు మూసుకొని
పడుకుంది అమెలో చలనం లేదు.
తిరుగుబాటు లేదు. ఆ శరీరం తనది కాద
న్నట్లు మౌనంగా ఉంది. ఆ శరీరం ఇంకా
ఎవరికి కావాలి. కావాల్సినవాడు బంధం
త్రెంచుకొని పోయాడు. కనిగా అను
భవించాలని వస్తున్న అతన్ని చూసి
అమె నవ్వింది జాలిపడుతున్నట్లు జీవన
పాఠాన్ని కాని వడపోసిన వేదాంతలా
నవ్వింది. ప్రతిదానికోసం ఎగవడే

బద్దను చూసి తల్లి నవ్వివట్టుంది. ఆ
నవ్వు పురుషుడి బలహీనతలు చూచి ప్రీ
తి ఎపుడూ జాలిపడుతునే ఉంది

జీవిత పాఠశాలలో చదువుకున్న
పాఠాలుతో, అనుభవాంతో రాటుతేలి
పోయిన మనస్సుకో అమె అలోచిస్తుంది.
అతనామెను నగ్నంగా చేస్తుంటే నవ్వు
కుంది ఈ శరీరాన్ని నగ్నంగా చేసి
అవమానపరుస్తాడు కాని తన ఆత్మ నత
దేమీ చేయలేదగా. చిన్నప్పడు పాలు
కుడిసిన రొమ్ముల్లాంటి రొమ్ముతో
ఇప్పుడు కామదాహం తీర్చుకుంటున్నాడు.
[తన తల్లిని, చెల్లిని తనలో నగ్నంగా
చూసుకుంటున్నాడని అతని మీద
జాలిపడుతుందామె] అతను పశువులా
ప్రవర్తిస్తున్నాడు. పెదవులు చెంపలు
కనిగా కొరకుతున్నాడు. అమెకు ఎలాంటి
బాధ కల్గటం లేదు ఆ గాయాలు నుంచి
రక్తం కారుతుంటే తాను మరింత పరి

కుద్దమవుతున్న అనుభూతి పొందుతుం
దామె. అతని దాహం తీరాక అమె నుంచి
పేరయి లేచి వెళ్ళిపోయాడు. మనిషికి
జంతువుకి ఉన్న తేడా ఒక్కటే. జంతు
వులు మనుషుల్లాగా రాక్షసం గా
రమించవు.

మరుసటి రోజు సి. ఐ. వచ్చాడు.
అతను అఫీసుకు రాలేదు ఊరి వరపుంచ్
గారింట్లో బస అఫీసులో పైళ్ళు వారి
దగ్గరకు కదిలి వెళ్ళినయి. వాటితో పాటు
బహుమానాలు కూడ. ఆ రాత్రి కోళ్ళు
తలలు తెగినయి. ఎస్కీ బుద్ల తలలు
తెగినయి. సి. ఐ. గారు మంచి
ఏర్పాట్లు చేసినందుకు అనందించారు.
ఇంకా ఏదో కాస్త వెలితి కనిపించింది.
రాత్రి వదింటికి ఆ వెలితి కూడ తీర్చారు
భక్తులంతా. పున్నమ్మని బలిపశువులా
అలంకరించి పంపారు. ఆ కానుకతో
సి. ఐ. గారు మరింత సంబరపడి
స్టాఫ్ స్వామిభక్తివి కొనియాడారు.

జీవమున్న మట్టిబొమ్మతో వారు
కాంత్రవం చేస్తూ త్రాగిన మత్తులో
అమెను విడదల చేస్తామని హామీ
ఇచ్చారు. అందు కామె నవ్వుకుంది.
తనకు ఈ ప్రపంచంనుంచే విడుదల
కావాలి. అది ఆ భగవంతుడు తప్ప
ఎవ్వరివ్వగలరు.

తెల్లారాక ఊరంతా గందరగోళ
మయ్యింది. సి. ఐ. వడుకున్నా

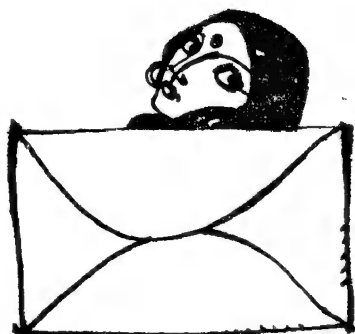
గది కిటికీఊపలకు చీరతో ఉరేసుకున్న
శవాన్ని అందరూ వింతగా చూసారు.
ఎవ్వరినీ ఎవరూ ప్రశ్నించలేదు. ఏట
వాయిగ వ్రేలాడుతున్న శవం గ్రుడ్లు
వెళ్ళుకొచ్చినగ్నంగా వికృతంగా ఉంది.
ఆ నగ్నత్వాన్ని ఎవ్వరూ చూడలేక
పోతున్నారు. దానికోసమై వది చచ్చిన
జకరయ్య కూడ కళ్ళుమూసుకొని
గుడ్డ కప్పాడు.

ఆ గదిలో ఆ రాత్రి ఉన్న వ్యక్తి
కోసం అచాకి తీస్తామని సి. ఐ. గారు
పూరి ప్రజలకు హామీ ఇచ్చారు. ఊరి
ప్రజలు సి. ఐ వ్యక్తిత్వం మెచ్చు
కున్నారు. ముచ్చిపాలిటీవాళ్ళు, పోలీసులు
శవాన్ని ఊరేగించి పాతేసారు. తలకొరిచి
పెట్టేందుకు ఎవ్వరూ లేక ఊరంతా
చందాలేసుకుంది పూర్వేయటానిక్క.

ఆ తర్వాత రెండ్రోజులకి గవ్వేరు
కాయలు తిని చచ్చిపోయిన రాఘవ
కల్లీ, తండ్రి, తమ్ముళ్ళ శవాలను మున్సి
పాలిటీ బండి తోలుకుపోయింది.

రాఘవ మాత్రం ఆ ఊరి పిచ్చి
వాడిలా ఇంకా దెలామణి అవుతున్నాడు.
అతని పిచ్చి బ్రతుకు పిచ్చి
బ్రతుకు వ్యామోహం తీరాక అతన
ఎప్పుడో ఒకపుడు రాలిపోతాడు
అతను ఈ ధేశపు నగలు మనిషే...
బాధ్య తెరిగిన పౌరుడే.

మృత్యుంగం

'మర్త్య'

సమయం మధ్యాహ్నం పన్నెండు అయింది.

కాలింగ్ బజార్ కీచుగొంతుకల తోనూ, బైప్ రైటర్ కల కల శబ్దాల తోనూ అఫీసు వాతావరణం చాలా గందరగోళంగా వుంది. స్టాఫ్ అంతా మహాబిజీగా వున్నారు.

తన ముందు తెరిచివున్న ఓ పైలు పంక చూస్తూ సారధి బుర్ర బద్దలు అయ్యేలా ఆలోచిస్తున్నాడు. అనేక రకాలుగా హైరానపడిపోతున్నాడు. ఎంత తన్నుకున్నా సమస్యకో పరిష్కారం లభించటంలేదు.

సారధిని అంతలా తలకిందు చేస్తున్న ఆ పైలు ఏ విషయానికి సంబంధించినదో అవి "పైవాడు" అసక్తి చూపవచ్చు కానీ అసలు సంగతి ఏమంటే, సారధి ఆలోచనలకు ఆ పైలు లోని విషయానికి ఎలాంటి సంబంధం లేదు.

అది అఫీసు కాబట్టి ఓ పైలు ముందు వేసుకుని పూర్చున్నాడు. కానీ అసలు అతని మనసంతా ఇంటిమీదే వుంది. తన సమస్య బాదా గృహసంబంధమైనదే. గృహ సంబంధం అనే కంటే "గృహిణి సంబంధం" అంటే బాగుంటుంది.

సారధి బి.యస్.సి చదివి ఆ చదువుకి పొ.తనలేని వుద్యోగంలో స్థిర పడి గత అయిదేళ్ళుగా ఆ అఫీసులో పనిచేస్తున్నాడు.

తను ఈ మధ్యే ఓ చక్కని చుక్క మెళ్ళో తాళకట్టి మూడు నెలల క్రిందట కొత్త కాపురం పెట్టాడు. ఆ చుక్క పేరు మోహిని

మోహిని విజంగానే మోహినే. ఆమె మోహన రూపం చూసి మోజుపడి పెళ్లి చేసుకున్నాడు.

ఇప్పుడు మోహిని తన జీవితం.

అమె తన ప్రాణం.

అమెను తను చచ్చేలా ప్రేమిస్తున్నాడు.

అమె లేకపోతే తను విజంగానే చచ్చిపోతాడు.

అయితే : అమె లేకుండా ఎక్కడికి పోతుంది?

అంటే-

ఏమో : ఎక్కడికైనా పోవచ్చు. ఇది కేవలం తన భయం మాత్రమే కాదు.

సారధి చిక్కడపల్లిలో ఓ మేడ మీద రెండు గదుల పోర్లనులో అద్దె కుంటున్నాడు ఆ మేడ పక్కన మరో మేడ వుంది. ఈ రెండు మేడలు ఎంత దగ్గరగా ఉన్నాయంటే, ఇవతలి మేడ మీద నుంచి గంతువేసి అవతలి మేడ మీదకి దూకవచ్చు అలాంటి ప్రక్క మేడలోని ఒక పోర్లనులో కొందరు "బ్రహ్మచారులు" వుంటున్నారు.

ఆ బ్రహ్మచారుల పోర్లను సారధి పోర్లనుకు నరిక్కి ఎదురుగా వుంది ఆ ఇంట్లోవాళ్ళు, ఈ ఇంట్లో వీళ్ళు నుంచంటే మొహంలో మొహం పెట్టు కున్నట్టుగా వుంటుంది కానీ రెండూ వేర్వేరు ఇంట్లో వున్నట్టుగా వుండదు.

ఆ బ్రహ్మచారులు వైద్యోగులు కాదు. మెడిసిన్, ఇంజనీరింగ్ వంటి చదువులు ఏవో గల ఒకటి చదువు తున్నాడు. అంటేలకు ఎప్పుడు వెళ్లారో తెలియదు కానీ అస్తమానం యాముతోనే పాట పాడుతూ, ఈరలు వేస్తూ కాలం గడపుతుంటారు. చాలామీద ఎలాంటి జిచ్చాదన లేకుండా గుండెలు

తీసిన బంటుల్లా అస్తమానం గదిలోకి, బార్కినీలోకి తిరుగుతూ వుంటారు.

వాళ్ళు అలా ప్రేగా మువ్ అవు న్నాంటే తనకి "ప్రైవేసీ" లోపింది వట్టుగా వుంటుంది సారధికి

వెంటనే మరో చోటకి ఇల్లు మారితే నమస్య పరిష్కారం అవుతుంది. కానీ హైదరాబాదు లాంటి ఈ మహానగరంలో అనుకున్నదే తదవుగా ఇల్లు దొరకటం అనేది అసాధ్యం.

అంతవరకే అయితే అది ఒక నమస్య కాకపోను. కానీ సారధికి ఈ మధ్య ఒక అనుమానం బయలుదేరింది.

తను వుదయం తొమ్మిదిన్నరకి ఇంటి నుంచి బయలుదేరుతాడు. సాయంకాలం అరు అయితే కానీ తిరిగి ఇల్లు చేరుకోడు.

తను అపేనులో వుండగా వగలంత్ ఇంటిలో మోహిని ఏంచేస్తూవుంటుంది? తను అపేనుకు బయలుదేరిన తరువాత అమెకు నవని ఏమి వుండదు. ఇంట్లో శామిద్దరే కాదట్టి అమె కాలక్షిపంకోసం ప్రతి కలు, పుస్తకాలు చదువుతూ వుంటుంది ఎ.త నదివినా రోజంతా చదువుతుందా? చదవదు. అలాంటప్పుడు పనిచేస్తూ వుండవచ్చు.

ఆ ప్రక్క మేడలోని బ్రహ్మచారుల వంక చూస్తూ వుంటుందేమో : వుంటుందేమో ఏమిటి? చూస్తూనే వుంటుంది. ఎదురుగావున్న మనుషులను చూడకుండా వుండాలంటే ఎలా సాధ్యం.

ఒక వేళ ఈమె చూడకున్నా, ఆ బ్రహ్మచారులు వంతుల వారీగా మోహిని పంక అదే పనిగా చూడకుండా వుంటారా ?

ఎన్నటికీ కాదు.

అలా ఒకరికొకరు చూసుకుంటూ పోతే పరిచయం పెరుగుతుంది. పెరిగి అభిమానంగా మారుతుంది. అభిమానం ప్రేమగా పరిణమించవచ్చు.

ప్రేమ అంటూ కలగాలేగానీ వూరికే వుండనిస్తుందా. వుండనీయదు? వాళ్ళల్లో ఎవడో ఒకడు మోహినికి ప్రేమ లేని వ్రాస్తాడు.

కానీ ఇదంతా చెప్పాలంటే ఇంత వరకూ ఆ బ్రహ్మచారులు ఎలాంటి వెధవ వేషాలు వెయ్యలేదు. కాగా మోహిని కూడా ఎన్నడూ వారివట్ల అనక్తి చూపలేదు. కానీ ఎల్లకాలం వర్ణితి ఇలాగే వుంటుందా? ఏమో !

లేవటి సంగతి ఎవరు వూహించ గలరు ?

కానీ మన బంగారం మంచిది అయినప్పుడు ఎవరో ఏదో చేస్తారని భయ వడనవసరంలేదు.

అయితే మన బంగారం మంచిదేనా ?

మంచిది అంటే ?

అదే తెలియాలి

కానీ ఎలా తెలుస్తుంది ?

అనలే కొత్త కాపురం కావడంవల్ల కానీ మీ ఆదరం అంతా అడవి కావిన అమె ఎలాంటిదో ఇంకా అవగాహననీయేల లాంటిది మీ అందాన్ని ప్రశస్తి

కాలేదు. అలా అని ఇది ఒకరిని సంప్రదించి తెలుసుకునే విషయంకూడా కాదు.

ఒకరికి చెప్పుకోలేక, తన మనసులో దాచుకోలేక సారధి గత కొద్ది రోజులుగా బుర్ర బద్దలుఅయ్యేలా ఆలోచిస్తున్నాడు.

అయితే సారధికి ఓ పుషాయం తోచింది.

తన బంగారం ఎంత మంచిదో తెలుసుకోవాలంటే తనో ప్రయోగం చేయాలి.

ఎదురింటి బ్రహ్మచారులలో ఒకరు వ్రాసినట్లుగా ఒక ప్రేమలేని మోహినికి తనే వ్రాయాలి. అది చూసిన తరువాత అమె ఎలా "రియాక్టు" అవుతుందో తను గమనించాలి.

పుత్రరం అందగానే "ఎవరో కుంటరి వెధవ ప్రేమలేని వ్రాసాడు" అని ఆ తెటరు తనకి చూపించితే అమె "హ్యూర్ గోల్డ్"గా భావించుకోవచ్చు. అలాకాక ఆ తెటరు విషయం తనతో సంప్రదించక గోప్యంగా వుంటే, తన బంగారంలో కల్తీ ఉన్నట్లుగా భావించుకోవాలి

అనుకున్నదే తిడవుగా ఓ తెటరు తయారుచేసాడు.

*మీరు చాలా మంచి వుంటారు.

క్షంగా ఆరాధించాని ఆరాటపడే వారిలో నేను మొదటివాడిని”

ఇట్లు

మీ (అజ్ఞాత) ఆరాధకుడు

మోహిని గుర్తించకుండా తన చేతి వ్రాత మార్చి, రెటరు వ్రాసి, కవరులో పెట్టి పైన మోహిని పేరుతో తన ఇంటి అడ్రసు వ్రాసాడు.

అప్పిను అయిన తరువాత పోస్టు బాక్సులో రెటరు ప్రావీణ్యాలని నిశ్చయించుకున్నాడు.

“మోహిని : అలా వున్నావేమిటి. ఒంట్లో కులాసాగలేదా” అంటూ భార్యని ఎంతో ప్రేమగా పరామర్శించాడు సారది, అప్పిను నుండి ఇంటికి వస్తూనే.

తన లెక్క ప్రకారం ఆ రోజు మధ్యాహ్నం పోస్టులో తను వ్రాసిన రెటరు మోహినికి అంది వుండాలి.

“ఎలా వున్నాను” అంది మోహిని.

“ఏ రోలా వున్నావు. మొహం ప్రకాంతంగా లేదు” అన్నాడు సారది కావాలనే.

“ఎమో : నేను బాగానే వున్నాను.” అంటూ కాఫీ కలపటానికి ఆవతలి గదిలోకి వెళ్ళింది.

సారది బాత్ రూమ్ వైపుకు దాటిపోయాడు.

తను కాళ్ళు కడుక్కుని వచ్చేసరికి ఆమె టేబుల్ మీద కాఫీ సిద్ధంగా వుంది

సారది కాఫీ తాగుతూ భార్యని గమనించసాగాడు.

ఆమె అతి సాధారణంగా కనపడింది. మొహంలో ఎలాంటి ప్రత్యేకమైన భావాలు అగుపడలేదు. అప్పటికీ ఆమెను పరీక్షించటం కోసం, కావాలని మరోసారి “నువ్వు అలా వున్నావేమిటి” అంటూ ప్రశ్నించాడు.

అయినా తను పూహించిన మార్పు రాలేదు.

ఒకవేళ రెటరు మోహినికి అందలేదేమోనని అనుమానం కలిగింది.

అనుమానం నివృత్తి చేసుకునేందుకు గాను, ఆ రాత్రి మోహిని నిద్ర పోయిందరువాత నెమ్మదిగా లేచి, ఆమె రెటరు ఎక్కడ దాచివుంచవచ్చో అంచనా వేసుకుని వెతకసాగాడు.

అఖరుకు ఆ రెటరు ఆమె బ్రంకు పెట్టిలో చీరే మడకల మధ్య కనపడింది.

ఆ రెటర్ ఇవాళ్ళే అందినట్లు పోస్టు ముద్ర వుంది నెమ్మదిగా దాన్ని వున్నచోటికే నదిరి ఎమీ తెలియనట్లుగా వచ్చి మోహిని పక్కన చోటుచేసుకున్నాడు.

సారదికి ఆ రాత్రి నిద్ర పట్టలేదు. ఎంత ఆలోచించినా మోహిని తత్వం అంకుపట్టలేదు.

మరో రెండు రోజులు గడిచాయి.

మోహిని తనకు వచ్చిన రెటరు ఖర్చుకి చూపించలేదు. కాగా తన

ప్రవర్తనలో కానీ, మొహంలో కానీ
ఆ లెటరు కారణంగా ఎలాంటి తొట్రు
పాటు కనపరచలేదు.

మోహిని వుద్దేశ్య మేమిటో,

ఆ లెటరు ఇంకా ఆమె పెట్టెలోనే
వుంది దాని ప్రభావం ఆమె మనసుపై
ఎలావుందో తనకి తెలియాలి. అందుకని
సారది భార్యకి మరో లెటరు వ్రాసాడు.

“నిన్న సాయంకాలం మీరు గళ్ళ
చీర కట్టుకున్నారు అలాంటి చీర నాకు
దాలా ఇష్టం మీరూ, మీనారు కలిసి

బయటకు వెళ్ళారు. మీరు తిరిగి
వస్తారేమో, ఆ చీరలో మిమ్మలను
మరోసారి చూడాలి. కుతుహలవద్దాను.
రాత్రి పదిదాటేవరకూ ఎదురుచూసాను.
కానీ నాకు నిరాశే మిగిలింది. ఈరోజు
పుడయం మీరు ఇంట్లో తిరుగుతూ
కనిపించారు. కానీ మరో చీరలో
వున్నారు

ఇట్లు
మీ (అజ్ఞాత) ఆరాధకుడు.

కనీసం రెండవ లెటరు అయినా

మోహిని తనకి చూపిస్తుందని సారధి భావించాడు.

కానీ ఆలాంటిది వీధి జరగలేదు.

రెండవ లెటరు మొగటి లెటరులో పాటు అదే ప్రదేశాల్లో భద్రపరిచింది సారధి ముపునంగా తన పాత్ర పోషిస్తున్నాడు.

అంతకంటే నిర్వికారంగా మోహిని ప్రవర్తిస్తుంది. మరో నాలుగు రోజుల కాలం గడిచింది.

రోజులు గడుస్తున్నకొద్దీ సారధికి మోహినిమీద అనుమానం పెరగ సాగింది.

భర్తకి తెలియకుండా పరాయి వ్యక్తి నుంచి ప్రేమ లేఖలు అందుకోవటం ఎంత సాహసం! మాయకంగా తనవదే మోహినిలో ఇంత జాతకం వుందా? అమె జీవితం వెనకకు ఇంత వంచన వుందా? అమె కనకా మాట మాత్రం చెప్పకుండా ఆ వత్సరాలు భద్రపరుచు కుదంటే ఆ లెటర్లు వ్రాసే వ్యక్తిని ప్రోత్సహిస్తున్నట్లే కదా! ఆ వ్యక్తి ఎదురుగా వచ్చి నేను నిన్ను ప్రేమిస్తున్నాను. ఎక్కో వ్యక్తి అనగానే అమె కళ్ళు తనవి వదిలిపెట్టి అతనితో వెళ్ళిపోయే వుంది.

నిజంగా ఆలాంటి పరిస్థితి ఎదురైతే మోహిని ఏం చేస్తుందో చూడాలనే కుతూహలం సారధిలో పెరగసాగింది. పెరిగి పెరిగి అతనితో మరో లెటరు వ్రాయించింది.

“మోహినిగారు!”

మీ నుంచి ఇంకా అజ్ఞాతంగా వుండ లేను మీపై నాకు గల ప్రేమను ప్రత్యక్షంగా ప్రకటించుకునే అవకాశం తిరిగి చ ప్రార్థనలు. మీరు ఆనాటి గళ్ళచీరే కట్టుకుని రాబోయే కుక్రవారం మధ్యాహ్నం ఒంటిగంటకు పబ్లిక్ గార్డెన్ లో హెల్త్ మ్యూజియంకి రాకలయిన అ సమయంలో మీవారు అపీసులో వుంటారు కాబట్టి భయంలేదు. నేనే మిమ్మరిను గుర్తించి మీ పనులు చేరుకోగలను.

ఇట్లు మీ (అజ్ఞాతంలో వుండలేని) అరాధకుడు

రాబోయే కుక్రవారం కోసం పూపిరి పిచ్చికోలేనంత “ఫ్రీలో” తా కాలం గడిపాడు సారధి.

అఖరుకు ఆ రోజు రానే వచ్చింది.

సారధి వుదయం తొమ్మిదిన్నరకి మాములుగా అపీసుకి బయటదేరాడు.

మధ్యాహ్నంవరకూ ఎలాగో పళ్ళ తిగువున అపీసులో కూర్చున్నాడు.

ఒంటిగంట ఆయ్యేసరికి సారధి పబ్లిక్ గార్డెన్ చేరుకున్నాడు.

చెట్లు, పొదలు చాటుచేసుకుంటూ సారధి హెల్త్ మ్యూజియం వద్దకు వచ్చాడు. అప్పటికే మోహిని వచ్చి ఒక చెట్టుకింద నిలబడి అటూ ఇటూ చూస్తుంది. అమె గళ్ళ చీరెలోనే వుంది.

సారధికి గుండె వేగంగా కొట్టుకో సాగింది. ఆ ప్రయత్నం వచ్చింది. అసలు ప్రయత్నం వాడు లేదనే విషయం ఆమెకు తెలియదు. కానీ తనకి తెలిసినా ఆమె నిజంగా ఎవరికోనో వెళ్ళిపోతుందని సారధి తంగారువదసాగాడు.

ఆమె ఇలాంటిది అని తెలిసిం తరువాత కూడా ఆమెతో సంసారం చెయ్యాలా లేక విడాకులు ఇచ్చెయ్యటమా; అదీ ఇదీ కాకపోతే-ఇది మంచి పనికాదు (3) చెప్పి ఇంటికి తీసుకువెళ్ళి తన సంసారం కాపాడుకోవాలా అని ఆలోచించసాగాడు.

ఈ విషయంలో సారధి ఓ నిర్ణయం తీసుకునేలోగా, మోహిని అంతదూరం మంచి సారధిని గుర్తించి గదిగబా అడుగులు వేసుకుంటూ అతన్ని చేరుకుంది.

సారధికి ఏం మాట్లాడాలో తోచలేదు. ఇంతలోనే—

“అపీసుకవి బయలుదేరి మీరు చేసే నిర్వాకం ఇదా; ఏదీ. ఆ వగలాడిని ఎక్కడ దాచారు; మీ నాటకం ఈ రోజుతో అఖరు. నా మెళ్ళో కాళికబ్బి మవ్వే నా ప్రాణం అంటూ నావద్ద దైత్యగులు చెప్పి నానుంచి ఇవతలకి వచ్చి మరో అమ్మాయిని వెంటేసుకుని ఏకాగ్రు చేస్తారా. దానిమీద అంత ఇష్టం వుంటే మీరు నన్నెందుకు చేసుకున్నట్టా? అంటూ మోహిని పెద్దగా అరుస్తూ సారధిని దులిపెయ్యసాగింది.

సారధి కొయ్యబారిపోయ్యడు.

ఇదేమిటి? ఇలా తిరగడించి నిధ.

“మొగుట్టి కొట్టే—అన్నట్టుగా వుండి వ్యవహారం. తన గుట్టు నా కళ్ళవడగానే ప్లేటు పిలాయిస్తూంది. నేను పూరుకో కూడదు,” అనుకుంటూ సారధి నోరు తెరచి ఏదో అనబోయాడు.

అంతలో—

హేండ్ బేగు తెరిచి మోహిని ఓ ఇన్ లాండ్ రెటర్ బయటకు తీసి “ఎవరో ఈ రెటర్ వ్రాసి నాకు మేలుచేసారు. మీ గురించి అంతా తెలిసిపోయింది. లేక పోతే ఇంకా ఎంతకాలం మీ రహస్య వ్యవహారం నడిచేదో. ఇక చాలు కానీ ఇంటికి వదండి” అంటూ రెటర్ సారధికి అందించి పిల్ల రొడిచి ఉపాధ్యాయుడు వదిలి లాక్కువెక్తున్నట్టుగా అతడిని ఇంటికి తీసుకువెళ్ళింది.

మోహిని అందించిన రెటర్ లో ఇలా వుంది.

“మోహినిగారూ;

మీ భర్త మరో ఫ్రీతో ప్రతిరోజూ పబ్లిక్ గార్డెనులో తిరుగుతున్నాడు. మరి కొన్నాళ్ళకు అతను మిమ్ములను పూర్తిగా వదిలిపెట్టి ఆమెతో కాపురం పెట్టవచ్చు. మీ జాగ్రత్తలో మీరుండగలరు.

ఇట్లు

మీ శ్రేయోభిలాషి.

తను ఎవరికోనో తిరగటం ఏమిటో,

ఈ ఆకాశవాణి వుత్తరం మోహినికి ఎవరు సారథి సారథికి అంతుపట్టలేదు.

సారథికి మెదడు మొద్దుబారిపోయింది గొంతునిండా దిగులు పేరుకుంది

ని ఎషయంలో నైతే తాను మోహి విని అనుమానించాడో అమె ఇప్పుడు తనని అదే కోణంలో అనుమానిస్తుంది. అమె ఇప్పుడు తనని ఎంతగా అన హించుకుంటుందో ఏమో. పరిస్థితి ఇలా గొప్పటికీ కారణం ఏమిటి? ఏది ఏమైనా ఇప్పుడు తన నిర్దోషిత్యం విరూపిచుకోవలసిని అవసరం ఏర్పడింది.

ఆ సాయంకాలం వరకూ ఆ ఇద్దరి మధ్య కాలం భయంకరమైన వికృద్ధింగా గడిచిపోయింది

“భోజనానికి లేవండి” అంటూ ఆ తాత్రి ముఖావంగా మోహిని భర్తని వలకరించింది. అమె కంఠంలో అంతు లేని అనహ్యం ధ్వనించింది.

“మోహిని! ఆ వుత్తరంలో వున్న

దంతా అబద్ధం. మన ఇద్దరి అన్యోన్యక చూసి అసూయతో ఎవరో! ఈ ఆ లెటర్ వ్రాసారు.” అంటూ బొంగురుగొంతుతో మిగిలిన మాటలు మింగేసాడు.

అప్పుోవరకూ గొప్ప సీరియస్గా వున్న మోహిని ఒక్కసారి నవ్వేసింది.

“ఏమి కంగారుపడకండి. ఆ ఆకాశ వాణి వున్న లెటరు వ్రాసింది నేనే ఆ రోజున నాపేరుమీద వున్న ఓ లెటరు మీ బేగ్లో చూడటం జరిగింది కుతూహలంతో విప్పి చదివి పరిస్థితి అర్థం చేసుకున్నాను. ఆ మర్నాడు అదే లెటరు నాకు పోస్టులో వచ్చింది. నాపై మీకు గల అనుమానం తొలగిపోవాలంటే నోటి మాటలతో కాక, మీ ఎత్తుకి పైఎత్తు వేయాలనిపించింది అంతే.

“ఏది ఏమైనా కట్టుకున్న భార్య పై విష్కారంగా అనుమానం పెంచుకోవటం క్షమించరాని నేరం” అంది మోహిని.

తన ప్రవర్తనకి తానే సిగ్గుపడి సారథి తల దించేసుకున్నాడు.

జరుగుతున్న చరిత్ర

ఇరాన్ తర్వాత అఫ్ గానిస్టాన్, ఏమిటా పోలాండ్ సమస్య పెద్దదై ప్రపంచాన్ని కలవరపరిచింది. పోలాండ్ ఎర్రటి సీమ కార్మికవర్గ నాయకత్వాన మిగిలిన ప్రజలంతా సమకూడివచ్చి ఎర్రటిసీమలో రాజ్యాన్ని ఏర్పాటు చేసుకుంటుంది.

అటువంటి రాజ్యమైన పోలాండ్ లో కార్మికులు కొన్ని ముఖ్యమైన ప్రాంతాలలో కీలకమైన రేవులలో, ఇంధనం (బొగ్గు) విశేష గా లభించే తావులలో నమ్మకేసి, అధికమైన - రాజకీయమైన కోర్కెలను వెల్లడించేసరికి, కమ్యూనిస్టీతర ప్రపంచానికి అది పెద్ద తిరుగుబాటుగా దృశ్యమైనది. కమ్యూనిస్ట్ పాలితరాజ్యాలకు ఇందులో పాల్గొంటుంటే అమెరికన్ల బావకు ధూర్తులు దూరివచ్చి కల్లోలం పుట్టించినట్లుగా అనిపించింది. చివరకు, విజం విలకడ మీద తెలిసింది.

పోలాండ్ లో 1970లో, 1978లో, మళ్ళీ ఇప్పుడు 1980లో అంజడి కలిగింది. ఇది కమ్యూనిస్ట్ పార్టీ వ్యవస్థను, ఆ పార్టీ రాజ్య విధానాన్నీ సవాల్ చేసే అందోళన కాదు. అందరూ అందుకు లోబడినవారే.

1970లో జరిగిన ప్రదర్శనలలో కొన్ని తావులలో కాల్యాలవరకూ

వచ్చింది. 100 మంది మరణించారు ఆ ప్రదర్శనలలో పాత వహించిన వారే సాను 1976లో మళ్ళీ అంజడి వచ్చినప్పుడు ఉద్యోగంలో ఉండి తొలగించారు. 1980 సెప్టెంబర్ 14న రేగిన ఉద్యమంలో మొట్టొక్కో వారేసా పుసిర్నియా ముక్కలను జరిగి 3 రోజుల కోర్కె, స్వేచ్ఛగా కార్మికులు తమ సంఘాలను నిర్మించుకొనే హక్కు, ఉపాధి అదీ నెరవేరింది అదివారం నడు గాథలిక్ అరచా మందిరాలలో జరిగే ప్రార్థనలను ప్రవచనాలను ఆకాశవాణిలో క్రమం తప్పకుండా ప్రసారం చేస్తారు.

అందోళన సమయంలో కాథలిక్ ధర్మ ప్రచారకుల పాత్ర గణుతింపదగినది. ఉభయపక్షాలకు వారు విగ్రహాన్ని ఖోదించి కృతకృత్యులై నారు.

చట్టరీత్యా స్వపరిపాలక సంఘాలను, (self governing trade unions) నిర్మాణంచేసుకునే హక్కును కార్మికులు పొందుతారు.

బూతు బొప్పలను, బూతు కూతలను, దుర్మార్గాన్ని ప్రేరేపించే వేషభాషల ప్రదర్శనలను సహించరు. జీతాలను పెంచేటప్పుడు, అందరికంటే తక్కువ జీతాలు పొందేవారి సంగతి మొదట ఆలోచిస్తారు.

మాతలైన కార్మిక స్త్రీల విషయంలో, ఇంకా ఇతర కార్మికుల జీతభత్యాల, వదుపాయాలలో మంచి మార్పులను చేస్తారు.

1970, 1978 సంవత్సరాలలో ఉద్యోగాలు పోగొట్టుకున్న వారికెవరికైనా అన్యాయం జరిగి పుంజే, సమీక్ష ఫలితంగా దానిని సరిదిద్దు తారు.

ఒక పక్షం రోజులుగా నడిచిన ఆవేదన మూలాన ఉత్పత్తి బాగా దెబ్బ తిన్నది. దానిని దృష్టిలో వుంచుకుని కార్మికులు ఆ సప్టాన్ని పూర్తి విధంగా కృషిచేయడానికి వ్యవస్థగా పూను కున్నారు. పార్టీ సంతోషించింది.

* * *

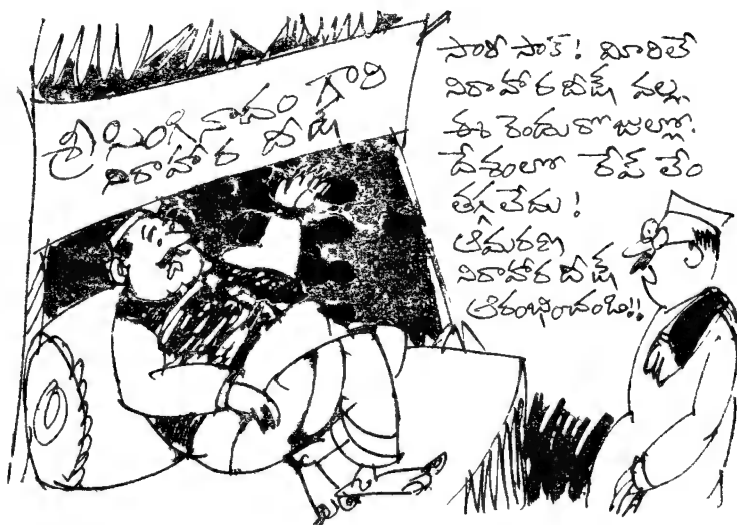
పోలిష్ సమతులనం తర్వాత మనకు ముఖ్యమైనది మన రాజధానిలో జరిగిన కామన్వెల్త్ సెయిన్-పసిఫిక్ ప్రాంతీయ పరిషత్తును పోయి. ఈ సమావేశంలో, అయిదు జరిపాలు (సెప్టెంబర్ 4 మొదలు 8 వరకు) జరిపించి అంతర్జాతీయ విషయం లేదు. వీటిలో పాల్గొన్న సీమల పరస్పర సహకారానికి సంబంధించిన అర్థికాంశాలను దీర్ఘంగా చర్చించడం జరిగింది. ఆ సీమల పేర్లు : మనదేశం (భారత్), ఇంగ్లాండ్, శ్రీలంక, సింగపూర్, మలేషియా, అఫ్ఘేనియా, న్యూజిలాండ్, ఫిజి, సోలోమన్ దీవులు, బోంగా, పాపునా (న్యూగినీ), వేరూ, తువాలూ, వనువాటూ, కిరిబాట్, వెస్ట్

మోనా, (పాకిస్తాన్, బర్మా, ఇండోనిషియా లేవు) పాక్ సీమను తిరిగి లోచికి తేవలెనని అంగ్లసీమ, సింగపూర్, అఫ్ఘేనియా దేశాలు సూచించినవి, కానీ, అసీమ తిరిగి వస్తానని అన్నప్పుడు యాద్యం. అవి మన దేశంవైపునుంచి అందుకు సమాధానం వచ్చింది.

విషయజ్ఞుల భావనలో, ఈ సమావేశాల చర్చలు కలహాచియాలో సింహనాయకుని రాజ్య ప్రతిష్ఠ ఇరగదానికి దానిమీద అంగీకారం ఒక మోస్తరుగా కుదిరే సూచనలున్నవని వారి అంచనాతోడ్పడగలము.

కంపూచియాలో ఒక రాజకీయ సాంస్కృతికం సూక్ష్మమార్గాన లభ్యమైతే అసియా ప్రాంతంలో కొంత వేడి చల్లార వచ్చునని వంటిలల భావన.

అవ్వోగిస్తాన్ విషయంలో ఇతర ప్రతినిధులకు మనవారికి ముఖ్యకాంక్ష తేడా ఏమీలేదు. మన ప్రధానమంత్రి ఆ సంగతిని విశదంచేసినా కానీ, క్లిష్టమైన ఆ సమస్యలో ఇమిడివున్న కుట్రల ద్వారా మన ప్రభుత్వం మహా తీవ్రంగా అతి గంభీరంగా ప్రకటించడానికి పూనుకోలేదు. ఆ లోపాన్ని సింగపూర్ ప్రధానమంత్రి పూర్తిచేశాడు. ఈ సమయంలో పాశ్చాత్యరాజ్యాలు మెకకుపుకో వర్తించకపోతే సోవియట్ యూనియన్ కు అది పెట్టని కోట; గదిక్కున దూకి అప్పుడు యుద్ధానికి పూనుకొని గెల్చు

లేకపోతే మున్నుండు రష్యాకు గొప్ప చిక్కు రాక తప్పదు; కమ్యూనిజం మహాపుంటే ఇక ఇరవై ఏండ్లు నిల్చుండ గలదు; ఆ తర్వాత అది నీగిపోక తప్పదు. దాంతోని వైర్యుడాలు వంటివి; కార్మికులూ అవి దానిని దగ్గరికి వేసి; ఆ పద్ధతి నిందితైవున్న ప్రజలకు ప్రజాస్వామిక జీవనమే చాలా మెరుగు అనిపిస్తుంది. ఇదీ వరస

మతేషియా వంటి సీమలు కంప్రాచి యాలో రష్యాను ఎక్కువగా నిండించవు; సీల్ నాం రాజ్యమే వాటి దృష్టిలో అవరాధి

ఈ విధంగా మన ప్రభుత్వ వైఖరికి అరి ఇతరుల వైఖరి ఫగన్, కంప్రాచి యాల అంశాలలో విభేదాలు ఎక్కువ గానే వున్నప్పటికీ, కామన్వెల్త్ సమా

వేళాంలో చర్యలు సరసంగానే జరిగినవి. ఒకర్నొకరు అర్థం చేసుకున్నారు.

తమలో తాము అర్థిక కార్యక్రమాల్లో సాయం చేసుకుని ప్రజ్ఞను, వనరులను ఎదురుకోడానికి తీర్మానించుకున్నారు. పెద్ద బాజ్యాం నందిదేని పన్ను బాజ్యాం పట్ల వర్తిచే తీరుతెన్నుంలో చిన్నవాటికి ఎదురుకొన్న మార్పులు రావలెననీ, పులింక ధర్మసమ్మతమైన ఆ తిర్జాతీయ వ్యవస్థ రూపొందడానికి అందరు కలిసి కృషి జేయవలెననీ నిర్ణయించుకొన్నారు.

మన ప్రధానమంత్రి చేసిన ఒక సూచనమీద కూడా దీర్ఘ చర్య జరిగింది. అందరి ధ్యానం దానిపై రగ్గుమైంది. అయితే సప్లయ చేసే సీమలకు అయిల్ పొందే సీమలకు మధ్య సంభాషణలు జరగవలెననీ, వృద్ధికి రావలసిన సీమలకు

చేసే నష్టయిరి విషయంలో కొన్ని వదు
పాయాలు ఉండలేననీ, అయితే రాజ్యాం
సౌమ్ము ఇతర దేశాల వాదకావితై వస్తు
న్నపుడు చిన్నదేశాల స్థితిని సానుకూతితో
వరికించవలెననీ ఆ సూచన సారాంశం.
అందరు అందుకు అనుకూలంగానే
పరిగెనట్లు వింటున్నాము

మొత్తాన కామన్వెల్త్ ప్రాంతీయ
రాజ్యముఖ్యం సమావేశాల ముఖ్య
సుఖ తమే ఐనందుకు మనల్ని మనం
అభినందించుచున్నాము; సమావేశాలలో
పాల్గొన్న ఇతరులకు ధన్యవాదము
లర్పించడం మన ఉద్దేశ్యం.

* * *

మన పౌరుగునవున్న పాక్ సీమ
దోరణి లోగడ వ్యక్తమైన సందర్భంలో,
పొడీ అరేబియా దూరా క్రద్ధవహించిన
సందర్భంలో జమాతే. ఇస్లాం కాశ్మీర్ లో
జరిపిన హతావిడి మూలాన షేక్ అబ్దుల్లా
మానసంపై వాదావివాదాలు కొన్ని
రేగినవి కాని, ఆయన తన వైఖరిలో
ఎట్టి మార్పురాలేదని విస్పంకోచంగా ఒక
పత్రికా ప్రతినిధికి ఇటీవలనే స్పష్టికరిం
చాడు. ఆ స్పష్టికరణ సారాంశ మేమనగా
'భారత దేశంలో అంతర్భాగమైనది

కాశ్మీరం అని ఎన్నోసార్లు విగ్గరగా
ప్రకటించినాము. హిందువులు, ముస్లి
ములు అవల ఒకర్నొకరు చంపుకునే
రోజుల్లో మేము భారతదేశానికి చేరి
వున్నాము హిందువులు, సిఖులు,
ముస్లిములు, క్రైస్తవులు అందరు
భారతదేశంలో కలిసివుండగలరని ఆ
అదర్శాల శాశ్వర్యం అందరు తల
యెత్తుకుని కగర్వంగా నడచించవచ్చు
నని దాని లక్ష్యం. ఒక వేళ ఈ దేశం
ఎట్టి అదర్శాన్నుంచి దూరంగా వెళ్ళినా
మేము వెళ్ళము అదర్శాన్ని పునరుద్ధ
రించటానికి పోరాడుతాము గాంధీజీ
ప్రసాదించిన శక్తితో మాయత్కాను
కొనసాగిస్తాము మన వునాది పెక్కులర్
హిందూస్తాన్. దానిని బుద్ధిపూర్వకంగా
అవలంబించినాము మన ఆశయసాధనలో
ఇది ముఖ్యపదివున్నది. పాకిస్తాన్
స్థితి ఎంత అధ్వాన్నంగా తయారైనదో
గమనించండి. గాంధీజీ చెప్పినవి
ఎంత నబబో ఇప్పుడర్థమవుతున్నది.
ద్విజాతి సిద్ధాంతం ఎంత తప్పు
కూడా తెలుస్తున్నది. పాకిస్తాన్ లో
నడిచే కథంతా భారతదేశంలో మేము
కలిసిపోవడానికి చేసుకున్న విర్ణయం
పరియైనదని వెల్లడిస్తున్నది.

పప్పులో ప్రతి పిశాచిని పోవడం

ప్రపంచం రూపాయలు వంట
పైసల చిల్లరి.... అవిధ రానిచ్చిన
వరుకుల చీటీ.

ముప్పైరోజుల కష్టానికి .. 720
గంటలలో 480 గంటలు నిద్రపోవడానికి
నిద్రపట్టకపోవడానికి తినడానికి తినక
పోవడానికి ఇంకా అనేకానేక అనంద
ర్యానికి పోగా, రోజుకు ఎనిమిదిగంటలు
చొప్పున చైవమివ్వమీద బందిబారిక
తన కళ్ళు గదియారంలో నెకండ్ల
ముల్లుతో పోటీపడి - టీ పడి - పడి - డి
... న ఫలితం!

పోయినందుకు మూడో వ్యక్తి నెవ

ర్యునా తిట్టుకోగలిగితే, నా పప్పు
కొట్టేసిన పాపానికి నువ్వు - నీ పిల్లా
జల్లా, పెళ్ళాం, తల్లి అటు ఏదేసి
తరాలూ, ఇటు ఏదేసి తరాలూ దువ
నాశనమైపోవాలి అని శపించే అస్కారం
ఉంటే మనసు కదో తృప్తి.

పప్పు పోవడానికి దేశంలోని వేలు
లక్షల ఏకపాకెటర్లలో ఏ ఒక్కడూ
దాద్యుడు కాదు. కేవలం ఇదిగో ఈ
నేను నవారక్ష సమస్యల దాడిలో
పరధ్యానాన్ని ఆశ్రయించి మరో సమస్య
తెచ్చి పెట్టుకున్నాను.

జీతం రోజుని నవ్వు అతిగించుకుని

ఎదురాచ్చే 'అవిడ' దరహానం ఏమై పోవాలి :

ప్రాద్దున్నే ప్రత్యక్షమయ్యే పాలమ్మికి, చీపురుకట్టతో నింబడిపోయే వనిమిదికి. ఎందుకైనా మంచిదని ఎప్పుడూ రెండు బట్టలు ఉంచేసుకొనే దోబీకి "అయన యింట్లో లేరని" అవిడ చెబుతుంటే, రెండుగడుల అద్దెకొంపలో బయటబడకుండా ఎలా దాక్కోవాలి :

మళ్లా ముప్పైయ్యొకటో తేదీ దాకా ఎలా బతకాలి (లేదా) ఎలా చావాలి :

నవలక్ష అంతే కొత్తగా తోడయ్యే నమస్య తెన్ని :

? ? ? ? ?

వాటికి సమాధాన లేవి :

* * *

రెండువందల రూపాయలు... నలభై పైసల చిల్లర . పెళ్లాం రాసిచ్చినది కాబోయి పరుకుల చీటి.

చీటి చదివితే అది అన్నీ విండు కొన్న కొంపలా ఉంది.

'విండు వర్షు పోతే విండుకున్న కొంప కెంత కష్టం?' అని ఇంకా అని లేదా శ్రీశ్రీ :

ఎవడో అక్షరాలా దొర్నాగ్యుడు

ఎప్పులో రెండువందలన్నా, వర్షు ఆ బరువుని నెరికొక్కసారే, అదైనా ఓ నాలుగైదు గంటలు మాత్రమే మొయ్యగలిగేదిగా ఉంది. నలిగినంత నలిగి, చిరిగినంత చిరిగి ఇంకెలా

నలగాలో, ఇంకెలా చిరగాలో తెలియ నట్టన్న ఈ వర్షు విస్పందేహంగా దేశంలోని వేలు లక్షల చిరుద్యోగులలో ఒక్కరిదై ఉండాలి

ఈ డబ్బు నిజంగా క్రమే తప్ప సుఖం తెలియని రెండు చేతులపై ఉండాలి

ఈపాటి కతగాడు జేబులు వెతుక్కోదం మిన్ను విరిగి మీదవడదం జరిగిపోయి ఉండాలి.

నీకు దొరికిన అదృష్టం విలువెంత? ఎదుటివాడు పోగొట్టుకున్న విలువంత :

ఇది అదృష్టవంతుడి సాపేక్ష సిద్ధాంతం!!

ఎన్నో కష్టనష్టాల కూడికలు తీసి వేతల మధ్య సకమతమవుతున్న రోజున కాలికి తగిలింది సాజుత్ శ్రీలక్ష్మి....

గొప్ప చిక్కాచ్చి వడిందని తం భారంకో చేతులు జేబులో పెట్టి, చూపులు నేలమీద అచ్చి నడుస్తుంటే గొప్ప డబ్బాచ్చి వడింది.

బుర్రలో చీకటి తెరల్ని ఎత్తెయ్! అనందపు బుర్రా ముఖానికి తగిలిం చెయ్!

కాప్పేపు విషాదం మరచిపో. ఎదీ - గుండెమూలల్లో మూలుగు తున్న కోరికల జాబితా నియటికి రాగు, పెళ్లానికి కంచి పట్టువీరా - కంచి పట్టువీర బాగుంటుంది కంచి

పట్టుచీర కట్టుకోకపోయినా పెళ్లాం దాగుంటుంది.

ఉ... వ్లాట్ నెక్ట్స్ -

అమ్మాయికి వోజీయా.. ?

“వోజీలు నేనుకోకుండా బిళ్ళోకి రావద్దమ్మాయ్!” అని కోప్పడి ఇంటికి సంపేసిందిట హెడ్ మిస్ట్రెస్!

అమ్మాయి ఏడుస్తూ తల్లికి చెబితే, తల్లి ననుగుతూ తనతో చెప్పింది.

ఆదపిల్లంకి ఫీజు వద్దన్నది వోజీలు కొనడానికి అయ్యుండాలి వోజీలు కట్టు కొని అమ్మాయి తిరుగుతుంటే, “అమ్మాయికి పెళ్లెప్పుడు చేస్తార”ని గూడచారి పిన్నిగార్ల వలకరింపులు.

“పిల్లకు వోజీలూ, పెళ్ళికొడుకులూ ఒకేసారి బేరమాడతగును.

అవును ఒక వోజీ ఎన్ని రూపాయలు : ఒక పెళ్ళికొడుకు ఎన్ని రూపాయలు : ఒక పెళ్ళికొడుకును కొనే డబ్బుతో ఎన్ని వోజీలు కొనవచ్చును :

లాభంలేదు. ఈ వోజీని మరచిపోకపోతే కద ముండుకు నడిచేట్టు లేదు.

ఆ తరువాత నీ కోరికల లిస్టులో మూడో దేమిటో చెప్పు.. అక్కర్లేదు అక్కర్లేదు.

అడిగో ఎదురుగా -

మాంట్ గోవరీ బార్ అండ్ రెస్టోరెంట్ :

అక్కడు అన్ని రకముల స్వదేశీ

విదేశీ మద్యములు సరఫమైన ధరలకు (సామాన్యడితో ధరల సరసాలా!) దొరుకును.

ఐనా ధరలకు దొరకడమేమిటి : దబ్బిచ్చి కొంటే దొరకడం ఎందుకవుతుంది : ఈ చేతిలో వర్సులా ఎడివనో కొంపముంచి రోడ్డుమీద జారి పడి మరోడి కారికి కగిలితేనే అది దొరకడం అవుతుంది.

ఏవిటో తెలుగుభాష చాలా కన్ ఫ్యూజ్ చేసేస్తోందండి మనుషుల్ని!

తెలుగు భాషను సంస్కరించాలనే ఆలోచనని, మబ్బరంగా ఓ : వ విస్కీ కొట్టేయాలన్న ఆలోచన ఓవర్ టేక్ చేయగా మాంట్ గోవరీలోకి అరెగ్జం దర్లా నడిచాడు అద్యకరావు.

అరెగ్జం దర్లా చూసి బేరర్ సాల్యూట్ చేయటోయి అతని ఒడు లొడులు చొక్కా, బురదంటకుండా పైకి మడచిన పాంటూ, గీసుకోవి గెర్డం, దువ్వుకోవి జాట్టూ చూసి టక్కున ఆ పనిచూసేశాడు. ఐతే అరెగ్జం దర్ అతను చేయటోయిన సాల్యూట్ చిరు నవ్వుతో స్వీకరించి ప్రతినమస్కారం చేసేసి దెబ్బతిన్నాడు.

ఆ దృశ్యం తనవసదుగా తిరికి పున్న ఇద్దరు కష్ట తెలియని కష్టమర్లు వరాయివాడు పూలయినందుకు పూలిష్గా నవ్వుకున్నారు

“ఎ క్స్ ట్యూజ్ మీ. కెనై సిట్

హయర్, " అన్న అచ్యుతరావు ఇంగ్లీషుని గౌరవించి సీటిచ్చారు.

సీటు గెలిచిన అచ్యుతరావు చిటికేసి విరిచాడు బేరర్ని. చిటికలో వచ్చి అచ్యుతరావు అర్ధరూ మోసుకుపోయిన బేరర్ ఆ తర్వాత ఎన్ని చిటికెలేనినా ఐఫూ మచ్చాలేదు

తదనంతరం —

గొప్ప మీమాంస బయల్పడింది

"మనిషి ఎందుకు చస్తాడు సార్....?"

అనడిగాడు అరబుద్ధి తలకెక్కించుకొన్న ఫూలిష్ కష్టమర్లిద్దరిలో ఒకడు. సాక్షాత్తు అచ్యుతరావుని.

"మనిషి బతకడానికి పుట్టడం ఒక్కటే కారణమైతే - చావడానికి సవాంక్షకారణాలున్నాయి," అని తేలిగ్గా వెలవిచ్చారు అచ్యుతరావు

ఆ సవాంక్ష కారణాలేమిటో చెప్పందే వదలవని ఖీష్మించాడు ఫూలిష్ కష్టమర్లిద్దరిలో రెండోవాడు.

'చచ్చాను' అనుకున్నాడు అచ్యుతరావు. అంతలో బేరర్ అర్ధరూ మోసుకొచ్చి అచ్యుతరావుని బలికించాడు.

ఐతే సహకష్టమర్లిద్దరూ అచ్యుతరావుని చంపడం ఇంకా మానుకోలేదు. "మనిషి చచ్చిపోతూ ఉన్నప్పుడు ఎవరైనా ముందు కనుక్కుంటే ఎలా ఉంటుంది. ఇంతటి నైంటిస్తు లాన్నాడు కదా. వెధవది ఏ ఒక్కడికీ ఆమాత్రం తట్టలేదెందుచేత సార్ " పాశురతాత్రం వదిలారు

ఏది నోడు నొక్కారంటే తానో

బ్రహ్మత్రం వదలాలి బ్రహ్మత్రం అంటే గుర్తుకొచ్చింది - అంగోస్ట్రా రిసలే లేవు - ఈ డబ్బులోంచి రెండు కొనుక్కోకపోతే లాభం లేదు. నవ గ్రహంలో ఏ గ్రహం మీదున్నాయి అంగోస్ట్రాం ధరలు:

నవగ్రహం పేర్లు గుర్తుచేసుకొంటూ అచ్యుతరావు గ్లాసు ఖాళీచేయడంలో మురిగిపోయాడు

బాధలకు అలవాటుపడితే కన్నీళ్లు ఉండవు.

బాధపడ్డాన్ని బాగా ప్రాక్టీసు చేసాడు ముకుందం. పర్చుపోయిందని నెత్తినోరు కొట్టుకుని ఏదవకుండా మువ్విజల్ పార్కులో బాధ కెక్కిన, చంపునీళ్లతో నోరు కడిగేసుకుని కాళీజేబుతో అత్యంత సాహసోపేతంగా ఇంట్లోకి అడుగుపెట్టి సంసార వృక్షం వీడలో పడి నిద్ర పోయాడు.

కోర్కెం జాబితా తీసిన కొద్దీ ఒస్తోంది అచ్యుతరావుకి. డౌన్ విత్ ది మాంట్ గోమరీ డౌన్ విత్ ఎవ్విరి బార్ అండ్ రెస్టోరెంట్. అని తిట్టు కుంటూ రోడ్డుమీద కొచ్చాడు.

గంట వరదాకి యాభై రూపాయలు మిగిలిన మాంట్ గోమరీ ముందు బాబి లోన్ లో అలెగ్జాండర్ లా డీలాపడి చొరస్తానగ్గర మిగిలిపోయాడు అచ్యుతరావు.

ఈ యాభై రూపాయలతో ఇంటి
కేదన్నా పనికొచ్చే వస్తువు పట్టిగెడితే
బాగుండేది అంత డబ్బూ పట్టకెళ్ళి
“ఏవ్వా” పోసాను అని బాధ మిగుల్చు
కున్నాడు

రానీ రానీ

పస్తీ రానీ

కష్టాల్ నష్టాల్

కోపాల్ తాపాల్

రానీ రానీ

కానీ.... కానీ

హానం...లానం

ఎదురుగా కిక్కి కొట్టో అట్టహాసంగా
తీన్న (అట్టమీద అందమైన అమ్మాయి
హానం) పత్రిక కొన్నాడు.

ఈ అట్టమీద అందంగా నవ్వుకున్న
అమ్మాయి పత్రికలోపల కట్ రూల్స్ తో
కట్టిన బాక్సులో బట్టలు మార్చుకుంటోంది.
ఎవరో ప్రఖ్యాత ఫోటోగ్రాఫరు తీసిన
పదరు చాయా చిత్రానికి అవార్డు కూడాను.

డబ్బుకోసం ఫోటోగ్రాఫర్ ముందు
బట్టలు మార్చుకున్న అమ్మాయి పరిస్థితు
లేమిటి ?

....తల దిమ్ము....కణకలు పేలి
పోతున్నాయి.... పత్రికని చెత్తకుండ్
లోకి పిరిచాడు. పత్రికని కొన్నప్పుడు
కంటే పారేసినప్పుడే మంచి ఫ్రీల్
కలిగింది అయ్యతరావుకి.

తప్పకాగేవాళ్ళు కొందరు :

తాగి తప్పేవాళ్ళు కొందరు ::

నిన్నటి రోజే మళ్ళీ మొదలైంది
ముకుందానికి. నిన్నటికీ నేటికీ తేడా
అల్లా ఒక్కటే-

సాయంత్రం నిండు జీతం అందు
కొంటానన్న ఆశ నిన్న.

ముప్పై రోజు డెలా గడపాలన్న
దిగులు నేడు.

ఒచ్చినందుకు సంతోషం లేదు.
ఒచ్చింది ఒచ్చినట్టే పోయిందని దిగులే
మిగిలింది. పైగా వానన భార్య పసిగడు
తుండేమోనని రోడ్డుమీదే రాక్షసంతా
సంచారం.

పద్దు పోగొట్టుకున్నవాడొచ్చి
పీకట్టుకుంటాడాని బెదురు....

పోలీసుల అనుమానపు చూపులు....

ఎవరన్నా మీదపడి కొడితారేమోనని
భయం.

తల దాచుకుందుకి తలుపులు
తెరిచున్న కొంప ముండు నిలబడితే
గుమ్మం రగ్గర గాజాల గిరిగరి మనసు
లోపల మూల మూలల నుంచి క్రమంగా
ఒక కోరిక ఎదిగి ఎదిగి మనసంతా కమ్మే
యడం.

జీవితంలో మొదటిసారి క్షమించరాని
తప్పు చేసేయడం. తనకు తానే కొత్తగా
చీత్కారంగా అనిపించడం.... తెల్లారికి

చీర కొనడానికి, కూతురుకి వాణీ కొనడానికి యాభై అలోచించానే. చివరకు నా వ్యక్తిత్వాన్నే కోర్కెంకి అమ్మకానే.... ఈ వయస్సులో ఏవిటి నాకీ పానప్రభాలోచన అనుకొంటూ తన తలని నే నరికేసుకోవడం.

చిరమిది పాప పరిహారంకోసం అలక్ష్యంగా కలిగిన జ్ఞానోదయంతో ఒక బాకీ తీరినా నీరసమేనని ఉదయం అపీసు కొస్తూ చిల్లరకొట్టే బాకీ తీర్చేయడం.

దబ్బా : జిందాబాద్ !

దబ్బా : జిందాబాద్ !!

అపీనీ క్యాంటీన్లో కాఫీ తాగుతున్నా నీరసంగానే ఉన్నాడు ముకుందం.

కారణం ఏమిటని అడిగాడు అచ్యుత రావు.

“పచ్చి పోయిందీరా విన్న. రెండు వారాల రూపాయలు.... నలభై పైసల చిల్లరి.... అవిడ తాసిచ్చిన పరుకుల చీటీ....”

అచ్యుతరావుకి తాగుతున్న కాఫీ కరిగించిన ఇసుమలా గొంతు మండింది.

విన్నటి మూటగోమరి విస్కీ భక్తున నాంతిలా పైకి తన్నుకు రాబోయింది.

‘మనిషి ఎంచుకు చస్తాడు సార్’ ఒక ప్రశ్న.

అర్ధరాత్రి తెరచుకున్న తలుపుల దగ్గర గాజుల గలగల... మరు విమిషంలో అ ఇంటి లోపల తాను జంతు వయి పోవడం.... ఒళ్లు జలదరించింది అచ్యుతరావుకి.

‘మనిషి చచ్చిపోకుండా ఎవరైనా మరు కనుక్కుంటే ఎలా ఉంటుంది సార్’ మళ్ళీ వాడిదే ప్రశ్న.

అంతా ఒక నెకను.

అ తరువాత దృశ్యం ఎప్పటిలాగే ఉంది.

ఎదురుగా కాఫీ తాగుతున్నది ఎప్పటి ముకుందమే... కానీ ఈ కాఫీని అఫర్ చేస్తున్నది ఎప్పటి అచ్యుతరావు కాదు.

“సువ్వు చాలా అదృష్టవంతుడివిరా ముకుందం. దబ్బు మరిభంగా పొగొట్టు కున్నావ్. నే నెంత కష్టపడ్డానో తెలుసా!” అన్నారు.

బావుటాలు ఎగురుతున్నాయి

మనదేశంలో ఉన్నన్ని పండగలు ప్రపంచంలో మరే దేశంలోనూ లేవు. మనదేశంలో ఉన్నన్ని ఉద్యమాలు ఏ దేశంలోనూ లేవని చెప్పవచ్చు. పండగలకు కారణం, పూర్వ శిలాయగుంచుచి వస్తున్న ఏ అమ్మవారిని పొడుక్కోకుండా కొత్త దేవతలను చేర్చుకుంటున్నాం. మన దేవతల పేటలపై దేవతలూ, పశుపక్షుల దేవతలూ, వ్యవసాయ సంబంధమైన దేవతలూ, రాజకీయ దేవతలూ దినయుగపు దేవతలూ రానున్న కల్పి పల్లి పుట్టమన్న బుద్ధుడూ చూడటం ఉన్నది.

ఇక ఉద్యమాల మాటకు వస్తే, ఇవి పాపం పెరిగినట్లు, లేదా జనాభా పెరిగినట్లు, అదీ కాదంటే నిరుద్యోగం, దారిద్ర్యమూ పెరిగినట్లు పెరగకూడదని అనేక కారణాలున్నాయి. మనం నాగరికతను అందుతున్నప్పుడు అందులో ఉద్యమాలకు అరుపు తెచ్చుకోవటంలో లాగే అందేవేసిన చేతుల బీటిర్న సంగీత మేమిటి, నైరూప్య చిత్రకళ ఏమిటి, ఆబ్స్ట్రాక్టు ఏమిటి, ఇతర దేశాలలో ఏ ఉద్యమం వచ్చినా, దాన్ని అరుపు తెచ్చుకోవటంలో మనంత శీఘ్రంగా పరిగెత్తేవాళ్లు ప్రపంచంలో మరెవరూ లేరు (నీటికూడా గొడ్డమెరదన్న ఉంటే బాగుంటుంది).

మన ఉద్యమాలు అసంఖ్యాకంగానూ, ప్రజా జీవితంతో ఎలాటి వ బంధం లేనివిగానూ, గమ్యరహితంగానూ, నిష్ప్రయోజనంగానూ ఉండటానికి ఇది - అరుపు కొట్టుడ - ఒకటి మాత్రమే.

మరొక కారణం, వాటి చేపట్టే ఉద్యమాలు చిరజీవులు. వాటికి కార్యోపాదేశం వట్టికవటం ఉండదు. సస్కరణోద్యమాలు దాదాపున్నీ లాలంటివే. సిద్ధాంత రీత్యా వీటికి లక్ష్యం ఉంటుంది. కాని శాస్త్రాంశ తరబడి అది సిద్ధించని కారణంచేత, ఉద్యమం పని తీరదు.

దేశాలపై పంచుకొని వెళ్ళబడిన అసంపరం ప్రాహ్మణ్యం తీసి యాజమాన్యం కి దనెకోల్పబడిన చాతుర్యం సంపూర్ణ పురోభివృద్ధికి గురైబుడగా ప్రయత్నించినది మొదలు వర్తమ్యవస్తకు విరుద్ధంగా నా శిలమెట్టుకొన్ని ఉద్యమాలు బయలుదేరాయి కాని అవి జరగలేదు. తిరుగుబాటు చేసినవారు వేరు వేరు మతాలవారుగా మిగిలారు. వీరి మతాలు (తైవా వైష్ణవా లాంటివి) కులవ్యవస్థను ఆమోదించి హిందూ మతంలోకి సిగ్గు పెట్టికూతుళ్ళలాగా తిరిలు పంచుకుని తిరిగివచ్చాయి. అవి హిందూమతంలోనే అసంఖ్యాకంగా మిగిలివన్నాయి కొన్ని మతాలు (విశ్వ

బ్రాహ్మణులలాటివి) హిందూ సమాజంలో ప్రత్యేక కులాలు అయ్యాయి.

లక్ష్యాలికి తగలని ఉద్యమానికి చావు ఎందుకు టుంది? ఈ రహస్యం మన భారతీయులకు తెలిసినట్లు మరేదేశం వారికీ తెలీదు

ఆదవాళ్లకు సంబంధించిన ఉద్యమాలు చూడండి. వాళ్లు చచ్చిన మొగుళ్లతో పాటు చితమీద కానిపోవటం విషేధిస్తూ ఉద్యమం నడిచింది. ఆ ఉద్యమం నెగ్గినట్లు కనబడింది. కారణం శ్రీలను ఉద్ధరించాలని మనలో కలిగిన జ్ఞానానినం కాదు. వితంతువులు జీతం అడగని వెల్లివాళ్లు. అర్థికంగా దోచుకునేటందుకు పనికివచ్చే శ్రమజీవులు. దానికి కోరికలు లేవు. అన్నలు లేవు! మెట్టినింటి వాళ్లకు విధవ కోడలు పాడి ఇప్పు! అమెరికాలో బానిసవిరాగం అంతం కావటానికి కారణం భూతదయకాదు: పెరిగి వస్తున్న పౌరీశ్రామిక దేశాల్లో బానిసలకంటే కార్మికులు నాలా చోక! బానిస అవసరాలకు యజమాని బాధ్యుడు, “వ్యేచ్ఛ” గల కార్మికుడి దారిద్ర్యానికి పౌరీశ్రామికుడు బాధ్యుడు కాదు: సతీనహ గమన విషేధంకూడా అలాగే జరిగింది.

ఆదవాళ్లను మొగుళ్లతో పాటు దహనం చెయ్యటం పోయిన రెండు శతాబ్దాల అవతల కట్నం తేలేదని ఆదవాళ్లను మొగుళ్లు బతికుందగానే కాల్చేస్తున్నాడు! ఆదవాళ్ల ఉద్ధరింపు ఉద్య

మంలో వచ్చిన పరిణామం అంతా లిపి ఇంతే!

శ్రీ పునర్నివాహలూ, శ్రీ విద్యా, శ్రీ స్వాతంత్ర్యమూ మొదలైన ఉద్యమాం సంగతి చెప్పకండి ఇంకో వెయ్యేళ్ల తరవాత కూడా మనం ఈ ఉద్యమాలను ఉత్సాహంగా నడుపుతూ ఉండవచ్చు.

ఇటీవల శ్రీల సంవత్సరమనీ, బాలం సంవత్సరమనీ అందరూ జరుపుతుంటే మనమూ జరుపుకున్నాం. కాని వాటికి లక్ష్యం ఉన్నదంటే మనం వాటి జోరికి పోయిఉండం. సహస్రాబ్దాలపాటు ఉద్యమాలు నడవగల భారతీయులకు ఒక్క ఏడాదిపాటు జరిగేది పేరిపిండి అన్న సంగతి అంతర్జాతీయ సమితివారికి తెలీదు.

కాని రాజకీయోద్యమాలూ, ప్రజలకూ ప్రజాజీవితానికి అతిసన్నిహితమైన ఉద్యమాలూ ఉన్నాయి కానా అవి అడగవచ్చు. ఎందుకులేవు? ఉన్నాయి.

మన దేశంలో రాజకీయ చైతన్యానికి, అనేక రాజకీయ పార్టీలకు పుట్టకుదురైన కాంగ్రెసును తీసుకోండి. అది ప్రజాస్వామ్య బావుటానూ, సోషలిజం బావుటానూ ఎగరేసింది అది విజంగా సోషలిజంకోసం ప్రయత్నించినా, కనీసం ధనికులకూ దరిగ్రులకూ మధ్య ఉండే వ్యత్యాసాన్ని తీగించినా ఇంత కాలం బతికిఉండనా? అలాగే కాంగ్రెసు సార్టీ యొక్క రాజకీయ పటుత్వమంతా

వ్యక్తి ఆరాధన అనే ఒంటి స్తంభం మీద విరిబడి ఉండటం మనం చూస్తున్నాం. ఇది ప్రజాస్వామ్యానికి సంబంధం ఎంతమాత్రమూ లేని సంగతి అయినా సోషలిజం, డెమోక్రసీ వివాదాలు కాంగ్రెసుకు అంతులేని ఆయుధ్ధాయం పోకాయి. ఆ రిజ్యలను దూరంగా ఉంచగలిగినంత కాలమూ కాంగ్రెసుకు ధోరణిలేదు.

కమ్యూనిస్టు పార్టీలైనా అంతే. అవి కమ్యూనిజమునూ, విప్లవ భావాలను ప్రజలనుంచి దూరంగా ఉంచగలిగినంత కాలమూ వాటి మన్నిక గ్యారంటీ. రాజ్యాధికారం ప్రజల పరం కావటం కమ్యూనిస్టు పార్టీల లక్ష్యం. ప్రస్తుతం ప్రజలకుగల వోటింగ్ హక్కుతోనే ప్రజలు తృప్తిపడి కమ్యూనిస్టు పార్టీలను విలపరుస్తున్నారు కాకపోతే కమ్యూనిస్టు పార్టీలతో తెగలు ఏర్పడి, వర్గ కలహాల లోనో, విప్లవ సమరాల లోనో ప్రాణాలు అర్పించవలసినవాళ్ళు వర్గాంతర రాజకీయ విభేదాలకు బలి అయిపోతున్నారు. ఇలాంటి చావులు కమ్యూనిస్టు రాజకీయ చైతన్యంలో భాగం అయినంత కాలమూ ప్రజలు రాజ్యాధికార హస్తగతం చేసుకుని రెప్లిస్టు ఉద్యమాలు మరో రూపంలోకి పరివర్తన చెందే ప్రమాదం లేదు.

కమ్యూనిస్టుల ఉద్యమాల గురించి చెప్పుకున్నప్పుడు మార్క్సిస్టులను గురించి చెప్పుకోవటం విధాయకం.

అందరికన్నా బాగా చరిత్రను విశ్లేషించి ప్రజాసామాన్యాన్ని భవిష్యత్తుకేసి నడవ గలిగే శక్తి మార్క్సిస్టు మేధావులకు ఉండాలి వీళ్ళు ప్రజలలో అదర్శ ప్రాయంగా పనిచేస్తే ప్రతి సామాన్య పౌరుడూ ఒక రెనిన్, లేక ఒక మావోలాగా తయారుకావచ్చు కాని అది మార్క్సిజమును దుర్వ్యయం చెయ్యటం అవుతుంది. అందుచేత మార్క్సిస్టు మేధావులు మామూలు పౌరులకు ఎంత మాత్రమూ అర్థం కాకుండా సుదర్శనమైన లేకుండా మార్క్సి ఎంగెల్స్, లెనిన్, స్టాలిన్, మావోలు ఎదుకు, ఎప్పుడు అన్నవన్నీ ఏకరువుపెట్టి, మామూలు జనాన్ని అదరగొట్టేస్తారు. ఆ తరువాత ఆ అట్టడుగు జనానికి, మార్క్సిస్టులతో అంతులేని గురి కుదురుతుంది జనానికి, మార్క్సిస్టులకూ ఉండే సంబంధం శంకరాచార్యులవారికీ, వారి భక్తులకూ ఉండే సంబంధం కన్నా అనేకేదాగా ఉండదు. అన్నీ ప్రపంచవారీ : అంతకు తక్కువఉండే మార్క్సిస్టు మేధావికాదు

“రింజికాదకా” అన్నది తిట్టని రెండు పూటలా కడుపునిండా తిండిలేని ప్రతి నిరక్షరుడికీ తెలుసు వాడు “దొరల” చేత అటువంటి మాట రోజూ పడుతూనే ఉంటాడు. కాని ఆ తిట్టిన వాళ్ళు తీరు తల్లిని లంజ అంటున్నారని వాడు కలలో కూడా అనుకోడు “నెధవా” అని తిట్టించుకున్నవాడు తన భర్త

పోయాడనుకొన్నట్లుగా : తిట్లు కూ, తిరుక్కు తెలపటానికి సంస్కృతంలో ఒక విసర్గ ఉపయోగించేది. “రంధాః పుత్రః” (రాజకొడుకు) తిట్లు ; “రంధాః పుత్రః” అంటే లంజకు వాస్తవంగా పుట్టినవాడని; అది తిట్టుకాదు. కావి వీర మార్క్సిస్టులకు తిట్లు ఏదో, తిరుప్పదో తెలిపే పనిలేదు. అలాంటి మాటలు వాడటం తప్పని మార్క్సిస్టు రంగ నాయకమృగారు, మార్క్సిస్టు పరపర రావుచేత ఒప్పించారట. ప్రజలు రోజూ వాడే తిట్టుమాటలమీద ఆంక్షలుపెట్టి, మార్క్సిస్టు మేధావులు ప్రజలను ఉద్ధరిస్తారన్నమాట :

ప్రజలను ఉద్ధరించటానికి, ఆడ వాళ్ళను ఉద్ధరించటానికి, పిల్లలను ఉద్ధరించటానికి, హరిజనులను ఉద్ధరించటానికి ఉద్యమాలు నడపండి, బావుటాలు ఎగరెయ్యండి : కావి నిజంగా ఉద్యమం నడుం కానీకండి. అయితే తరవాత భూస్వామీ :

తాము ఉద్ధరించ దలచుకున్న వారికి వీరియనం దూరంగా జరిగే పద్ధతి ఒకటి కొంత కాలంగా నేను గమనిస్తున్నాను. మార్క్సిస్టు సోషలిస్టు భావాలు ప్రీల సమస్యకు పూర్వం ఎవరూ చూపని పరిష్కార మార్గం చూపాయి; వర్గ రహిత సమాజంలో తప్ప ప్రీకి పురుషుడితో సమాన హక్కులు రావు. అయితే ఈ సత్యం బాగా మనసులో పాతుకుపోయిన మహిళలు కొందరు

వీర మార్క్సిస్టులైపోయి తమ లాగా ఎన్లైటెన్ కాని ప్రీలపట్ల తూట్టిం బాగం చూపుతున్నారు. అత్యధిక సంఖ్యకులైన ప్రీలు అజ్ఞానాంధకారంలో ఉండి, తమకు ఎలాగైనా మొగుడు దొరికాలనీ, పిల్లలు కావాలనీ, “అందరి” లాగా బకకాలనీ, అందుకోసం ఎన్ని హింసలైనా పడక తప్పదని నమ్ముతున్నారు. మార్క్సిజం మానవత్వానికి పరాకాష్ఠ అయితే మార్క్సిస్టు వీరిని చూసి జాలినదాలి, వీరి జీవితాలు మార్చు జానికి తమ సర్వశక్తులూ ఛారపోయాలి. కావి వీరు మార్క్సిస్టు పనిత ఈ అంధకారంతో జీవించేవారిని గడ్డిపోచలకింద చూస్తుంది. వాళ్ళ కష్టాలను ఎదుర్కొని సానుభూతితో ప్రస్తావిస్తే తమకు వ్యయంగా మహా ద్రోహం జరిగినట్లు సత్రికలకు రాస్తుంది

ఆ మాటకు వస్తే ఇంకా విప్లవ పోరాటంలోకి దిగకుండానే మానసికంగా విప్లవాన్ని అవాహన చేస్తున్న వీర కమ్యూనిస్టులు దేశంలో అన్నదే సామ్య వాద ప్రపంచం ఏర్పడితే, శ్రీశ్రీలాంటి వాళ్ళ అజ్ఞానం కొద్దీ చిత్ర విర్మాతల కొలు చేస్తున్నట్టు విమర్శించటం మనకు తెలిసినదే!

ఇలాంటి దేశంలో లేదే బావుటాలే తప్ప దిగే బావుటాలు ఎందుకుండాలి; అన్నీ దాదాపు విప్లవ బావుటాలే కూడా! విప్లవం పర్తిల్లాలి - విజయవంతం అయితే, కాకపోయినా.

గుంటుచేసిన
పక్షి

విష్ణుచక్రవర్తి

సోపాలో వారి, టీపాయ్ మీదికి కాళ్ళు
కొరచాచి సిగరెట్టు దమ్ములాగుతూ
దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తోన్న రాము డోర్
బెల్ మోగగానే వులిక్కిపడి కుర్చీలోంచి
లేచి నిల్చున్నాడు. చేతనున్న సిగరెట్టుని
అష్ట్రేట్ చేసి నొక్కుతూ ఆలోచనలో
పడ్డాడు.

తన కీచాకోళ్ళ ముక్తరేవరూ లేరు.
తన్ను కలుసుకోవలసిన అవసరం ఎవరికీ
లేదు అయితే హోటల్ బాయ్, లేదా
పోలీసులు, కాకపోతే తన ముఠాలోని
వ్యక్తులు:- హోటల్ బాయ్ కాక మిగతా
యిద్దర్లో ఎవరైనా తాను చిక్కులో
పడ్డట్లే. వాళ్ళని తప్పించుకోవడం తన

తరంకాదు. డోర్ బెల్ మోగిన తరువాత
తలుపు తెరవక తప్పదు!-

గదియ తిసి తలుపు తెరిచి రాము
గుమ్మంలో ప్రత్యక్షమైన వ్యక్తిని చూసి
అశ్చర్యపోయాడు. తా నూహించిన
ముగ్గుర్లో ఎవరూ కాదావ్యక్తి!

"ఎవరికోసం?" గుమ్మంలో నిల్చుని
ప్రశ్నించాడు.

అతడు చిన్నగా నవ్వాడు. "నీ
కోసమే బాబూ, నన్ను లోపలికి" రానియో
అన్నాడు.

రాము పక్కకి తొలిగి దాకిచ్చాడు.
అతడు లోపలికి చేరుకుని "తలుపు మూసి

లోపలికిరా బాబూ! నీతో ఓ రహస్యం మాట్లాడాలి" అన్నాడు.

రాము అశ్చర్యానికి అంతు లేదు. తలుపు మూసి తిన్నగావచ్చి అశవి తెదురుగా కూచున్నాడు.

అ అపరిచిత వ్యక్తి ఓసారి రాము తేసి అపాదమత్తకం పరిశీలనగా చూచి, చిన్నగా నవ్వి "నేను మారువేషం లోవచ్చిన సిబ్బడి ఆఫీసర్ కావచ్చునని పందేహిస్తున్నావు కదూ," ప్రశ్నార్థకంగా చూసి, "కాదు! నేను నీ శ్రేయోభిలాషిని! నావల్ల నీకెలాంటి ఇబ్బంది కలగదు! నన్ను నమ్ము బాబూ! పైగా నేను నీ సాయంకోరి వచ్చిన వ్యక్తిని!" అన్నాడు.

రాము ఏమీ మాట్లాడలేదు, అశవి కంఠా వింతగావుంది. ఇకర్ని ఎక్కడో చూచినట్లుంది. కాని గుర్తుకి రావడం లేదు తానీవూళ్ళో అడుగుపెట్టినప్పటి నుండి తన బుర్ర చెడిపోతోంది. ఈ వీధులూ, ఈ పరిసరాలూ, ఇక్కడి మనుషులూ తనకి పరిచయమైనవాళ్ళు లాగానే కనిపిస్తున్నారు.

"నువ్వెవరో నాకు తెలుసు, నీ గురించి నేనంతా క్షుణ్ణంగా తెలుసుకున్నాను. పివల్ల నేనో పువకారం పొందాలని వచ్చాను. నువ్వు నాకు పువకారం చెయ్యడంవల్ల నువ్వు నీకు పువకారం చేసుకున్నట్లు కూడావుంటుంది.

రాము గొంతు సవరించుకున్నాడు.

"నేను మీకు సాయంచెయ్యడమేమిటి? మీరేం మాట్లాడుతున్నారో నా కర్థం కావడంలేదు" అన్నాడు.

"చెబుతాను." అ ప రి చి త వ్యక్తి గొంతు సవరించుకున్నాడు నేను ఒకప్పుడు బాగా బ్రతికినవాడ్ని. ప్రస్తుతం బాగాచితికిపోయాను. నాకు ఒకే వాక్కు కూతురుంది. దానిపెళ్ళి కాస్తా అయిందనిపిస్తే నా బాధ్యత తీరిపోతుంది. తరువాత నేనేమయినా విచారించేవాళ్ళు లేరు. ఒక కట్నం తప్ప, దాని పెళ్ళికి అన్ని ఏర్పాట్లూ జరిగిపోయినయ్యాయి. నా యిల్లు తాకట్టుపెట్టుకుని పైకొసర్దుబాటు చేస్తానని మాటిచ్చిన పెద్దమనిషి ఇప్పుడు నవేమిరా కుదరడంలేదు. నాకు అప్పు పెట్టడానికి ఎవరూ ముందుకి రావడంలేదు ఏం చెయ్యాలో తోవడం లేదు పదివేల రూపాయలు! ఎక్కర్నించి తేను? నాకు ఒకే వాక్కు మార్గం కనిపిస్తోంది!"

"ఏమిటా మార్గం?"

"నాకు దూరపు బంధు వాకాయన వున్నాడు. ఆ య న దగ్గర డబ్బు మూలుగుతోంది. ఈ మధ్య ఎక్కడో ఇంటి స్తంం కొనాలని బాంకులోంచి ఇరవైవేలు డ్రాచేసి ఇనప్పెట్టెలో దాచాడు. బేరం కుదర్లేదేమో ఆ యిరవై వేలూ ఇనప్పెట్టెలోనే మూలుగుతోంది. ఆ యిరవైవేలూ స్వాధీనం చేసుకుంటే మనిద్దరికీ ఉపయోగపడుతుంది. నాగండం

గడుస్తుంది. నీ జీవితం కుదుటపడుతుంది
నీ వాటాలో సంఘంలో నాకున్న పలుకు
బదిలో నువ్వు యీ జీవిత విధానానికి
స్వస్తిచెప్పి గౌరవంగా బ్రతకవచ్చు."

"ఏమిటి: ఆ యిరవై వేలూ
స్వార్థీనం చేసుకోవాలా?" అశ్చర్యంగా
ప్రశ్నించాడు

"అవును. అందువల్ల అతడు చెడి
పోయేదేమీ లేదు. ఇరవై వేలు అతనికి
లెక్కలోనికి కాదు పైగా మన జీవితాలు
బాగుపడతాయే నేను ఆ యింట్లోనే పని
చేస్తున్నాను. నీకు ఎలాంటి ప్రహరణమూ
జరక్కండా నేనన్నీ ఏర్పాట్లు చెయ్య
గలను నీ ప్రయత్నం జయప్రదం
కావడనికి నా పహకారం పూర్తిగా
లభిస్తుంది. చెప్పు బాబూ, నీకే అభ్యం
తరమూ లేదు. కదూ?" అన్నాడవ్యక్తి.

"నేనా యింట్లో దొంగతనం
చెయ్యాలా?"

"అవును బాబూ! తప్పదు: మన
జీవితాలు బాగుపడాలంటే గత్యంతరం
లేదు. నాకు తెలుసు, నువ్వీ కార్యాన్ని
జయప్రదంగా నిర్వహించగలవు.
నీకా అనుభవం వుంది. ఆ నమ్మకంతోనే
నేనెక్కడికి వచ్చాను"

రాము అలోచనలో పడ్డాడు.

"ఏమిటి బాబూ, ఏమిటాలోచిస్తు
న్నావ్?"

"నా గురించి మీరింత క్షణంగా
ఎలా తెలుసుకున్నారు? నేను నా జీవిత

విధానాన్ని మార్చుకుని గౌరవంగా
బ్రతకాలని నిర్ణయించుకున్న మాట
విజమే కాని మీకివన్నీ ఎలా తెలిసిందో
నాకర్థంకావడం లేదు.

"చెబుకాను. మొన్న రాత్రి నువ్వు
కోతీ నుండి వచ్చే బస్సులో, అంటే
దాదాపు ఎనిమిది గంటలప్పుడు,
ప్రయాణం చేశావు కదూ?" అని
ప్రశ్నించాడవ్యక్తి.

రాము అవునన్నట్టు తలూపాడు.

"బస్సులో జనం బాగా రద్దీగా
వున్నారు బస్సు అవిద్యుస్తావు చేరుకునే
వరికి, ఆ రద్దీలో వాడుపు చూచుకుని,
పక్కనున్న వ్యక్తి జేబులోంచి పర్పు
కొట్టేసి స్టాపులో దిగిపోయావు."

రాము ముఖంలో నెత్తుటి చుక్క
లేదు.

"జెనరల్ పోస్టాఫీసు పక్కనందులో
నువ్వు నీ మిత్రులూ కలుసుకుని పర్పు
తెరిచి చూశారు. అందులో రెండు పది
రూపాయల నోట్లూ కొంత చిల్లరా తప్ప
ఎక్కవేమీ లేదు. పర్పు తాలుకు
వ్యక్తిని తిట్టుకుంటూ మీరు ముగ్గురూ ఓ
హోటల్ కేసి నడిచారు. హోటల్లో
కూచుని టిఫిన్ చేసి మళ్ళీ బస్ స్టాప్
చేరుకున్నారు. బస్సెక్కి తిన్నగా
సికింద్రబాద్ లో దిగి క్రాక్ టవర్ దగ్గ
రున్న ఓ పార్కులోకి చేరుకున్నారు.
అక్కడ దాదాపు అరగంట పేపు మీ
ముఠావ్యక్తుల కోసం ఎదురు చూస్తూ

కూచున్నారు. చివరికి విసుగెత్తి మీ ముగ్గుర్లో ఒకటి గార్డెర్ రెస్టారెంటు దాకా వెళ్ళి చూచిరమ్మ చి చెప్పారు. అతడటు వెళ్ళగానే మీ యిద్దరూ మీ రహస్యాలు బైటపెట్టుకున్నారు.

"మీ ముతాలోచి వ్యక్తులందరూ చిన్న పాఠశాలకు మైదరాబాద్ నుండి మద్రాసుకి వెళ్ళే రైల్వే వెళ్ళిపోయాడు. చివరిపెట్టెలో పుట్టబోర్డుమీద విల్చుని నువ్వు నీకింట్రాబాద్ స్టేషన్ నుండి రైలు కదలగానే పుట్టబోర్డు నుంచి మెల్లగా క్రిందికి జారుకున్నావు. నువ్వు ఆ ముతాలోచి బైటపడడానికి నీ మిత్రుడు నీకు అన్ని విధాలా సాయం చేశాడు" అని చెప్పకం అసాడు.

"ఇదంతా మీ కెలా తెలుసు?" రాము విస్తుపోయి అతనికేసి చూస్తూ వుండిపోయాడు.

"ఐదులో పర్చు పోగొట్టుకున్న వ్యక్తివి నేనే."

"మీరా? నేను మీ జేబులోంచి పర్చు కొట్టెయ్యడం మీరు గమనించారన్న మాట?"

"అవును మరొకరైతే జరిచి అల్లరి చేసి నిన్ను పోలీసులకి అప్పజెప్పి వుండేవారు. కానీ నేనలా చెయ్యలేదు. కారణం ఏమిటో మీకు తెలుసా?"

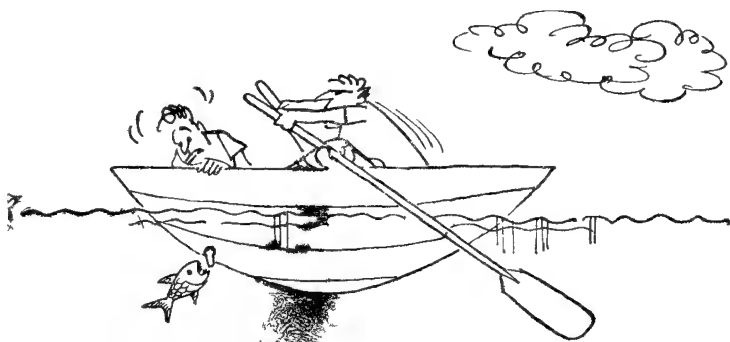
రాము తెలీదన్నట్టు కల అద్దంగా వూపాడు.

"నేను నీలాంటి వ్యక్తి కోసమే

గాలిస్తున్నాను. నా అదృష్టకొద్దీ నువ్వు కనిపించావు. అలాంటప్పుడు నిన్ను పోలీసులకి అప్పజెమితే లాభమేమిటి? అందుచేత నేనే నీ వెంటబడి నీ రహస్యం తెలుసుకున్నాను. నువ్వెలాగూ యీ జీవిత విధానాన్ని వాడుకుందామ కున్నావు గనక ఏ వువ్వోగమో వర్వో గమో దొరికేదాకా బ్రతకడానికి పైసా కావాలి. నేను ప్రస్తుతం పేదవాడైనా ఒకప్పుడు బాగా బ్రతికినవాడిని. నంతుంలో కాస్తో కూస్తో పలుకుబడి వుంది. చివరిసారిగా నువ్వీ ప్రయత్నం చేసి, యీ జీవిత విధానానికి వ్యతిరేకం బైటపడతే ముద్దరికి ప్రయోజన కారిగా వుంటుంది నేను నా జీవితకాలం నీకు అండగా నిలుస్తాను. నా పలుకు బడినంతా వినియోగించి అటు నీ ముతా వ్యక్తులవల్లగానీ ఇటు పోలీసులవల్ల గానీ నీకు అపకారం జరక్కుండా చూచుకుంటాను ఏమంటావా?"

రాము ఆలోచిస్తూ వుండిపోయాడు.

అతనికి దొంగబ్రతుకు మీద మొదటి నుండి అసహ్యంగానే వుంది. ఈ ముతాలోచి బైటపడాలని చాలా రోజులుగా అనుకుంటూనే వున్నాడు. తమ ముతా యీవూళ్ళో ఆడుగుపెట్టి నప్పటి నుండి తన వంతు తీవ్రం కాజొచ్చింది ఈ వూళ్ళోని పీదుబా, బజార్లు, మనుషులూ, వాళ్ళ వేషభాషలూ యివన్నీ తనవి బాగా అర్థమిచ్చినాయి.

(ఈ చిట్టికి నా బెల్టర్ పెట్టు లేనా!!
అది నా బెల్టర్ను పొందుతుందా!!)

Rayudu

తనకి యీ వూరికి ఏదో అవినాశాన సంబంధం వున్నట్టు ఏదో భావన. తానీ పూర్వోచిత బైటపడకూడదన్న బలీయమైన వాంఛ తనీ ప్రయత్నానికి పురికొల్పింది. తన మిత్రుడు దిలీప్ కూడా తన ప్రయత్నానికి దోహదం చేశాడు. తన ప్రయత్నం ఫలించింది. కానీ తాను తన ముఠాలోంచి బైటపడగనే బ్రతకడం ఎలా? అన్న తగులు పట్టుకుంది. అలాంటి సమయంలో యీ వ్యక్తి దేవుడిలా సాక్షాత్కరించాడు. తన బ్రతుక్కి ఓ వెలుగుబాట చూపిస్తానంటున్నాడు. బహుశా తన బ్రతుకులో మార్పు రావడానికిది నాంది కావచ్చు. వెదుక్కుని వచ్చిన అదృష్టాన్ని కాల దన్నడం అవివేకమే అవుతుంది.

“మీరు నా భవిష్యజీవితానికి అందగా విలుస్తానంటే నేనీ పనికి పూనుకోవడా

నికి సిద్ధంగానే వున్నాను” అన్నాడు రాము.

“నువ్వు చాలా తెలివైన వాడివి బాబూ! నువ్వీ ప్రయత్నంలో తప్పకుండా విజయం సాధిస్తావు. నీ భవిష్యత్తు వుజ్వలంగా ప్రకాశిస్తుందని మన సారా దీవిస్తున్నాను. ప్రస్తుతానికి నువ్వు ఓళ్ళితంగా విశ్రాంతి తీసుకో. రేపు సాయంత్రం నేను విన్ను కలుసుకుంటాను. మన కార్యక్రమాన్ని గూర్చి కూలంకషంగా చర్చించుకుందాం” అంటూ ఆ వ్యక్తి కుర్రీలోంచి లేచి వెళ్ళిపోయాడు.

2

రాత్రి ఒంటిగంట దాటింది. ప్రపంచమంతా విశాకాంత వాడిలో మైమరచి విద్రపోతోంది. చలికాలం కావడం మూలాన వీధులు విర్యానుష్యంగా

వున్నాయ్. కార్పొరేషన్ వారి విద్యుత్ డీస్టాలు చిక్కుచిక్కుమంటూ వెలుగుతున్నయ్. వికాంమైన తారు రోడ్లు విశ్చికంగా విక్రాంతి తీసుకుంటున్నయ్.

రాము తన లాడ్డిలోంచి బైటపడి తారురోడ్డుమీద నడుస్తున్నాడు. అతడు వడివడిగా నడుస్తున్నప్పటికీ అంత విశ్చబ్దంలో నైతం అతని ఆడుగుల చప్పుడు వినిపించడంలేదు. అతడు తొడుక్కున్నది కాన్వాస్ షూస్ కావడం మూలాన అడుగులు మెత్తగా పడుతున్నయ్.

మెయిన్ రోడ్డు మలుపు తిరిగి క్రాస్ రోడ్డులోకి చేరుకున్నాడు. రోడ్డు అంచున కార్పొరేషన్ వారి దీపస్తంభం క్రింద అగి వొక్కసారి పీదీకేసి తేరిపార చూచాడు. స్తంభాని కెదురు వరుసలో పీదీ చివరినుండి మూడవ ఇంటిముందు కాంపౌండులో రెండు కొబ్బరిచెట్లు గేటుకి అటూ యటూ జవాన్నకి మల్లే నిల్చుని వున్నయ్. గేటు అర్పిమీద అల్లుకున్న మల్లెతగలు కాబోలు గాలికి తలలాపుతున్నయ్. కాంపౌండులో చీకటి రాజ్యం చేస్తోంది. మేడమీద అద్దం తలుపుల్లోంచి దీపపు కాంతి ప్రసరిస్తోంది.

రాము వొక్కసారి నలుదిక్కులా పరికించి, తన్నెవరూ గమనించడం లేదన్న విషయాన్ని రూఢిచేసుకుని, మెల్లగా ఆ ఇంటివద్దకి చేరుకున్నాడు గేటువద్ద అగి మూసిన గేటు తలుపుల్ని

మెల్లగా తోళాడు. రోవల గడియవేసి వుండి కాబోలు తలుపులు కదలేదు. క్రింది భాగంలో ఎవరూ లేరు కాబోలు కిటికీల్లోంచి కూడా వెలుతురు కనిపించడం లేదు.

రాము మరొక్కసారి దిక్కులు పరికించి, ఒక్క మాపున గోడెక్కి కాంపౌండులోకి అతి సునాయనంగా దూకేళాడు. కాంపౌండులో వెలుతురు లేక పోవడం మూలాన పైకి వెళ్ళే మార్గం వెకకడంలో అట్టే కష్టమని పించలేదు. ఇంటి వెనుక బాటరూము నానుకుని మురికివీటి గొట్టం పైకి వెళుతోంది. రాము ఒక్కసారి ఆ పైప్ కేసి మేడమీద రెయిలింగ్ కేసి దృష్టి సాకించి తొడుక్కున్న కాన్వాస్ షూస్ నైతం విప్పకుండానే గబ గబా గొట్టంమీదికి ప్రాకసాగాడు. గొట్టంమీంచి రెయిలింగ్ వండుకుని సునాయనంగా మేడ మీదికి చేరుకోగలిగాడు.

మేడమీద హల్లో దీపం వెలుగుతోంది. రాము అడుగుమీద ఆడుగేమటుటూ అతి జాగ్రత్తగా హడాకేసి నడిచాడు. హాలు తాలాకు ఫ్రెంచ్ విండో బార్ల తెరిచివుండి. రాము మెల్లగా విండో దగ్గరికి చేరుకుని గ్లాస్ డోర్ మీద ప్రేళ్ళకో టకటక లాడించి చప్పుడు చేళాడు చప్పుడు సిని ఎవరూ కదిలినట్టు అలికిడి కాలేదు. మెల్లగా విండోలోంచి రోవలికి తొంగిచూళాడు. హాలు మధ్య

పరిచిన చాపమీద వెల్లకిలా పడుకుని విద్రపోతున్నాడో వ్యక్తి. బహుశా నౌకరు కాబోలు.

రాము మరోసారి కిటికీ తలుపుమీద చప్పుడుచేసి నౌకరు గాఢవిద్రలో వున్నాడన్న విషయాన్ని రూఢిచేసుకుని, దైర్యంగా కిటికీ మీద కెక్కి శబ్దం కాకుండా లోపలికి జారాడు. అడుగుమీద అడుగేసుకుంటూ వెళ్ళి నౌకరు దగ్గరికి చేరుకున్నాడు. జేబులోంచి కర్పీస్ తీసి అతని ముక్కుకి అడిమిపెట్టి రెండు పెకం ద్ల కాలం వుంచి మెల్లగా అక్కడ్నుంచి కదిలాడు. కుడి వైపున వున్న గది దగ్గరికి చేరుకుని మూసిన తలుపుల్ని మెల్లగా తోళాడు. లోపల గడియపెట్లకపోవడం మూలాన తలుపులు తెరుచుకున్నాయ్. గదిలో నీలం రంగు బెడ్రూము లైటు వెలుగుతోంది రెండు మంచాలమీద ఇద్దరు వ్యక్తులు ముసుగులు తన్ని పడుకుని వున్నారు. రెండు మంచాలకీ మధ్య ఓ టీసాయ్ వుంది. టీసాయ్ మీద ప్లవర్ వాక్ కనిపించింది

రాము అతి జాగ్రత్తగా అడుగులు వేస్తూ టీసాయ్ దగ్గరికి చేరుకుని, ప్లవర్ వాక్ ని చేతిలోకి తీసుకున్నాడు. వాక్ లోని ప్లాస్టిక్ పూలగుత్తిని తొలగించి, వాక్ లోంచి తాళం గుత్తిని పైకితీశాడు. ప్లవర్ వాక్ ని యధావ్రకారం టీసాయ్ మీద పెట్టి తాళం గుత్తితో గదిలోంచి

బైటపడి తలుపులు రెండు మూసి, బైట గొళ్ళంపెట్టి, దైర్యంగా ఎడమ వైపున వున్న గదికేసి నడిచాడు

మూసిన గో తలుపులికి ఓ చిత్రిమైన తాళం కప్ప వ్రేలాడుతోంది. తాళం కప్ప మీద నాలుగు వరుసల్లో, వరుసకి అరేసి చొప్పున మొత్తం ఇరవైనాలుగు మీటలు బటాణీ గింజల సైజులో వున్నాయ్. ఒక్కో మీటమీద ఒక్కో ఇంగ్లీషు అక్షరం A నుండి వరుసగా X వరకు తెల్లగా మెరుస్తున్నాయ్

రాము తనకి బాగా పరిచయమున్న వాడికి మల్లే తాళం కప్పని చేతిలోకి తీసుకుని, వరుసగా R-A-M-U అనే అక్షరాలను నొక్కాడు. తాళం కప్ప కిమ్మనకుండా చేతిలోకి వూడివచ్చింది.

రాము తలుపులు తెరిచి గదిలోకి నడిచాడు. ఎదురుగా లక్ష్మీనరం మీద చిన్న జీరో వాట్ట్ బల్బు వెలుగుతోంది వెలుతురు ఎక్కువగా లేకపోవడం మూలాన గదిలో ఎక్కడ ఏముందీ స్పష్టంగా కనిపించడంలేదు. అందుచేత తెరిచిన తలుపులు దగ్గరికేసి స్విచ్ బోర్డు నొక్కి గదిలో దీపం వెలిగించాడు. ఎదురుగా కనిపిస్తోన్న లక్ష్మీ న రం క్రిందనే వుండి ఇవిప్పెట్టె!

రాము తిన్నగా ఇనప్పెట్టె దగ్గరికి చేరుకుని తాళం చెవుల సాయంతో ఇనప్పెట్టె తలుపులు తెరిచి సొరుగు లన్నీ లాగి చూశాడు. ఓ సొరుగులో

వెండి సామానా మరో సొరుగులో బంగారు నగలూ ప్రత్యక్షమయినయ్. కాని రాము వాటిని ముట్టుకోలేదు. మరో సొరుగు లాగాదు. అందులో రెండు వంద రూపాయల కట్టలు కొత్తవి దర్శనమిచ్చాయి. అతని కళ్లు మెరిశాయి. ఆ రెండు కట్టల్ని తీసి తన రెండు జేబుల్లోనూ కుక్కకుని, సొరుగుల్ని మూస్తుండగా, ఎక్కడించో వన్నగా, కర్ణపేయంగా, ఏదో వంగికం వినిపించ సాగింది.

‘కోడి వాక కోనలో’ - పుంజు వాక కోనలో
 పిల్లలేమో తల్లిడిల్లే - ప్రేమలేవి కానలో’

రాము ఆ పాట వింటూ తన్నుతాను మరదిపోయాడు. తన్నయత్వంలో వుండిపోయాడు. అతనికి తెలికుండానే కళ్ళల్లోంచి అశ్రువులు చెంపల మీద కాలవలు కట్టాయి.

కొంత పేసటికి పాట అగిపోయింది. కాని రాము అక్కడ్నించి కదలేదు. అతని న్యూతనతనంలో తన బాల్య న్యూతులు నినిమా రీతికి మళ్లీ కదల సాగాయి.

అప్పుడు తనకి ఎనిమిదేళ్లుంటాయేమో ఓ సాయంత్రం తాను స్కూలు నుండి ఇంటికి తిరిగివచ్చేసరికి, ఎప్పుడూ గుమ్మంలో నిల్చుని తనకోసం ఎదురు చూచే అమ్మ జాడ కనిపించలేదు. ఇల్లు

బోసిగా ఏదో పోగొట్టుకున్నదానికి మళ్లీ కనిపించింది. నౌకర్ల ఓ మూల కూరిబడి గుసగుస లాడుకుంటూన్నారు. తాను అమ్మ కోసం గాలిస్తూ అమ్మ గది లోకి వెళ్ళేసరికి, మంచం మీద పడుకుని దిండులో తల దూర్చి వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తోంది. అమ్మ ఎందుకు ఏడుస్తోందో తనకి అర్థంకాలేదు. తనకి ఏడుపు మూడుకొచ్చింది. బాపురుమని ఏడుపు లంకించుకున్నాడు.

అమ్మ ఏడవకం అపి, తన్ను ఓదార్చి తిన్నగా బాత్ రూముకేసి నీటిచింది. ది విమిషాల్లో బట్టలూ అవీ పర్చేసుకుని తిన్ను వెంటపెట్టుకుని ప్లేషన్ కేసి బయలుదేరింది. నౌకర్లు అమ్మ వెంట ప్లేషన్ దాకా వచ్చి సాగనంపారు తాము ఆ రాత్రే అమ్మమ్మగారి యిల్లు చేరు కున్నార.

అమ్మమ్మ అమ్మని ఏవేవో ప్రశ్నలు వేసింది. అ తరువాత అమ్మా అమ్మమ్మ యిద్దరూ కలిసి కొంతసేపు ఏడ్చు కున్నారు. తాతయ్య మాత్రం ఎవరి మీదనో కారాలు మిరియాల నూరుతూ కాయగాలిన పిల్లిలా ఇంట్లోకి బైటకి తిరుగుతూ పెద్ద పెద్దగా మాట్లాడు కున్నాడు.

అమ్మా తానూ అమ్మమ్మగారింట్లోనే వుండిపోయారు. తాతయ్య తన్ను ఆ పూళ్ళోనే స్కూల్లో చేర్పించాడు. తనకి అక్కడ హాయిగానే వుండేది. అమ్మమ్మ

తన్ను ముద్దుచేసేది తాతయ్య తనకి నన్ను కార్లో త వింటి కి తీసుకు చాకెల్లా. బిస్కెట్లు నీవేవోకానిపెట్టే వెళ్ళిపోయాడు.

వాని ఎదురింటి కుట్రాళ్ళతో తాను అడికునేవాడు కాని అమ్మ మాత్రం అప్పుడప్పుడూ ఓ మూల చేరి కంట తడి పెట్టుకునేది.

అలా వొక్క సంవత్సరం గడిచి పోయిందేమో, ఒకనాటి సాయంత్రం తానుమ్మలా నుండి యింటికి వెళ్ళు తుండగా దార్లో నాన్నగారు కనిపించారు తనకోసం పళ్ళూ మిరా యీ లూ, బొమ్మలూ ఏవేవో కాని తెచ్చారు. 'ఇవన్నీ నీకే బాబూ, మనం మనింటి కేళదాం అక్కడ నీకింకా బోలెడు కాని పెడతాను! వొస్తావా?' అన్నారు. అ బొమ్మల్ని చూచేసరికి అమ్మను మరిచి పోయి 'అలాగే' అన్నారు. నాన్నగారు

అంతే తనప్రభుకు మొదరిచుకుత్తే పోయి ది. సూక్ష్మ కత్తి ఇంటికి తిరిగి వచ్చేసరికి అమ్మకి బతులు ఆయా ఎదు రొచ్చేది తనకేది కావాలన్నా ఆయాని అడగాల్సిందే, నాన్నగారు ఎప్పుడో తప్పు కనిపించేవారు కారు. అమ్మ ని చూడాలని వుండ తే 'నీకొకటే వారు. "నీకొక్క దేం తక్కువైంది" దా ని పేరెండు కెత్తుతావో' అనేవారు అమ్మని తలుచుకుని తాను కుమిలికుమిలి ఏదే వారు. నవుకర్లు తన్ను ఓదార్చేవారు.

ఒకరోజు ఆయాతో బాటు తాను నిని మాకి వెళ్ళాడు అ నినిమా పేరేమిటో తనకి గుర్తులేదు అ నినిమా చూస్తూ న్నంతపేహా అమ్మ తనకళ్ళముందు కదు

లాడుతూనే వుంది. తనకి తెలికుండానే తన కిళ్ళల్లోంచి కిన్నీరు కారుతూనే వుంది. అడుతోనే యీ పాట! యీ పాటంటే తనకెంతో ఇష్టం! రేడియోలో యీ పాట వినిపించినప్పుడల్లా తాను సర్వస్వం మరచిపోయి వెక్కి వెక్కి ఏడ్చేవాడు.

అమ్మను చూడాలన్న కోరిక తనలో రోజు రోజుకీ తీవ్రం కాజొచ్చింది. నాన్నగారి నడిగితే పంపరు సరికదా, కొప్పడతారు కూడా అందుచేత ఎవరికీ తెలికుండా ఇంట్లోంచి పారి పా యి అమ్మను చూడాలని నిశ్చయించు కున్నాడు.

ఒకనాటి సాయంత్రం స్కూల్లోంచి ఇంటికి రాకుండా అటే స్టేషన్ కెళ్ళి, అమ్మమ్మగారి పూరికి బిక్కెట్టు తీసుకుని రైలెక్కేశాడు. రైలు అమ్మమ్మగారి వూరు చేరుకోవడం అరిస్టంకావడం మూలాన, ఆ రాత్రి భోజనం చెయ్యక పోవడం మూలాన వాళ్ళు మరిచి విద్ర పోయ్యాడు.

ఆ విద్రలో ఎవడో రాక్షసుడు తన కబంధహస్తాలతో అమాంతం పైకెత్తి, ఏ అఘాతంలోకో విసిరివేసినట్టయింది. అంతే, తన కేసీ గుర్తులేదు కొంత కాలం హాస్పిటల్లో పడివున్నాడు. తనకు నయమైన తరువాత ఎవరో తన్ను తమ వెంట తీసుకెళ్ళారు వాళ్ళే తండ్రి బట్టా యిస్తేవారు. వాళ్ళు ఏం చెబితే అది

చెప్పేవారు. గతం తనకి గుర్తులేదు. ఇప్పటిదాకా అమరా చెప్పుచేతల్లోవుండి యీ దొంగబతుకు బ్రతుకుతున్నాడు.

తల్లి, తండ్రి, అమ్మమ్మ, తాతయ్యా ఎవరూ తనకి గుర్తులేదు. వాళ్ళేవరో ఎక్కడున్నారో తనకి తెలిసు ఇప్పుడు ఈపాట వినేదాకా తన గతం తనకి గుర్తులేదు. తన తల్లి ఎవరో, ఆమె ఎక్కడుందో? తన తండ్రి యిప్పటి కైనా ఆమెను చేరదీశాడో లేదో?

రాము ఆలోచిస్తూ మెల్లగా వెనక్కి తిరిగాడు. ఎదురుగా గుమ్మంమీద గోడకి వ్రేలాడుతోన్న పెద్దపైజా ఫోటో మీద వడిం దతని దృష్టి. కళ్ళు పెద్దవిచేసి ఆ ఫోటో కేసీ దృష్టి సారింది "అమ్మా!" అని గట్టిగా కేకపెట్టి నేల విరుచుకు పడ్డాడు. తల గోడకి కొట్టుకుని రక్తం చిమ్మింది. దాంతో అతడు స్పృహ కోల్పోయ్యాడు.

రాము కళ్ళు తెరిచే సరికి తాను తన తల్లివారిలో వున్నాడు తల్లి పక్కనే నిల్చుని అత్రంగా అతనికేసీ చూస్తు న్నాడు తండ్రి. అపరిచిత వ్యక్తి కూడా అక్కడే వున్నాడు.

"అమ్మా!" అన్నాడు రాము అస్థా యంగా.

"అవును బాబూ! నేను మీ అమ్మనే. ఎలావుంది బాబూ?" అంది తల్లి అతని తలకి కట్టిన కట్టుబడు సున్నితం విము రుతూ.

“నాకేం ? బాగానే వుందమ్మా! ఇంకకీ నువ్విప్పుడు దెక్కడున్నావమ్మా? నాన్నగారు నిన్ను యింకా తీసుకెళ్ళ లేదా? నువ్వింకా అమ్మమ్మగారింట్లోనే వున్నావా?”

“నాన్నగారు పూర్తిగా మారిపోయారు బాబూ! నేనిప్పుడు మనింట్లోనే ఉన్నాను. ఇది మనిల్లే బాబూ!” అంది తల్లి చెమ్మ గిల్లిన కళ్ళని పమిటచెంగుతో తుడుచు కుంటూ.

“అవును బాబూ! నేను దుర్మార్గుడిని అందువల్ల నేను ఇంతకాలం పుత్రశోకం అనుభవించాల్సివచ్చింది,” అన్నాడు తండ్రి పూడిపోయిన గొంతుకతో.

రాము తృప్తిగా వూపిరి పీల్చు కున్నాడు. “అయితే ఇంతకాలం మీరేమయ్యారు? నేనిక్కడికి తెలా వచ్చాను? ఇప్పుడు నాకేమయింది?” ప్రశ్నలవర్షం కురిపించసాగాడు. వెంటనే ప్రక్కకి తిరిగి అవరిచిత వ్యక్తికేసి తేరిపార చూచి “మీరు మా లాయర్ విశ్వనాథం గారు కదూ?” అని ప్రశ్నించాడు.

లాయర్ విశ్వనాథం ఓన్నగా నవ్వి, “అవును బాబూ! నేను విశ్వనాథాన్నే! నీకేమయిందో! ఇంతకాలం మేముతా ఏమయ్యామో ఎవరంగా చెబుతాను. ఏను!” అన్నాడు గొంతు నవరించు కుని చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు. “దాదాపు ఎన్నిమిదేళ్ళనాటి మాట! అప్పుడు నీకు పదేళ్ళుంటాయేమో. ఒకనాడు స్కూలు

నుండి ఇంటికీ రాకుండా అమ్మను చూడాలన్న కోరికకొద్దీ అమ్మమ్మగారి వూరికి బయలుదేరిన విషయం నీకు జ్ఞాపకం వుండొచ్చు. నీవు ప్రయాణించేసిన రైలు మీ అమ్మమ్మగారి వూరినమీవంటా ప్రమాదానికి గురికావడం, నీకా ప్రమాదంలో తలమీద బలమైన దెబ్బ తగలడం మూలాన జ్ఞాపకశక్తి పోగొట్టుకున్నావు. అంతే గతాన్ని పూర్తిగా మరచిపోయ్యావన్న మాట! నువ్వెవరో నీ తల్లిదండ్రులెవరో, వాళ్ళెక్కడుంటారో మొదలయిన వేవీ నీకు గుర్తులేదు అలాంటి స్థితిలో ఓ దొంగలముఠాచేత చిక్కుబడి పోయావు వాళ్ళే నీ తలమీద గాయాన్ని నయంచేసి నిన్ను తన ముఠాలో చేర్చు కున్నాడు. జేబులు కొట్టడం, దొంగతనాలు చెయ్యడం నీనైజానికి విద్యద్దమైనా పరిస్థితుల ప్రభావంతో నువ్వు చెయ్యక తప్పింది కాదు మీ ముఠా యీ వూళ్ళో అడుగుపెట్టిన మొదటి రోజే నాకంట బడడం, అందులో నువ్వుండడం, నిన్ను నేను గుర్తుపట్టడం వల్ల, నేను అనుక్షణం మిమ్మల్ని రహస్యంగా వెంటాడుతూ మీ అందరి రహస్యాలూ తెలుసుకోగలిగానే నీకీ జీవిత విధానం మీద విరక్తి వుట్టించనీ, యీ ముఠాలోంచి తప్పి చిక్కు బైటపడాలని నువ్వు ప్రయత్నించడం నాకెంతో సంతోషాన్ని కలిగించింది.

“అయితే నువ్వు నిజంగా మా

రామునో, లేక అలాంటి యాపురేఖలున్న మరో వ్యక్తివో తెలుసుకునేందుకు చిన్న నాటకం అడాను. ఎలాగైతేనేం, నా ప్రయత్నం ఫలించింది.

“ఇనప్పైతై పున్న గది తలుపుకి వ్రేలాడుకోన్న తాళం కప్పను నీపేరు తోనే తెరవాలి. ఆ విషయం నాకూ మీ యింట్లోవాళ్ళకి తప్ప మరెవ్వరికి తెలీదు. నువ్వు తాళంకప్పని అతిసునాయాసంగా తెరవడంతో నువ్వు రామూ వేనన్న విషయం శేలిపోయింది. నీకా తాళం కప్ప చిన్నప్పటినుండి వరిచయమేగనక అట్టే ఆలోచించకుండా తెరవగలిగావు

“చిన్నప్పుడు ఏపాట నైతే నువ్వు మరీమరీ వినాంచి కోరుకునేవాడివో ఆ పాట చిన్ను కదిలించివేయడం, మీ తల్లిగారి పొదోవి నువ్వు గుర్తువట్టడం మొదలైన నంపుటనలు కూడా నై విషయాన్నే బలవరచాయి. ఎలాగైతేనేం నువ్వు మీ తలిదండ్రులకి దక్కావు” అన్నాడు రాయర్ విశ్వనాథం సంతృప్తిగా.

“ఇదంతా రాయర్ గారి చరివే బాబూ, వారు మన శ్రేయోభిలాషులు గనక యిత శ్రమకోర్చి నిన్ను మళ్ళీ ఇల్లు చేర్చగలిగాడు. వారికి మన కుటుంబం యావత్తు ఋణపడిపోయ్యో : ఈ ఋణాన్ని ఎన్ని జన్మరైతైనా తీర్చుకోలేము” అన్నాడు రాముకండ్రి కృతజ్ఞతా పూర్వకంగా.

“అంతా దైవేచ్ఛ, ప్రయత్నం మనదే కావి ఫలితం మన చేతుల్లో లేదు. మనకి దైవానుకూలం వుండబట్టే తప్పిపోయిన రాము మళ్ళీ మన కంటబడడం జరిగింది. అతడు మన జ్ఞాపక శక్తిని పుంజుకోవడం మామూలు విషయం కాదు. తన తల్లి పోదోవి చూసి, వర్వస్వం మరచిపోయి క్రింద కూలడం, తలకి దెబ్బ తగలడం మళ్ళీ తన పూర్వస్మృతుల్ని పుంజుకోవడం యివన్నీ చూస్తోంటే మానవ ప్రయత్నం పేరుకి మాత్రమే న విస్తోంది!” అన్నాడు రాయర్ విశ్వనాథం.

అందరూ ఒకసారి ఆ భగవంతుడికి మనసులోనే కృతజ్ఞతలు చెప్పుకున్నారు.

మొరుపులూ - మరకలూ !

మీ అవిడ సినిమా కెల్లానే వట్టుదలను మొహంలో వటిష్టంగా ప్రదర్శించి వచ్చుడు, మీరు ఇంట్లో కూర్చుందామనుకోవడం మంచిది కాదు.

*

ఓ వ్యక్తికి పెళ్లి అయిందో లేదో తెలుసుకోవడానికి సులభమైన మూత్రం: అతను పక్కన ఓ ఫ్రీజ్ కారు నడుపుతూన్నప్పుడు గమనించండి. అతను రెండుచేతులూ స్టీరింగ్ మీద ఉంచుకొని కారు నడుపుతుంటే అతనికి పెళ్లి అయినట్లే భావించవచ్చు.

*

ఒక రాష్ట్రంలో అసమ్మతివర్గం బలం పెరిగిపోగా, ముఖ్యమంత్రి తన పదవికి రాజీనామా చేయాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. తెలివైన ఆ ముఖ్యమంత్రి తన బలగంతో సహా ఓ రోజు ఉదయం అసమ్మతి వర్గంలో చేరిపోయి, మళ్ళీ ముఖ్యమంత్రి అయ్యాడు.

*

మనకు అగుపించే ఆకాశానికి ఆకారం లేదు రైలుపట్టాల మధ్య నిలబడి చూస్తే రెండు పట్టాలు ఎక్కడో దూరంగా కలిసిపోయినట్లు కనిపిస్తాయి. కాని విజంగా కలవ్వు కదా! అందుకే మనం కల్లారా చూసినా కొన్నింటిని విజాలని నమ్మకూడదు.

*

తనకున్న బాధల్ని, అందోళనలనూ అతను సిగరెట్లు తాగుతూ ఆలోచించు కొనేవాడు. ఇప్పుడు ఇతరత్రా సమస్యలకంటే సిగరెట్లే అతన్ని మానసిక అందోళనకూ, బాధలకూ గురిచేస్తున్నాయి.

*

జాతీయ ఆరోగ్య సేవాసంస్థకు ఓ వ్యక్తి దరఖాస్తు పెట్టుకున్నప్పుడు — దారిద్ర్యానికి గురికాకుండా టీకాలు వేసే డాక్టరు చిరునామా తెలియ జేయవల్సిందిగా.

సాయంత్రం అరు దాటింది

రివ్యూమి విస్తున్న చలిగాలిని చీకటి
కిరణాలు కౌగిలింతుకుంటున్నాయి.
రోడ్డుమీద జనసంచారం ఏక్కువగా
లేదు.

ఆమె వడివడిగా నడుస్తోంది వుండి
వుండి అనుమానంగా వెనక్కి తిరిగి
చూస్తోంది

కొంచెంచూరంలో వాళ్ళిద్దరూ తనను
అనువరిస్తూనే వున్నారు వాళ్ళు
మాట్లాడుకుంటున్న మాటలు తనకు విని
విస్తూనే వున్నాయి.

“కొంచెం వేగంగా నడవరా! నీకంటే
అడవిల్ల నయం! ఆ అమ్మాయి ఎంత
గబగబా నడుస్తోందో చూడు!” ఒకడు
రెండోవాణ్ణి తొందరపెడుతున్నాడు.

“ఏమికావలె! నేను నడవలేక కాదు.. కానీ నాకు ఇష్టంలేదు!”

“దద్దమ్మలా మాట్లాడకు! మగాడన్నాక తెగింపు కావాలి!”

మళ్ళీ ఆమె వెనక్కి తిరిగి వాళ్ళను చూసింది.. ఆ పందెంకట్లో వాళ్ళ ముఖాలు స్పష్టంగా కనిపించటంలేదు.

“ఇలా ఎంతదూరంలా వెళ్లేదీ.... ఇంక వెనక్కిపోదాం!” ఒకదంటున్నాడు.

“ఇంతవరకూ వచ్చి వెనక్కి వెళ్ళటం ఏమిటా పూలో.... చూడు.... అప్పుడప్పుడు ఆ అమ్మాయి మన వైపు చూస్తోంది.... వ్యవహారం ఏమిదో పూర్తిగా తేల్చుకుందాం!” ఉత్సాహంగా అన్నాడు రెండోవాడు.

దూరంగా ఆకాశంలోంచి ఉండి ఉండి మెరుపుతీగలు నేలరాలుతున్నాయి.... అంతకు ముందు రెండు రోజుల్నుంచీ వర్షం కురిసివండవల్ల రోడ్దంతా ఇంకా చెమ్మగానే వుంది.... పరికిణీ కుచ్చిళ్ళు కొంచెం ఎత్తిపట్టుకుని జాగ్రత్తగా నడుస్తోంది ఆ అమ్మాయి.... అయినా అనడక వేగంగానే వుంది.

ఆమె మలుపు తిరిగి బస్టాండ్ లోకి వచ్చింది.

అక్కడ జనం పల్చగా ఉన్నారు.... ఓ బస్సు కదలితానికి సిద్ధంగా వుంది.

‘మార్యాపేట, నార్కేట్ పల్లి, హైదరాబాద్’- అంటూ క్లీనరు కుర్రాడు కాబోయ అరుస్తున్నాడు బస్సుముందు నిలబడి.

“బస్సులో వెళ్ళిపోకుంది కాబోయ!”- నిరాశగా విట్టారేడు ఒకడు, ఆమెను గమనిస్తూ.

“ఎక్కడికెడుతుందో?”- తనలో తనే అనుకున్నట్టుగా అన్నాడు మరొకడు.

ఆమె గబగబా టిక్కెట్లీచ్చే ‘బుకింగ్’ దగ్గరకు వచ్చింది.... భుజాన వేలాడు తున్న హేండ్ బ్యాగ్ లోంచి డబ్బు తీసి- అక్కడున్న కండక్టరు దగ్గర టికెట్ కొనుక్కుంది.... మళ్ళీ బస్సుదగ్గర కొచ్చింది....

‘మార్యాపేట, నార్కేట్ పల్లి, హైదరాబాద్’- అంటూ క్లీనరుకుర్రాడు ఉత్సాహంగా అడుస్తున్నాడు.

“ఈ బస్సు ‘కోదాద్’ వెళ్ళేవరికి ఎంతవుతుందీ!.. ఆమె అడిగింది అడిగింది ఆ క్లీనరుకుర్రాణ్ణి....

ఓ క్షణం ఆలోచించి చెప్పేడు నాడు-

“పదవుతుందేమోనమ్మా!”

ఆమె సాలోనననా తం పంకించి- బస్సెక్కిసింది.... ఆలా ఎక్కేటప్పుడు మరోసారి వెనక్కిచూసి, వాళ్ళిద్దరిమీదా ఓ చిరునవ్వు విసిరింది....

ఆ చూపుకీ, అందులోని చిర్నవ్వుకీ వాళ్ళిద్దరూ కరిగిపోయేరు.

“వేరిగుడ్.... మనపంటపండింది!” హుషారుగా అన్నాడొకడు.... రెండోవాడు అర్థంకానట్టు చూసేడు.

“నీ జేబుల్లో డబ్బెంత వుందో బయటకు తీయ్!” — మళ్ళీ అన్నాడు వాడు.

“ఎందుకురా?”

“చెప్తానుగా ముందు తియ్!”

రెండోవాడు తన జేబులోంచి ఓ పది రూపాయల కాగితం, మరికొంత చిల్లరా తీసి -

“ఇదిగో! మొత్తం పది ఎనభై...” అంటూ వాచీచేతిలో పెట్టాడు.

“వేరిగూడ! నా దగ్గర అయిదు రూపాయలు ఉన్నాయి మొత్తం పదిహేను ఎనభై. మనిద్దరం ‘కోహెడ’ వెడుతున్నాం! ఒక్కొక్క టికెట్టు మహా వుంటే అరూపాయలుంటుంది!” - అంటూనే బుకింగ్ వైపు నడిచేడతను.

“కోహెడ ఎందుకురా ఇప్పుడు?”

“ఎందుకేమిటి నీ మొహం! నువ్వు విన్నదూ? అ పిల్ల కోహెడ వెడుతోంది!”

“వెడితే!”

“అదే చెబుతున్నా! కోహెడ చిన్న పూరు! కానీ బస్సు ఊల్లోకి వెళ్ళదు.” రోడ్డుమీద దిగి చాలా దూరం నడిచి వెళ్ళాలి. బస్సు అక్కడికి వెళ్ళేవరకి రాత్రి పడవుతుందట! అంత రాత్రివేళ అ పిల్ల ఒక్కతే అలా అడవిలాంటి ప్రదేశంలో దిగి - అంతదూరం నడిచి వెడుతుంది!” -

“అందుకని మనమూ ఆ పిల్లకి సాయం వెళ్ళాలంటావా?” సహనాన్ని కోల్పోతూ అడిగేడు రెండోవాడు.

“వెడితే తప్పేమిటి? పిల్ల వలలో

వదాలేగానీ - అంతకంటే మనకేం కావాలి?” ఆశగా అన్నాడు వాడు.

“ఏదీనట్లేవుంది! తథ బెదిసికొట్టిందంటే చచ్చినంత పని అవుతుంది. అసలే చలిగాలి దంచేస్తోంది. రాత్రికి తిరిగి రావాలంటే మనకు బస్సు దొరుకుతుందో లేదో? పైగా వున్న డబ్బులె వెళ్లడానికే సరిపోతుంది!” - అంటూ ఇంకా ఏదో చెప్పబోతుండగానే - బస్సు తగలబోతున్న సూచనగా హారన్ వినిపించింది.

ఒక్క క్షణంలో బుకింగ్ దగ్గరకెళ్ళి ‘కోహెడ’కి రెండు టికెట్లు తీసుకుని బస్సువైపు వరుగెత్తారు మొదటివాడు. రెండోవాడు కూడా అతన్ని అనుసరించేడు.

కదుల్తున్న బస్లోకి అద్దరూ చొరపడ్డారు. అదృష్టంకొద్దీ లోపల చాలా సీట్లే ఖాళీగా వున్నాయి. ఆ అమ్మాయి తూర్పున్న సీటుకి ఎదురుగా వాళ్ళిద్దరూ కలికిఅబద్ధారు.

బస్సు వేగాన్ని అందుకుంది చలిగాలి రొద చేస్తూ లోపలకు ప్రవేశిస్తోంది.

తన హెండ్ బ్యాగ్ లోంచి సిగ్కెరుమాలు తీసి, తలమీదుగా, చెవులచుట్టూ కట్టుకుంది ఆ అమ్మాయి.

అమెవైపు అప్పుడే పరికిలనగా చూడగలిగేరు వాళ్ళు.

విశాలమైన నేత్రాలతో - గులాబీ రేకులవంటి పెదవులతో అమె పదనం

వున్నది చందమామలా వెలిగిపోతూంటే
వచ్చింది వయసు అమె వంటిమీద
వరవళ్ళు తొక్కుతోంది

“వాలా అందంగా వుంది. కదూ!”
నెమ్మదిగా అరిగేడు ఒకడు.

“అవును! దేవకన్యలా వుంది!”
రెండోవాడు చెప్పేడు.

అమె వాళ్ళిద్దరివైపు చూసి చిన్నగా
వవ్వింది. మళ్ళీ అంతలోనే చూపులు
మరల్చుకుని - కిటికీలోంచి బయటకు
చూడసాగింది.

ఉదృతంగా వీస్తున్న గాలికి అమె
పైట అల్లరిపెడుతూ, వాళ్ళిద్దరీ
వైరెక్కిస్తోంది.

“ఇంక గంటలో బస్సు కోహెడ
చేరుకుంటుంది. అక్కడ అమె బస్సు
దిగితే - ఊళ్ళోకి బోలెడు దూరం
వదలాలి ఈలోగా ఆ చీకట్లో ఎవరూ
లేకుండా తామిద్దరూ అమెను
వాళ్ళిద్దరూనూ దాదాపు అలాంటి ఆలోచ
నలే ఉన్నట్లున వీస్తున్నాయి.

మరి కాసేపటికి బస్సు అగింది

“కోహెడ త్వరగా దిగలి...
కోహెడ!” - బస్ కండక్టర్ అరిచేడు.

అంతవరకూ అంతూదరీ లేకుండా
సాగిన వాళ్ళిద్దరి ఆలోచనలూ నిలిచి
పోయాయి.

అంత చలిలోనూ శరీరంపై చిరు
చెమటలు పడుతూంటే గుండె దడదడ
లాడుతూంటే - వాళ్ళిద్దరూ చటుక్కున
లేచి క్రిందకు దిగేరు దిగేముందు అమె
వైపు ఒకసారి చూపేరు

సీటువక్కన ఉన్న తన హేండ్
బ్యాగ్ ను తీసుకుంది ఆ అమ్మాయి.

కండక్టర్ ‘రైట్’ అన్నాడు.

“అయ్యో బస్ కదిలిపోతోంది!
త్వరగా దిగండి!” కిందనుంచి అరిచేడు
అతను, అమెను చూస్తూ.

“మీ బ్యాగ్ ఇలా కిటికీలోంచి నాకు
అందించి మీరలా దిగిపోండి!” - రెండో
వాడు ఉచిత సలహా ఇచ్చేడు.

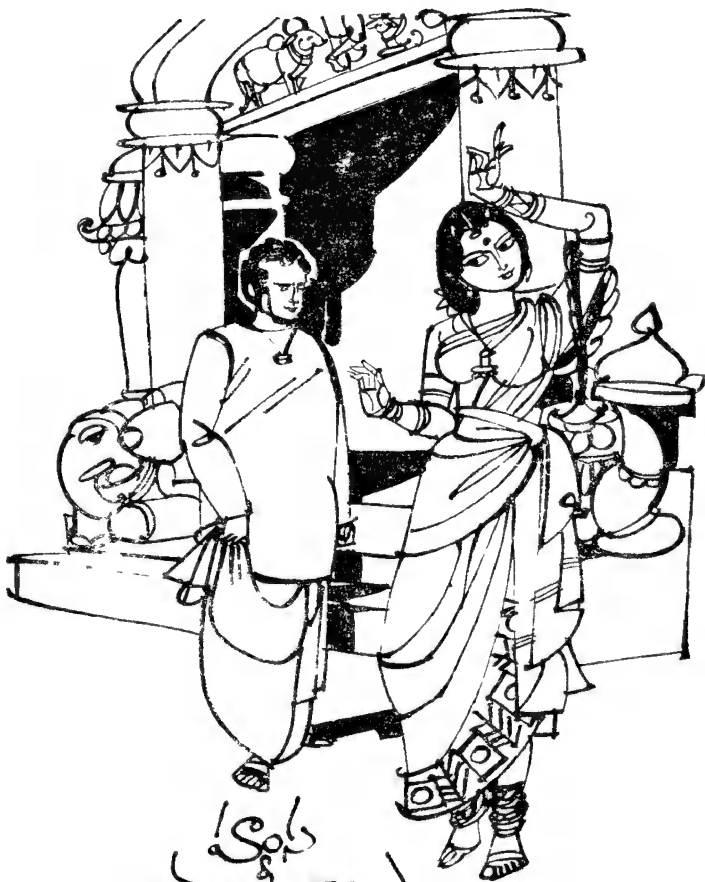
కానీ అమె కదలేదు

తన హేండ్ బ్యాగ్ ను ఒక్కో పెట్టుకుని
చిన్నగా నవ్వుతూ అంది -

“సారీ నే నింకా చాలా దూరం
వెళ్ళాలి! మాది మైదరా బాద్!..
వస్తాను!” -

బస్సు మళ్ళీ వేగవ్వి అందుకుంది.
తల ఇవతల పెట్టి అమె, చేయి ఊపు
తూనే వుంది.

వెక్రిమొహాలు వేసుకుని వాళ్ళిద్దరూ
అలా చూస్తూ నిలిచిపోయారు ఆ
చలిలో

మంగళము

(గత సంచిక తరువాయి)

“ఎవరు ఏమైనా అనుకోనివ్వండి మీరు నా కళ్ళనుండు పూచే తన్ను యత్వంతో నన్ను నేను మరచిపోతాను. మీరు నువ్వరుగైతే మీ ధ్యానంలో నన్ను నేను మరచిపోతాను. ఈ అనుభూతి నాకు యిచ్చాళ్ళకు దొరికిన వరమని వరపొందిపోతున్నాను,” అంది రాధ.

“రెండు రోజులు మన ఎడబాటు తప్పదు తాసిల్తారు గారు ఎందుకో రమ్మని కబురంపారు పట్నానికి వెళ్ళాలి నేను”

“అయ్యబాబోయ్ రెండు రోజులే”
“నా ధ్యానంలో వుండు, రెండు రోజులూ యిట్టే దొర్లిపోతాయి. పట్నం

సి. యస్. రావు డి. శివదత్త

నుంచి నీకు ఏమి తీసుకురమ్మంటావు ?
చీరలా ? నగలా ? ఏం కావాలి ?

అప్పటికే రాధ కళ్ళలో నీళ్ళు
తీరిగాయి.

“ఛా! ఏమిటది మరీ చిన్న పిల్ల
రాగ : ఏం కావాలి చెప్పు ?” అన్నాడు
కృష్ణమరాయుడు

రాధ అతని చేతిని తన చెక్కిలికి
వత్తుకుంటూ, “మీరు నా కళ్ళముందు
వుంటే అదే పదివేలు నాకు. నాకు
నగలూ వద్దు నాణ్యాలూ వద్దు. చీరలూ
వద్దు వరహాలు వద్దు” అంటూ అతని
గుండెమీద వాలిపోయింది, వచ్చే
ఏడుపును అపుకోవడం చేతగాక

ఆ రాత్రంతా అలా ఆమెకో గదిపి,
మూడవరోజు ఉదయానికి పూళ్ళో
వుంటానని మాటిచ్చి, తెల్లవారుయూమున
రాధను వదలలేక వదలలేక వదలి
యింటికొచ్చాడు కృష్ణమరాయుడు. ఉద
యాన్నే పట్నానికి బయలుదేరాడు
తల్లితో చెప్పి.

15

పార్వతమ్మ తన వదిలన గారు
కామక్షమ్మ రాకతై వేయికళ్ళతో ఎదురు
చూస్తోంది పట్నానికి వెళ్ళిన కృష్ణమ
రాయుడు తాలూకా ఆఫీసులో పని
ముగించుకొని మూడవనాటి ఉదయానికి
తిరిగి వచ్చేసాడు.

వీధివైపు వరండాలో కృష్ణమ

రాయుడు కరణంగారికోటి, రెవిన్యూ
యినస్పెక్టరుకోటి మాట్లాడుతున్నాడు.

ఇంతలో గేటులో నరెడ్లబండి
కనపడింది. బండిని పరకాయించి చూసి,
“అమ్మా! కామాక్షమ్మ అత్తయ్య
వస్తోంది,” అని ముందు వరండానుంచే
కృష్ణమరాయుడు లోపల వున్న తల్లిని
పిలిచాడు.

ఆ పిలుపు విన్న పార్వతమ్మ పెరటి
వైపునుంచి వదినగారికి ఎదురు సన్నాహం
చేయాడానికి వీధివైపుకు వచ్చింది.

నరెడ్లబండి వీధిగుమ్మం ముందు
ఆగింది. కొండయ్య గబగబాముక్కాలు
పీట బండిదగ్గర పేసాడు దిగడానికి
వీలుగా.

కామక్షమ్మ నెమ్మదిగా ముక్కాలు
పీటపీడుగా బండి దిగింది లక్ష్మి దిగ
బోతూ వుంటే కృష్ణమరాయడే ఆమెను
ఎత్తుకొని చంటిపిల్లను దింపినట్లు బండి
దింపాడు.

లక్ష్మి పద్దెనిమిదేళ్ళ వయసుగల
యుక్తవయస్కురాలు. సున్నగా,
విండుగా, వెన్నముద్దలా వుంది పట్టు
పరికిణీ, మెడలో కంటికాసుల పేరు,
కాళ్ళకు కడియాలు. చెవులకు జుకాలూ.
పదహారణాల పల్లెటూరి పిల్ల లక్ష్మి.

అంత చనువుగా కృష్ణమరాయుడు
లక్ష్మిని బండనించి దించడం వరండాలో
కూర్చున్న కరణంగారికి రెవిన్యూ యిన
స్పెక్టరుకు అచ్యర్యంగానూ, వింతగానూ

వున్నా, పార్వతమ్మకి, కామక్షమ్మకి ఎంతో అనందంగా వుంది. వారి వారి అనందాలను చూపులతోచే వ్యక్తం చేసుకున్నారు.

అలా బావ తనను బండి దించి వందుకు లక్ష్మి కూడా ఏం సిగ్గుపడలేదు. పైగా "నువ్వు నన్ను మోయలేవేమో అనుకున్నాను. తేలిగ్గానే మోసేసావే" అంది లక్ష్మి.

ఆ మాటకు కృష్ణమరాయుడు నవ్వి "నీ బరువు ఎంతే ఏచిప్ప మొఖమా" అన్నాడు

"పద వడినా లోపలికి - రా అమ్మా లక్ష్మి" అంటూ కామక్షమ్మనూ, లక్ష్మినీ లోపలికి తీసుకువెళ్ళింది పార్వతమ్మ.

స్నానాలూ ఫంహారాలు అయ్యాక సావకాళంగా కూర్చున్నారు వదినా మరదళ్ళు. లక్ష్మి వామనగుంటలాట అడుగుతుంటేంది ఓంటరిగా.

"ఏమిటి మరదలా అర్జంటుగా రమ్మని కబురంపావు? సంగతేమిటి" అనడిగింది కామక్షమ్మ పార్వతమ్మను.

"ఎవరికి చెప్పుకుండుకు వీలులేక - ఏం చేయాలో తోచక విన్ను రమ్మని కబురం పాను వదినా" అంది పార్వతమ్మ.

"అసలు సంగతేమిటి?"

"మన కృష్ణకూ లక్ష్మికి వెంటనే వీలైనంత త్వరలో ముహూర్తం పెట్టింది పెళ్ళిచేసెయ్యాలి వదినా!"

"బలేదానివే పార్వతమ్మా. నేనెప్పుడు కాదన్నాను చెప్పు. కాకపోతే కళ్యాణ ఘడియలు రావాలి కదా!"

"కళ్యాణ ఘడియలకోసం ఎదురు చూస్తూ కూర్చుంటే లాభంలేదు వదినా. కొంపలు మునిగేలా వున్నాయి," అంటూ ఆందోళన వ్యక్తపరిచింది పార్వతమ్మ.

"ఏం జరిగిందేమిటి?" అంది కామాక్షమ్మ పార్వతమ్మకు కాస్త దగ్గరగా జరుగుతూ.

"అబ్బాయి యీ మధ్య సరిగ్గా ఊంటివట్టున వుండటంతోదని నా ఆనుమానం. పైగా పూరంతా రాధ అనే పిల్లతో కాస్త చనువుగా వుంటున్నాడని చెప్పుకుంటున్నారు. మన యింటా వంటా ఇల్లాంటివి ఏనాడైనా ఉన్నాయా? నువ్వే చెప్పిందినా?" అని పార్వతమ్మ బాధ వదిలింది.

కామక్షమ్మ విట్టార్చి, "ఏం చేస్తాం అటు నీకూ, యిటు నాకూ మొగడిక్కిలేకపోవడంచేత - అతగాడిని అడిగి వాళ్ళవరూ లేరు. అది కాకపోయినా నీకేం భయం? యిదేం పని అని విరిదీసి అడక్కి పోయావా?" అంది.

"పదిమందిలోనూ తలెత్తుకు తిరిగేవాడు నా కొడుకే కావచ్చు. అందుకే అడగలేకపోయాను వదినా."

"మరిప్పుడేం చేద్దామంటావు?" అంది కామాక్షమ్మ ఏమీ తోచవిదానిలా.

“ఏముంది వదినా ? లక్ష్మికి పెళ్ళిడు వచ్చింది కదా ముహూర్తాట ఎప్పుడో పెట్టి చమటావని అడుగు వాళ్ళ నాన్న గారు వుండగా అనుకున్నమాటేగా - కాదనడు ఆ మూడు ముళ్ళూ పదిపోతే పెళ్ళామే అడుపులో పెట్టుకుంటుంది” అంది పార్వతమ్మ.

“ఆ మాట నువ్వే ఆ డ క్క పోయావా ?”

“నేనడిగితే ఇప్పుడు నా పెళ్ళికేమి తొందరమ్మా అంటూ మాట దాటవేస్తాడు అంత దూరం నుంచి నువ్వు వచ్చి అడిగావంటే నో రె త్తకుండా వప్పు కుంటాడు” అని కా మా క్ష మ్మ ను ప్రోత్సహించింది పార్వతమ్మ.

“ఎవరినో ఏదో అడగాలంటున్నా రేమిటి అత్తయ్యా ? అంటూ లక్ష్మి వామనగుంటాలాట మానేసి కల్ల దగ్గరకు వచ్చింది.

“నీ పెళ్ళి సంగతి బావో మాట్లాడ మంటున్నావమ్మా అమ్మవి,” అంది పార్వతమ్మ.

“మరైతే చ ద ం డి. బావ ను అడుగువా,” అంటూ లక్ష్మి తేచింది.

“నువ్వు ఆ డ క్కు డ దే పిచ్చి మొఖమా దీనికిమీ తెలీదు పార్వతమ్మా,” అంటూ చిరాకుపడింది లక్ష్మిమీద కామాక్షమ్మ.

“ఇంకా చిన్నతనం కదా వదినా ?” - నర్దింది పార్వతమ్మ.

“నా మొఖం చిన్నతనం. వద్దెనిమి దేళ్లు వచ్చినా దీనికి సిగ్గు తెలీదు -” అంది కామాక్షమ్మ.

“ఇప్పుడు నేనేమన్నాను అత్తయ్యా - నేను రానులే మీరే క్లె అడగండి బావని ఏమి అడుగుకాలో” అంటూ లక్ష్మి అక్కడ నుంచి వెళ్ళిపోయింది మూతి ముడుచుకొని.

* * *

ఇంతలో మధ్యాహ్న భోజనం వేళ అయింది కృష్ణమరాయుడు వీధివైపు వరండానుంచి లోపలికి వచ్చాడు.

ఎదురుగా కనపడిన కామాక్షమ్మను “ఏమిటి అత్తయ్యా ? యీ మధ్య అసలు రావడమే మానేసావు ఇది పుట్టిల్లన్న సంగతే మరచిపోయావా ? పుణ్య ప్రతిష్ఠకు రాలేదు - గత సంక్రాంతికి రాలేదు” అని పరికిరించాడు కృష్ణమరాయుడు.

కామాక్షమ్మ లేచి నిలబడి కొంగు విండా తీసుకొని “ఏవో పనులు తొందర బాటు వంటిదాన్ని - అన్ని పనులూ నేనే పురమాయించి చేయించుకోవాలి యింట్లోంచి కాలు కదపాలంటే పనివాళ్ల మీద, పాలికాపులమీద యిల్లా వ్యవ సాయం వదిలిపెట్టి రావాలి కదా” అంది.

“పోనీలే యిప్పటికేనా వచ్చావు ?” అన్నాడు కృష్ణమరాయుడు.

“అడపిల్లని కన్నవాళ్ళం - రాక తప్పుకుండా బాబూ” అంది కామాక్షమ్మ.

ఇంకా లో పార్వతమ్మ భోజనం

వద్దించింది కృష్ణమరాయుడికి కృష్ణమరాయుడు భోజనముండు కూర్చున్నాడు.

లక్ష్మి నెయ్యి కడ్డించింది

“అబ్బో పెద్ద పనిమంతురాలివై పోయావే. నమిటలు వేయడం, వొద్దికగా కొంగు మొరిలో దోపుకోవడం- ఇంకేం” అన్నాడు కృష్ణమరాయుడు లక్ష్మిని పేళాకోరింగా

“అందుకేగా బాబూ తొందర” అని మాట కలిపింది కామాక్షమ్మ

“తొందరేముంది అత్తయ్యా - లక్ష్మి యింకా చిన్నపిల్లే కదా”

“మన కంటికి అలాగే కనవడడం సహజమునాకో కాబి మా పూరా పల్లెటూరు ‘లక్ష్మికి పెల్లెప్పడూ; లక్ష్మికి పెల్లెప్పడూ’ అని అడిగేవాళ్ళకు సమాధానం చెప్పలేక నోరు కా య కా సి పోతేందంటే నమ్ము ఎప్పటికైనా యీ యింటి కోడలు కావాల్సిందే కదా మీ నాన్న వాళ్ళ నాన్నగారు వుండగా అనుకున్న మాటే కదా అందుకని నిన్ను కనుక్కొని రేపు మామమాసంలో ముహూర్తాలు పెట్టించమని చెబుదామని వచ్చాను” అని వచ్చిన సవి వివరించింది కామాక్షమ్మ

“మా బాగా చెప్పావు” అన్నట్టు చూసింది పార్వతమ్మ వదినగారివైపు.

“అలాగే అత్తయ్యా! ఏదేనా మంచి సంబంధం చూసి ముహూర్తాలు

పెట్టేదాం,” అన్నాడు కృష్ణమరాయుడు ఏదో అలోచిస్తూ

“నువ్వందగా వేరే సంబంధం దాని కెందుకు కృష్ణ” అంది పార్వతమ్మ

కృష్ణ మరాయుడు తలవంచుకొనే “లక్ష్మిని ఆ దృష్టితో నేనెన్నడూ చూడలేదమ్మా నా కంటికి యీనాటికి చిన్నపిల్లలాగే కనిపిస్తుంది. అందుకే బిందీలోంచి ఎత్తుకొని దింపాను యీ విషయంలో నువ్వే మీ అనుకోకు అత్తయ్యా,” అని చెప్పి చేయికడుక్కొని వెళ్ళిపోయాడు

కామాక్షమ్మ, పార్వతమ్మ ముఖముఖాలు చూసుకున్నారు.

లక్ష్మి తనకేమీ పట్టనట్టు తన అటలో తాను మునిగిపోయింది

తన మేనత్త కామాక్షమ్మ లక్ష్మి పెళ్ళి సంగతి ఎత్తినప్పుడు తాను లక్ష్మిని ఆ దృష్టితో వీనాడు చూడలేదనీ, మంచి సంబంధం చూసి పెళ్ళి చేద్దామని సమాధానం చెప్పి బయటవడిన కృష్ణమరాయుని మనసు ఎందుకనో వ్యాకులతకు లోనయింది.

లక్ష్మిని పెళ్ళిచేసుకొనే వుద్దేశ్యం లేదని మరైతే అన్నాడుగాని, ఆ అనుబంధం తన చిన్ననాటినుంచీ వస్తున్నదేననీ, తన తండ్రి తోబుట్టువుకు యిచ్చిన మాట అది అనీ తనకీ తెలుసు తన తిరస్కృతి తన తల్లిని, మేనత్తనూ

ఎంతగానో బాధపెట్టి వుంటుందని తనకి తెలుసు

కాని ఎంత నచ్చచెప్పుకున్నా రాధను కాదని లక్ష్మిమెడలో తాళకట్టడం అతను వూహించుకోలేక పోతున్నాడు ఎప్పుడూ చిరునవ్వుతో కలకలలాడుతూ వుండే కృష్ణమరాయుడు ఎవో ఆలోచనల సుడిగుండంలో చిక్కుకొని అస్థిమితంగా వున్నాడు ఏమి కోచక ఆలయానికి వెళ్ళాడు స్వామి దర్శనం చేసుకొని పూజారి పూర్వయ్యగారి వద్ద ప్రసాదం తీర్థం తీసుకున్నాడు.

బాగా చీకటిపడేదాకా మండపంలోనే వంటరిగా కూర్చున్నాడు గుడి తలుపులు మూసి పూర్వయ్య కృష్ణమరాయుని వద్దకు వచ్చి కూర్చున్నాడు పూర్వయ్య రాకను కృష్ణమరాయుడు ముందుగా గుర్తించలేదు

“ఏదో పరధ్యానంలో ఉన్నట్లున్నావు” అన్నాడు పూర్వయ్య

“అబ్బే ఏమీలేదండి గుడి తలుపులు మూసేసారా?” అన్నాడు కృష్ణమరాయుడు పూర్వయ్య పలకరింపుతో తన ఆలోచనల నుంచి తేరుకొని

“చాలా సేపయింది నీవు వంటిరిగా మండపంలో కూర్చున్నావు కదాని పలకరించి పోదామని యిటు వచ్చాను”

“దయచేయండి” అంటూ కూర్చోమని చోటు చూపించాడు కృష్ణమరాయుడు

పూర్వయ్య కృష్ణమరాయునికి ఎదురుగా కూర్చున్నాడు

“ఏమిటి దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తున్నావు బాబూ?” అని అడిగాడు పూర్వయ్య

“ఒక సమస్య ఎంత ఆలోచించినా తెగడం లేదు మీరు విప్పగలరేమో ప్రయత్నిస్తారా?”

“అనలు సమస్య ఏమిటి?”

“ఎప్పుడూ నిర్మలంగా ప్రవహించే యేటికి వరదవచ్చి పడింది కట్టలు తెగాయి. తల్లిసీ, మరో యిద్దరు దగ్గర బంధువులని నావలో ఎక్కించుకొని దాటేస్తున్నాడు ఓ యువకుడు ఇంతలో ఆ యువకుడ్ని మనసారా ప్రేమిస్తున్న ప్రేయసి ఆ వరదలో తన ప్రియుడు ఏమైపోతాడోనని వెతుక్కుంటూ యేటికి అడ్డంగా యాడుకుంటూ బయలుదేరింది ఆమెను ఆ యువకుడు చూసాడు ఆమెకోసం పడవ వదలి యేటిలోకి దూకితే తన తల్లి తన వాళ్ళు వున్న పడవ ఏమైపోతుందో తెలియేటిలోకి దూకకపోతే ప్రియురాలు యేటిపాలైపోతుంది అప్పుడు ఆ యువకుడు తన వాళ్ళున్న పడవను ఒడ్డుకు చేర్చాలా? లేక యేటిలోకి దూకి తన ప్రియురాలిని కాపాడాలా? ఏది సబబంటారు? ఏది ధర్మం అంటారు?”

“చాలా క్లిష్టమైన సమస్యే కృష్ణమరాయా?”

“పెద్దలూ, అనుభవజ్ఞులు అలోచించి
పెరివియ్యండి” అన్నాడు కృష్ణుడు
రాయుడు వివరంగా

ఒక్క క్షణం యిద్దరు మౌనంగా
వుండిపోయారు

కృష్ణమరాయనికి పూర్నయ్య మీద,
పూర్నయ్య విజ్ఞక మీద కొండంత
నమ్మకం అందుకే అతన్ని అడిగాడు
తన సమస్యకో సమాధానం

కొద్దిసేపు అలోచించిన తరువాత
పూర్నయ్య తన అభిప్రాయాన్ని చెప్పడం
మొదలుపెట్టాడు.

“ఇది ఏ ఒక్కరి వరంగానూ
అలోచించకూడదు కృష్ణమరాయా
కనిపించినది కాబట్టి తల్లి, దగ్గర బంధు
వులు కాబట్టి బంధువులూ, తమని
ఒడ్డుకు చేర్చడమే ధర్మం అనుకుంటారు
అతని బాధ్యత అనుకుంటారు.

“కాని ప్రయుడు క్షేమంకోరి నిండు
వరదలో వున్నా యేటికి అడ్డుపడి
ప్రియుడ్ని వెతుక్కుంటూ వస్తున్న
ప్రియురాలు తనను కాపాడుమని కోరడం
లేదు తన ప్రయుడు ఏమైపోతాడోనని
తన ప్రాణాలకే తెగించి బయలుదేరింది.
అమె అదక్కపోయినా అమెను
కాపాడడం ప్రయుని బాధ్యత

“ఇందులో తల్లి తననాళ్ళు
కోరేదాంట్లో, అశించేదాంట్లో కొంత
స్వార్థం వుంది తను కనిపించింది కాబట్టి
తల్లి, తమనాడు కాబట్టి బంధువులూ

అ యవకుడు తమనే కాపాడాలను
కుంటారు. ఇది ప్రతిఫలం అశించడం.

ప్రియురాలిది స్వార్థం అనడానికి
వీలేదు. అనలు బయలుదేరడమే
ప్రియుడు ఏమైపోతాడోనన్న అత్యంత
బయలుదేరింది. అమెలో వున్నది ప్రేమ
తప్ప మరేమీలేదు. భక్తి తప్ప స్వార్థం
లేదు

అలాగే ఏనుగు మొసలి నోటికిక్కి
హరివి ప్రార్థించగానే ఏ ఆయధాలూ
చేపట్టకుండానే పైవంచె జారిపోతున్నా
వట్టిచుకోకుండా బయలుదేరారుట
ప్రేమపాళంకో అలా బయలుదేరింది ఆ
ప్రియురాలు :

“అందుకని ఆ ప్రయురాలినే అదు
కోవడం ఆ యువకుని బాధ్యత
అంటారా ?” అన్నాడు కృష్ణమరాయుడు

“అలా అనీ బద్ధితంగా చెప్పలేను.
తల్లిని కాదని ప్రయురాలిని కాపాడితే
లోకం వప్పుడు తనను వెతుక్కుంటూ
వచ్చిన ప్రయురాలిని ఏటిపాలు చేయడం
ధర్మంకాదు ఆ ప్రయుడికి గడ్డు
సమస్యే కృష్ణమరాయా! ఈ సమస్యకి
పరిష్కారం అతనే అలోచించుకోవాలి”
అన్నాడు పూర్నయ్య

“అయితే మీకు పరిష్కారం తోచలే
దన్నమాట వదండి” అంటూ లేచాడు
కృష్ణమరాయుడు

ఇద్దరూ ఆలయ ప్రాంగణం నుంచి

బయటకి వచ్చారు హర్షయ్య తన
యింటివైపు బయలుదేరారు

కృష్ణమరాయుడు వెన్నెం మాటులో
రాధ యింటివైపు నడిచాడు

17

వసంతానికై నిరీక్షించే తరువులా
తనువంతా కళ్ళుచేసుకొని రాధ కృష్ణమ
రాయని రాకకై వేయికళ్ళతో ఎదురు
చూస్తోంది గాలి కదిలినా, తెర రెపరెప
లాడినా, పక్షులు కిరికిరిలాడినా కృష్ణమ
రాయుడే వచ్చాడని ఆమె మనసు భ్రమ
చెందుకోంది కాదని తెలుసుకున్నాక
కుంగిపోకోంది.

కృష్ణమరాయుడు రానే వచ్చాడు
అతని రాకను గమనించిన రాధ తనపూ
మనసు ఏదో తీయని అనుభూతుల
చివురులు తొడగి పురికించిపోయాయి

హాలులో వున్న పుష్పావతి భీముడు
కృష్ణమరాయుడు రాగానే వత్తిగిలారు
రాధ ముందుకువచ్చి అతని కుడిచేతిని
తనచేతులలోకి తీసుకొని ముద్దాడి ఆప్యాయంగా
అహ్వానించింది. అంతలోనే
అతని ముఖంలోకి చూసింది

“ముఖాన ఆ ముచ్చెమట లేమిటి
చల్లని వెన్నెంవేళలో కూడా” అంది
రాధ తన పమిటకొంగుతో వత్తుతూ

కృష్ణమరాయుడు చిరునవ్వు నవ్వి
వూరుకున్నాడు బదులు చెప్పలేదు.

“రాచకార్యాలలో అరిసిపోయారా ?

తేక అరిసిపోయేంతగా అలోచించారా ?”
అంది రాధ అతని కళ్ళలోకి చూస్తూ

ఇద్దరూ ఆమె గడిలోకి వచ్చి అమ
ర్చిన పాన్సుపై కూర్చున్నారు

వక్కనే వున్న పాంగ్లాసు అతని
పెడుపురికు అందించింది రాధ

అటలాడి అరిసిన పసిపాపను బుజ్జి
గించి పాలువట్టించే తల్లిలా అనిపిం
చింది రాధ కృష్ణమరాయనికి ఆ
క్షణంలో. తన మనసులోని మాటలు
ఆమెకు చెప్పాలో వద్దో తెలియక తికమక
పడుతున్నాడు కృష్ణమరాయుడు

పాలు కాగాడు

చివరికి తన మనసులోని సమన్య
చెప్పకూడదనే నిర్ణయించుకున్నాడు

పానుపుమీద నడుం వార్చాడు రాధ
అతని గుండెలమీద వారింది ఆమె
మెడలోని పులిగోరు పతకం
వయ్యారంగా వూయం లాగుకోంది ఆ
పతకాన్ని కృష్ణమరాయుడు తన చేతిలోకి
తీసుకున్నాడు

“రాధా !” అన్నాడు గోముగా

“ఓ” అని మాత్రం అంది రాధ

“నీకు పెళ్ళిచేసుకొని అందరిలాగా
కాపురం చేయాలనిలేదా !” రాధ వురిక్కి
పడి అతని గుండెలమీద నుంచి లేచి
నిటారుగా కూర్చుంది

“ఎందుకంత కంగరూ గాబరాను ?”
అన్నాడు కృష్ణమరాయుడు కూడా లేచి
కూర్చుంటూ

“దేవుని పూజకు ఉపకరించిన పుష్పం దేవేరినే కావాలనుకోవడం దురాశ అని పించుకుంటుందే గాని సమంజసమైన కోరిక అనుపించుకొడు. నేనేమిటో నాకు తెలుసు నా పుట్టుకేమిటో నాకు తెలుసు నేను పెళ్ళిని, పవిత్రమైన మాంశాభ్యాన్ని ఆశించడం దురాశ కాదా? నన్ను అభవట్టింపడానికి అంటున్నారు గాని మీకు మాత్రం తెలీదా?” అంది రాధ

అమె మాటల్లో అంతటి అదృష్టం తనకు లేదనే బాధ కొట్టొచ్చినట్టు కనిపించింది కష్టమరాయునికి అమెను చూస్తే ఆ క్షణంలో ఆతనికి జాలేసింది

“నీ పుద్గేళ్యం నువ్వు దేవదాసివి కనుక వివాహానికి అర్హురాలివి కావనేగా?” అన్నాడు కృష్ణమరాయుడు

బైనన్నట్లు తలవూపింది

“అయితే దేవదాసిలు దేవుడి పేరు మీద-జనదాసిలుగా వుండిపోవాలనా నీ పుద్గేళ్యం?”

“దేవుడి పేరుమీద నైవేద్యం పెట్టే ప్రసాదం దేవుడే పూర్తిగా అరగిస్తున్నాడా? భక్తులనబడేవారు పంచుకు తినడమేగా చివరకు జరిగేది?” అంది రాధ

అమె యిచ్చిన సమాధానానికి జవాబు దొరకలేదు కృష్ణమరాయునికి అమె సమయస్ఫూర్తికి, తెలివికి లోలోపలే మురిసిపోయాడు ఒక్క క్షణం అమెనే తడేకంగా చూసి-

“రాధ నేనో మాట చెప్పనా?” అన్నాడు కృష్ణమరాయుడు

“ఒక్కడేమిటి? వెయ్యి మాటలు చెప్పండి మీరలా చెబుతూవుంటే నేనిలా వింటూ వుంటాను రాత్రి మనకు తెలియకుండానే గడిచిపోతుంది,” అంది రాధ

“మన కింకా ఎన్నో రాత్రులు వున్నాయి గానీ, శకుంతల ఎవరు?”

“దుష్కంతుని భార్య”

“ఎవరి కూతురు?”

“మేనకా విశ్వామిత్రుల కూతురు”

“మేనక ఎవరు?”

“అంటే దేవదాసిలాంటిదే కదా?”

“కావచ్చు, కాని అమె దేవలోకానికి చెందిన స్త్రీ కదా?”

“అయినా వృత్తిరీత్యా దేవదాసియే కదా?”

“బైను”

“అమెకూ విశ్వామిత్రునికి పుట్టిన శకుంతలను దుష్కంతుడంతటి మహారాజు పెళ్ళాడాడు అమె కన్న భరతుడు పేరుమీదనే మన జాతీ దేశం యీనాటికీ విజయబడుతున్నాయి అర్హత పుట్టుకను బట్టి రాదు రాదా? మనిషి జీవిత విధానాన్ని బట్టి కృషిని బట్టి వస్తుంది” అన్నాడు కృష్ణమరాయుడు

“ఇంతకి మీరు చెప్పరలచిన డేమిటి?”

“అందుకని నీవు వివాహానికి అర్హురాలివి కావనుకోవక్కర్లేదు,”

“మీరలా అంటున్నారు కదా! మేనక

ఎక్కువ పొడుపు మరియు తెలుపుకావాలంటే
సబ్బుల మాట మరవండి, తెండి

సూపర్ 777 డిటర్జెంట్ బార్

- * సబ్బుకంటే $1\frac{1}{2}$ రెట్లు ఎక్కువ శక్తివంతమైనది,
ఎక్కువ పొడుపునిచ్చినది!
- * ఆప్టికల్ వైటనర్ తో కూడినది!!

ప్రపంచపు నం. 1
డిటర్జెంట్
ఉత్తికే బార్
సూపర్ 777

మరికీ ముప్పు,
మెరుపుల
తెలుపు

Shilpi DM 13A/80 Tel

కడుపున పుట్టిన శకుంతల పెళ్ళి అందరి
 ప్రీతి పెళ్ళి కృణాగానే జరిగిందా;
 అందరూ కాపురానికి వెళ్ళినట్టే ఆమె
 వెళ్ళగలగిందా ఆ శకుంతలకు కణ్ణు
 మహర్షి అందే లేకపోతే ఆమె బతుకూ
 ఏమైవుండేదో.. సంఘం ఆమెను ఏమి
 చేసి వుండేదో? అంది రాధ

“నీ అనుమానం ఏమిటో—అసలు నీ
 అభిప్రాయం ఏమిటో నాకర్థంకావడం
 లేదు ఆమె పట్టపురాణి కాలేదా. ఆమెకు
 పుట్టిన కొడుకు రాజ్యానికి వారసుడు
 కాలేదా ఆమెకు ఏ లోటు జరిగింది?”

“ఎంత సరీజూ, ఎన్నాళ్ళ ఎడబాటూ
 తర్వాత శకుంతల ఆ అర్హతనూ,
 అదరణను పొందగలిగింది; మనకీ వాదన
 వద్దుగానీ— నాకు పెళ్ళి అక్కర్లేదు
 మీ నీడ నాకు లేకుండా చేయకండి కల
 కాలం మీ నీడనే బతికి—మీ నీడనే కన్ను
 మూయాలని వుంది.” అంటూ అతన్ని
 గట్టిగా కొగలించుకుంది రాధ.

ఆమెను హృదయానికి హత్తుకొని—
 “అబ్బలే వన్ను పెళ్ళాడటం నీ కిష్టంలేదన్న
 మాట..” అన్నాడు కృష్ణమరాయుడు.

“లేక కాదు నాకా అర్హత లేదని
 తెలుసు. అంతకు తెలించి మిమ్మల్ని
 నిండుకొలుచు చేయలేను.” అంటూన్న
 రాధ వ్యర్థం బొంగురుపోయింది

ఆమె కలం ముందుతూ ‘రాధా’
 అన్నాడని కృష్ణమరాయుడు ఆ పిలుపు
 లోనే తన నర్వహ్యం అమెకే దార
 దత్తం చేస్తున్నట్లు.

ఇక వారిరువురి మధ్యా మాటల్లేవు.
 మౌనమే ఎన్నో విషయాలు మాట్లా
 డింది అది మనసుల భాష మాటల
 కందవి మౌనంలో మనసులు చేసుకొన్న
 బాసలు

18

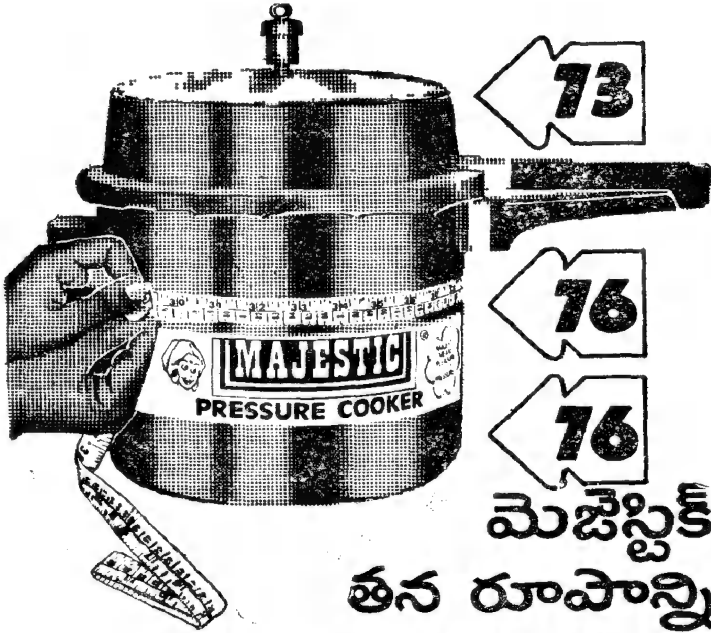
కృష్ణమరాయుడు లక్ష్మిని పెళ్ళిచేసు
 కునే వుద్దేశ్యం తనకులేదని కామాక్షమ్మ
 ముఖంమీదనే చెప్పడంతో కామాక్షమ్మ
 ముఖం చింతాకంఠ అయిపోయింది

ఇంటి అడబడులు అవి కూడా అలో
 చించకుండా తన కొడుకు ముఖంమీదనే
 తన అభిప్రాయాన్ని కొట్టినట్టు చెబుతా
 దని పార్వతమ్మ కూడా వూహించిలేదు

తన వదినగారు కామాక్షమ్మను పిలి
 పించి అడిగిస్తే తన కొడుకు పెళ్ళి
 సమస్య తీరిపోతుందని ఆశపడింది
 పార్వతమ్మ. పూర్వయుగారు యిచ్చిన
 వలస ఎంతో బాగుందనుకోండి కృష్ణమ
 రాయుడు నలుగురి నోళ్ళలోనూ పడ
 కుండా ఒక యింటి వాడవుతాడనుకుంది.
 తన వంశం నిలబడుతుందని సంతోష
 పడింది. నోటికి చేతికి అంటులేవి అడ
 బడులు కూతురు తన కోడలైతే తనకిక
 ఏ చింతా లేదని మురిసిపోయింది.

కాని తానొకటి తలిస్తే దైవం మరొ
 కటి తలస్తాడన్నట్లు తానుగానీ, కామా
 క్షమ్మగానీ వూహించని సమాధానం
 వచ్చింది కృష్ణమరాయుని దగ్గరనుంచి.

అతని సమాధానం గురించి లక్ష్మి

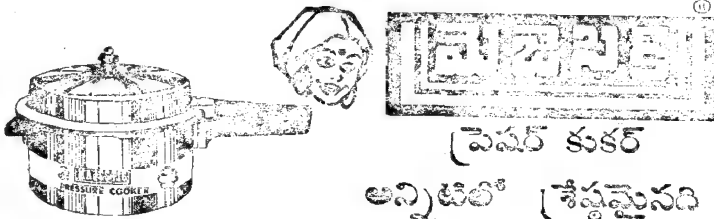

మెజెస్టిక్ తన రూపాన్ని చెక్కు చెదరనివ్వదు

మెజెస్టిక్ ప్రెషర్ కుకర్ రూపం ఎల్లప్పుడూ చెక్కుచెదరకుండా వుండేలా నిర్మించబడింది. రెండుసార్లు రీసెన్ చేయబడిన క్రిందిభాగం, విరకాలం మన్నేవిధంగా ఒత్తిడితో నిర్మాణం ఇందుకు కారణం.

ఇతర అకర్పణలు :

- * ఐ.ఎన్.ఐ. గ్రేడు అల్యూమినియం అలాయ్ తో చేయబడింది.
- * మారు ఎంపిక చేసుకోడానికి వైరుస్టాండుతో గిన్నెల సముదాయం.
- * 4 నుంచి 12.5 లీటర్లవరకు ఏడు ప్రజలున్నాయి.
- * అందమైన 4 రంగులలో కూడా లభిస్తాయి,

అంతగా వట్టిచుకోలేదు. బాధపడలేదు. అమెకు తెలిసితెలియనితనం.

కాని కామాక్షమ్మ, పార్వతమ్మ చాలా బాధపడ్డారు. కామాక్షమ్మ అయితే పెద్ద అవమానంగానే బాధపడసాగింది. చివరికి తన మరదలు పార్వతమ్మతో కూడ కలిమిడిగా మాట్లాడలేకపోతోంది. కృష్ణమరాయనికి ముఖం చూపించలేక అతను యింట్లోకి వచ్చినపుడు తప్పుకు తిరుగుతోంది. విజానికి ఆ రోజున పార్వతమ్మ, కామాక్షమ్మ యిద్దరూ భోజనాలు కూడా చేయలేదు. అటువంటి పరిస్థితి వస్తుందని వాళ్ళిద్దరూ ఏనాడూ వూహించలేదు. ఆ రెండు సంసారాలకూ కృష్ణమరాయడే మొగడిక్కని, అప్పి పాస్తులకు వారసుడని అనుకున్నారు వాళ్ళిద్దరూ. వాళ్ళిద్దరే కాదు. ఆ రెండు సంసారాలను ఎరిగినవారి అభిప్రాయం కూడా అదే.

ఇప్పుడు చుక్కెదురైంది.

అలా ఒక్కరోజు కామాక్షమ్మ పుట్టింబ వుండగలిగింది. రెండవ రోజున అమెకు యిహ వుండబుద్ధి కాలేదు. పుట్టింటికో తనకిక సంబంధం తెగిపోయి నట్లనిపించింది అమెకు.

తన కూతురు తన పుట్టింటి కోడలవుతుందన్న తన ఆశ చెదిరిపోవడంతో ఆ యిల్లు యిక కామాక్షమ్మకు పరాయి యిల్లుగానే అనిపించింది.

మరునాటి పొద్దున్నే సామానంతా వద్దేనంది కామాక్షమ్మ.

దాన్యంకొట్లు దగ్గర కుక్కపిల్లల్ని పెట్టింది. ఆ కుక్క పిల్లలతో విశ్చింతగా అడుగుంచోంది లక్ష్మి.

లక్ష్మిబట్టలుకూడా వద్దేవుని లక్ష్మి ఎక్కడ ఉందోనని వెతికింది కామాక్షమ్మ. కుక్కపిల్లలతో అడుగుంటూన్న లక్ష్మిని వెతికి వట్టుకొని రోవరికి తీసుకువస్తూ “ఇంత వయసొచ్చినా కుక్కపిల్లలతోటి పిల్లనిల్లలతోటి ఆటలేమిటే. అందుకే నీ ముఖానికి పెళ్ళిరాత వట్టలేదు. ఏనాటి నుంచో అనుకుంటున్న సంబంధం కాకుండా పోయింది. ఇప్పుడేనా కాస్త సిగ్గుతెచ్చుకొని నవ్వంగా బతుకే తల్లీ-వద నీ బట్టలు ఎక్కడెక్కడ వున్నాయో వెతికి వద్దు- బయటదేరదాం మన యింటికి” అంటూ నవ్వగింది.

ఆ మాటలు పార్వతమ్మ వింది. అంత త్వరగా తననా పరిస్థితిలో వదిలేసి ఏ విషయం తేలకుండా కామాక్షమ్మ బయలుదేరుతుందని పార్వతమ్మ అనుకోలేదు.

భయపడుతూ భయపడుతూ- “ఇంత త్వరగా ప్రయాణమా వదినా?” అంది పార్వతమ్మ.

“ఇంకా ఏ మొహం పెట్టుకొని వుండ మంటావమ్మా - జరిగిన అవమానం చాలు,” అంది కామాక్షమ్మ.

హై పవర్ సర్ఫ్ అమిత తెల్లగా ఉంటుంది... అమిత తెల్లగా కనువిందుగా.

హై పవర్ సర్ఫ్ లోని హెచ్చు దిబ్బరంట్ శక్తి
మురికినీ, జిడ్డు మరకల్నీ మటుమాయం
చేస్తుంది బాగా మాసిపోయిన దుస్తుల్ని
కూడా, తెల్లగా మిలమిల మెరిసేలా
చేస్తుంది సర్ఫ్. ఎక్కువ మంది
తల్లులు మరే ఇతర వాషింగ్
పౌడర్ కు బదులు సర్ఫ్ నే
వాడటంతో ఆశ్చర్యం
ఏముంది గనక ?

ఎక్కువ మంది తల్లులు మరే ఇతర వాషింగ్ పౌడర్ కు బదులు సర్ఫ్ నే వాడతారు.

హిందూస్థాన్ లిమిటెడ్ వారి విశిష్ట ఉత్పాదక-

లిండాన్-ఓ. 215-1817

అమె మాట తీరే అంత. ఆ సంగతి పార్వతమ్మకు తను కాపురానికి వచ్చి నప్పటినుంచీ తెలుసు. కాని అమె మనసు మంచిదని కూడా తెలుసు అమెకు

అందుకే పార్వతమ్మ కామాక్షమ్మ మాటకు మొహం చిల్లించకుండా- "అనుకున్నది అనుకున్నట్టు జరగడం లేదే అన్న బాధ నాకు మాత్రం లేదా వదినా! ఇటువంటి సమయంలో నన్ను వంతురిదాన్ని చేసి నువ్వెళ్ళిపోతే నాకు దైర్యంచెప్పేవారు, నలనా చెప్పేవారు ఇంతెవరున్నారు చెప్పు." అంది విస్ఫూర్యంగా.

అమె మాటలకు కామాక్షమ్మ మనసు కరిగిపోయింది.

"నన్నేం చెయ్యమంటావు చెప్పు. నువ్వు రమ్మని కబురంపితే వచ్చాను. కృష్ణను అడిగాను. నాకు మాత్రం ఎవరున్నారు లక్ష్మి తప్ప. నా అస్తంతా వాళ్ళిద్దరికే కదా- అన్నీ తెలిసి కూడా కృష్ణ కొదంటే - నా బిడ్డ కాళ్ళూ చేతులు కట్టి అతని కాళ్ళముందు పడెయ్య మంటావా. కాళి కట్టించుకునే అడపిల్ల మెడలు వంచగలంగాని, బలవంతంగా మగవాడి చేత కాళి కట్టించలేముగా. ఇంతకీ వాళ్ళిద్దరికీ రాసిపెట్టలేదు." అంటూ తన మనసులోని మాటను పార్వతమ్మ ముందు చెప్పేసింది కామాక్షమ్మ.

"అలా అని వదిలేస్తే ఎలా వదినా.

ఏదో మార్గం అలోచించాలి. వాళ్ళిద్దరినీ ఓ యింటి వాళ్ళని చేయాలి. మన వంశ గౌరవాలు నలుగురి నోళ్ళలోనూ నానకుండా కాపాడుకోవాలి. నువ్వు నాలుగు రోజులు వుంటే ఏదో మార్గం అలోచిద్దాం. అది కాకపోయినా సానిటో సాంగత్యం ఎన్నాళ్ళు వుంటుంది చెప్పు" అంది పార్వతమ్మ.

"ఏమో బాబు. యిలాంటి గొడవలు మన యింటా వంటా లేవు?"

"అదేగానా బాధ కూడాను. నా మాట విని నాలుగురోజులు వుండు. పూర్నయ్య గారికో కూడా అలోచించి ఏదో మార్గం అలోచిద్దాం. ఆ మాయలమారి రాధను ఎలా వదిలించుకోవాలన్న ఉపాయం అలోచిద్దాం" అని దిశిమాలింది పార్వతమ్మ.

"రాధ ఎవరు అత్తయ్యా?" అంది వాళ్ళిద్దరి సంభాషణ వింటూ బట్టలు మడుస్తున్న లక్ష్మి.

"నీ పాలిటి దెయ్యం." అంది కామాక్షమ్మ.

"దెయ్యాలు లేవటలే. ఇదివరకు వచ్చినప్పుడు బావ చెప్పాడు." అంది లక్ష్మి నవ్వుతూ చిన్నపిల్లలా.

ఒక్క క్షణం లక్ష్మిని చూసి కామాక్షమ్మ "ఇదీ దాని వరస పార్వతి- యీ అమాయకపు పిల్ల ఏ యింటి కోడలవుతుందో, వాళ్ళేం బాధలుపెడతారో వనే నా బాధ. నీ కడుపులోపేస్తే

మీ తలనొప్పి
మటుమాయం

ఒకే ఒక

సారిడన్ ^{హి}
ట్రైవూర్స్ 'రోప్'

శక్తివంతమైనది
సురక్షితమైనది
ఒకటి వేసుకుంటే చాలు

వి.ఎ.ఎ.

నాకు వుండే తృప్తి మరో యింటికి దాన్ని పంపితే నాకెలా వుంటుంది చెప్పు" అంటూ కంట తడిపెట్టుకుంది.

"ఊరుకో వదినా... మనం ఎవరికీ అవకారం చేసినవాళ్ళమూ కాదు... తం పెట్టిన వాళ్ళమూ కాదు. అన్నింటికీ ఆ వేణుగోపాలస్వామినే నమ్ముతున్న వాళ్ళం. ఆయనే మనల్ని వద్దన వడేస్తాడు"

"అంతే మరి. మనవల్ల కానప్పుడూ మన చేతులు దాటిపోయినప్పుడూ దేవుడి మీద భారంవేయక చేయగలిగిందేమింది" అంది కామాక్షమ్మ కళ్ళు వత్తుకుంటూ.

"ఇప్పుడు నాకేమైందనత్తయ్యా- అమ్మ అంతగా ఏడవ్వోంది." అంది లక్ష్మి.

అమె ప్రక్కకు ఏం పమాదానం చెప్పాలో తెలియక, అమె తెలియని తనానికి లోలోపలే బాధపడుతూ- "ఏమీ లేదమ్మా. నీ గురించి కాదు. మవ్వెళ్ళి వామనగుంటలు అడుక్కో!" అని లక్ష్మిని బుజ్జగించి పంపేసిందక్కడ నుంచి సార్వతమ్మ.

లక్ష్మి వెళ్ళిపోయిన తరువాత కామాక్షమ్మ సార్వతమ్మ ఒక్క షణ్ణం మౌనంగా వుండిపోయారు. ఇద్దరూ లోలోపల ఆలోచిస్తూనే వున్నారు.

"వదినా!" అని పలకరించింది. సార్వతమ్మ కామాక్షమ్మను.

"ఏమిటి?" అంది కామాక్షమ్మ.

"మనం పూర్వయ్యగారితో యిలా జరిగిందని చెప్పి నలహా అడిగితే మంచిది కదూ... అది మంచి మన కుటుంబం సంగతి తెలిసినవారు. పైగా పెద్దవారు" అంది సార్వతమ్మ.

"సరే ఆ ప్రయత్నం కూడా చెయ్యి" అంది కామాక్షమ్మ నిరాశగానే.

కృష్ణమరాయుడు పనిమీద పట్నానికి వెళ్ళాడు. ఆ సంగతి రాధకు తెలుసు. అతను వూళ్ళో లేకపోతే అమెకు తోచదు షణ్ణం ఒక యుగంలా గడుస్తుంది. కళ్ళ ముందు లేకపోయినా వూళ్ళో వుంటే కృష్ణమరాయుడు తనకు చేరువుగా వున్నాడన్న తృప్తి అమెకు.

అతను వూళ్ళో వుంటే వుదయాన్నే వస్తుంది అరియానికి రాద. అతను వూళ్ళో లేకపోతే సాయంత్రం కూడా అరియానికి వస్తుంది.

వారిద్దరూ తొలిసారి కలసిన ఆ స్వామి నవ్విరి- తాను తొలిసారి గజ్జ కట్టిన మండపం చూసుకుంటుంది కల్లారా. గదచి ఆ తొలి మధుర షణ్ణాలను... వారిరువురి చూపుల కలియకలను న్నరించుకుంటూ తనలో తనే నవ్వుకొని తన్మయత్వాన్ని పొందుతుంది.

అలాగే తన మేనమామ భీముడుని వెంటబెట్టుకొని అరియానికి వచ్చింది రాధ ఆ సాయంవేళ.

స్వామి దర్శనంచేసుకొని పూర్వయ్య గారి దగ్గర తీర్థ ప్రసాదాలు తీసుకుంది.

మా కుటుంబానికి,
ఎన్నో కప్పుల కమ్మని
చిక్కని టీ--రుచికి
మా కృతజ్ఞతలు !

లిప్టన్
రబీ
డస్ట్

00/2/1810/౧౬

పూర్వ య్య గా రు రాధను ఎంతో
అప్యాయంగా వలకరించాడు ఎప్పటిలాగే
ఇంతలో చిలకల దండలా లక్ష్మి
చుట్టువక్కల వున్న తన యీడు పిల్లల్ని
వెంటబెట్టకొని అలయానికి వచ్చింది
అదే సమయానికి.

లక్ష్మి, వెంటవున్న పేహితురాళ్ళు
కిలకిల నవ్వుతూ వచ్చి ఋరసగా జయ
గంట కొట్టారు ఒకళ్ళ తరువాత ఒకళ్ళు
రాధ పూర్వయ్యగారికో మాట్లాడటం
అవి ఆ అదవిల్లం అలిగిడికి నవ్వులకూ
వెనక్కి తిరిగిచూసింది. భీముడూ
చూసాడు. పూర్వయ్యగారు చూసాడు.

“ఎన్నడు వచ్చావమ్మా లక్ష్మి!” అని
వలకరించాడు లక్ష్మిని

“మొన్నండీ.. యీవేళ వెళ్ళిపోదా
మనుకున్నాం. నేను కాదు. మా అమ్మ
అంది. మళ్ళీ ఎందుకో అగిపోయాం.
ప్రసాదం పెట్టరా నాకు.” వనపిట్టలా
మాట్లాడేసింది లక్ష్మి.

పూర్వయ్య నవ్వుకొని “ఎందుకు
పెట్టనమ్మా ముందు తీర్థం తీసుకో—
తరవాత ప్రసాదం పెడతాను.” అంటూ
తీర్థప్రసాదాలు యిచ్చాడు లక్ష్మికి, లక్ష్మి
పేహితురాళ్ళకూ.

భీముడు రాధను కాస్త వక్కకు తీసు
కెళ్ళాడు.

“ఆ అమ్మాయి ఎవరో తెలుసా”
అన్నాడు లక్ష్మిని రాధకు చూపిస్తూ.
“ఎవరూ?” అంది రాధ.

ఏజింట్లకు విజ్ఞప్తి

యువ

జనవరి నుంచి మే 31-50

కాగితంధర, రవాణా ఖర్చులు, ముద్రణా వ్యయం పెరుగుటవలన
జనవరి 81 న చిక నుంచి 31-50 పై 11 లకు పెంచుతున్నాము.

యువ జనవరి సంచిక డిసెంబర్ 10 వ తేదీకి వెలువడుతుంది.
ఏజింట్లు తమ ఇండెన్టులో మార్పు వున్నచో మాకు నవంబర్ 1 వ
తేదీలోపు తెలుపనిచో మామూలు ఇండెన్టు కంటే ఎక్కువ కాపీలు
పంపటానికి వీలుపడదు.

వల్లభర్ యువ.

**మీలాంటి
మగవానికి
తృప్తినిచ్చేది-చార్మినార్!**

విశ్రాంతి పొందండి! సాటిలేనిది చార్మినార్!

రిక్లబల్ మేన్ హెయిర్లెస్:

సిగరెట్ తాగడం ఆరోగ్యానికి హానికరం 1 రూపాయికి 10*

STATUTORY WARNING:

CIGARETTE SMOKING IS INJURIOUS TO HEALTH

*గరిష్ట రక స్థానిక పన్నులను అనుసరించి

CASYS-238-182 TEL

మెయిన్ డీలరు : టి. కోటేశ్వరరావు అండ్ సన్స్, గుంటూరు

"కృష్ణమరాయుడు గారికి కాబోయే భార్య. పేరు లక్ష్మి" అన్నాడు రాధ చెవిలో భీముడు.

"అచ్చు లక్ష్మిదేవిలానే వుంది" అనుకుంది రాధ తన మనసులోనే.

లక్ష్మిని తదేకంగా చూస్తూ వింటుంది.

"నవ్వితే పొట్టలు వడే బుగ్గలూ - ప్యేచ్చగా వరుగులెత్తే లేదీవిల్ల చూపుల్లాంటి చూపులూ - ఉంగరాల జాట్లూ - బొద్దుగా శరీరం - వెన్నుమద్దలా వుంది" అనుకుంది రాధ లక్ష్మిని చూస్తూ.

లక్ష్మి జాణ కాకపోవచ్చుగాని అనాకారికాదు. కామాక్షమ్మకు ఫేషనులూ ముస్తాబులూ సరిగ్గా తెలియక సాదగా పెంచింది లక్ష్మిని. పెద్ద ఆలంకరణలూ అవి తెలియవు లక్ష్మికి

చాలా పేపు లక్ష్మినే చూస్తూ వుండి పోయింది రాధ.

ఇంతలో లక్ష్మి స్నేహితురాళ్ళలో ఓ జాణ లక్ష్మి చెవిలో "అదెవరో తెలుసా" అంది రాధను చూచిస్తూ.

"ఎవరూ", అంది లక్ష్మి కాస్త గట్టిగానే.

"ఉషా" అని, "మీ బావ దాన్నే

వుంచుకున్నాడట" అని చెప్పలు కొరికింది ఆ అమ్మాయి.

"ఎంత బాగుందో" అంది లక్ష్మి చాలా అమాయకంగా రాధనే చూస్తూ.

రాధా, లక్ష్మి యిద్దరూ ఒకరి నొకరు అలా చూస్తూ వుండిపోయారు.

రాధపల్లె లక్ష్మికి యీర్ష్య కలగలేదు. లక్ష్మి తెలియనితనం దానికి కారణం కావచ్చు. కాని రాధకు కూడ లక్ష్మిపల్లె ఈర్ష్య, అసూయ కలగలేదు. లక్ష్మిని చూసే కొద్దీ చూడాలనిపించి రాధకు అమె ఎంతో అదృష్టవంతురాలనుకుంది ఇద్దరూ ఒకరికి తెలియకుండా ఒకరి దగ్గరవుతున్నారు. వారిరువురి మనసుల్లోనూ ఆ క్షణం ఏదో తెలియని ఆత్మీయత ఒకరంటే ఒకరికి అభిమానం తప్ప జగుప్పకూ - అసూయకూ కావేలేదు.

ఒక్క క్షణం అగితే యిద్దరూ కౌగలి-చుకొనేవారే.

లక్ష్మిని అమె స్నేహితురాలూ - రాధను భీముడూ ఆ స్థితినుంచి మేలుకొలిపారు. రాధ వెళ్ళిపోయింది భీముడికి.

లక్ష్మి దైవదర్శనం చేసుకొని యింటికి వెళ్ళిపోయింది స్నేహితురాళ్ళకో కలిసి. (నశేషం)

సూపర్ రిన్ తో తల్లెత్తలలాడే తెలుపు

మరే ఇతర డిటర్జెంట్ బిల్లు లేదా బార్ కంటే తెలుపు

మీ ఇల్లందు కను రివ్వకోలేనంత రెండవం—
శుభ్రమం కన్పడుంగా సూపర్ రిన్ తో ఉరికితే వాటి
రెండవం అద్వితీయం. మరే ఇతర డిటర్జెంట్
ఉల్లే రేదా వార కంటే మరింత తెల్లని
తెలుపునిస్తుంది సూపర్ రిన్. ఎందుకంటే,
సూపర్ రిన్ తో తెలుపు చేసే కక్కి ఎక్కువ.

దీని తెలుపు చేసే కక్కిని మీకు మీరే

మీజుపు చేసుకోండి :

మరే ఇతర
డిటర్జెంట్
వారకన్నా
ఉత్తమం

సూపర్
రిన్ తో
ఉరికినది

సూపర్ రిన్ తో ఉరికినది ఉత్తమం.

సూపర్ రిన్ తో
తెలుపు చేసే కక్కి ఎక్కువ

రిన్ తో ఉరికినది ఉత్తమం.

యువ

దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక

ఈ సంచికలో...

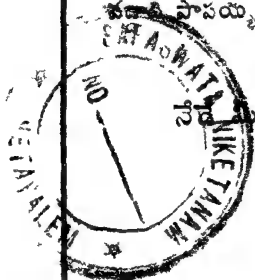
శ్రీమతి భానుమతి రామకృష్ణ, సి. అనందరామం, పోల్కంపల్లి
కాంతాదేవి, మాదిరెడ్డి సుబ్బాచల, పవన్ నిర్మల ప్రభావతి, కావలిపాటి
విజయలక్ష్మి, కె. లలితావల, పెంపోరాన్, వి. మోహనరావు,
ఇసుకపల్లి లక్ష్మీనరసింహశాస్త్రి, వేమకోటి సీతారామశాస్త్రి, వాకాటి
పాండరంగరావు, ఇచ్చాపురపు జగన్నాథరావు, ద్వీధావ్యం రాజేశ్వర
రావు, కాటూరి రవీంద్రప్రకాశ్, కప్పగంతుల మల్లికార్జునరావు,
శాలివాహన, అజీజ్, కె. యస్ వి నరసింహు, అవసరాల రామకృష్ణ
రావు, శ్రీరాజ్, పాలగుమ్మి వడ్డరాజు, గొల్లపూడి మారుతీరావు,
వి. రాజారామమోహనరావు, యమ్. వి. ఎన్. ప్రసాదరావు, సి. యస్.
రావు కథలు, ఒక పూర్తి నవల ప్రచురింపబడతాయి.

డా॥ జయదేవ్ బాబు, రాగతి వందరి, ఇతర ప్రముఖ చిత్రకారుల
టోమ్మలకథలు, కార్టూనులు ఉంటాయి

ఈ సంచికలో పాసయ్య గారి ముఖచిత్రం, లోపలి వర్ణచిత్రాలు. ప్రత్యేక అక్షరాలు

నేడే మీ విజయవద్ద మీ కాపీ రిజర్వు చేసుకోండి.

వెల : ఎనిమిది రూపాయలు

శుభ్రమైన తాజా స్వాస్... ఆరోగ్యించిందే గట్టి పళ్ళు

కోల్గేట్ డెంటల్ క్రీమ్ ఫలితం

ప్రతిసారి పోషనం చేసిన తర్వాత కోల్గేట్ మీ రళ్ళను పోషిస్తుంది. కోల్గేట్ ప్రపంచమంతటా దంతవైద్యులు సిఫారసు చేసే పిరులో చూతు రక్షణ నమకూరుస్తుంది.

మీ పళ్ళలో మిగిలిపోయే అహారపు అణువులలో బాక్టీరియా పెరుగుతుంది. అది ముందు నోటి దుర్వాసన అనేక బాధకరమైన దంతవ్యాధిని కలిగిస్తాయి.

అందుకే మరి ఎవ్వరూ పోషనంగానే కోల్గేట్ కోము కోవడం నవైన మార్గం. అది మీ ర్వాసను తాజాగా రూపొందించేందుకు, పళ్ళను తెల్లగా మెరిసేలా చేసేందుకు దంతవ్యాధిని ఎదిరించేందుకు అమోఘమైన వని రుజువుయింది.

కోల్గేట్ మొక్క పప్పు కమైన సూక్ష్మరక్షణ ఎలా పని చేస్తుందంటే:

మీ పళ్ళలో అదనపు పోషనం అవలస అణువులలో దుర్వాసన, దంతవ్యాధిని కలిగించే బాక్టీరియా పెరుగుతుంది.

కోల్గేట్ మొక్క పోషకవి పర్యవంతులను బాగా పోషిస్తేనే పరిశీలన అవలస అణువులను, బాక్టీరియాను తొలగిస్తుంది.

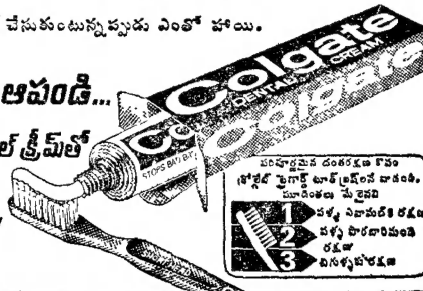

ఫలితం: అకర్మణ్యమైన తెల్లని పళ్ళు, ర్వాస తాజాగా ఉండే పప్పు కమెం, దంతవ్యాధిని కలిగించే రక్షణ.

కోల్గేట్ లోని తాజా మించే దుదినన ప్రైవ్ చేసుకుంటున్నప్పుడు ఎంతో హాయి.

నోటి దుర్వాసనను ఆపండి...

కోల్గేట్ డెంటల్ క్రీమ్
దంతవ్యాధిని
ఎదుర్కోండి!

పరిపూర్ణమైన దంతవ్యాధిని కోసం కోల్గేట్ మొక్క పప్పు కమెం బాగా ఉంటుంది. ముందుకు ముందుకు

1. పళ్ళు ఎలామిది రక్షణ
2. పళ్ళు పోషకవిమం
3. దంతవ్యాధిని ఎదుర్కోండి

DC.G.74 TL

దివ్యమైన
తెలుపు

డెట్ యొక్క
తెలుపు

క్రొత్త ఫార్ములా

డెట్

డిటర్జెంట్ ఉత్పాదక పౌడర్

సాటిలేని వుతుకు శక్తి, అదనపు నుదుగు,
తాజా సువాసన మరెయు దివ్యమైన తెలుపు!

మూలము

ક્રિષ્ણ